

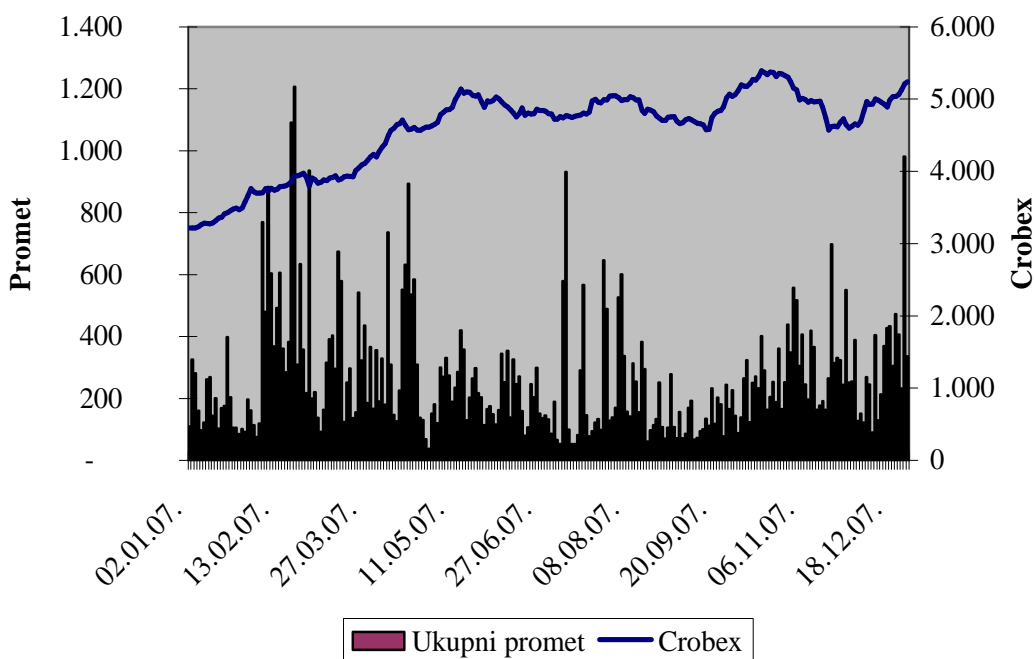
Sadržaj	1
Tržište kapitala	3
Javna ponuda dionica HT-Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb	6
Ovlaštena društva	8
Prihodi od naknada i provizija za 2007. godinu	8
Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2007. godine	9
Regulatorne aktivnosti	11
Licenciranje	13
Izdavanje dionica	15
Izdavanje obveznica	15
Izdavanje komercijalnih zapisa	16
Preuzimanje dioničkih društava	16
Nadzor nad tržištem kapitala	16
Program edukacije i ispita za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova brokera i investicijskog savjetnika	22
Javna informacijska knjižnica	23
Investicijski fondovi	25
Uvod	25
Otvoreni investicijski fondovi	26
Zatvoreni investicijski fondovi	30
Društva za upravljanje investicijskim fondovima	31
Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonima	35
Regulatorne aktivnosti	36
Licenciranje	37
Nadzor nad investicijskim fondovima	37
Mirovinski fondovi	41
Obvezni mirovinski fondovi	41
Društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom	44
Dobrovoljni mirovinski fondovi	47
Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima	51
Regulatorne aktivnosti	54
Licenciranje	54
Nadzor nad mirovinskim fondovima	55
Program edukacije i ispita za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima	56
Tržište osiguranja	58
Uvod	58
Opis tržišta	59
Stanje na tržištu	59
Zaračunata bruto premija	62
Struktura aktive	67
Struktura pasive	69
Financijski rezultat poslovanja	70
Tehničke pričuve	71
Ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve	72
Ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve	73
Pokazatelji u djelatnosti osiguranja	75
Regulatorne aktivnosti	76
Zakonski okvir	76
Izrada prijedloga zakona	76
Izrada podzakonskih akata	76
Licenciranje	76

Nadzor nad poslovanjem tržišta osiguranja	77
Hrvatski ured za osiguranje	79
Uvod	79
Regulatorne aktivnosti	79
Nadzor nad Hrvatskim uredom za osiguranje	80
Hrvatski nuklearni POOL GIU	81
Bilanca na dan 31.12.2007. godine	82
Račun dobiti i gubitka za razdoblje od 01.01. do 31.12.2007. godine	82
Mirovinska osiguravajuća društva	84
Uvod	84
Opis tržišta	84
Regulatorne aktivnosti i licenciranje	85
Nadzor nad poslovanjem mirovinskih osiguravajućih društava	86
Leasing	88
Uvod	88
Opis tržišta	89
Poslovanje leasing društava – opći podaci	89
Struktura portfelja djelatnosti leasinga po razdobljima	90
Struktura portfelja djelatnosti leasinga u 2007. godini	93
Struktura portfelja djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma u 2007. godini	95
Struktura aktive	96
Struktura pasive	97
Kapital i rezerve	98
Obveze	98
Financijski rezultat poslovanja	99
Indeksi koncentracije u djelatnosti leasinga u RH	102
Statički pokazatelji poslovanja djelatnosti leasinga	103
Pokazatelji likvidnosti	103
Pokazatelji financijske stabilnosti	103
Pokazatelji zaduženosti	103
Pokazatelji aktivnosti	103
Pokazatelji rentabilnosti (profitabilnosti)	103
Regulatorne aktivnosti	104
Zakonska i podzakonska regulativa	104
Licenciranje	105
Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava	106
Registar objekata leasinga	108
Metodološke napomene i točnost podataka	108
Factoring	109
Suradnja i zaštita potrošača	111
Suradnja s domaćim i stranim nadzornim i regulatornim tijelima i međunarodnim organizacijama	111
Djelatnosti Agencije vezane uz proces pregovora o pristupanju EU	112
FSAP i PEER ASSESSMENT	113
Međunarodna konferencija «IMPLEMENTATION OF MARKETS IN FINANCIAL INSTRUMENTS DIRECTIVE - MiFID»	114
Zaštita potrošača	114
Edukacija zaposlenika Agencije	115
Financijsko izvješće Agencije	117
Dodaci	119

Tržište kapitala

Ukupni ostvareni promet na Zagrebačkoj burzi u 2007. dosegao je 66.487,9 milijuna kuna, što iznosi povećanje od 35,5% u odnosu na ukupan promet u 2006. godini. Aktivno se trgovalo s 376 izdanja vrijednosnih papira, što je 1,3% više u odnosu na 2006. godinu. Redovni promet dionicama iznosio je 22.000,7 milijuna kuna, odnosno 57,1% više nego u prethodnoj godini. Dionički indeks CROBEX je na kraju godine preko dvije trećine viši nego na njezinom početku. Tržišna kapitalizacija veća je za 65,7% u odnosu na 2006. godinu.

Tablica 1.1.: Kretanje vrijednosti CROBEX-a i prometa na Zagrebačkoj burzi u 2007. godini

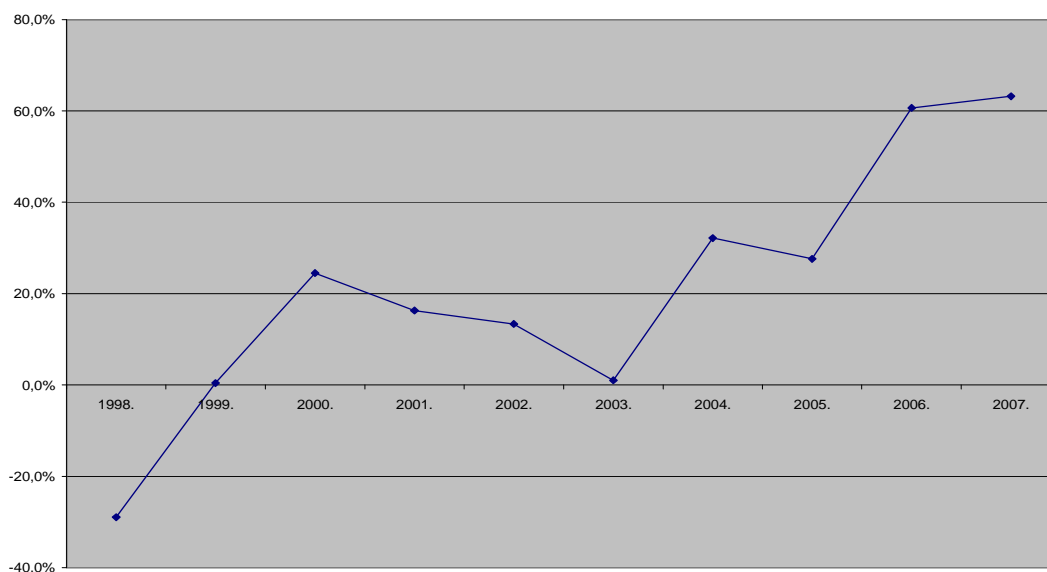

Izvor: ZSE

Trgovina obveznicama u 2007. između institucionalnih ulagatelja iznosila je 39.051,9 milijun kuna što predstavlja povećanje od 32,9% u odnosu na 2006. godinu. Redovni promet obveznicama na burzi ostvaren je u iznosu od 758,5 milijuna kuna, što je za 23,5% više nego u 2006. godini.

Indeks CROBEX je u protekle dvije godine ostvario iznimno visok prinos, što je djelomično posljedica sve većeg interesa ulagatelja za ulaganje u dionice te ulaganje u investicijske fondove koji pretežno ulažu u dionice na domaćem tržištu, kao i inicijalne javne ponude dionice INA-e u 2006. i HT–Hrvatske telekomunikacije d.d. u 2007. godini. Nagli rast indeksa je indikativan za tržišta u razvoju i sličan rast zabilježen je u zemljama istočne Europe. No, hrvatsko tržište je, kao i mnoga tržišta u istočnoj i jugoistočnoj Europi relativno malo, a time i manje likvidno, pa je stoga više izloženo naglim promjenama u cijeni dionica.

Grafikon 1.1.: Godišnji prinos CROBEX-a od 1998. do 2007. godine

Izvor: ZSE

Ako usporedimo rezultate koje bi postigli ulaganjem iznosa od 10.000 kuna u dionice koje čine CROBEX, vidimo da se ostvarena zarada znatno razlikuje ovisno o godini ulaganja (primjerice 1998. i 1999.) što je posljedica velikih razlika u ostvarenom prinosu u početnim godinama. No, do sada je pri svakom ulaganju dužem od 5 godina ostvaren pozitivan prinos.

Tablica 1.2.: Usporedba vrijednosti uloga od 10.000 kn u CROBEX od 1997. do 2007. godine

	02.09.1997.											
1997.	10.020,9	1998.										
1998.	7.157,2	7.142,3	1999.									
1999.	7.153,1	7.138,2	9.994,3	2000.								
2000.	8.900,1	8.881,5	12.435,2	12.442,3	2001.							
2001.	10.347,2	10.325,6	14.457,1	14.465,3	11.625,9	2002.						
2002.	11.725,8	11.701,3	16.383,2	16.392,6	13.174,9	11.332,3	2003.					
2003.	11.851,3	11.826,6	16.558,6	16.568,1	13.315,9	11.453,6	10.107,0	2004.				
2004.	15.658,1	15.625,4	21.877,4	21.889,9	17.593,2	15.132,7	13.353,5	13.212,1	2005.			
2005.	19.975,3	19.933,6	27.909,4	27.925,4	22.443,9	19.305,0	17.035,3	16.854,9	12.757,2	2006.		
2006.	32.107,3	32.040,3	44.860,1	44.885,9	36.075,2	31.029,9	27.381,8	27.091,8	20.505,2	16.073,5	2007.	
2007.	52.390,3	52.281,0	73.199,4	73.241,4	58.864,8	50.632,3	44.679,5	44.206,4	33.458,9	26.227,5	16.317,3	
	02.09.1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	

Izvor: ZSE

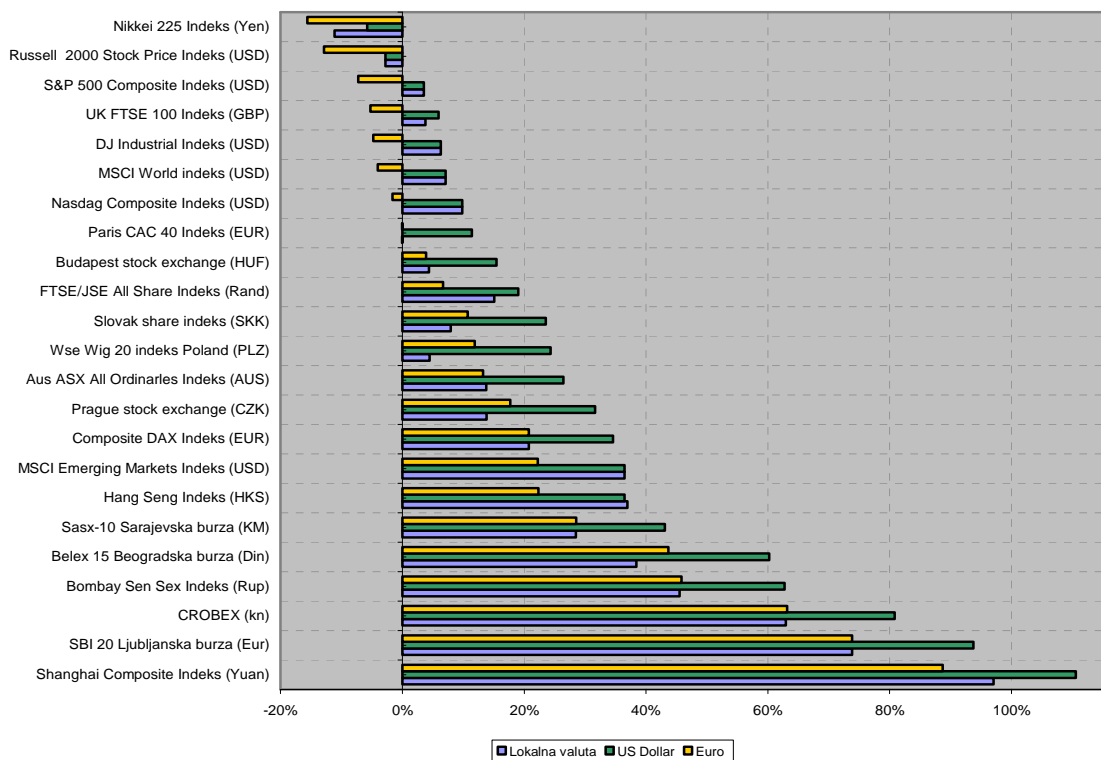
Prinos CROBEX-a u 2007. bio je među najvećima u svijetu i usporediv je s prinosima ostvarenima na tržištima u razvoju te tržištima u jugoistočnoj Europi.

Tablica 1.3.: Kretanje vrijednosti burzovnih indeksa u svijetu u 2007. godini

Indeks (Valuta)	Vrijednost indeksa u 2007. godini				% promjena vrijednosti indeksa u 2007. godini		
	Početna	Najviša	Najniža	Završna	Lokalna	US Dollar	Euro
Shanghai Composite Indeks (Yuan)	2.675,5	6.092,1	2.612,5	5.272,8	97,1%	110,6%	88,7%
SBI 20 Ljubljanska burza (Eur)	6.551,5	12.242,0	6.551,5	11.388,2	73,8%	93,7%	73,8%
CROBEX (kn)	3.214,9	5.392,9	3.214,9	5.239,0	63,0%	80,9%	63,2%
Bombay Sen Sex Indeks (Rup)	13.942,2	20.375,9	12.415,0	20.287,0	45,5%	62,8%	45,9%
Belex 15 Beogradska burza (Din)	1.675,2	3.304,6	1.704,4	2.318,4	38,4%	60,2%	43,7%
Sasx-10 Sarajevska burza (KM)	2.868,2	6.040,6	2.868,2	3.685,2	28,5%	43,1%	28,5%
Hang Seng Indeks (HKS)	20.310,2	31.638,2	18.664,9	27.812,7	36,9%	36,5%	22,3%
MSCI Emerging Markets Indeks (USD)	912,8	1.338,5	1.052,0	1.245,6	36,5%	36,5%	22,2%
Composite DAX Indeks (EUR)	6.681,1	8.105,7	6.579,9	8.067,3	20,7%	34,6%	20,7%
Prague stock exchange (CZK)	1.588,9	1.936,1	1.593,6	1.808,6	13,8%	31,7%	17,7%
Aus ASX All Ordinaries Indeks (AUS)	5.645,9	6.853,6	5.484,5	6.423,7	13,8%	26,4%	13,3%
Wse Wig 20 indeks Poland (PLZ)	3.285,5	3.917,9	3.173,9	3.431,7	4,5%	24,3%	11,8%
Slovak share indeks (SKK)	415,0	450,4	387,5	447,7	7,9%	23,5%	10,7%
FTSE/JSE All Share Indeks (Rand)	25.156,7	31.531,1	24.201,0	28.958,0	15,1%	19,1%	6,7%
Budapest stock exchange (HUF)	24.809,6	30.118,1	22.765,1	25.889,9	4,4%	15,4%	3,9%
Paris CAC 40 Indeks (EUR)	5.617,7	6.168,2	5.296,2	5.614,1	-0,1%	11,4%	-0,1%
Nasdaq Composite Indeks (USD)	2.415,3	2.859,1	2.340,7	2.652,3	9,8%	9,8%	-1,6%
MSCI World indeks (USD)	1.483,6	1.682,4	1.407,0	1.588,8	7,1%	7,1%	-4,1%
DJ Industrial Indeks (USD)	12.480,7	14.164,5	12.050,4	13.264,8	6,3%	6,3%	-4,8%
UK FTSE 100 Indeks (GBP)	6.220,8	6.732,4	6.064,2	6.456,9	3,8%	5,9%	-5,3%
S&P 500 Composite Indeks (USD)	1.418,3	1.565,2	1.374,1	1.468,4	3,5%	3,5%	-7,3%
Russell 2000 Stock Price Indeks (USD)	787,7	855,8	760,1	766,0	-2,7%	-2,7%	-12,9%
Nikkei 225 Indeks (Yen)	17.225,8	18.262,0	14.837,7	15.307,8	-11,1%	-5,8%	-15,6%

Izvor: Bloomberg

Grafikon 1.2.: Prinos svjetskih indeksa u 2007. godini

Izvor: Bloomberg

Javna ponuda dionica HT-Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb

Temeljem Odluke o prodaji dionica HT-Hrvatske telekomunikacije d.d. javnom ponudom, Vlada RH ponudila je na prodaju javnosti 23.142.412 redovnih dionica društva HT-Hrvatske telekomunikacije d.d. uz dopuštenje mogućnosti dodatne alokacije dionica u odnosu na najviše 3.471.361 dionica. Agenti ponude dionica bile su Erste&Steiermärkische bank d.d., Rijeka i Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb. Globalni koordinator i voditelj knjige upisa bio je JP Morgan Securities Ltd.

Dionice su ponuđene hrvatskim državljanima uz pravo prvenstva i posebnu pogodnost (povlaštena ponuda), do najviše onog broja dionica, čija ukupna prodajna cijena ne premašuje 38.000 kuna. Naknadno, a zbog velikog interesa hrvatskih državljana, ovaj iznos proporcionalno je smanjen na maksimalnih 16.695 kuna.

Preostale dionice mogle su kupiti fizičke osobe, domaće pravne osobe i strani ulagači, bez prava prvenstva i posebne pogodnosti, podnošenjem obvezujuće nepovlaštene ponude i indikativne nepovlaštene ponude, u skladu s odlukom Vlade RH.

Javna ponuda dionica u potpunosti je uspjela, te je Vlada RH ponuđene dionice prodala po cijeni od 265 kuna po dionici. Nakon završetka postupka prodaje dionica, društvo HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., uvrstilo je dionice u Prvu kotaciju Zagrebačke burze dana 05.10.2007. godine. Istovremeno, dionice su uvrštene i na Londonskoj burzi.

Tablica 1.4.: Javna ponuda dionica HT-Hrvatske telekomunikacije d.d.

Agent ponude	Ukupno povlaštenih ponuda	Ukupno ponuđen iznos za povlaštene ponude (u kn)	Ukupno uplaćeno za povlaštene ponude (u kn)
Erste&Steiermärkische bank d.d.	138.948	4.710.465.436,5	4.574.970.028,1 (ili 97,1%)
Hrvatska poštanska banka d.d.	234.753	8.008.033.962,4	7.629.866.578,7 (ili 95,3%)
Ukupno	373.701	12.718.499.398,9	12.204.836.606,8 (ili 96,0%)

Agent ponude	Ukupno nepovlaštenih ponuda	Ukupno ponuđen iznos za nepovlaštene ponude (u kn)	Ukupno uplaćeno za nepovlaštene ponude (u kn)
Erste&Steiermärkische bank d.d.	1.036	170.837.177,2	129.749.012,2 (ili 75,3%)
Hrvatska poštanska banka d.d.	1.582	181.805.331,2	142.924.168,2 (ili 79,0%)
Ukupno	2.618	352.642.508,4	272.673.180,4 (ili 77,3%)

Izvor: HANFA

Agencija je kao nadzorno tijelo pratila cijeli postupak javne ponude. Proveden je nadzor nad društvom HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., društvom Erste&Steiermärkische bank d.d. (kao Agentom ponude) i društvom HPB d.d. (kao Agentom ponude), u dijelu koji se odnosi na inicijalnu javnu ponudu redovnih dionica društva HT-Hrvatske telekomunikacije d.d..

Osobitu pozornost Agencija je posvetila upisu dionica temeljem punomoći koje su građani RH dali drugim osobama da u njihovo ime i za njihov račun izvrše upis ponude na kupnju, pri čemu je Agencija utvrdila da su pojedine osobe izvršile predaju punomoći za izrazito veliki broj osoba. U tom smislu, Agencija je na temelju popisa punomoći izdanih punomoćnicima da u ime opunomoćitelja i za opunomoćiteljev račun podnesu obvezujuću ponudu za kupnju dionica HT-a te poduzmu sve druge radnje, potrebne za kupnju predmetnih dionica, pozvala opunomoćitelje punomoćnika s deset i više punomoći da se pisano, telefonski ili osobno u prostorijama Agencije očituju o svom odnosu s punomoćnikom, eventualnoj nagradi ponuđenoj za potpisivanje punomoći, načinu ostvarivanja kontakta s punomoćnikom u svezi s davanjem punomoći i davanjem ostalih podataka važnih za pojašnjenje u svezi s davanjem punomoći za sudjelovanje u javnoj ponudi dionica HT–Hrvatske telekomunikacije d.d.

Tablica 1.5.: Broj punomoći po osobi

Broj punomoći po osobi	Broj osoba
5-9	725
10 i više	66
Ukupno	791

Izvor: HANFA

Agencija je prije i tijekom inicijalne javne ponude davala odgovarajuća upozorenja vezana uz zloupotrebu punomoći za kupnju dionica u povlaštenoj ponudi, te je nakon javne ponude poduzela odgovarajuće zakonske mjere protiv osoba koje su kršile uvjete za kupnju dionica u povlaštenoj ponudi.

Agencija je državnom odvjetništvu podnijela kaznene prijave protiv 17 osoba za koje je utvrđena osnovana sumnja da su počinili kaznena djela u skladu sa:

- Člankom 154. stavkom 1. i 2. Zakona o tržištu vrijednosnih papira
- Člankom 224. stavkom 1. Kaznenog zakona
- Člankom 337. stavkom 3. Kaznenog zakona¹.

¹ Narodne novine br. 110/97, 27/98 – ispravak, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03 – Odluka USRH, 105/04, 84/05 – ispravak i 71/06

Ovlaštena društva

Prihodi od naknada i provizija za 2007. godinu

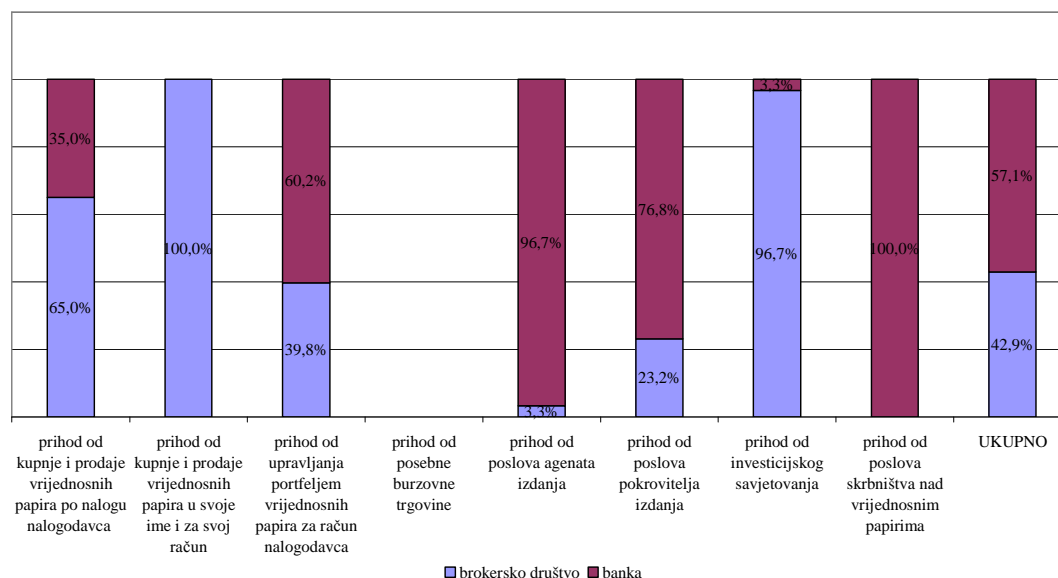
U 2007. ovlaštena društva ostvarila su prihode od naknada i provizija u iznosu od 584,3 milijuna kuna, od čega su brokerska društva ostvarila 250,8 milijuna kuna (42,9%), a banke 333,5 milijuna kuna (57,1%) prihoda. U strukturi prihoda od provizija i naknada najveći udio od 48,7% pripada prihodima od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalagodavca, od toga su brokerska društva ostvarila 185,1 milijuna kuna (65,0%), a banke 99,5 milijuna kuna (35,0%). Prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalagodavca ujedno predstavlja i najveći udio prihoda i brokerskim društvima 73,8% i bankama 29,8%. Također, podjednak udio u strukturi prihoda od naknada i provizija bankama čine i prihod od poslova agenata izdanja 26,6% te prihod od poslova skrbništva nad vrijednosnim papirima 25,0%. Najveći prihod od provizija i naknada ostvarile su Zagrebačka banka d.d. i Raiffeisenbank Austria d.d., a od brokerskih društava Auctor d.o.o. i Fima-vrijednosnice d.o.o.

Tablica 1.6.: Ukupni prihod od naknada i provizija za 2007. godinu (u tis. kn)

Prihodi od naknada i provizija	Brokersko društvo		Banka		Ukupno	
prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira po nalogu nalagodavca	185.084	73,8%	99.482	29,8%	284.566	48,7%
prihod od kupnje i prodaje vrijednosnih papira u svoje ime i za svoj račun	4.036	1,6%	0	0,0%	4.036	0,7%
prihod od upravljanja portfeljem vrijednosnih papira za račun nalagodavca	30.812	12,3%	46.699	14,0%	77.511	13,3%
prihod od posebne burzovne trgovine	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
prihod od poslova agenata izdanja	2.999	1,2%	88.211	26,6%	91.210	15,6%
prihod od poslova pokrovitelja izdanja	4.461	1,8%	14.804	4,4%	19.265	3,3%
prihod od investicijskog savjetovanja	23.425	9,3%	787	0,2%	24.212	4,1%
prihod od poslova skrbništva nad vrijednosnim papirima	0	0,0%	83.508	25,0%	83.508	14,3%
UKUPNO	250.817	100,0%	333.491	100,0%	584.308	100,0%

Izvor: HANFA

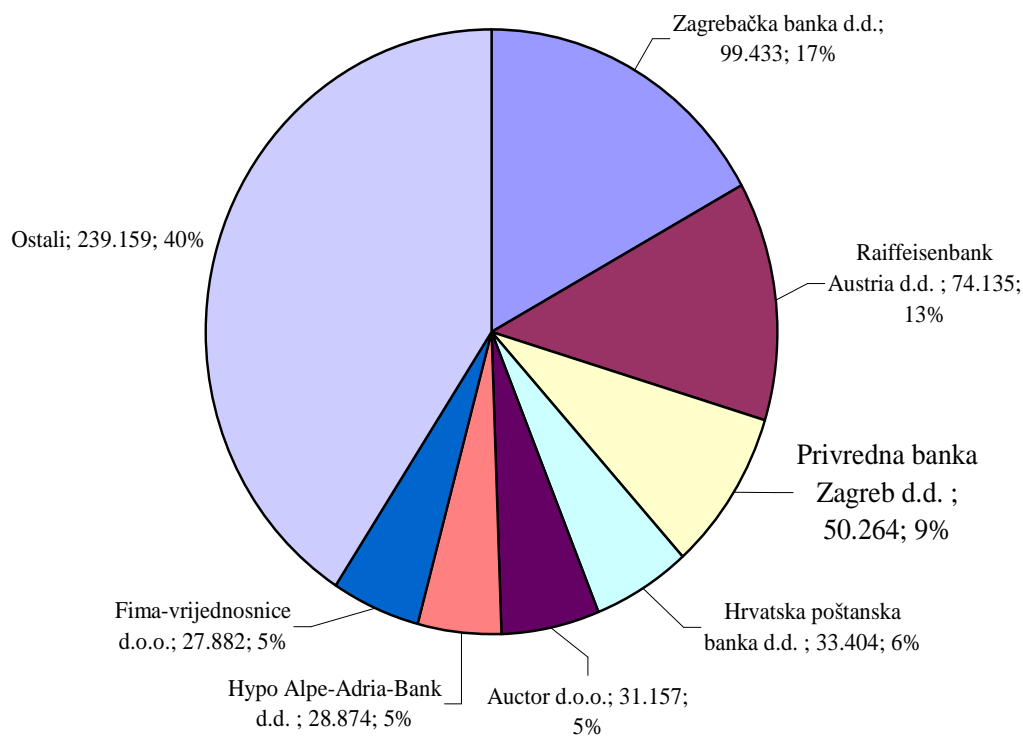
Grafikon 1.3.: Udio brokerskih društava i banaka u strukturi prihoda od naknada i provizija za 2007. godinu

Izvor: HANFA

Grafikon 1.4.: Ostvareni prihodi od provizija i naknada za 2007. po ovlaštenim društvima (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2007. godine

Ukupna vrijednost imovine brokerskih društava na dan 31.12.2007. iznosila je 2.651,4 milijuna kuna. Najveći udio imovine u iznosu od 2.398,5 milijuna kuna odnosi se na financijsku imovinu (90,5%) i potraživanja 131,5 milijun kuna (5,0%). Imovina brokerskih društava uglavnom se financira iz vlastitih sredstava, odnosno kapital i rezerve iznose 2.137,7 milijuna kuna ili 80,7% pasive. Najveći dio pripada revalorizacijskim rezervama u iznosu od 1.750,9 milijuna kuna ili 66,0% (promjena vrijednosti financijske imovine raspoložive za prodaju). Imovina brokerskog društva Investco vrijednosnice d.o.o. iznosi 1.899,3 milijuna kuna, što čini 71,6% ukupne imovine brokerskih društava.

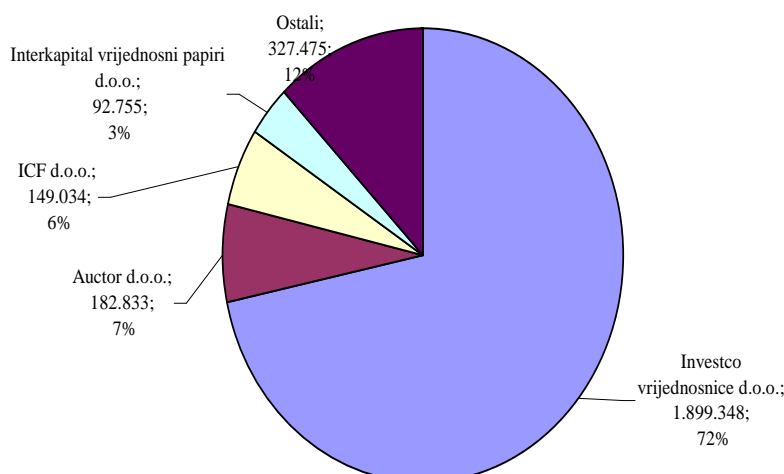
Tablica 1.7.: Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2007. godine (u tis. kn)

AKTIVA	Iznos	Udio
A. Imovina	2.651.445	100,0%
I. Nekretnine, postrojenja i oprema	20.846	0,8%
II. Ulaganje u nekretnine	3.008	0,1%
III. Nematerijalna imovina	7.680	0,3%
IV. Ulaganja obračunana metodom udjela	4.983	0,2%
V. Financijska imovina	2.398.524	90,5%
VI. Potraživanja	131.459	5,0%
VII. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	904	0,0%
VIII. Ostala imovina	49.316	1,8%
IX. Novac i novčani ekvivalenti	34.725	1,3%
B. Gubitak iznad visine kapitala		0,0%
Ukupna aktiva	2.651.445	100,0%
P A S I V A	Iznos	Udio
A. Kapital i rezerve	2.137.676	80,7%
I. Upisani kapital	85.541	3,2%
II. Premije na emitirane dionice (kapitalni dobitak)	0	0,0%
III. Rezerve	5.716	0,3%
IV. Revalorizacijska rezerva	1.750.868	66,0%
V. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	96.100	3,7%
VI. Dobit ili gubitak tekuće godine	199.451	7,5%
B. Obveze	507.456	19,1%
C. Rezerviranja	5.712	0,2%
D. Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućih razdoblja	601	0,0%
Ukupna pasiva	2.651.445	100,0%

Izvor:

HANFA

Grafikon 1.5.: Udio imovine brokerskog društva u ukupnoj imovini brokerskih društava na dan 31.12.2007. godine (u tis. kn)

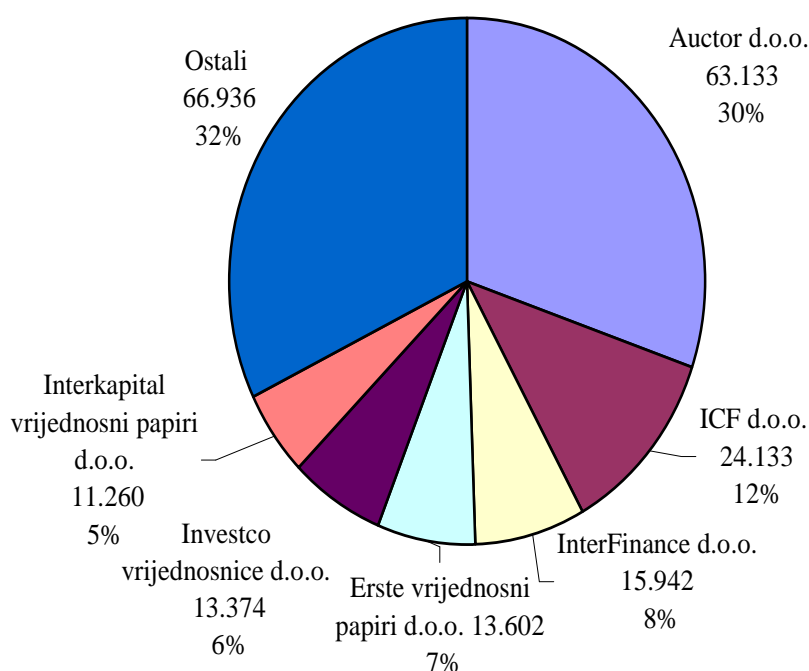
Izvor: HANFA

U 2007. brokerska su društva ostvarila ukupnu dobit nakon oporezivanja u iznosu od 199,5 milijuna kuna, što je rezultat dobiti u iznosu od 208,4 milijuna kuna, koju je ostvarilo 28 društava, i

gubitka u iznosu od 8,9 milijuna kuna, kojeg su ostvarila 4 društva. Najveću dobit ostvarila su brokerska društva Auctor d.o.o. i ICF d.o.o., dok su društva CAIB d.d., Krentschker vrijednosnice d.o.o., Momentum brokeri d.o.o. i S.T. kapital d.o.o. ostvarila gubitak.

Rezultat od osnovne poslovne djelatnosti iznosio je 345,6 milijuna kuna, što čini neto rezultat od provizija i naknada u iznosu od 221,0 milijuna kuna, negativni neto rezultat od kamata u iznosu od 1,7 milijuna kuna i neto rezultat od ulaganja i trgovanja s vrijednosnim papirima u iznosu od 126,3 milijuna kuna. Brokerska društva Auctor d.o.o., CBB-vrijednosnice d.o.o., Dionica brod d.o.o., Investco vrijednosnice d.o.o. i Šted-kapital d.o.o. u 2007. imali su veći neto rezultat od ulaganja i trgovanja s vrijednosnim papirima u odnosu na neto rezultat od provizija i naknada. Ukupni poslovni troškovi brokerskih društava ostvareni u 2007. iznose 146,4 milijuna kuna.

Grafikon 1.6.: Dobit brokerskih društava ostvarena u 2007. godini (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Regulatorne aktivnosti

Dana 28.12.2006. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu vrijednosnih papira², slijedom čega su sva ovlaštena društva bila dužna u roku od 6 mjeseci uskladiti poslovanje s odredbama navedenog zakona, te u roku od mjesec dana nakon isteka roka za usklađenje, dostaviti Agenciji izvješće o usklađenju. U okviru izvješća o usklađenju, ovlaštena društva su bila dužna Agenciji dostaviti sljedeće podatke i dokumentaciju:

- a) tvrtku i sjedište,
- b) poslovnu adresu i kontakt podatke,
- c) prikaz vlasničke strukture,
- d) prikaz organizacijske strukture,

² Narodne novine br. 138/06

- e) popis članova uprave i rukovoditelja (za koje su prethodno zatražena odobrenja), brokera, investicijskih savjetnika i osoba za internu kontrolu,
- f) prethodno navedene podatke o podružnici, ako društvo obavlja poslove preko podružnice,
- g) osnivački akt (pročišćeni tekst),
- h) izvadak iz sudskog registra (ne stariji od 7 dana),
- i) interne akte društva, u skladu s podzakonskim propisima, ovjerene pečatom i potpisom osobe ovlaštene za zastupanje društva,
- j) izjavu uprave da je programska podrška koju društvo koristi, u skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i podzakonskim propisima.

Vezano s usklađivanjem poslovanja, ovlaštena društva bila su dužna od Agencije ishoditi odobrenja za članove uprave i/ili rukovoditelje, pri čemu je Agencija utvrđivala ispunjava li predloženi kandidat uvjete za obavljanje dužnosti člana uprave tj. rukovoditelja, odnosno posjeduje li stručne kvalifikacije, sposobnosti i iskustvo.

Osim navedenog, ovlaštena društva bila su dužna do 01.12.2007. podnijeti Agenciji na odobrenje Pravila postupanja, izrađena temeljem Pravilnika o načinima sprječavanja sukoba interesa³. Pravila postupanja moraju odražavati unutarnji ustroj ovlaštenog društva, prirodu i opseg poslova koje društvo obavlja, i s tim u svezi sadržavati okolnosti koje predstavljaju ili mogu dovesti do sukoba interesa, te postupke kojih se društvo mora pridržavati i mjere koje mora primjenjivati kako bi spriječilo sukob interesa.

Tijekom 2007. stupio je na snagu i novi Zakon o preuzimanju dioničkih društava⁴, kojim se uređuju uvjeti za davanje ponude za preuzimanje ciljnih društava, postupak preuzimanja, prava i obveze sudionika u postupku preuzimanja te nadzor postupka preuzimanja ciljnih društava. Navedeni Zakon donesen je kao rezultat rada na usklađenju s pravnom stečevinom EU, odnosno ugrađivanja Direktive 2004/25/EZ u nacionalno zakonodavstvo RH.

Nadalje, tijekom 2007. doneseno je 12 podzakonskih akata kojima je uređeno kako slijedi:

1. sadržaj i način vođenja knjige naloga i knjige transakcija, koje je ovlašteno društvo dužno voditi vezano uz obavljanje poslova s vrijednosnim papirima iz članka 34. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o tržištu vrijednosnih papira,
2. načini sprječavanja sukoba interesa, putem postupaka i mjera za sprječavanje sukoba interesa koje je ovlašteno društvo dužno poduzeti u svrhu sprječavanja sukoba interesa čije postojanje može štetiti interesima klijenata, a koji su postupci i mjere sadržani u Pravilima postupanja, kao općenormativnom aktu ovlaštenog društva koji je ono dužno donijeti i učinkovito primjenjivati,
3. razvrstavanje klijenata, odnosno obveze ovlaštenog društva, prilikom obavljanja poslova s vrijednosnim papirima u svezi s upoznavanjem nalogodavca sa svim poslovima s vrijednosnim papirima koje društvo obavlja te rizicima ulaganja za pojedine vrste klijenata i s tim u svezi razvrstavanje klijenata, a sve s obzirom na njihovo znanje, iskustvo, financijsku situaciju i ulagačke ciljeve,
4. uvjeti za obavljanje poslova ovlaštenog društva, koje ovlašteno društvo mora ispunjavati pri obavljanju poslova s vrijednosnim papirima, a u cilju osiguravanja pravilnog i učinkovitog obavljanja istih, te svođenja rizika poslovanja na najmanju moguću mjeru,
5. izdavanje dozvola ovlaštenim društvima, brokerima i investicijskim savjetnicima, te izdavanje odobrenja članovima uprave i rukovoditeljima u ovlaštenim društvima, kao i sadržaj zahtjeva za izdavanje dozvole ovlaštenom društvu za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima; sadržaj

---

³ Narodne novine br. 81/07

⁴ Narodne novine br. 109/07

zahtjeva za izdavanje dozvole brokeru/investicijskom savjetniku; sadržaj dokumentacije kojom se dokazuje ispunjavanje uvjeta za člana uprave/rukovoditelja u ovlaštenom društvu,

6. posebni uvjeti za izvršenje blok transakcija dionicama uvrštenim u kotacije burze ili uređenih javnih tržišta u RH,
7. način obavještavanja Agencije o otuđenju dionica ili poslovnog udjela brokerskog društva, burze ili središnje depozitarne agencije, o smanjenju posjedovanja dionica ili poslovnih udjela u brokerskom društvu, burzi ili središnjoj depozitarnoj agenciji ispod 20,0%, 33,0%, 50,0% i 75,0% udjela u glasačkim pravima ili kapitalu društva,
8. minimalna likvidnosti brokerskih društava, odnosno način usklađenja likvidnosti kapitala brokerskih društava i izvješćivanja Agencije,
9. sadržaj dokumentacije koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje odobrenja kandidatu za člana uprave Središnje depozitarne agencije,
10. sadržaju dokumentacije koja se dostavlja uz zahtjev za izdavanje odobrenja kandidatu za člana uprave burze,
11. obvezni sadržaj poslovnih i financijskih izvješća ovlaštenih društava, kojima ovlaštena društva izvješćuju Agenciju i druge vanjske korisnike o financijskom položaju, uspješnosti i promjenama financijskog položaja,
12. dodatne mjere za sprječavanje manipulacije tržištem.

Svi navedeni podzakonski akti dostupni su na službenim stranicama Agencije (www.hanfa.hr).

Potpuno usklađenje hrvatskog zakonodavstva na području investicijskih usluga s pravnom stečevinom EU, kao regulatornim okvirom tržišta vrijednosnih papira i investicijskih usluga, predviđeno je donošenjem novog zakona u drugome tromjesečju 2008., a to je uvjetovano početkom primjene temeljenog propisa s toga područja u samim zemljama članicama EU, Direktive 2004/39/EZ o tržištu financijskih instrumenata te njezinih provedbenih mjera.

Licenciranje

Tijekom 2007. izdana je 91 dozvola za obavljanje poslova brokera, 52 dozvole za obavljanje poslova investicijskog savjetnika te 9 dozvola ovlaštenim društvima za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima. U istom razdoblju oduzeta je 21 dozvola za obavljanje poslova brokera, 8 dozvola za obavljanje poslova investicijskog savjetnika te 7 dozvola ovlaštenim društvima, od čega 3 uvjetno. Brokerima i investicijskim savjetnicima dozvole su oduzimate zbog tzv. administrativnih razloga, odnosno zbog toga što su prestali biti zaposlenici u ovlaštenim društvima. U 3 slučaja oduzimanja dozvole ovlaštenim društvima za pojedine poslove s vrijednosnim papirima, dozvola je bila uvjetno oduzeta, a u 4 slučaja dozvola je trajno oduzeta.

Tablica 1.8.: Usporedba izdavanja i oduzimanja dozvola u 2006. i 2007. godini

PREDMETI	2006.	2007.
IZDAVANJE DOZVOLA		
brokeri	21	91
investicijski savjetnici	7	52
ovlaštena društva	12	9
ODUZIMANJE DOZVOLA		
brokeri	22	21
investicijski savjetnici	13	8
ovlaštena društva	3 (od čega 2 uvjetno)	7 (od čega 3 uvjetno)

Izvor:

HANFA

Tijekom 2007. Agencija je donijela 11 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u prvu kotaciju, od čega se 5 njih odnosi na obveznice, te 15 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u kotaciju javnih dioničkih društava i 5 rješenja kojima se društvima odobrava objavljivanje podataka pri uvrštenju vrijednosnih papira u kotaciju zatvorenih investicijskih fondova (u daljnjem tekstu: ZIF kotacija).

Vezano uz obvezu uvrštenja zatvorenih investicijskih fondova, propisanom odredbama Zakona o investicijskim fondovima, u 2007. uvedena je posebna burzovna kotacija za zatvorene investicijske fondove. Zagrebačka burza svojim je pravilima propisala uvjete rada te kotacije i specifična pravila transparentnosti za dionice uvrštene u tu kotaciju.

Agencija je rješenjem naložila društvu Banka kovanica d.d., Varaždin, uvrštenje dionica banke u kotaciju Javnih dioničkih društava, s obzirom na to da banka nije izvršila obvezu uvrštenja dionica u tu kotaciju nastalu prema odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Tablica 1.9.: Prospekti i uvrštenja tijekom 2006. i 2007. godine

PROSPEKTI i UVRŠTENJA	2006.	2007.	Napomena
I-kotacija	2	11	od čega 5 obveznica
JDD-kotacija	7	15	
ZIF-kotacija	-	5	uvedeno tek 2007.

Izvor: HANFA

Tijekom 2007. Agencija je donijela 6 rješenja kojima je, temeljem članka 82. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, odobrila interne akte Zagrebačke burze i 1 rješenje kojim je odobrena izmjena internog akta Središnje depozitarne agencije u skladu sa člankom 137. Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Tablica 1.10.: Odobrenje internih akata u 2006. i 2007. godini

ODOBRENJE AKATA	2006.	2007.
burze	3	6
SDA	-	1

Izvor: HANFA

Izmjenama Zakona o tržištu vrijednosnih papira iz prosinca 2006. uvedena je obveza licenciranja članova uprave i rukovoditelja u brokerskom društvu, odnosno rukovoditelja u banci kao

ovlaštenom društvu. Agencija je svojim rješenjima odobrila 66 članova uprave i rukovoditelja brokerskih društava. Odbijena su 2 zahtjeva za imenovanje članova uprave, odnosno rukovoditelja.

Nadalje, istim izmjenama propisana je obveza stjecatelja, odnosno imatelja kvalificiranog udjela u brokerskom društvu, burzi ili Središnjoj depozitarnoj agenciji da zatraži prethodno odobrenje Agencije za stjecanje dionica ili poslovnog udjela kojim stječe ili prelazi 20,0%, 33,0%, 50,0% ili 75,0% udjela u glasačkim pravima ili kapitalu društva. Agencija je odobrila 6 ovakvih stjecanja. Ako osoba, koja je dobila odobrenje za stjecanje kvalificiranog udjela, namjerava otuđiti svoje dionice ili poslovni udjel, tako da bi se uslijed toga udjel smanjio ispod granice za koju je dobila odobrenje, mora o tome prethodno obavijestiti Agenciju.

Zbog povreda odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o preuzimanju dioničkih društava, podneseno je i 25 zahtjeva za pokretanje prekršajnih postupaka pred nadležnim prekršajnim sudovima. Isto tako, u svezi s rješenjima Agencije pokrenuto je 10 upravnih sporova, na koje je Agencija dala odgovor na tužbu.

Izdano je 32 mišljenja u svezi s primjenom odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira i Zakona o preuzimanju dioničkih društava.

Izdavanje dionica

Agencija je u 2007. zaprimila 17 zahtjeva za odobrenje prospekta o izdavanju dionica privatnom ponudom, te su svi zahtjevi odobreni rješenjima Agencije. Isto tako, Agencija je u 2007. zaprimila 4 zahtjeva za odobrenje prospekta o izdavanju dionica javnom ponudom i svi su odobreni rješenjima Agencije. Provedeni postupci javne ponude su postupci ponude dionica društava: Atlantic grupa d.d., Zagreb, Magma d.d., Zagreb, INGRA d.d., Zagreb, OT-OPTIMA TELEKOM d.d., Zagreb, nakon čega su svi navedeni izdavatelji dionice uvrstili na Prvu kotaciju Zagrebačke burze.

U 2007. Agencija je zaprimila 47 informacija o provedenome izdavanju dionica privatnom ponudom, za koja su izdavatelji, prema odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira, bili oslobođeni izrade prospekta.

Izdavanje obveznica

U 2007. rješenjima Agencije odobreno je 10 izdanja obveznica javnom ponudom, ukupne vrijednosti 1.489.000.000 kuna od čega se 700.000.000 kuna odnosilo na Hrvatsku elektroprivredu d.d. Zagreb. Izdavatelji obveznica, osim trgovačkih društava bili su i gradovi Osijek, Rijeka, Split i Vinkovci s izdanjima municipalnih obveznica za financiranje kapitalnih gradskih projekata.

Izvan RH, obveznice je izdavao Zagrebački holding, i to u vrijednosti 300.000.000 eura.

Izdavanje komercijalnih zapisa

Komercijalne zapise u RH, u 2007. izdalo je 20 trgovačkih društava. Ukupna vrijednost komercijalnih zapisa je 1.192.600.083 kune. Najveći iznos izdanih komercijalnih zapisa upisala je Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb.

Preuzimanje dioničkih društava

Tijekom 2007. Agencija je odobrila ukupno 16 zahtjeva za odobrenje objavljivanja ponude za preuzimanje, dok je 1 zahtjev odbačen, a 1 odbijen.

Za objavljene ponude za preuzimanje u 2007., dioničarima koji su svoje dionice pohranili u ponudama za preuzimanje isplaćeno je ukupno 238.264.533 kune. Najveći isplaćeni iznos dioničarima isplaćen je u postupku preuzimanje društva Arenaturist d.d., Pula u visini od 112.462.423 kune.

Agencija je u protekloj godini donijela 2 rješenja kojima je naložila objavljivanje ponude za preuzimanje, budući da osobe, koje su bile obvezne objaviti ponudu za preuzimanje to nisu učinile u zakonom propisanom roku. Tako je, jednim rješenjem, Vinku Grubišiću iz Zagreba i malodobnom Jagoru Grubišiću iz Zagreba, naložila objavljivanje ponude za preuzimanje društva Jadran film d.d., Zagreb, a drugim rješenjem je društvu Jadran-produkt d.o.o., Zagreb naloženo objavljivanje ponude za preuzimanje društva Jadran d.d. Tvornica metalnog namještaja, Zagreb.

Nadzor nad tržištem kapitala

U okviru nadzora nad tržištem kapitala Agencija obavlja posredni i neposredni nadzor.

1. Posredni nadzor

Svakodnevno prateći trgovanje na Zagrebačkoj i Varaždinskoj burzi (do ožujka 2007. kada je došlo do pripajanja Varaždinske burze Zagrebačkoj), Agencija obavlja provjeru naloga za kupnju i prodaju vrijednosnih papira, obavljenih transakcija, provjeru knjige naloga i računa sredstava nalagodavaca te nadzire izdavatelje vrijednosnih papira. Nadzor se obavlja prema kriteriju oscilacije u cijeni, protrgovane količine vrijednosnih papira, podataka o nalagodavcima te korištenjem drugih izvora informacija.

Agencija u obavljanju posrednog nadzora prikuplja, analizira i obrađuje mjesečna izvješća brokerskih društava o pokazatelju neto likvidnih sredstava. Brokerska društva također su obvezna tromjesečno dostavljati financijska izvješća (Bilancu, Račun dobiti i gubitka, Izvješće o novčanom toku i Izvješće o promjeni glavnice), dok su banke koje obavljaju poslove s vrijednosnim papirima Agenciji, obvezne dostavljati poslovna izvješća, odnosno Izvješće o prihodima i rashodima od poslova s vrijednosnim papirima.

Agencija vodi evidenciju o zaprimljenim obavijestima javnih dioničkih društava o stjecanju vlastitih dionica te obavijestima koje su članovi uprave i nadzornog odbora obvezni dostavljati prilikom stjecanja ili otpuštanja vrijednosnih papira izdavatelja.

U okviru dnevnog nadzora trgovanja na Varaždinskoj i Zagrebačkoj burzi, a s ciljem zaštite investitora i izgradnje povjerenja među sudionicima na tržištu kapitala, uspostave sustava transparentnosti trgovanja te sprječavanja nastanka poremećaja na tržištu u cjelini, Agencija je u 2007. zbog provođenja transakcija s dionicama po cijenama koje nadilaze propisane okvire raspona cijena, privremeno obustavila trgovanje dionicama mnogih izdavatelja.

2. Neposredni nadzor

Osim opisanog posrednog nadzora, Agencija obavlja i neposredne nadzore nad subjektima nadzora. Neposredni nadzor obuhvaća uvid i analizu u financijska i poslovna izvješća, poslovnu

dokumentaciju i ostale podatke koje nadzirane osobe vode. U slučaju da djelatnici Agencije iz raspoložive dokumentacije nisu u mogućnosti utvrditi sve činjenice koje su bitne za provođenje postupka nadzora, uzimaju se izjave i očitovanja od odgovornih osoba i ostalih zaposlenika nadziranih osoba te od fizičkih osoba koje raspolažu podacima važnim za provođenje nadzora.

Agencija je internom procedurom propisala postupak neposrednog nadzora nad ovlaštenim društvima koji se sastoji od sljedećih koraka:

1. Uručenje odluke o pokretanju postupka nadzora,
2. Provjera općih uvjeta ugovora o nalogu,
3. Provjera organizacijske strukture,
4. Usporedba dobivenih podataka s onima dostupnima Agenciji,
5. Nadzor nad obavljanjem poslova s vrijednosnim papirima,
6. Nadzor vođenja portfelja,
7. Nadzor skrbništva nad vrijednosnim papirima,
8. Raspolaganje povlaštenim informacijama i manipulacija tržištem,
9. Provjera posebnih računa klijenata,
10. Kontrola neto likvidnih sredstava ovlaštenog društva,
11. Kontrola blagajničkog poslovanja,
12. Saslušanja i pisana očitovanja,
13. Sastavljanje zapisnika o provedenom postupku nadzora.

Agencija je u 2007. pokrenula postupak nadzora u 46 upravnih i 151 neupravnom predmetu.

Agencija je u 2007. podnijela državnom odvjetništvu 14 kaznenih prijava protiv 21 osobe koje se odnose na:

- nedopuštenu trgovinu vrijednosnim papirima,
- neovlašteno korištenje i odavanje povlaštenih informacija,
- manipuliranje tržištem i širenje neistinitih informacija,
- usklađeno djelovanje radi stjecanja protupravne materijalne i financijske koristi,
- izdavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne.

Nadalje, Agencija je u 2007. podnijela 24 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka, pri čemu se mogu istaknuti prijave koje se odnose na sljedeće nepravilnosti ili nezakovitosti:

- manipuliranje tržištem,
- nevođenje knjige naloga u skladu sa Zakonom o tržištu vrijednosnih papira i Pravilnikom o sadržaju i načinu vođenja knjige naloga i knjige transakcija⁵,
- neobjavljivanje ponude za preuzimanje javnog dioničkog društva,
- nedostavljanje izvješća o poslovanju i financijskih izvješća,
- odavanje i korištenje povlaštenih informacija,

---

⁵ Narodne novine br. 81/07

- neobjavlivanje materijalnih činjenica koje bi, da su bile poznate javnosti, mogle utjecati na cijenu vrijednosnog papira.

Tijekom 2007. Agencija je također donijela 57 rješenja kojima je naložila poduzimanje radnji u cilju uspostavljanja zakonitosti i usklađivanja rada sa zakonima i drugim propisima koji reguliraju predmetnu materiju, pri čemu se mogu istaknuti rješenja kojima se:

- utvrđuje nastanak obveze na objavljivanje ponude za preuzimanje,
- zabranjuje raspolaganje dionicama,
- obustavljaju sve radnje prijenosa vlasništva s računa prenositelja na račun stjecatelja,
- poništavaju transakcije sklopljene na burzi,
- brokerima oduzimaju dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima,
- ovlaštenim društvima oduzimaju dozvole za obavljanje poslova s vrijednosnim papirima,
- nalaže obveza izvješćivanja javnosti o materijalnim činjenicama koje bi, da su bile poznate javnosti, mogle utjecati na cijenu vrijednosnog papira.

Protekle godinu tržište kapitala obilježile su i inicijalne javne ponude sljedećih društava:

- Magma d.d. Zagreb,
- Ingra d.d. Zagreb,
- Atlantic Grupa d.d. Zagreb,
- OT-Optima telekom d.d. Zagreb,
- HT-Hrvatske telekomunikacije d.d., Zagreb (detaljnije opisano u dijelu Javna ponuda dionica HT-Hrvatske telekomunikacije d.d. Zagreb).

Zbog značaja događaja za razvoj tržišta kapitala, Agencija je posvetila posebnu pozornost u nadzoru zakonitosti provedbe ovih postupaka te nije utvrdila nepravilnosti tijekom navedenih inicijalnih javnih ponuda.

Nadzor nad transakcijom dionicama izdavatelja Hidroelektra Niskogradnja d.d.

Nadzor nad transakcijom dionicama izdavatelja Hidroelektra Niskogradnja d.d. (u daljnjem tekstu: Izdavatelj) započeo je u listopadu 2006., a završen je u lipnju 2007. godine.

Postupak nadzora pokrenut je zbog pada cijene dionica Izdavatelja od 43%, zbog čega je i Zagrebačka burza d.d., temeljem odredbi Pravilnika o obustavi trgovanja dionicama na burzama u Republici Hrvatskoj⁶, dana 26.10.2006. obustavila trgovinu dionicama Izdavatelja. Istog dana, Agencija je, temeljem ovlasti iz članka 15. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁷ započela postupak nadzora nad trgovanjem dionica Izdavatelja. Nakon uvida u podatke o trgovini, podatke o brokerskom društvu koje je obavilo sporne transakcije te podatke o načinu provedbe transakcija, Agencija je ispitala sve okolnosti predmetnog slučaja. Razlozi koji su naveli Agenciju da provede ispitivanje transakcija bili su: iznos transakcija (39 milijuna kuna), udio u temeljnom kapitalu Izdavatelja (preko 20,0% temeljnog kapitala), pad cijene dionica (43,0%) te činjenica da su sve transakcije (i kupnje i prodaje) izvršili brokeri istog brokerskog društva.

⁶ Narodne novine br. 114/06

⁷ Narodne novine br. 140/05

Agencija je u svezi s navedenim transakcijama Rješenjem od 26.10.2006. naložila Središnjoj depozitarnoj agenciji d.d., privremenu obustavu svih radnji prijenosa vlasništva s računa prenositelja na račun stjecatelja, kako bi za vrijeme trajanja zabrane raspolaganja provela nadzor nad ispunjenjem obveza Izdavatelja o izvješćivanju javnosti o materijalnim činjenicama te kako bi se spriječilo stjecanje dionice na nezakonit način. Agencija je navedenog dana, na temelju dostupnih informacija, utvrdila da nalogodavcu (Samoborka d.d., Samobor, Zagrebačka 32a), za čiji je račun prodan paket dionica Izdavatelja po cijeni 43,0% nižoj od dotadašnje, prijeti šteta od otprilike 26.000.000 kuna. Kako bi spriječila nastupanje takve velike štete, Agencija je donijela spomenuto Rješenje.

Nakon provedenog postupka nadzora te utvrđivanja svih relevantnih činjenica vezanih uz ovaj predmet, Agencija je dana 21.12.2006. donijela Rješenje kojim je poništila transakcije sklopljene na Zagrebačkoj burzi d.d. dana 26.10.2006. koje su se odnosile na trgovinu dionicama Izdavatelja.

Agencija je protiv brokerskog društva koje je izvršilo transakcije i odgovorne osobe podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog prekršaja propisanog odredbom članka 155. stavka 1. točke 78. i stavka 2. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, kao i prekršaja propisanog odredbom članka 155. stavka 1. točke 43. i stavka 2. Zakona o tržištu vrijednosnih papira. Agencija je također donijela i Rješenje kojim je brokerskom društvu oduzela dozvolu za obavljanje svih poslova s vrijednosnim papirima, uvjetno na godinu dana.

Nadzor nad provođenjem postupka povećanja temeljnog kapitala izdavatelja Podravska Banka d.d., Opatička 3, Koprivnica

U skladu sa člankom 15. stavkom 1. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Agencija je provela nadzor nad provođenjem postupka povećanja temeljnog kapitala izdavatelja Podravska banka d.d., Opatička 3, Koprivnica (u daljnjem tekstu: Izdavatelj ili Banka), ulozima u novcu i izdavanju redovnih dionica privatnom ponudom, a koje je provedeno u skladu s odlukom Glavne skupštine Izdavatelja od 28.08.2006. godine. Nadzor je proveden u svezi s prigovorom dioničara Izdavatelja na postupak upisa i uplate dionica u drugom krugu upisa i uplate dionica temeljem povećanja temeljnog kapitala Podravske banke d.d., održanog 16.12.2006. godine.

Nakon provedenog postupka upisa i uplate dionica, Agencija je zaprimila prigovore dioničara Izdavatelja koji su tvrdili da im prilikom provođenja drugog kruga upisa i uplate dionica nije bilo omogućeno ostvarenje njihovih prava na upis dionica, odnosno da je upis prekinut već nakon 30 minuta održavanja.

Agencija je po zaprimanju prigovora izvršila radnje kako bi utvrdila jesu li prigovori opravdani. Utvrdivši da postoje okolnosti koje upućuju na njihovu opravdanost, Agencija je dana 18.01.2007. donijela Rješenje o pokretanju postupka nadzora nad provođenjem postupka povećanja temeljnog kapitala Izdavatelja ulozima u novcu i izdavanju redovnih dionica privatnom ponudom.

Temeljem do tada utvrđenih činjenica te sumnje na nepravilnost provođenja postupka, a smatrajući da je povrijeđena jednakost dioničara pri pravu na upis i uplatu dionica, Agencija je Rješenjem od 18.01.2007., na rok od 60 dana, naložila Središnjoj depozitarnoj agenciji d.d. da zabrani raspolaganje ili opterećenje dionicama Izdavatelja na računima dioničara, koji su upisali dionice u drugom krugu kako bi provela neposredni i potpuni postupak nadzora.

Agencija je po ovlaštenim djelatnicima obavila nadzor u prostorijama Izdavatelja i u prostorijama Agencije s ciljem provjere navoda iz prijava dioničara, a u pogledu provedbe drugog kruga izdavanja dionica.

Tijekom postupka neposrednog nadzora, u skladu s odredbama članka 14. stavka 1. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, Agencija je obavila sljedeće radnje: uvid u prijave osoba koje se smatraju oštećenim pri provedbi upisa i uplate dionica; uvid u Prospekt o izdavanju dionica privatnom ponudom koji je Agencija odobrila; uvid u odluke Glavne skupštine Izdavatelja; očitovanja osoba koje su dostavile prigovore; očitovanja osoba koje su upisale dionice u drugom krugu; upisnice za drugi krug i naloge za plaćanje za dioničare koji su upisali dionice u drugom krugu; obavijest Središnje depozitarne agencije d.d. o stanjima na računima dioničara; uvid u Izvadak iz Zapisnika sa sjednice Nadzornog odbora Banke; uvid u Zapisnik sa sastanka Uprave Banke; uvid u snimke nadzorne kamere Banke te je saslušala odgovorne osobe Banke i to predsjednika Uprave i osobu određenu od Uprave za provođenje upisa i uplate dionica.

Na temelju utvrđenog činjeničnog stanja te provedenog postupka nadzora, Agencija je utvrdila da drugi krug upisa i uplate dionica nije proveden u skladu s odobrenim Prospektom te da je postupak upisa proveden uz nepravilnosti.

Slijedom navedenog, Agencija je Rješenjem od 16.03.2007. naložila Izdavatelju ponavljanje drugog kruga upisa i uplate dionica u postupku povećanja temeljnog kapitala, a u skladu s odlukom Glavne skupštine Izdavatelja od 28.08.2006. godine. Izdavatelj je u skladu s Rješenjem Agencije proveo ponovljeni drugi krug upisa i uplate dionica dana 16.04.2007., o čemu je Agencija donijela Zaključak 18.04.2007. godine. Izdavatelj je dostavio Središnjoj depozitarnoj agenciji d.d. sve podatke o ponovljenom drugom krugu upisa, te je izvršen upis na dioničare. Izdavatelj je također postupio i u skladu sa svim ostalim točkama predmetnog Rješenja Agencije.

Nadzor nad subjektima koji su sudjelovali u obavljanju poslova i transakcija s dionicama izdavatelja Istra-auto d.d., Umag

U skladu sa člankom 15. stavkom 1. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Agencija je provela nadzor nad subjektima koji su sudjelovali u obavljanju poslova i transakcija s dionicama izdavatelja Istra-auto d.d., Umag, Novigradska ulica 30. Nadzor je proveden temeljem prijave društva Istra-auto d.d., Umag o sumnji u nezakonitost i nepravilnost u trgovanju dionicama izdavatelja Istra-auto d.d., Umag burzovne oznake ISAU-R-A, (u daljnjem tekstu: Izdavatelj), točnije prijave u svezi s transakcijom izvršenom na Varaždinskoj burzi d.d. dana 20.11.2006. godine.

Agencija je poduzela sve mjere u okviru svoje nadležnosti, a radi utvrđivanja svih okolnosti vezanih uz predmetnu transakciju dionicama Izdavatelja. Provedenim nadzorom Agencija je utvrdila da postoje određeni elementi koji ukazuju na sumnju da su dionice Izdavatelja stečene radnjama koje su u suprotnosti s odredbama Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Agencija je, u svezi s navedenom transakcijom, Rješenjem od 26.04.2007. zabranila raspolaganje i opterećenje dionicama Izdavatelja koje se vode na računu stjecatelja istih te naložila Središnjoj depozitarnoj agenciji d.d. da na računu stjecatelja blokira, odnosno onemogući otuđenje ili opterećenje dionica Izdavatelja na rok od 60 dana.

Naime, Agencija je u postupku nadzora utvrdila da je isto brokersko društvo bilo posrednik i kupca i prodavatelja predmetnih dionica. Također, Agencija je u postupku nadzora utvrdila da se brokersko društvo i odgovorne osobe, prilikom provođenja transakcije dionicama Izdavatelja dana 20.11.2006., nisu u cijelosti pridržavali odredbi Zakona o tržištu vrijednosnih papira i to odredbi koje uređuju vođenje knjige naloga i obveza ovlaštenog društva u izvršavanju naloga. Zbog utvrđenih činjenica podnesen je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv brokerskog društva i odgovornih osoba.

Nadalje, Agencija je nadležnom općinskom državnom odvjetništvu podnijela kaznenu prijavu protiv odgovornih osoba u brokerskom društvu zbog osnovane sumnje da su počinili kazneno djelo «izdavanja i neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne» iz članka 295. stavka 1. Kaznenog zakona i kazneno djelo «neovlaštenog odavanja povlaštenih informacija» iz članka 149. stavka 1. točke 2. Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Također, Agencija je nadležnom općinskom državnom odvjetništvu podnijela kaznenu prijavu i protiv prokurista društva koje je bilo stjecatelj dionica Izdavatelja zbog osnovane sumnje da je počinio kazneno djelo «neovlaštenog korištenja povlaštenih informacija» iz članka 149. stavka 1. točke 1. Zakona o tržištu vrijednosnih papira.

Program edukacije i ispita za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova brokera i investicijskog savjetnika

Temeljem članka 54. Zakona o tržištu vrijednosnih papira⁸ te Pravilnika o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova brokera, investicijskog savjetnika i ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima⁹, Agencija organizira i provodi obrazovni program i ispite za obavljanje poslova brokera i investicijskog savjetnika. Obrazovni program u trajanju od 60 sati pohađalo je ukupno 274 kandidata.

Ispit za provjeru stručnih znanja za dobivanje dozvole za obavljanje poslova brokera obuhvaćao je sljedeća područja:

- Regulativa i praksa trgovanja s vrijednosnim papirima,
- Vrijednosni papiri i investicije,
- Osnove financijske matematike i prezentacija sekundarnih podataka,
- Statističke metode i analize,
- Čitanje financijskih izvješća,
- Računovodstveno i financijsko izvješćivanje,
- Platni promet,
- Uvod u korporacijske financije,
- Rješavanje praktičnih zadataka trgovine vrijednosnim papirima,
- Etički standardi u trgovini vrijednosnim papirima,
- Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma.

Ispit za provjeru stručnih znanja za dobivanje dozvole za obavljanje poslova investicijskog savjetnika obuhvaćao je sljedeća područja:

- Regulativa i praksa investicijske industrije,
- Kvantitativne metode za makroekonomske i mikroekonomske analize,
- Statističke metode i analize,
- Principi i interpretacije računovodstva,
- Principi ekonomike,
- Korporacijske financije,
- Analiza financijskih izvješća i upotreba financijskih pokazatelja,
- Računovodstveno i financijsko izvješćivanje,
- Platni promet,
- Vrijednosni papiri i investicije,
- Portfolio menadžment,
- Analiza slučajeva iz investicijskog savjetovanja,
- Etički standardi u trgovini vrijednosnim papirima,
- Sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma.

Za polaganje ispita za investicijskog savjetnika u prvom ispitnom roku prijavilo se ukupno 338 kandidata, od čega je ispitu pristupilo ukupno 326 kandidata. Ispit se polagao u pismenom obliku te je određen prag prolaznosti od 60,0% točno odgovorenih pitanja. Ispit se sastojao od ukupno 50 pitanja te je najviši mogući broj bodova iznosio 100. Od ukupnog broja kandidata koji su pristupili ispitu za investicijskog savjetnika, njih 59, odnosno 18,1% uspješno je položilo ispit.

---

⁸ Narodne novine br. 84/02 i 138/06

⁹ Narodne novine br. 97/06 i 92/07

Za polaganje ispita za brokera u prvom ispitnom roku prijavilo se ukupno 209 kandidata od čega je ispitu pristupilo ukupno 196 kandidata. Od ukupnog broja kandidata koji su pristupili ispitu, njih 128, odnosno 65,3% uspješno je položilo ispit.

Za kandidate koji su se prijavili na prvi ispitni rok, a nisu s uspjehom položili, Agencija je organizirala drugi ispitni rok. Tako je na drugom ispitnom roku za investicijskog savjetnika, od ukupno 173 kandidata koji su pristupili ispitu uspješno položilo njih 53, odnosno 30,6%. Od ukupno 52 kandidata koji su pristupili drugom ispitnom roku za brokera, njih 13, odnosno 25,0% je uspješno položilo ispit.

Temeljem navedenih podataka utvrđena je ukupna prolaznost prvog i drugog roka koja iznosi 34,4% na ispitu za investicijskog savjetnika te 71,9% na ispitu za brokera.

U nastavku slijedi tablica uspješnosti na prvom i drugom roku za pojedine ispite.

Tablica 1.11.: Rezultati ispita za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova investicijskog savjetnika i brokera

	INVESTICIJSKI SAVJETNICI	PROLAZNOST	BROKERI	PROLAZNOST
	broj kandidata	%	broj kandidata	%
PRVI ROK				
ukupno pristupilo	326		196	
položili	59	18,1%	128	65,3%
nisu položili	267	81,9%	68	34,7%
DRUGI ROK				
ukupno pristupilo	173		52	
položili	53	30,6%	13	25,0%
nisu položili	120	69,4%	39	75,0%
UKUPNA PROLAZNOST	112	34,4%	141	71,9%

Izvor: HANFA

Javna informacijska knjižnica

Javna dionička društva obvezna su u skladu sa člankom 114. stavkom 4. Zakona o tržištu vrijednosnih papira izraditi, i u roku od 30 dana od posljednjega dana u tromjesečju, dostaviti Agenciji tromjesečna financijska i poslovna izvješća, a u roku od 45 dana konsolidirana izvješća.

Financijska i poslovna izvješća za četvrto tromjesečje, javna dionička društva obvezna su izraditi i dostaviti Agenciji u roku od 90 dana po isteku poslovne godine. Sadržaj i oblik tromjesečnih i financijskih izvješća te način i rok njihove dostave, propisan je Pravilnikom o sadržaju i obliku financijskih i poslovnih izvješća javnih dioničkih društava¹⁰. Ova tromjesečna financijska i poslovna izvješća, u skladu sa člankom 114. stavkom 6. Zakona o tržištu vrijednosnih papira, su dostupna

¹⁰ Narodne novine 118/03

javnosti u Javnoj informacijskoj knjižnici na internetskoj stranici Agencije (www.hanfa.hr) ili na CD-u, na temelju pisanog zahtjeva za dostavu ispisa od ovlaštene osobe.

Zainteresiranim korisnicima Javne informacijske knjižnice, Agencija omogućuje i preuzimanje cijele baze podataka na CD ROM-u, a u tom slučaju korisnik s Agencijom sklapa poseban ugovor. Preuzimanje cijele baze podataka, za razliku od korištenja podataka prikazanih na internetskim stranicama Agencije, korisniku omogućuje i analizu podataka za vlastite potrebe.

Važnost Javne informacijske knjižnice očituje se u činjenici da je jedini registar u kojemu se prikupljaju tromjesečna financijska i poslovna izvješća javnih dioničkih društava, za razliku od ostalih registara u RH koji se temelje na podacima na godišnjoj razini. Tako javna informacijska knjižnica svim sudionicima na tržištu kapitala, odnosno svim potencijalnim investitorima pravodobno pruža ažurne podatke o financijskom i poslovnom položaju javnih dioničkih društava, temeljem kojih mogu racionalnije i objektivnije procijeniti eventualnu dobit ili rizik ulaganja te donijeti odluku o ulaganju.

Investicijski fondovi

Uvod

Zaključno s 31.12.2007. u RH registrirano je 100 otvorenih investicijskih fondova, 9 zatvorenih investicijskih fondova te 2 fonda osnovana posebnim zakonima: Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te Umirovljenički fond. Na kraju 2007. godine u RH sveukupno je registrirano 32 društva za upravljanje investicijskim fondovima, što je za 5 više u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 2.1.: Usporedba broja investicijskih fondova u 2006. i 2007. godini

	2006.*	2007.	Promjena
Otvoreni investicijski fondovi	72	100	38,9%
- s javnom ponudom	62	83	33,9%
Novčani	15	15	-
Obveznički	14	14	-
Mješoviti	18	18	-
Dionički	15	36	140,0%
- s privatnom ponudom	9	16	77,8%
- otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala	1	1	-
Zatvoreni investicijski fondovi	7	9	28,6%

*Podaci uključuju 4 fonda koja se do kraja 2006. nisu uskladila sa Zakonom o investicijskim fondovima te su stoga brisani iz registra.

Izvor: HANFA

Ulaganje u investicijske fondove neophodno uključuje izlaganje određenim rizicima:

- *Tržišni rizik*: Investicijski fondovi koji ulažu u dionice podložni su rizicima tržišta kapitala i znatnim variranjima vrijednosti.
- *Rizik odabira dionica*: Vrijednosni papiri iz portfelja koje je odabrao fond menadžer mogu izgubiti na vrijednosti ili ne dobiti na vrijednosti kada vrijednost burze u globalu raste, te se može dogoditi da ne postignu investicijski cilj.
- *Rizik likvidnosti*: Fond menadžer možda neće moći prodati vrijednosne papire iz portfelja u optimalnom trenutku ili po optimalnoj cijeni.
- *Rizik ulaganja u određenu granu industrije*: Investicijski fondovi koji znatan dio svoje imovine ulažu u određenu granu industrije, izlažu se riziku da skupina vrijednosnih papira povezana s tom granom industrije, izgubi na vrijednosti zbog razvoja događaja specifičnih za dotičnu industriju. Izdavatelji u istim ili sličnim granama industrije mogu imati slične karakteristike te je veća vjerojatnost da će slično reagirati na tržišne ili ekonomske događaje specifične za neku industriju.
- *Rizici malih i srednjih društava*: Mala i srednja dionička društva uvijek imaju manje tržište i limitirane upravljačke i financijske izvore, nego je to kod velikih, uređenijih društava. Kao rezultat,

njihovo poslovanje može biti nestalnije te pokazivati veći rizik od poslovnog neuspjeha, koji može utjecati na vrijednost imovine portfelja.

- *Rizici stranih vrijednosnih papira:* Investicijski fondovi mogu ulagati u vrijednosne papire na tržištima u razvoju koji mogu donijeti viši prinos, ali uključuju i veći rizik od onih koji su povezani s ulaganjima na tržištima razvijenih zemalja. Pored tečajnog rizika, ovakva ulaganja uključuju značajniji rizik političke i ekonomske nestabilnosti, razlike u standardima financijskog izvještavanja i slabiju regulativu tržišta vrijednosnih papira.

Otvoreni investicijski fondovi

Tijekom 2007. odobreno je osnivanje 32 nova otvorena investicijska fonda. Razloge veće zastupljenosti otvorenih fondova u odnosu na zatvorene fondove treba tražiti u mogućnosti da ulagatelji jednostavnije pristupaju otvorenim investicijskim fondovima i u činjenici da su banke, radi proširenja svojih usluga i kako bi što bolje odgovorile zahtjevima tržišta, najveći osnivači otvorenih investicijskih fondova.

U odnosu na prethodnu godinu, najviše je porastao broj dioničkih fondova (više nego dvostruko), dok je zastupljenost ostalih vrsta fondova ostala ujednačena. Također je zadržana praksa da društva za upravljanje otvorenim investicijskim fondovima nude u pravilu svojim ulagačima izbor ulaganja u barem jedan dionički, obveznički, novčani ili mješoviti fond.

Kod otvorenih investicijskih fondova s privatnom ponudom zabilježen je također zamjetan porast broja fondova (gotovo dvostruko u odnosu na prethodnu godinu), iako je to posebna vrsta fondova sa strože definiranim pristupom ulagača.

Povećanje broja otvorenih investicijskih fondova ujedno je rezultiralo i povećanjem neto imovine otvorenih investicijskih fondova, i to za 87,4% u odnosu na isto razdoblje 2006. godine. Neto imovina otvorenih investicijskih fondova u RH na dan 31.12.2007. iznosi 30,1 milijardu kuna, od čega se na fondove s javnom ponudom odnosi 29,0 milijardi kuna, dok su fondovi s privatnom ponudom godinu završili s neto imovinom od 1,0 milijardi kuna.

Tablica 2.2.: Neto imovina otvorenih investicijskih fondova (u tis. kn)

Otvoreni investicijski fondovi	2006.	2007.
	16.038.989	30.056.247
- s javnom ponudom	15.719.074	29.017.625
Novčani	4.274.744	4.140.206
Obveznički	1.138.589	674.073
Mješoviti	5.994.698	10.022.402
Dionički	4.311.043	14.180.944
- s privatnom ponudom	319.915	1.038.621

Izvor: HANFA

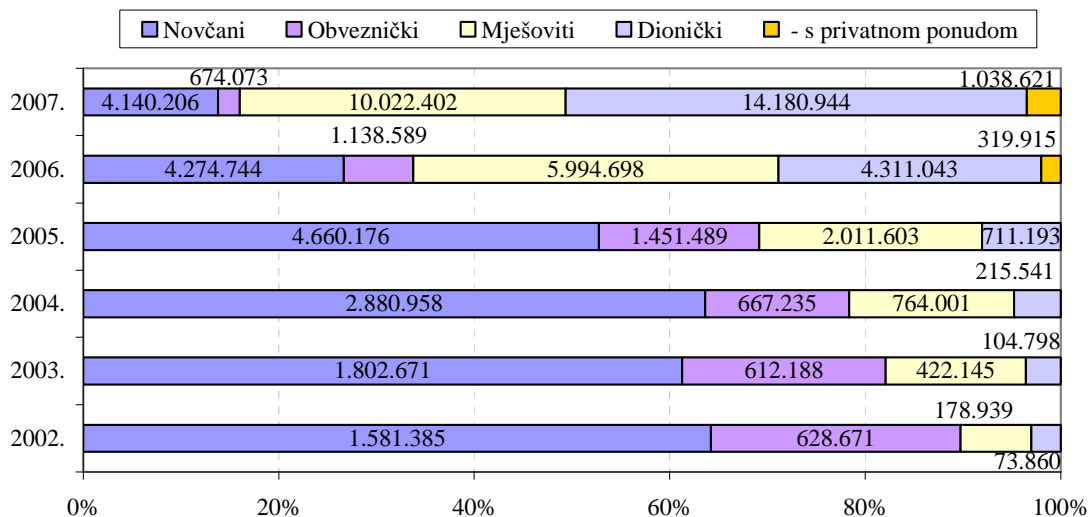
Otvoreni investicijski fondovi nastavljaju s rastom i postaju sve važniji institucionalni ulagači ne samo u RH, nego i u zemljama jugoistočne Europe. Neto imovina otvorenih investicijskih fondova porasla je u 2007. za 87,4%, što je porast u odnosu na 2006., kad je ukupan godišnji rast iznosio 81,6%.

Tijekom 2007. primjetan je trend rasta neto imovine otvorenih investicijskih fondova (usprkos nestabilnosti na financijskom tržištu u zadnjem tromjesečju). Pojedinačno trend rasta imovine imaju

dionički i mješoviti fondovi, dok se kod novčanih, a naročito kod obvezničkih fondova uočava silazni trend.

Rast neto imovine dioničkih fondova protekle godine iznosi čak 228,9%. Također, znatno je porasla imovina mješovitih fondova i to za 67,2% u odnosu na 2006. godinu. U istom razdoblju novčani i obveznički fondovi zabilježili su pad imovine od 3,2%, odnosno 40,8%.

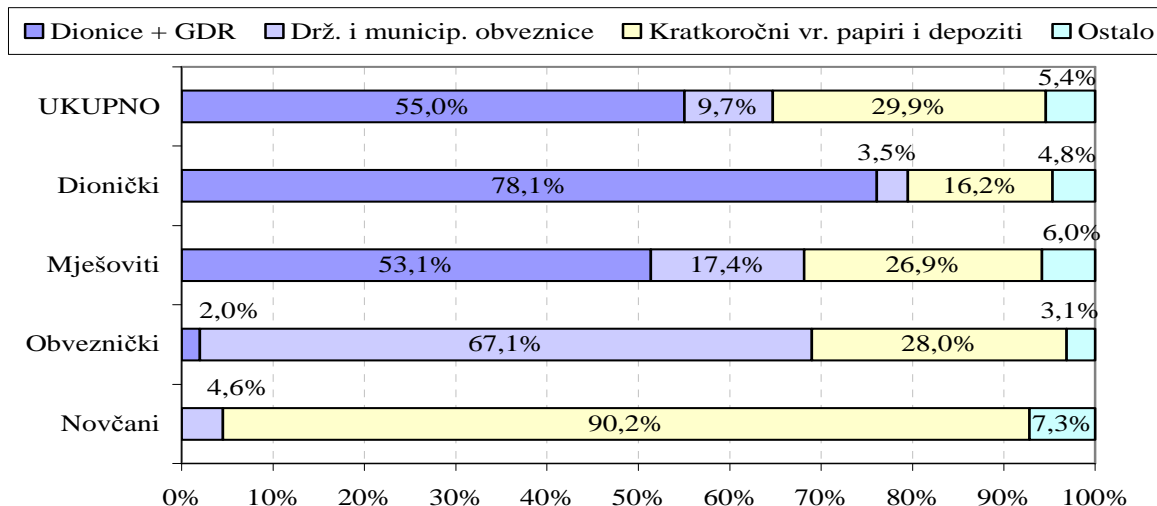
Grafikon 2.1.: Udjeli u ukupnoj neto imovini otvorenih investicijskih fondova (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom završili su 2007. s 55,0% imovine u dionicama, 9,7% imovine u obveznicama i 29,9% imovine u kratkoročnim vrijednosnim papirima i depozitima. Međutim, struktura ulaganja znatno varira, ovisno o pojedinoj vrsti fonda, tako da su dionički fondovi 78,1% imovine uložili u dionice, obveznički su fondovi 67,2% imovine uložili u obveznice, a novčani su fondovi 90,2% imovine uložili u kratkoročne vrijednosne papire i depozite.

Grafikon 2.2.: Struktura ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom

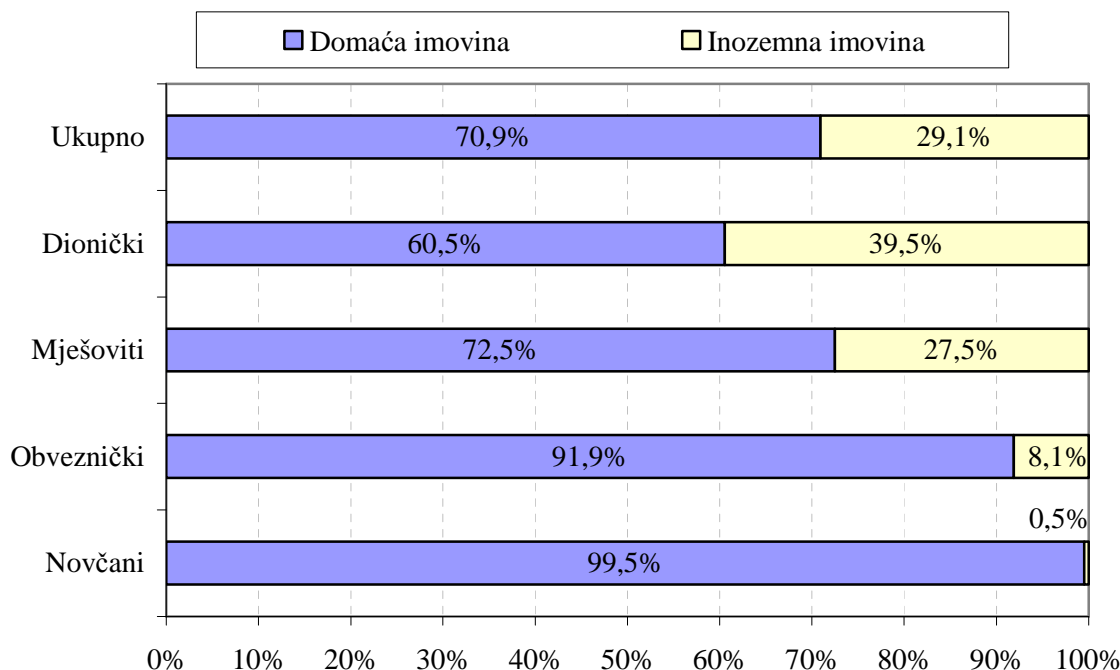

Izvor: HANFA

Otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom i dalje većinu svoje imovine ulažu na domaće tržište vrijednosnih papira (67,4%), što je smanjenje u odnosu na 2006. godinu (78,8%).

Dionički i mješoviti fondovi su značajan dio svojih ulaganja u protekloj godini ostvarili na stranim tržištima, tako da je udio inozemnih ulaganja na kraju godine kod dioničkih fondova iznosio 39,5% (u 2006. taj udjel je iznosio 34,9%), dok je kod mješovitih taj udjel iznosio 27,5% (u 2006. iznosio je 22,3%). S obzirom na činjenicu da je ukupna imovina ove dvije skupine fondova u protekloj godini rasla iznimno velikom stopom, ukupna inozemna ulaganja su porasla za 5,7 milijardi kuna na 8,7 milijardi kuna.

Grafikon 2.3.: Udjeli domaće i inozemne imovine u imovini otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom

Izvor: HANFA

U protekloj godini ukupan udjel najvećih 5 društava za upravljanje u ukupnoj imovini otvorenih investicijskih fondova, nije se znatno smanjio u odnosu na 2006. te je iznosio 81,4%, što i dalje predstavlja značajnu koncentraciju na tržištu. Ostatom imovine vrijedne 5,6 milijardi kuna upravljalo je ukupno 19 društava.

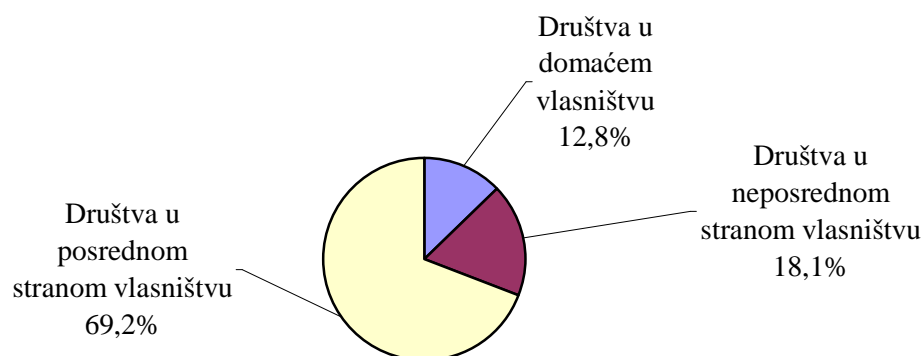
Tablica 2.3.: Neto imovina pod upravljanjem društava koja upravljaju otvorenim investicijskim fondovima

Društvo	2006.		2007.	
	Neto imovina	Udjel u ukupnoj imovini OIF-ova	Neto imovina	Udjel u ukupnoj imovini OIF-ova
ZB INVEST d.o.o.	4.394.032	27,4%	9.530.883	31,7%
PBZ INVEST d.o.o.	3.372.290	21,0%	6.336.800	21,1%
RAIFFEISEN INVEST d.o.o.	4.092.454	25,5%	4.064.638	13,5%
ERSTE - INVEST d.o.o.	1.471.056	9,2%	3.241.503	10,8%
HPB-INVEST d.o.o.	453.875	2,8%	1.288.520	4,3%
Ostali	2.255.282	14,1%	5.593.902	18,6%
Ukupno	16.038.989	100,0%	30.056.247	100,0%

Izvor: HANFA

Od ukupno 25 društava koja upravljaju otvorenim investicijskim fondovima, 11 društava je u domaćem vlasništvu, 7 društava u neposrednom stranom vlasništvu, 6 društava u posrednom stranom vlasništvu, te jedno društvo u domaćem i neposrednom stranom vlasništvu u jednakim udjelima. No, gledano prema imovini pod upravljanjem, udjel domaćih društava je svega 12,8%.

Grafikon 2.4.: Udjel u imovini otvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje

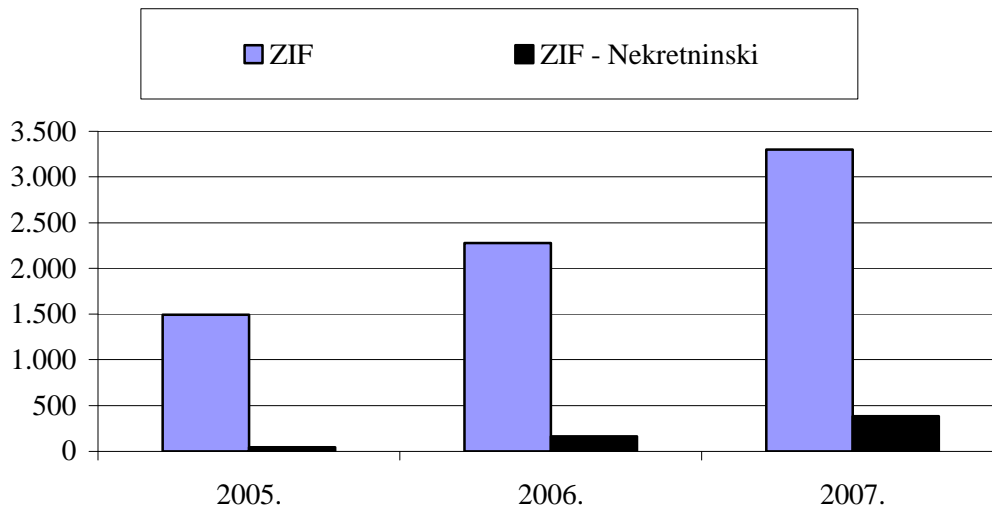

Izvor: HANFA

Zatvoreni investicijski fondovi

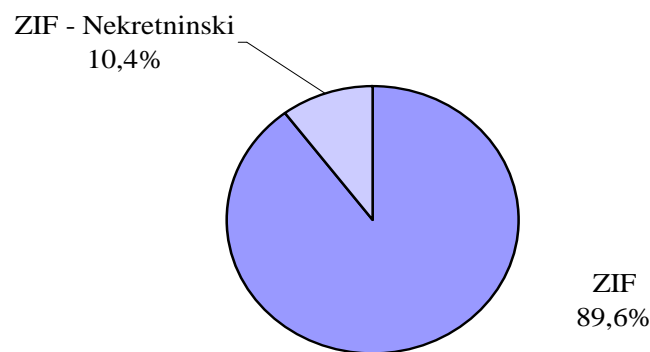
U RH je na dan 31.12.2007. poslovalo ukupno 9 zatvorenih investicijskih fondova, od kojih je 5 fondova registrirano za ulaganje u nekretnine. Ukupna imovina svih zatvorenih investicijskih fondova u RH na dan 31.12.2007. iznosila je 3,7 milijardi kuna, a u kojoj nekretninski fondovi sudjeluju s 10,4%. Taj omjer nije znatno promijenjen u odnosu na prethodnu godinu, s tim da je ukupna imovina zatvorenih investicijskih fondova porasla za 50,7%. Tijekom 2007. osnovana su 2 zatvorena investicijska fonda za ulaganje u nekretnine.

Grafikon 2.5.: Neto imovina zatvorenih investicijskih fondova 2005. , 2006. i 2007. (u mil. kn)

Izvor: HANFA

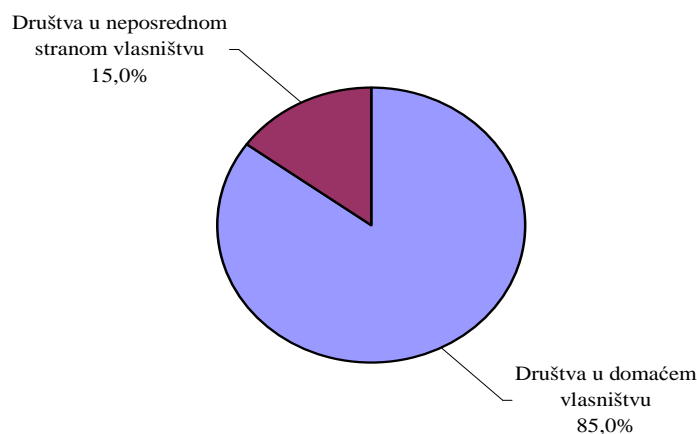
Grafikon 2.6.: Udio nekretninskih fondova u ukupnoj imovini zatvorenih investicijskih fondova

Izvor: HANFA

Od ukupno 7 društava koja upravljaju zatvorenim investicijskim fondovima, 6 su u domaćem vlasništvu dok je jedno u neposrednom stranom vlasništvu.

Grafikon 2.7.: Udjel u imovini zatvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje

Društva za upravljanje investicijskim fondovima

Ukupna imovina društava za upravljanje investicijskim fondovima u 2007. iznosila je 629,3 milijuna kuna od čega se 559,7 milijuna kuna odnosi na kratkotrajnu imovinu. Najveći udio imovine (107,8 milijuna kuna) pripada Raiffeisen Investu d.o.o., Hrvatskom mirovinskom investicijskom društvu d.o.o. (101,5 milijuna kuna), PBZ Investu d.o.o. (85,5 milijuna kuna) i ZB Investu d.o.o. (80,2 milijuna kuna) što čini 59,6% ukupne imovine. Imovina društava za upravljanje uglavnom se financira iz vlastitih sredstava (71,3%) i to iz zadržane i tekuće dobiti.

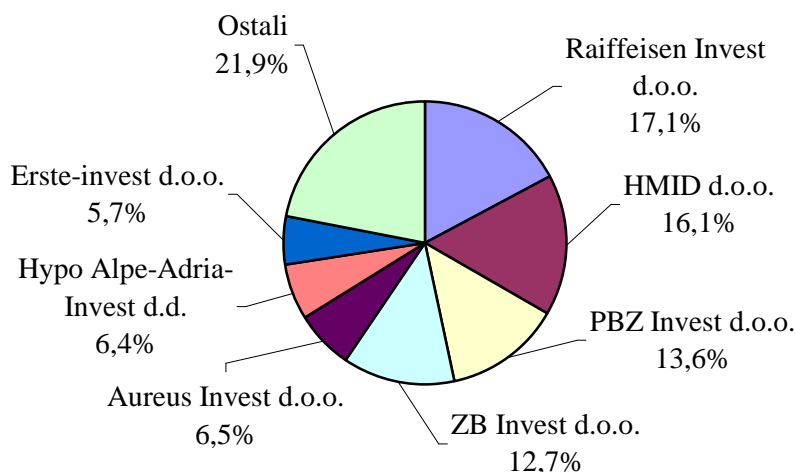
Tablica 2.4.: Bilanca društava za upravljanje na dan 31.12.2007. godine (u tis. kn)

AKTIVA		IZNOS	UDIO
A	Dugotrajna imovina	68.203	10,8%
I	Nematerijalna imovina	6.506	1,0%
II	Materijalna imovina	17.143	2,7%
III	Financijska imovina	43.360	6,9%
IV	Potraživanja	1.194	0,2%
B	Kratkotrajna imovina	559.653	88,9%
I	Zalihe materijala, sitnog inventara i druge zalihe	106	0,0%
II	Potraživanja	208.307	33,1%
III	Financijska imovina	126.292	20,1%
IV	Novac na računu i u blagajni	224.948	35,7%
C	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	1.171	0,2%
D	Gubitak iznad visine kapitala	302	0,0%
	Ukupno aktiva	629.329	100,0%
PASIVA		0	
A	Kapital i rezerve	448.434	71,3%
I	Upisani kapital	96.709	15,4%
II	Premije za emitirane dionice	0	0,0%
III	Revalorizacijska rezerva	2.975	0,5%
IV	Rezerve	3.196	0,5%
V	Zadržana dobit (preneseni gubitak)	56.188	8,9%
VI	Dobit (gubitak) tekuće godine	289.366	46,0%
B	Obveze	174.838	27,8%
C	Odgodeno plaćanje troškova i prihodi budućih razdoblja	6.057	1,0%
	Ukupno pasiva	629.329	100,0%

Izvor: HANFA

Grafikon 2.8.: Udio imovine društava za upravljanje na dan 31.12.2007. godine

Izvor: HANFA

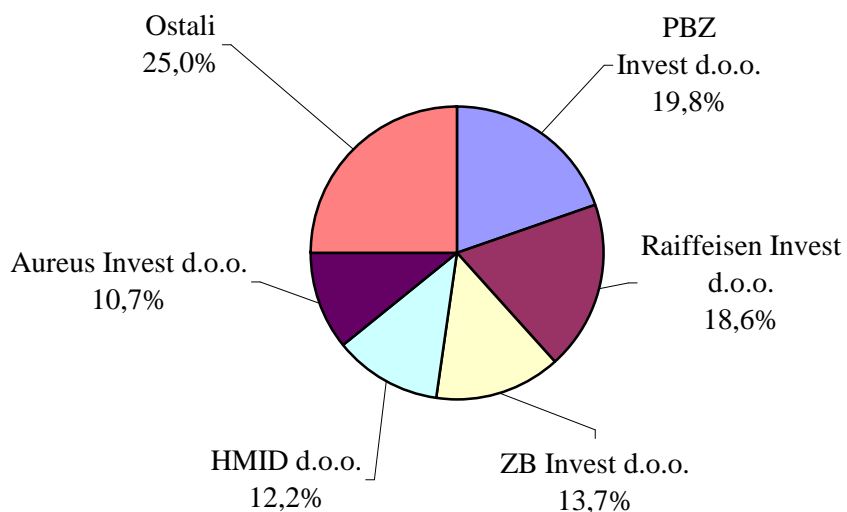
U 2007. ostvareno je 767,2 milijuna kuna ukupnih prihoda, od čega najveći udio imaju poslovni prihodi 97,7%. Društva za upravljanje u 2007. ostvarila su ukupnu dobit nakon oporezivanja u iznosu od 289,1 milijuna kuna, što je rezultat ostvarene dobiti 19 društava za upravljanje investicijskim fondovima u iznosu od 300,3 milijuna kuna i ostvarenog gubitka 13 društava za upravljanje investicijskim fondovima u iznosu od 11,2 milijuna kuna. U strukturi najveću dobit ostvarili su PBZ Invest d.o.o. (59,6 milijuna kuna), Raiffeisen Invest d.o.o. (55,9 milijuna kuna), ZB Invest d.o.o. (41,1 milijuna kuna), Hrvatsko mirovinsko investicijsko društvo d.o.o. (36,6 milijuna kuna) i Aureus Invest d.o.o. (32,0 milijuna kuna).

Tablica 2.5.: Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje u 2007. godini (u tis. kn)

	POZICIJA	Iznos
A	Poslovni prihodi	749.583
B.	Poslovni rashodi	337.920
C.	Financijski prihodi	13.122
D.	Financijski rashodi	3.347
E.	Ostali prihodi	4.534
F.	Ostali rashodi	61.890
G.	Ukupni prihodi	767.239
H.	Ukupni rashodi	403.158
I.	Dobit (gubitak) prije oporezivanja	364.082
J.	Porez na dobit	75.019
K.	Dobit (gubitak) nakon oporezivanja	289.063

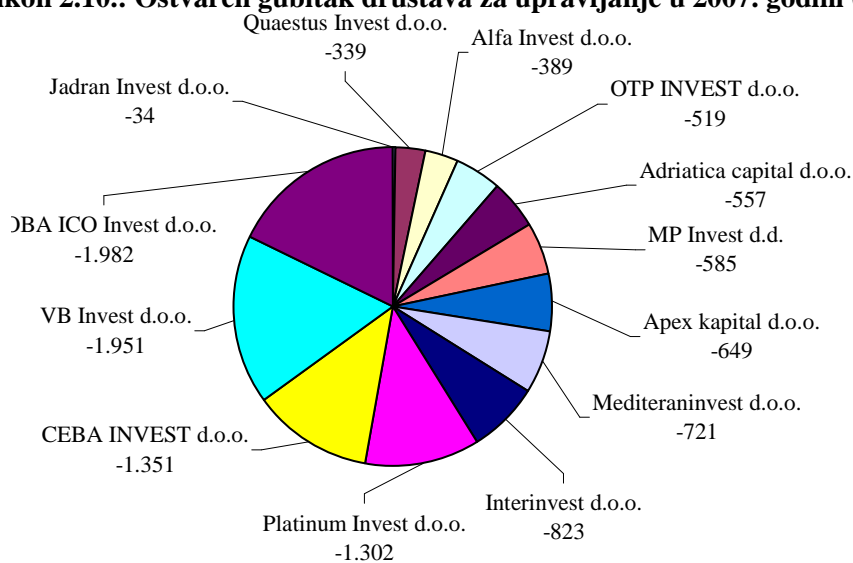
Izvor: HANFA

Grafikon 2.9.: Ostvarena dobit društava za upravljanje nakon oporezivanja u 2007. godini

Izvor: HANFA

Grafikon 2.10.: Ostvaren gubitak društava za upravljanje u 2007. godini (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonima

Uz otvorene i zatvorene investicijske fondove u 2007. poslovala su 2 fonda osnovana posebnim zakonima: Fond Hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i Umirovljenički fond.

Na dan 31.12.2007. neto imovina Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iznosila je 4,2 milijardi kuna, što čini povećanje od gotovo 43,9% u odnosu na 2006. godinu. Neto imovina Umirovljeničkog fonda na dan 31.12.2007. iznosila je 4,5 milijardi kuna.

Tablica 2.6.: Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonom, na dan 31.12.2007. (u tis. kn)

Investicijski fond	Društvo za upravljanje	Neto imovina
Fond hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji	ERSTE INVEST d.o.o	4.236.282
Umirovljenički fond	HPB INVEST d.o.o.	4.491.421

Izvor: HANFA

Tablica 2.7.: Struktura ulaganja Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na dan 31.12.2007. (u tis. kn)

Vrsta imovine	31.12.2006.		31.12.2007.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	2.987.889	100,0%	4.299.154	100,0%
Vrijednosni papiri i depoziti	2.984.085	99,9%	4.295.835	99,9%
Dionice + GDR	2.850.053	95,4%	3.991.437	92,8%
Državne obveznice	131.059	4,4%	108.059	2,5%
Depoziti	0	0,0%	196.339	4,6%
Novčana sredstva	3.804	0,1%	3.319	0,1%
INOZEMNA IMOVINA	0	0,0%	0	0,0%
UKUPNA IMOVINA	2.987.889	100,0%	4.299.154	100,0%
Neto imovina	2.945.131		4.236.282	

Izvor: HANFA

Tablica 2.8.: Struktura ulaganja Umirovljeničkog fonda na dan 31.12.2007. (u tis. kn)

Vrsta imovine	31.12.2006.		31.12.2007.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	6.629.686	100,0%	4.506.870	100,0%
Vrijednosni papiri i depoziti	19.545	0,3%	1.734.757	38,5%
Dionice + GDR	19.545	0,3%	9.260	0,2%
Kratkoročni v. p.	0	0,0%	1.227.754	27,2%
Depoziti	0	0,0%	497.744	11,0%
Novčana sredstva	2.579	0,0%	67.421	1,5%
Potraživanja	6.607.561	99,7%	2.704.692	60,0%
INOZEMNA IMOVINA	0	0,0%	0	0,0%
UKUPNA IMOVINA	6.629.686	100,0%	4.506.870	100,0%
Neto imovina	6.628.987		4.491.421	

Izvor: HANFA

Regulatorne aktivnosti

Zakonski okvir kojim je regulirano poslovanje investicijskih fondova dan je u Zakonu o investicijskim fondovima¹¹, koji je stupio na snagu 01.01.2006. godine. Tijekom 2007., temeljem Zakona o investicijskim fondovima doneseno je 15 pravilnika koji pobliže uređuju poslovanje investicijskih fondova.

Kroz podzakonske propise Agencija je detaljnije uredila obvezni sadržaj zahtjeva za izdavanje odobrenja i obvezni sadržaj prospekata i statuta, zatvorenih i otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom te izmjene prospekata otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom. Ujedno je definirano objavljivanje i odobravanje cjelovitih i skraćenih prospekata investicijskih fondova s javnom ponudom.

Podzakonskim aktima definirani su, s obzirom na specifičnosti, prikazi rezultata poslovanja investicijskih fondova s privatnom ponudom i investicijskih fondova rizičnog kapitala s privatnom ponudom. U izmjenama promidžbe investicijskih fondova s javnom ponudom naglasak je na sadržaju i metodama prikaza rezultata poslovanja fonda, gdje su preciznije određeni uvjeti kako bi isti trebali izgledati.

Kao jedan od važnijih podzakonskih akata donesenih u ovom razdoblju je Pravilnik kojim se uređuje postupak, troškovi i rokovi likvidacije investicijskih fondova gdje su jasno definirani postupci koje je društvo za upravljanje, odnosno likvidator dužan poduzeti u smislu okončanja likvidacijskog postupka, a sve u interesu samih ulagača.

Pravilnikom o dozvoljenim ulaganjima i ograničenjima ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom ostvarene su značajne promjene u regulativi investicijskih fondova donesenih u ovom razdoblju. Tim podzakonskim aktom precizirano je, uz zakonske odredbe, i

¹¹ Narodne novine br. 150/05

poslovanje otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom, propisani su kvalitativni i kvantitativni kriteriji te ulagački limiti za pojedine kategorije imovine, čime se povećala kvaliteta imovine u koju se ulaže i posljedično tomu sigurnost ulaganja. Isto tako, prvi put se definiraju obveze društava za upravljanje o javnom objavljivanju informacija u svezi s poslovanjem samih društava za upravljanje i investicijskih fondova s javnom ponudom kojima upravljaju, a sve radi veće učinkovitosti i transparentnosti investicijskih fondova, kao i svih sudionika na tržištu.

Agencija je donošenjem novih podzakonskih akata postavila čvršći regulatorni okvir, što je pridonijelo znatnom unapređenju nadzora nad poslovanjem društava za upravljanje investicijskim fondovima i investicijskih fondova. Podzakonskim aktima je, pored gore navedenog, detaljnije uređeno poslovanje društava za upravljanje investicijskim fondovima vezano uz organizacijske, kadrovske, sigurnosne i tehničke uvjete, definirani su postupci i vrste poslova koje je dopušteno delegirati na treće osobe od strane društava za upravljanje, te je definiran način ustrojavanja, vođenja i objavljivanja podataka iz registra udjela u otvorenim investicijskim fondovima.

Licenciranje

Tijekom 2007. izdana su odobrenja za 5 novih društava za upravljanje investicijskim fondovima, od čega se banka kao osnivač javlja u jednom slučaju. Protekle godine odobrenje za rad dobilo je 32 otvorena investicijska fonda, 2 zatvorena investicijska fonda za nekretnine te 7 otvorenih investicijskih fondova s privatnom ponudom.

Tablica 2.9.: Obradeni predmeti u 2007. godini

Vrsta predmeta	2007.	2006.	Promjena
Odobrenje poslovanja društva za upravljanje	6	7	-14,3%
Odobrenje i prijava upisa u registar fondova, odobrenje za izbor depozitne banke	33	16	106,3%
Odobrenje novih, izmijenjenih i dopunjenih prospekata i statuta*	60	82	-26,8%
Promidžba investicijskih fondova	69	73	-5,5%
Odobrenje pravilnika o sukobu interesa	13		
Odobrenja članova uprave i nadzornih odbora	51	25	104,0%

* Veći broj predmeta u 2006. posljedica je donošenja novog Zakona o investicijskim fondovima i potrebe usklađenja do 01.01.2007. godine.

Nadzor nad investicijskim fondovima

U skladu s odredbama Zakona o investicijskim fondovima¹², društva za upravljanje investicijskim fondovima i investicijski fondovi bili su dužni tijekom 2007. uskladiti unutarnje ustrojstvo, akte i poslovanje u skladu s odredbama Zakona, na što je Agencija tijekom godine usmjerila nadzorne aktivnosti.

¹² Narodne novine br. 150/05

Podzakonskim aktima definirani su metodologija vrednovanja imovine fondova, načini i rokovi izvješćivanja o izračunu neto vrijednosti imovine po udjelu ili po dionici fonda putem propisanog obrasca kojim depozitna banka obavještava Agenciju svakog dana vrednovanja za investicijske fondove. Osim navedenih izvješća, društva za upravljanje investicijskim fondovima obvezna su Agenciji dostavljati vlastita, kao i za fondove kojima upravlja, godišnja izvješća o poslovanju i revidirana financijska izvješća u roku od 4 mjeseca od završetka poslovne godine, a polugodišnja izvješća u roku od 2 mjeseca od završetka šestomjesečnoga obračunskog razdoblja. Za statističke svrhe, društva za upravljanje izrađuju i dostavljaju Agenciji tromjesečna izvješća za fondove kojima upravljaju.

U sklopu posrednog nadzora nad investicijskim fondovima, Agencija na dnevnoj razini obavlja analizu i obradu dnevnih i periodičnih izvješća, što obuhvaća poštivanje načina vrednovanja imovine, ograničenja ulaganja, računovodstvenih politika, odredbi propisanih statutom i prospektom pojedinih investicijskih fondova, te procjenu kvantitativnih i kvalitativnih rizika poslovanja navedenih subjekata.

Neposrednim nadzornim postupkom obuhvaćeno je poslovanje društava za upravljanje i pripadnih investicijskih fondova kojima upravljaju. Nadzor se provodi neposrednim uvidom u dokumentaciju i razgovorima s odgovornim osobama društva i zaposlenicima u svezi sa značajnijim pitanjima za poslovanje i rezultate investicijskih fondova.

Pripadna dokumentacija i podaci iz izvora dostupnih Agenciji, tijekom nadzora se analiziraju radi utvrđivanja stvarnog stanja i usklađenosti poslovanja sa zakonskim i podzakonskim aktima te odredbama pripadnih prospekata i statuta investicijskih fondova, kako bi se uočili mogući rizici u poslovanju navedenih subjekata, a u svrhu zaštite imatelja udjela u otvorenim investicijskim fondovima, odnosno dioničara zatvorenih investicijskih fondova.

Neposredni nadzor obuhvaća uvid u institucionalne akte društava za upravljanje i investicijskih fondova, ugovore o delegiranju poslova upravljanja imovinom investicijskih fondova na treće osobe, ugovore s partnerima za poslove od značaja za poslovanje investicijskih fondova, interne procedure i politike i organizaciju poslova upravljanja investicijskim fondovima, organizacijsku strukturu društva za upravljanje i povezane osobe društva za upravljanje i fondova. Tijekom neposrednog nadzora provjerava se proces donošenja investicijskih odluka, poslovi trgovanja i izvršenja namire, vrednovanje imovine i izračuna vrijednosti udjela fondova, poštivanje dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja, te ustrojavanje, vođenje i objavljivanje podataka iz registra imatelja udjela. Također se provjerava ustroj i vođenje računovodstva i izrada financijskih izvješća društva za upravljanje i investicijskih fondova s posebnim naglaskom na troškove kojima je dozvoljeno neposredno teretiti ulagača ili investicijski fond.

Tijekom 2007. proveden je neposredni nadzor na redovitoj osnovi nad ovim subjektima:

HPB Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: HPB Dionički, HPB Dynamic, HPB Global, HPB Novčani, HPB Obveznički), Erste Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: Erste Adriatic Equity, Erste Balanced, Erste Bond, Erste Money), Fima Global Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: Global Bond, Global Equity, Fima Maximum te zatvoreni investicijski fond BREZA INVEST d.d.), ICF Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: ICF Fixed Income, ICF Money Market i ICF Balanced), ICAM d.o.o (otvoreni investicijski fondovi s privatnom ponudom: Capital One, Capital Two, Equinox I, Equinox II, Equinox III, Hermes, KWSO Capital Flex i Oxygen), ZB Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: ZB plus, ZB europlus, ZB global, ZB bond, ZB trend, ZB euroaktiv i ZB aktiv), Prospectus Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: Prospectus Global Equity i Prospectus Jugoistočna Europa), Hypo Alpe-Adria-Invest d.d. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: Hi-balanced, Hi-cash, Hi-conservative i Hi-growth), Ilirika Investments d.o.o (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: Ilirika Jugoistočna Europa,

Iilirika Jugoistočna Europa Balanced i Iilirika Azijski Tigar), PBZ Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: PBZ Equity, PBZ Global, PBZ Bond, PBZ Dollar, PBZ Novčani, PBZ Euro novčani i PBZ Kunski novčani), Quaestus Private Equity d.o.o. (Quaestus Private Equity Kapital otvoreni investicijski fond rizičnog kapitala s privatnom ponudom), HPB Invest d.o.o (otvoreni investicijski fondovi s privatnom ponudom: HPB ZM-1 i HPB Alpha), Raiffeisen Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fond s privatnom ponudom Raiffeisen 105), ST Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: ST Global Equity, ST Balanced, ST Agressive, ST Bond i ST Cash), CAIB Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: Select Euro Bond, Select Europe i Select Novčani), KD Investments d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: KD Adria Bond, KD Balanced, KD Victoria i KD Nova Europa) i OTP Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: OTP euro obveznički, OTP novčani i OTP uravnoteženi).

U istom razdoblju proveden je i neposredni nadzor na izvanrednoj osnovi nad sljedećim subjektima:

ICF Invest d.o.o (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: ICF Fixed Income, ICF Money Market i ICF Balanced), PBZ Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: PBZ Equity, PBZ Global, PBZ Bond, PBZ Dollar, PBZ Novčani, PBZ Euro novčani i PBZ Kunski novčani) i ZB Invest d.o.o. (otvoreni investicijski fondovi s javnom ponudom: ZB plus, ZB europlus, ZB global, ZB bond, ZB trend, ZB euroaktiv i ZB aktiv).

Tablica 2.10.: Provedeni neposredni nadzori nad društvima za upravljanje i investicijskim fondovima u 2007. godini

Nadzori	Društva za upravljanje	Investicijski fondovi			
		Javna ponuda		Privatna ponuda	
		Otvoreni	Zatvoreni	Otvoreni	Otvoreni invest. fond rizičnog kapitala
Redovni	17	53	1	11	1
Izvanredni	3	17	-	-	-
Ukupno	20	71		12	

Izvor: HANFA

Na osnovu nalaza provedenih postupaka neposrednih nadzora nad poslovanjem društava za upravljanje i investicijskih fondova kojima upravljaju, zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o investicijskim fondovima, Agencija je podnijela 5 prekršajnih prijava protiv pojedinih društava za upravljanje i protiv odgovornih osoba u pravnoj osobi.

Navedeni prekršaji se odnose na sljedeće: nepoštivanje procedura dužnosti vezanih uz poslovanje, nedozvoljeno delegiranje poslova upravljanja na treće osobe, nepoštivanje ograničenja ulaganja, nepoštivanje ograničenja zaduživanja, neispunjavanje obveze utvrđivanja vrijednosti imovine investicijskog fonda, naplaćivanje naknada suprotno Zakonu, naplaćivanje drugih naknada osim ulazne i izlazne naknade, nepoštivanje sadržaja i vremena objavljivanja neto vrijednosti imovine po dionici i cijena dionica i udjela, nepoštivanje Zakonom propisanog sadržaja izvješća, kršenje obveze podnošenja izvješća Agenciji, te nepoštivanje zabrane društvu za upravljanje da otuđuje i stječe vrijednosne papire i bilo kakvu drugu imovinu fonda, bilo za svoj vlastiti račun ili za račun povezanih osoba.

Isto tako, postupkom neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za upravljanje i investicijskih fondova kojima upravljaju, utvrđene su određene nepravilnosti vezane uz izdavanje udjela otvorenih investicijskih fondova s privatnom ponudom, neistinitost i nepotpunost prospekta, nepoštivanje odredbi prospekta i Zakona u dijelu dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja i definiranja strategije ulaganja, delegiranje poslova vođenja poslovnih knjiga i sastavljanje financijskih izvješća investicijskih fondova na treće osobe i ustrojavanje, vođenje i objavljivanje podataka iz registra udjela u otvorenom investicijskom fondu suprotno važećim zakonskim i podzakonskim odredbama.

Agencija je za 3 društva za upravljanje, kod kojih su utvrđene navedene nepravilnosti, izdala rješenja kojima je naloženo otklanjanje nepravilnosti u konkretnim vremenskim rokovima, po kojima su društva za upravljanje i postupila.

Mirovinski fondovi

Mirovinski fondovi započeli su s radom 2002. godine. Mirovinski fondovi posebna su vrsta investicijskih fondova putem kojih njihovi članovi ulažu radi ostvarivanja mirovinskih primanja. Zakonom o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima¹³ definirane su dvije vrste mirovinskih fondova:

- obvezni mirovinski fondovi, tj. fondovi u kojima je članstvo obvezno za sve zaposlene osobe koje su, kad su fondovi započeli s radom, odnosno u vrijeme prvog zaposlenja, bile mlađe od 40 godina, s tim da su osobe između 40 i 50 godina starosti mogle birati hoće li postati članovima obveznih mirovinskih fondova i
- dobrovoljni mirovinski fondovi u kojima je članstvo dobrovoljno, a mogu biti fondovi otvorenog tipa, tj. za sve građane RH, ili zatvorenog tipa, kad je pokrovitelj fonda poslodavac, sindikat ili udruga samostalnih djelatnosti.

Obvezni mirovinski fondovi

Tijekom 2007. u obvezne mirovinske fondove učlanilo se ukupno 76.884 osobe, dok je u istom razdoblju za ukupno 3.201 osobu prestalo članstvo. Kao i u prethodnim godinama, i u 2007. većina osiguranika (76,5%) nije osobnim izborom odabralo fond, nego ih je REGOS po isteku razdoblja za odabir rasporedio u jedan od postojećih fondova.

Tablica 3.1.: Članstvo u obveznim mirovinskim fondovima

	AZ OMF	Erste Plavi OMF	PBZ/CO OMF	Raiff. OMF	Ukupno
Stanje na 31.12.2006.	504.822	159.923	222.832	434.433	1.322.010
Prve prijave	2.798	3.030	3.038	3.075	11.941
Naknadno dovršene prijave	1.893	1.567	1.176	1.691	6.327
Raspored Regos-a	21.935	7.884	9.766	19.031	58.616
Ukupno novih članova	26.626	12.481	13.980	23.797	76.884
Prelasci u drugi fond	26.578	4.784	10.867	22.156	64.385
Prelasci iz drugih fondova	6.313	44.686	5.859	7.527	64.385
Neto promjena	-20.265	39.902	-5.008	-14.629	0
Ukupan prestanak članstva	1.085	420	734	962	3.201
Stanje na 31.12.2007.	510.098	211.886	231.070	442.639	1.395.693

Izvor: HANFA

U 2007. godini ukupno je u obvezne mirovinske fondove uplaćeno 3,9 milijardi kuna doprinosa, dok su isplate iz fondova zbog zatvaranja osobnog računa iznosile 47,6 milijuna kuna. Isplate će se u idućim godinama postupno povećavati, no s obzirom na starosnu strukturu članstva očekuje se nastavak rasta uplata u obvezne mirovinske fondove.

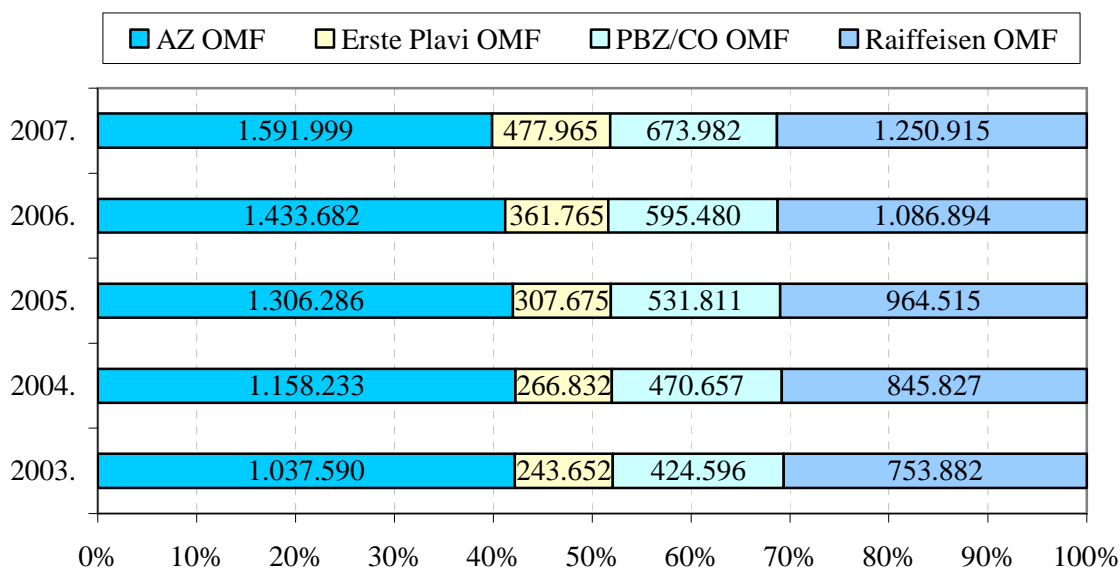
¹³ Narodne novine br. 49/99, 63/03, 103/03, 177/04 i 71/07

Tablica 3.2.: Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova u 2007. godini (u tis. kn)

	AZ OMF	Erste Plavi OMF	PBZ/CO OMF	Raiff. OMF	Ukupno
Neto doprinosi	1.591.999	477.965	673.982	1.250.915	3.994.860
Uplate iz drugih OMF-ova	57.839	416.765	47.064	85.164	606.831
Isplate u druge OMF-ove	270.488	39.782	99.043	201.051	610.363
Isplate sredstava po ispravicima	1.674	639	676	1.531	4.521
Isplate sredstava po zatvaranju OR	15.147	6.765	12.303	13.424	47.638

Izvor: HANFA

Grafikon 3.1.: Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova u posljednjih 5 godina (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Ukupna imovina OMF-ova na kraju 2007. iznosila je 21,0 milijardu kuna, odnosno 15.047,6 kuna po članu fonda, što predstavlja porast od 25,0% u odnosu na 2006. godinu. Prosječni godišnji neto doprinos po članu fonda u 2007. iznosio je 2.862,3 kune, što je za 8,6% više nego u 2006. godini.

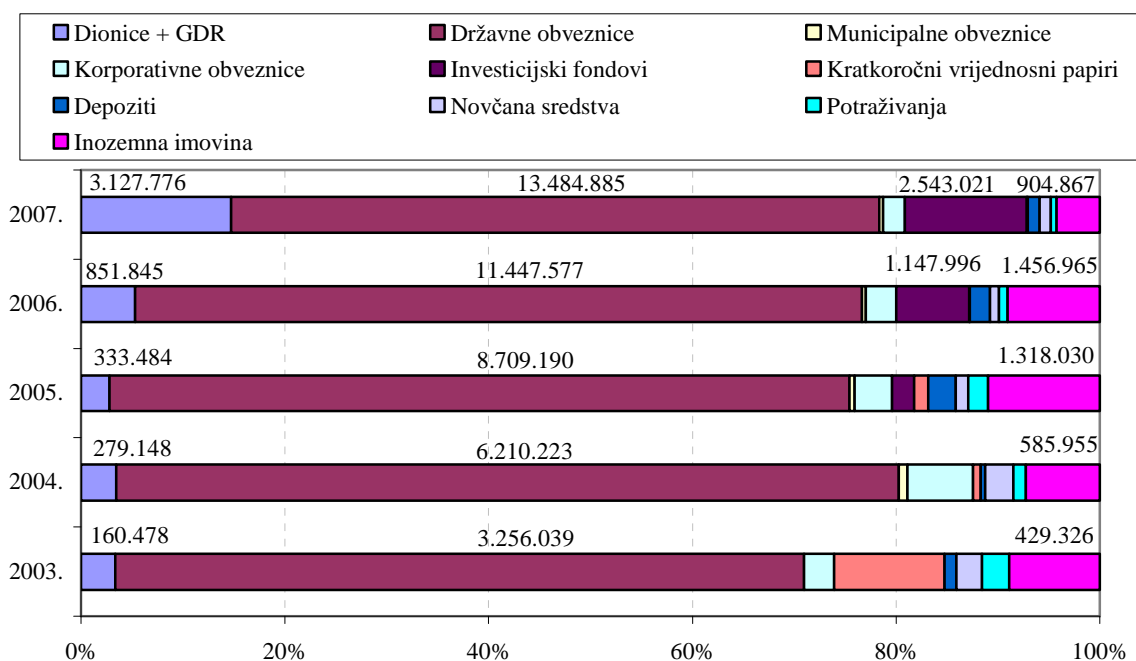
Obvezni mirovinski fondovi i dalje najviše ulažu u državne obveznice (63,6% ukupne imovine). Tijekom 2007. znatno su se povećala ulaganja obveznih mirovinskih fondova u domaće dionice i otvorene investicijske fondove, no ta ulaganja ne prelaze 26,7% ukupne imovine. U istome razdoblju došlo je do blagog pada ulaganja u inozemne vrijednosne papire.

Tablica 3.3.: Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova (u tis. kn)

Vrsta imovine	31.12.2006.		31.12.2007.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	14.588.033	90,9%	20.297.532	95,7%
Vrijednosni papiri i depoziti	14.313.666	89,2%	19.947.365	94,1%
Dionice + GDR	851.845	5,3%	3.127.776	14,8%
Državne obveznice	11.447.577	71,3%	13.484.885	63,6%
Municipalne obveznice	62.810	0,4%	76.277	0,4%
Korporativne obveznice	476.121	3,0%	451.259	2,1%
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0,0%	0	0,0%
Otvoreni investicijski fondovi	1.147.996	7,2%	2.543.021	12,0%
Kratkoročni vrijednosni papiri	11.682	0,1%	21.792	0,1%
Depoziti	315.635	2,0%	242.354	1,1%
Novčana sredstva	138.521	0,9%	232.527	1,1%
Potraživanja	135.845	0,8%	117.641	0,6%
INOZEMNA IMOVINA	1.456.965	9,1%	904.867	4,3%
Dionice	218.338	1,4%	689.226	3,3%
Državne obveznice	232.649	1,4%	0	0,0%
Municipalne obveznice	0	0,0%	0	0,0%
Korporativne obveznice	183.122	1,1%	42.114	0,2%
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0,0%	0	0,0%
Otvoreni investicijski fondovi	822.855	5,1%	173.527	0,8%
Kratkoročni vr. papiri	0	0,0%	0	0,0%
Depoziti	0	0,0%	0	0,0%
UKUPNA IMOVINA	16.044.997	100,0%	21.202.399	100,0%
Neto imovina	15.919.423		21.001.886	

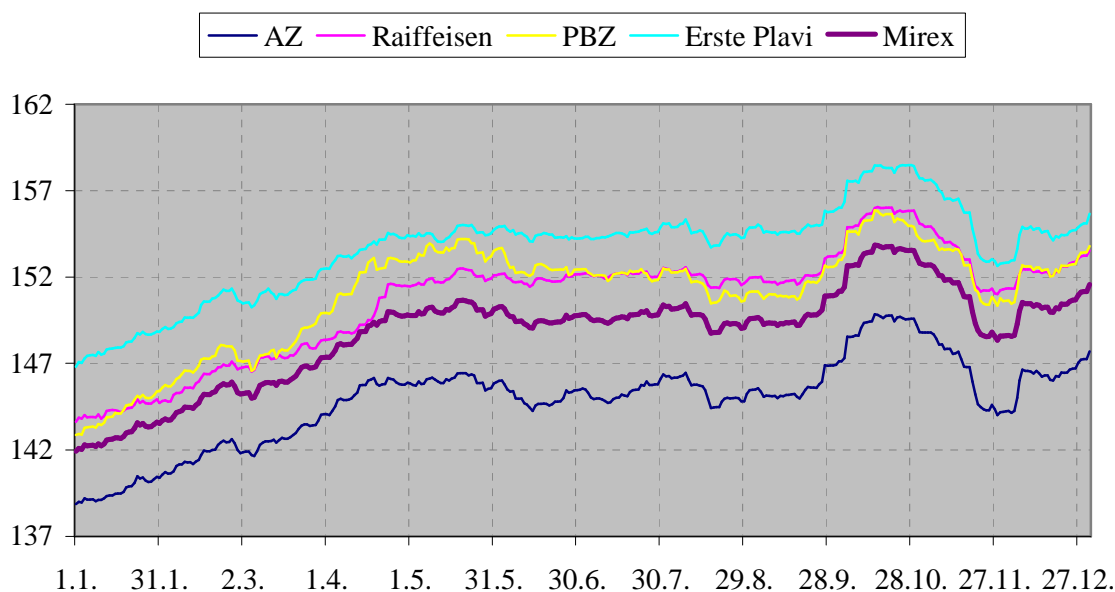
Izvor: HANFA

Grafikon 3.2.: Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova u posljednjih 5 godina (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 3.3.: Kretanje vrijednosti obračunskih jedinica i indeksa Mirex tijekom 2007. godine

Izvor: HANFA

Prinos fondova pojedinačno, pa time i indeksa Mirex, bio je pozitivan, no svi fondovi su ostvarili manji prinos u 2007. u odnosu na prosječni godišnji prinos ostvaren u proteklim godinama. Pad prinosa bio je posebno naglašen u posljednjem tromjesečju, u kojem je prosječni ponderirani prinos iznosio svega 0,4%.

Tablica 3.4.: Prinosi obveznih mirovinskih fondova u 2007. godini

Obvezni mirovinski fond	Prinosi po tromjesečjima				Prinos u 2007. godini	Anualizirani prinos od početka poslovanja
	I./2007.	II./2007.	III./2007.	IV./2007.		
AZ OMF	3,7%	1,0%	1,0%	0,6%	6,4%	7,1%
Erste Plavi OMF	3,9%	1,1%	1,0%	-0,1%	6,0%	8,1%
PBZ/CO OMF	4,9%	1,7%	0,1%	0,8%	7,7%	7,9%
Raiffeisen OMF	3,3%	2,5%	0,7%	0,2%	6,9%	7,8%
Mirex	3,8%	1,6%	0,8%	0,4%	6,8%	7,6%

Izvor: HANFA

Društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom

Imovina društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom porasla je u 2007. za 12,6% i iznosila je 511,5 milijuna kuna. Ukupni kapital društava u istom je razdoblju porastao za 14,2% te je na kraju 2007. iznosio 480,5 milijuna kuna. Kapital po članu obveznog mirovinskog fonda porastao je

u protekloj godini za 8,2% te je na kraju razdoblja iznosio 344,3 kune. U istom razdoblju omjer ukupnog kapitala društava i ukupne neto imovine pod upravljanjem smanjio se za 13,4%.

Tablica 3.5.: Bilanca društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom na 31.12.2007.

(u tis. kn)

Pozicije	2007.	2006.
AKTIVA		
A. Dugotrajna imovina	172.619,3	153.424,0
I. Nematerijalna imovina	20.600,3	20.522,9
II. Materijalna imovina	4.138,0	2.915,7
III. Financijska imovina	147.881,0	129.986,3
B. Kratkotrajna imovina	326.495,6	292.808,2
I. Zalihe materijala, sitnog inventara i druge zalihe	0,0	0,0
II. Potraživanja	18.017,1	17.861,7
III. Financijska imovina	303.943,7	270.243,1
IV. Novac u banci i blagajni	4.534,8	4.703,5
C. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	7.975,7	2.784,0
D. Nedospjela naplata prihoda	3.389,0	4.505,0
E. Porezna imovina	1.039,0	693,0
F. UKUPNA AKTIVA	511.517,9	454.213,6
G. Izvanbilančni zapisi	0,0	0,0
PASIVA	0,0	0,0
A. Kapital	480.524,9	420.756,2
I. Upisani kapital	327.844,2	320.844,2
II. Premije za emitirane dionice	0,0	0,0
III. Revalorizacijska rezerva	0,2	0,2
IV. Rezerve	3.290,4	976,7
V. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	40.379,4	-4.461,3
VI. Dobit ili gubitak tekuće godine	109.010,8	103.396,3
B. Dugoročne obveze	490,0	1.569,0
C. Kratkoročne obveze	27.855,6	26.053,3
D. Odgođeno plaćanje troškova	2.647,0	5.835,9
E. Prihodi budućih razdoblja	0,0	0,0
F. UKUPNA PASIVA	511.517,9	454.213,6
G. Izvanbilančni zapisi	0,0	0,0

Izvor: HANFA

Tijekom 2007. došlo je do porasta ukupnih rashoda za 17,8% te su ukupno u 2007. iznosili 92,2 milijuna kuna. Najviše su porasli transakcijski troškovi, i to čak za 166,7%, dok su marketinški troškovi i troškovi agenata prodaje u istom razdoblju porasli za 81,5%, odnosno 51,2%.

Ukupni rashodi društava u 2007. po članu obveznog mirovinskog fonda iznosili su 66,1 kunu što je 11,6% više nego prethodne godine. U 2007. društva su po članu fonda u prosjeku izdvojila 17,9

kuna za troškove osoblja (porast od 7,2%), 17,1 kunu za troškove agenata prodaje (porast od 43,3%) i 9,1 kunu za marketinške troškove (porast od 71,9%).

Ukupni prihodi društava u 2007. iznosili su 227,0 milijuna kuna, što je povećanje od 10,7% u odnosu na 2006. godinu. Prihod od upravljanja fondom (prihod od naknada članova fonda) iznosio je 205,0 milijuna kuna (porast od 9,6%), a najznačajniji izvor prihoda bila je naknada za upravljanje na temelju koje su fondovi prošle godine ukupno prihodovali 179,5 milijuna kuna.

Prihodi od ukupnih naknada po članu obveznog mirovinskog fonda porasli su u 2007. za 3,8% i iznosili su 146,9 kuna.

Ukupna neto dobit društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2007. iznosila je 109,0 milijuna kuna, što čini porast od 5,4% u odnosu na 2006. godinu. Povrat na uloženu imovinu (ROA) u 2007. smanjio se za 6,4% u odnosu na 2006. te je iznosio 21,3%. Povrat na uloženi vlastiti kapital smanjio se za 7,7% te je u 2007. iznosio 22,7%.

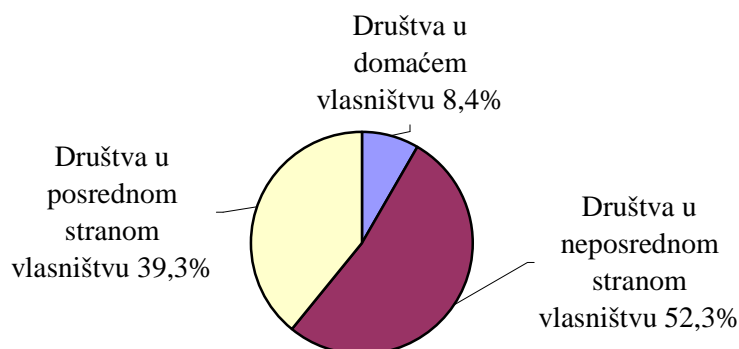
Tablica 3.6.: Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2007. godini (u tis. kn)

Pozicije	2007.	2006.
Prihod od upravljanja fondom	205.002,0	187.105,9
Naknada od uplaćenih doprinosa	25.257,5	22.484,0
Naknada od ukupne imovine mirovinskog fonda	179.479,3	164.539,4
Naknada za izlaz	265,2	81,6
Nagrada za uspješnost	0,0	0,0
Rashodi od upravljanja fondom	39.261,0	28.463,4
Transakcijski troškovi	8,0	3,0
Troškovi marketinga	12.740,3	7.018,2
Troškovi agenta prodaje	23.809,1	15.744,7
Ostali troškovi upravljanja mirovinskim fondom	2.703,6	5.697,5
Dobit ili gubitak od upravljanja fondom	165.740,9	158.642,6
Ostali prihodi društva	857,5	2.186,8
Rashodi od poslovanja društva	48.590,0	45.224,5
Materijalni troškovi	1.429,8	1.278,5
Troškovi usluga	7.123,1	6.663,8
Troškovi osoblja	24.947,6	22.037,6
Amortizacija i vrijednost usklađenja dugotrajne imovine	2.350,1	4.428,3
Vrijednost usklađenja kratkotrajne imovine	0,0	0,0
Rezerviranja za troškove i rizike	0,0	0,0
Ostali troškovi poslovanja	12.739,5	10.816,3
Financijski prihodi	21.220,2	15.871,4
Financijski rashodi	4.374,4	4.621,7
Dobit ili gubitak od redovnog poslovanja	134.854,1	126.854,5
Izvanredni prihodi	0,0	0,0
Izvanredni rashodi	0,0	0,0
Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije oporezivanja	134.854,1	126.854,5
Porez na dobit	29.356,3	23.881,2
Neto dobit ili gubitak	109.010,8	103.396,3

Izvor: HANFA

Od 4 društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom koja su poslovala u 2007., 2 su u neposrednom vlasništvu stranih financijskih institucija, 1 je u posrednom stranom vlasništvu, dok u jednom podjednak vlasnički udjel ima domaći i strani osnivač.

Grafikon 3.4.: Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi

Izvor: HANFA

Dobrovoljni mirovinski fondovi

Kao i prethodne godine, u 2007. poslovalo je 6 otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (ODMF) kojima upravljaju 4 društva. Iako još uvijek dobrovoljni mirovinski fondovi imaju znatno manje članova nego obvezni mirovinski fondovi, ukupan broj članova kontinuirano raste. U 2007. broj članova porastao je za više od 38,2% u odnosu na 2006., i na kraju godine iznosio je 103.923 članova.

Tablica 3.7.: Članstvo u otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima

	31.12.2006.	Promjena	31.12.2007.
AZ Benefit ODMF	5.516	913	6.429
AZ Profit ODMF	26.113	13.419	39.532
Croatia osiguranje ODMF	10.277	2.930	13.207
Erste Plavi Expert ODMF	5.605	3.989	9.594
Erste Plavi Protect ODMF	1.647	767	2.414
Raiffeisen ODMF	26.003	6.744	32.747
Ukupno	75.161	28.762	103.923

Izvor: HANFA

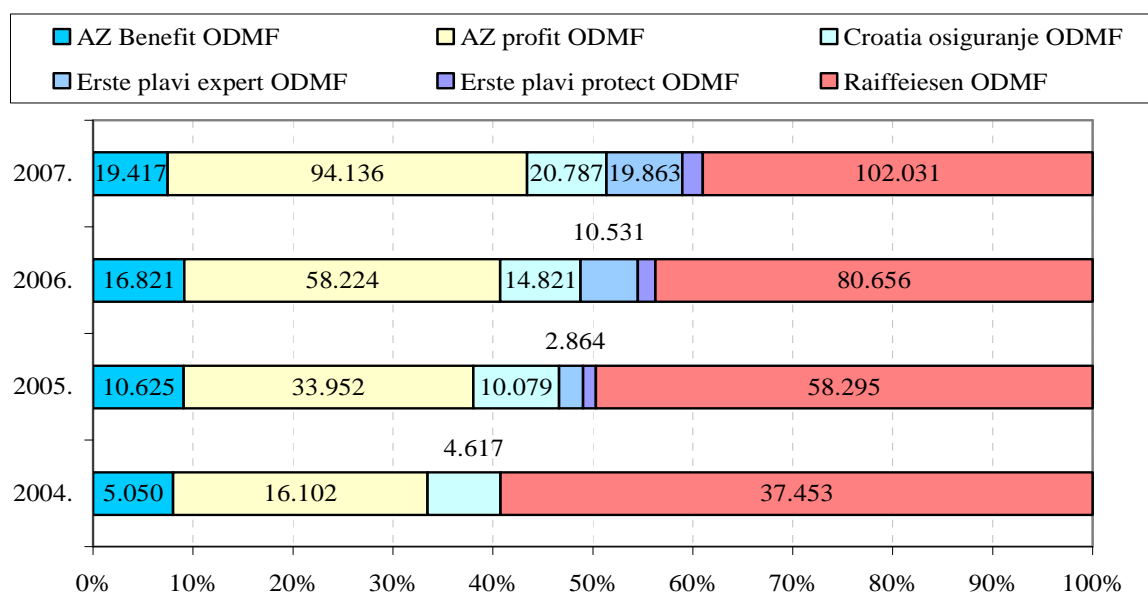
U skladu s povećanim brojem članova, u 2007. nastavio se rast uplata koje su iznosile 261,5 milijuna kuna, što je za 41,9% više u odnosu na prethodnu godinu.

Tablica 3.8.: Bruto doprinosi članova ODMF-ova (u tis. kn)

	2006.	2007.
AZ Benefit ODMF	16.821	19.417
AZ Profit ODMF	58.224	94.136
Croatia osiguranje ODMF	14.821	20.787
Erste Plavi Expert ODMF	10.531	19.863
Erste Plavi Protect ODMF	3.247	5.299
Raiffeisen ODMF	80.656	102.031
Ukupno	184.300	261.533

Izvor: HANFA

Grafikon 3.5.: Bruto doprinosi članova ODMF-ova u posljednje 4 godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Ukupna imovina ODMF-ova na kraju 2007. iznosila je 692,8 milijuna kuna, odnosno 6.666,6 kuna po članu fonda, što predstavlja porast od 26,1% u odnosu na 2006. godinu. Prosječni godišnji bruto doprinos po članu fonda u 2007. iznosio je 2.516,6 kune što je samo 2,6% više nego u 2006. godini.

Imovina ODMF-ova u 2007. u odnosu na prethodnu godinu gotovo se udvostručila, pri čemu se struktura ulaganja znatno promijenila. Tako su se ulaganja u državne obveznice smanjila s 51,2% na 43,8% ukupne imovine, kao i ulaganje u korporativne obveznice s 12,4% na 1,4%, dok su se u istome razdoblju znatno povećala ulaganja u domaće dionice i otvorene investicijske fondove.

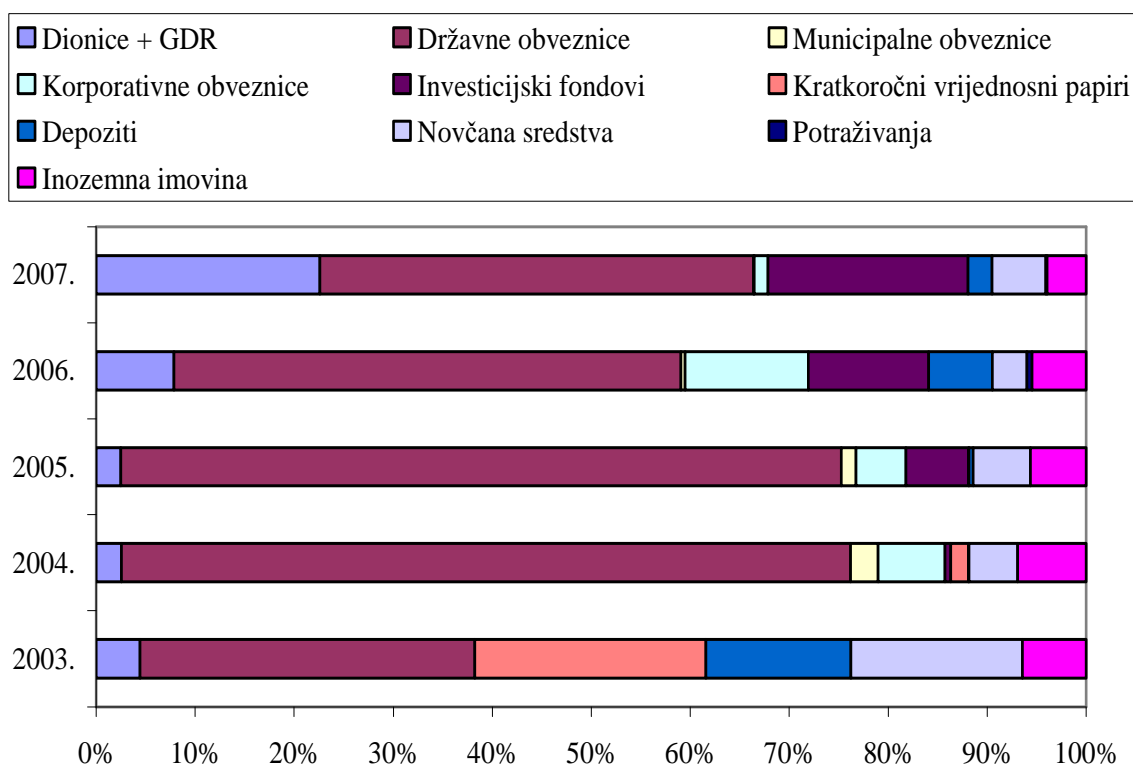

Tablica 3.9.: Struktura ulaganja otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (u tis. kn)

Vrsta imovine	31.12.2006.		31.12.2007.	
	Iznos	Udjel	Iznos	Udjel
DOMAĆA IMOVINA	392.823	94,5%	687.823	96,0%
Vrijednosni papiri i depoziti	376.158	90,5%	648.184	90,5%
Dionice + GDR	32.619	7,8%	161.645	22,6%
Državne obveznice	212.871	51,2%	313.900	43,8%
Municipalne obveznice	1.788	0,4%	553	0,1%
Korporativne obveznice	51.753	12,5%	9.978	1,4%
Otvoreni investicijski fondovi	50.457	12,1%	144.684	20,2%
Depoziti	26.669	6,4%	17.424	2,4%
Novčana sredstva	14.623	3,5%	38.956	5,4%
Potraživanja	2.042	0,5%	683	0,1%
INOZEMNA IMOVINA	22.818	5,5%	28.501	4,0%
Dionice	1.889	0,5%	12.886	1,8%
Državne obveznice	0	0,0%	699	0,1%
Otvoreni investicijski fondovi	20.930	5,0%	14.916	2,1%
UKUPNA IMOVINA	415.641	100,0%	716.324	100,0%
Neto imovina	397.335		692.810	

Izvor: HANFA

Grafikon 3.6.: Struktura ulaganja ODMF-ova u posljednjih 5 godina

Izvor: HANFA

U 2007. ODMF-ovi su pojedinačno ostvarili prinose između 4,2% i 15,5%, što je usporedivo s prinosima na godišnjoj razini koje su fondovi ostvarili od početka poslovanja. Također je zamjetno da

su fondovi s rizičnijim ulaganjem ostvarili znatno bolje prinose što je i za očekivati s obzirom na kretanje cijena dionica u RH, a imajući u vidu značajna ulaganja koja ovi fondovi imaju u domaćim dionicama i u domaćim investicijskim fondovima.

Tablica 3.10.: Prinosi ODMF-ova

Otvoreni DMF	Prinosi u razdoblju				Prinos u 2007.	Anualizirani prinos od početka poslovanja
	I.-III.2007.	IV.-VI.2007.	VII.-IX.2007.	X.-XII.2007.		
AZ Benefit ODMF	1,7%	-0,4%	1,5%	1,3%	4,2%	6,7%
AZ Profit ODMF	6,2%	4,3%	2,0%	2,2%	15,5%	12,1%
Croatia osiguranje ODMF	7,2%	2,6%	1,0%	1,5%	12,7%	7,8%
Erste Plavi Expert ODMF	5,5%	2,1%	1,5%	1,1%	10,5%	13,2%
Erste Plavi Protect ODMF	1,1%	-1,0%	0,9%	0,6%	1,6%	4,3%
Raiffeisen ODMF	5,8%	6,2%	1,2%	0,1%	13,7%	9,1%

Izvor: HANFA

Osim otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima, društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima također upravljaju i zatvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima (ZDMF), čiji članovi mogu postati zaposlenici određenog poslodavca, članovi sindikata i članovi udruga samostalnih djelatnosti. U 2007. osnovana su 2 nova ZDMF-a, čime je ukupan broj tih fondova porastao na 12.

Tablica 3.11.: Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi

Dobrovoljno mirovinsko društvo	Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	Datum početka poslovanja
Allianz ZB DMD	AZ VIP ZDMF	08.03.2004.
	AZ Dalekovod ZDMF	14.12.2004.
	AZ Hrvatska kontrola zračne plovidbe ZDMF	14.03.2005.
Croatia osiguranje DMD	Sindikat pomoraca Hrvatske ZDMF	21.10.2004.
	CROATIA OSIGURANJE ZDMF	20.09.2005.
	ZDMF HEP grupe	09.05.2006.
Raiffeisen DMD	Hrvatski liječnički sindikat ZDMF	01.07.2004.
	Ericsson Nikola Tesla ZDMF	21.02.2005.
	Novinar ZDMF	14.10.2005.
	T-HT ZDMF	20.12.2006.
	T-Mobile ZDMF	29.10.2007.
	ZDMF Sindikat hrvatskih željezničara	15.11.2007.

Izvor: HANFA

Ukupan broj članova ZDMF-ova je unatoč laganom povećanju u 2007. još uvijek neznan i iznosi svega 11.943, dok je ukupna neto imovina svih ZDMF-ova 119,1 milijuna kuna, što je skoro dvostruko povećanje u odnosu na prošlu godinu. Prosječna imovina po članu ZDMF-a na kraju 2007. iznosila je 9.970,8 kuna što je za 76,3% više u odnosu na 2006. godinu. Prosječni godišnji doprinos u ZDMF-ove u 2007. bio je znatno veći u odnosu na obvezne i otvorene dobrovoljne mirovinske fondove i iznosio je 8.931,1 kunu.

S obzirom na trend povećanja broja ZDMF-ova tijekom 2007. i očekivani daljnji porast broja članova ZDMF-ova, posebno zato što sve veći broj velikih poslodavaca u RH pokazuje zainteresiranost za osnivanjem te vrste mirovinskog fonda, ipak još uvijek nije značajan.

Tablica 3.12.: Osnovni pokazatelji za ZDMF-ove

Podaci	31.12.2006.	31.12.2007.
Ukupno članova ZDMF-ova	10.633	11.943
Ukupni doprinosi ZDMF-ova (u tis. kn)	55.919	106.664
Ukupna neto imovina ZDMF-ova (u tis. kn)	60.303	119.082

Izvor: HANFA

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi su u 2007. ostvarili prinose u rasponu od 8,1% do 15,1%. Prinosi od početka poslovanja svedeni na godišnju razinu kretali su se u rasponu od 5,8% do 14,6%.

Tablica 3.13.: Vrijednosti obračunskih jedinica i prinosi ZDMF-ova

Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fond	Vrijednost obračunskih jedinica		Prinosi ZDMF-ova	
	31.12.2006.	31.12.2007.	2007.	Anualizirani prinos od početka poslovanja
AZ VIP ZDMF	134,9570	155,3429	15,1%	12,2%
Hrvatski liječnički sindikat ZDMF	136,8830	151,2302	10,5%	14,4%
Sindikata pomoraca Hrvatske ZDMF	107,2315	119,6327	11,6%	14,6%
AZ Dalekovod ZDMF	131,6709	150,5689	14,4%	7,7%
Ericsson Nikola Tesla ZDMF	128,0394	142,0713	11,0%	13,1%
AZ Hrvatska kontrola zračne plovidbe ZDMF	128,1181	146,6015	14,4%	12,5%
CROATIA OSIGURANJE ZDMF	104,8353	118,3692	12,9%	5,8%
Novinar ZDMF	120,6357	133,6145	10,8%	14,0%
ZDMF HEP grupe	101,9560	113,5238	11,3%	8,0%
T-HT ZDMF	100,1054	108,2571	8,1%	8,0%
T-Mobile ZDMF		100,8183		
ZDMF Sindikat hrvatskih željezničara		100,2200		

Izvor: HANFA

Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima

Imovina društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom porasla je u 2007. za 6,4% i iznosila je 56,3 milijuna kuna. Ukupni kapital društava u istom razdoblju je porastao za 3,8% te je na kraju 2007. iznosio 47,1 milijun kuna. S obzirom na značajan rast članstva u dobrovoljnim mirovinskim fondovima u protekloj godini, kapital po članu fonda smanjio se za 23,2% te je na kraju razdoblja iznosio 406,3 kune. U istom razdoblju omjer ukupnog kapitala društava i ukupne neto imovine pod upravljanjem smanjio se za 41,5%.

Tablica 3.14.: Bilanca društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima na 31.12.2007. (u tis. kn)

Pozicije	2007.	2006.
AKTIVA		
A. Dugotrajna imovina	6.349,9	4.075,2
I. Nematerijalna imovina	692,5	1.162,8
II. Materijalna imovina	834,6	901,2
III. Financijska imovina	4.822,8	2.011,2
B. Kratkotrajna imovina	45.601,5	46.882,9
I. Zalihe materijala, sitnog inventara i druge zalihe	66,2	79,3
II. Potraživanja	4.812,0	5.022,2
III. Financijska imovina	38.163,7	40.677,0
IV. Novac u banci i blagajni	2.559,6	1.105,5
C. Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	90,8	58,2
D. Nedospjela naplata prihoda	208,0	303,0
E. Porezna imovina	4.055,0	1.614,0
F. UKUPNA AKTIVA	56.305,3	52.934,3
G. Izvanbilančni zapisi	0,0	0,0
PASIVA	0,0	0,0
A. Kapital	47.081,6	45.372,9
I. Upisani kapital	93.445,0	93.445,0
II. Premije za emitirane dionice	0,0	0,0
III. Revalorizacijska rezerva	-41,6	-30,9
IV. Rezerve	0,0	0,0
V. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	-45.600,1	-41.650,9
VI. Dobit ili gubitak tekuće godine*	-721,7	-6.390,2
B. Dugoročne obveze	66,0	176,0
C. Kratkoročne obveze	4.633,7	4.647,8
D. Odgođeno plaćanje troškova	388,0	318,6
E. Prihodi budućih razdoblja	4.137,0	2.419,0
F. UKUPNA PASIVA	56.305,3	52.934,3
G. Izvanbilančni zapisi	0,0	0,0

*Dobit ili gubitak tekuće godine ne uključuje poreznu imovinu

Izvor: HANFA

Tijekom 2007. došlo je do porasta ukupnih rashoda za 13,0% te su ukupno u 2007. iznosili 30,9 milijuna kuna. Rashodi od poslovanja društava ostali su gotovo na istoj razini kao i prošle godine. Rashodi od upravljanja fondom porasli su za 25,3% te su u 2007. iznosili 19,7 milijuna kuna. Najviše su porasli troškovi agenata prodaje, 37,1% u odnosu na 2006. godinu.

Ukupni rashodi društava u 2007. po članu dobrovoljnog mirovinskog fonda iznosili su 266,7 kuna što je 16,3% manje nego prethodne godine. U 2007. godini društva su po članu fonda u prosjeku izdvojila 39,4 kuna za troškove osoblja (pad za 30,0%), 142,2 kune za troškove agenata prodaje (porast za 1,5%) i 17,0 kuna za marketinške troškove (pad za 44,8%).

Ukupni prihodi društava u 2007. iznosili su 30,1 milijun kuna, što je povećanje od 44,0% u odnosu na 2006. godinu. Prihod od upravljanja fondom (prihod od naknada članovima fonda) iznosio je 27,5 milijuna kuna (porast od 55,3%), a najznačajniji izvor prihoda bila je ulazna naknada na temelju koje su fondovi prošle godine ukupno prihodovali 17,6 milijuna kuna.

Društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2007. ostvarila su ukupnu dobit od 1,7 milijuna kuna dok su prethodne godine ostvarila ukupni gubitak od 4,7 milijuna kuna, što je i razumljivo s obzirom na još uvijek relativno mali broj članova i imovinu pod upravljanjem (u odnosu na obvezne mirovinske fondove). Povrat na uloženu imovinu (ROA) u 2007. iznosio je -1,3% dok je u 2006. iznosio -12,1%. Povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) u 2007. iznosio je -1,5% dok je u 2006. iznosio -14,1%.

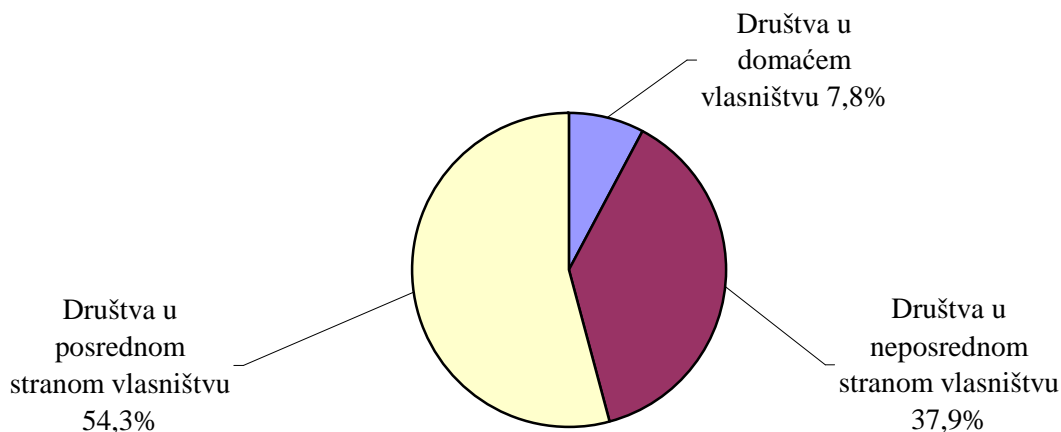
Tablica 3.15.: Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2007. godini (u tis. kn)

R.br.	Pozicije	2007.	2006.
I.	Prihod od upravljanja fondom	27.529,3	17.721,4
1.	Naknada od uplaćenih doprinosa	17.577,5	12.590,1
2.	Naknada od ukupne imovine mirovinskog fonda	9.949,5	5.131,3
3.	Naknada za izlaz	2,4	0,0
4.	Nagrada za uspješnost	0,0	0,0
II.	Rashodi od upravljanja fondom	19.745,0	15.761,2
1.	Transakcijski troškovi	195,9	152,3
2.	Troškovi marketinga	1.971,4	2.642,1
3.	Troškovi agenta prodaje	16.480,3	12.023,6
4.	Ostali troškovi upravljanja mirovinskim fondom	1.097,4	943,1
III.	Dobit ili gubitak od upravljanja fondom	7.784,3	1.960,3
IV.	Ostali prihodi društva	332,5	1.487,3
V.	Rashodi od poslovanja društva	10.814,0	11.177,4
1.	Materijalni troškovi	275,2	380,7
2.	Troškovi usluga	1.052,0	922,5
3.	Troškovi osoblja	4.567,7	4.831,5
4.	Amortizacija i vrijednost usklađenja dugotrajne imovine	1.125,5	1.231,7
5.	Vrijednost usklađenja kratkotrajne imovine	0,0	0,0
6.	Rezerviranja za troškove i rizike	0,0	0,0
7.	Ostali troškovi poslovanja	3.793,6	3.811,1
VI.	Financijski prihodi	2.321,2	1.749,2
VII.	Financijski rashodi	345,7	409,6
VIII.	Dobit ili gubitak od redovnog poslovanja	-728,1	-6.466,8
IX.	Izvanredni prihodi	0,0	0,0
X.	Izvanredni rashodi	0,0	0,0
XI.	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja prije oporezivanja	-721,7	-6.390,2
XII.	Porez na dobit / Prihodi od priznavanja porezne imovine	2.441,0	1.614,0
XIII.	Neto dobit ili gubitak (korigiran za poreznu imovinu)	1.719,3	-4.776,2

Izvor: HANFA

Od 4 društva za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima koja su poslovala u 2007., 1 je u neposrednom vlasništvu stranih financijskih institucija, 2 su u posrednom stranom vlasništvu preko društava osnovanih u RH, dok je 1 društvo u domaćem vlasništvu.

Grafikon 3.7.: Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi

Izvor: HANFA

Regulatorne aktivnosti

Dana 17.07.2007. stupio je na snagu Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima¹⁴. Ovim izmjenama detaljnije su razrađena načela po kojim se ulaže imovina mirovinskih fondova. Fondovima se omogućava ulaganje izvan službene kotacije u RH, a pravilnikom su propisani posebni kriteriji za takvu vrstu ulaganja. Također, limit ulaganja u inozemnu imovinu povećan je za 5%. Ulaskom u EU, zemlje članice, kao i zemlje članice OECD-a, dobivaju status domaćeg tržišta što će pridonijeti daljnjoj diversifikaciji ulaganja. U izmjenama i dopunama Zakona unesene su odredbe o osnivanju garancijskog fonda za obvezne mirovinske fondove, čime će se znatno pridonijeti sigurnosti obvezne mirovinske štednje. Ovim izmjenama, Zakon je usklađen s direktivom EU koja regulira poslovanje zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Licenciranje

Tijekom 2007. Agencija je izdala odobrenje za rad 2 nova zatvorena dobrovoljna mirovinska fonda. Pregled obrađenih predmeta vezanih uz odobrenje statuta i prospekta mirovinskih fondova, odobrenje imenovanja članova uprave, članova nadzornog odbora i obnovu licenci ovlaštenim upraviteljima mirovinskih fondova, prikazan je u tablici.

¹⁴ Narodne novine br. 71/07

Tablica 3.16.: Broj obrađenih predmeta vezanih uz poslovanje mirovinskih fondova

Vrsta predmeta	2007.	2006.	Promjena
Odobrenje imenovanja članova uprave obveznog mirovinskog društva	5	5	0,0%
Odobrenje imenovanja članova nadzornog odbora obveznog mirovinskog društva	3	6	-50,0%
Odobrenje imenovanja članova uprave dobrovoljnog mirovinskog društva	2	2	0,0%
Odobrenje imenovanja članova nadzornog odbora dobrovoljnog mirovinskog društva	2	3	-33,3%
Izmjene statuta obveznog mirovinskog fonda	1	1	0,0%
Izmjene statuta dobrovoljnog mirovinskog fonda	6	3	100,0%
Odobrenje izmjena Informativnog prospekta dobrovoljnog mirovinskog fonda	6	6	0,0%
Odobrenje za rad dobrovoljnog mirovinskog fonda	2	2	0,0%
Rješenje obnova licence ovlaštenom upravitelju mirovinskog fonda	23	0	
Promidžba mirovinskih fondova	52	18	189,9%

Izvor: HANFA

Nadzor nad mirovinskim fondovima

Agencija je tijekom 2007. kontinuirano nadzirala poslovanje mirovinskih društava i mirovinskih fondova te njihovu usklađenost sa zakonskim i podzakonskim aktima u svrhu zaštite interesa članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova. Izmjenama i dopunama Zakona o obveznim i dobrovoljnim mirovinskim fondovima od srpnja 2007., izvršena je liberalizacija ulaganja imovine mirovinskih fondova.

U sklopu nadzora nad mirovinskim fondovima, Agencija je svoje djelovanje usmjerila na posredni nadzor uredno dostavljenih dnevnih i periodičnih izvješća u smislu kontrole vrednovanja imovine, dozvoljenih ulaganja i ograničenja ulaganja te drugih zakonskih i podzakonskih odredbi koje reguliraju djelokrug financijskoga i investicijskoga poslovanja mirovinskih fondova. Temeljem dostavljenih podataka dnevno se izračunavaju prinosi fondova i vrijednost indeksa Mirex, a periodično se provode analize uspješnosti poslovanja mirovinskih društava i fondova, te procjena kvantitativnih i kvalitativnih rizika poslovanja navedenih subjekata. Analizom su obuhvaćene promjene u kapitalu, praćenje broja članova, usklađenost jamstvenog pologa, praćenje potencijalne obveze za isplatu zajamčenoga prinosa, izračun likvidnosti i profitabilnosti te praćenje strukture i odnosa troškova i prihoda te točnost izračuna naknada.

Agencija je tijekom 2007. provela neposredni nadzor nad poslovanjem Raiffeisen d.o.o. društva za upravljanje obveznim mirovinskim fondom i Raiffeisen obveznog mirovinskog fonda, dok je u istom razdoblju pokrenut postupak nadzora nad sljedećim mirovinskim društvima i mirovinskim fondovima:

- Allianz ZB društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.o.o. i AZ obvezni mirovinski fond,
- PBZ Croatia osiguranje d.d. društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom i PBZ Croatia osiguranje obvezni mirovinski fond,
- Erste društvo za upravljanje obveznim mirovinskim fondom d.o.o. i Erste Plavi obvezni mirovinski fond,

- Croatia osiguranje za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondom d.o.o. i Croatia osiguranje otvoreni dobrovoljni mirovinski fond.

Neposrednim nadzornim postupkom obuhvaćeno je poslovanje mirovinskih društava i mirovinskih fondova. Nadzor se provodi neposrednim uvidom u dokumentaciju i razgovorima s odgovornim osobama društva i zaposlenicima u svezi sa značajnim pitanjima za poslovanje i rezultate mirovinskih fondova.

Neposredni nadzor obuhvaća uvid u institucionalne akte mirovinskih društava i mirovinskih fondova, sam proces realizacije investicijskih odluka, praćenje zabrane prodaje i kupnje imovine, te davanja kredita i jamstava osobama povezanim s mirovinskim društvom, provjeru količine novca pozajmljenog od strane mirovinskog društva, provjeru vođenja računovodstva i izrade financijskih izvješća mirovinskog društva i fonda, te provjeru stanja računa jamstvenog pologa i sve njegove promjene.

Dokumentacija prikupljena tijekom postupka neposrednog nadzora i podaci iz izvora dostupnih Agenciji se analiziraju radi utvrđivanja usklađenosti poslovanja sa zakonskim, podzakonskim aktima i odredbama pripadnih informativnih prospekata mirovinskih fondova, kako bi se uočili mogući rizici u poslovanju navedenih subjekata, a u svrhu najveće moguće zaštite članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova.

Ako se izuzmu nepravilnosti u poslovanju uočene tijekom neposrednog i posrednog nadzora, primjerice prekoračenje ograničenja ulaganja i održavanje visine jamstvenog pologa, za koje su društvima propisani konkretni rokovi ispravaka, što su ona i poštovala, tijekom 2007. nije bilo većih povreda zakonskih odredbi.

Agencija nadzire Središnji registar osiguranika (REGOS), odnosno poslove transferiranja doprinosa za obvezno mirovinsko osiguranje na temelju individualne kapitalizirane štednje i poslove vođenja evidencija o osiguranicima, članovima obveznih mirovinskih fondova. Kontinuirani nadzor nad poslovanjem REGOS-a Agencija provodi analizom standardiziranih izvješća REGOS-a. U 2007. nisu uočeni podaci i kretanja koji bi ukazivali na propuste REGOS-a.

Program edukacije i ispita za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima

Temeljem Pravilnika o uvjetima za stjecanje i provjeru stručnih znanja potrebnih za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima¹⁵, Agencija je organizirala obrazovni program i polaganje ispita za ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima.

Ispit za provjeru stručnih znanja za dobivanje licence za obavljanje poslova ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima obuhvaća sljedeća područja:

- Financijske institucije i tržišta,
- Financijska i investicijska analiza,
- Vrijednosni papiri,
- Teorija portfolija,

---

¹⁵ Narodne novine br. 97/06 i 92/07

- Upravljanje poslovnim financijama i čitanje financijskih izvješća,
- Računovodstvo mirovinskih fondova i mirovinskih društava,
- Platni promet,
- Statističke metode i analize,
- Vrednovanje imovine mirovinskih fondova, MSFI i financijsko izvješćivanje,
- Središnji registar osiguranika (REGOS),
- Poslovno upravljanje i poslovna etika,
- Hrvatsko trgovačko pravo,
- Hrvatski zakonodavni okvir funkcioniranja financijskih tržišta.

Za polaganje ispita za ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima u prvom ispitnom roku prijavilo se ukupno 10 kandidata, od čega je ispitu pristupilo svih 10 kandidata. Ispit se polagao u pismenom obliku te je određen prag prolaznosti od 60,0% točno odgovorenih pitanja. Ispit se sastojao od ukupno 50 pitanja te je najviši mogući broj bodova iznosio 100. Od ukupnog broja kandidata koji su pristupili ispitu, njih 4, odnosno 40,0% uspješno je položilo ispit.

Za kandidate koji su se prijavili na prvi ispitni rok, a nisu s uspjehom položili, Agencija je organizirala drugi ispitni rok. Tako je na drugi ispitni rok pristupilo ukupno 3 kandidata od čega je dvoje kandidata, odnosno 66,7% uspješno položilo ispit.

Temeljem navedenih podataka utvrđena je ukupna prolaznost prvog i drugog roka koja iznosi 60,0%.

Tablica 3.17.: Rezultati ispita za ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima

	BROJ KANDIDATA	PROLAZNOST
PRVI ROK		
ukupno pristupilo	10	
položili	4	40,0%
nisu položili	6	60,0%
DRUGI ROK		
ukupno pristupilo	3	
položili	2	66,7%
nisu položili	1	33,3%
UKUPNA PROLAZNOST	6	60,0%

Izvor: HANFA

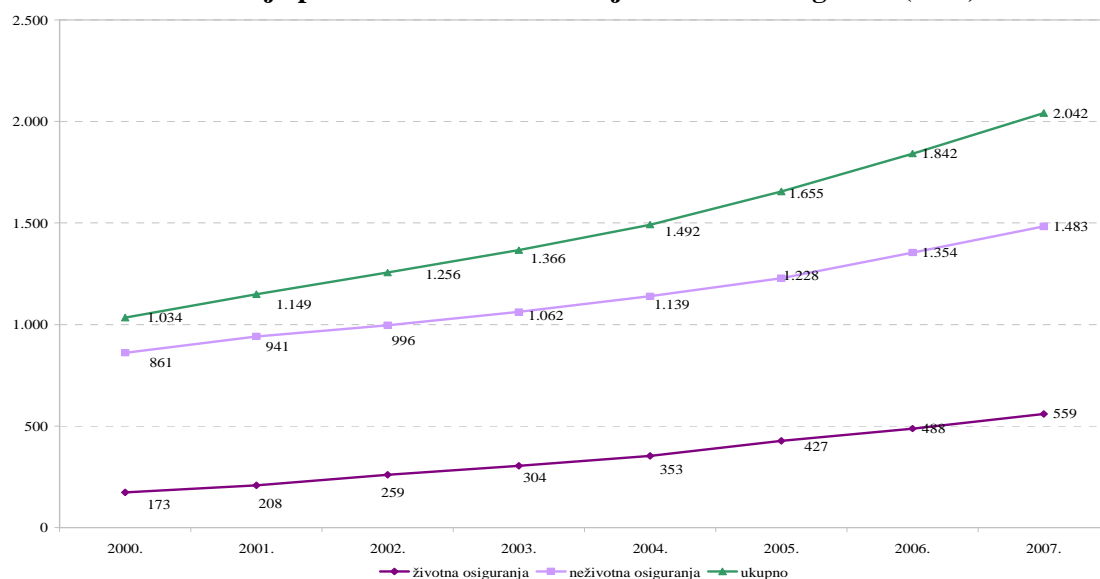
Tržište osiguranja

Uvod

Izvešće o tržištu osiguranja u 2007. izrađeno je na temelju financijskih izvješća i statističkih podataka dostavljenih Agenciji¹⁶ te provedenog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje i društava za reosiguranje, društava za zastupanje u osiguranju, obrta za zastupanje u osiguranju i društava za posredovanje u osiguranju, zastupnika u osiguranju i posrednika u osiguranju, Hrvatskog nuklearnog POOL-a GIU i Hrvatskog ureda za osiguranje tijekom 2007. godine.

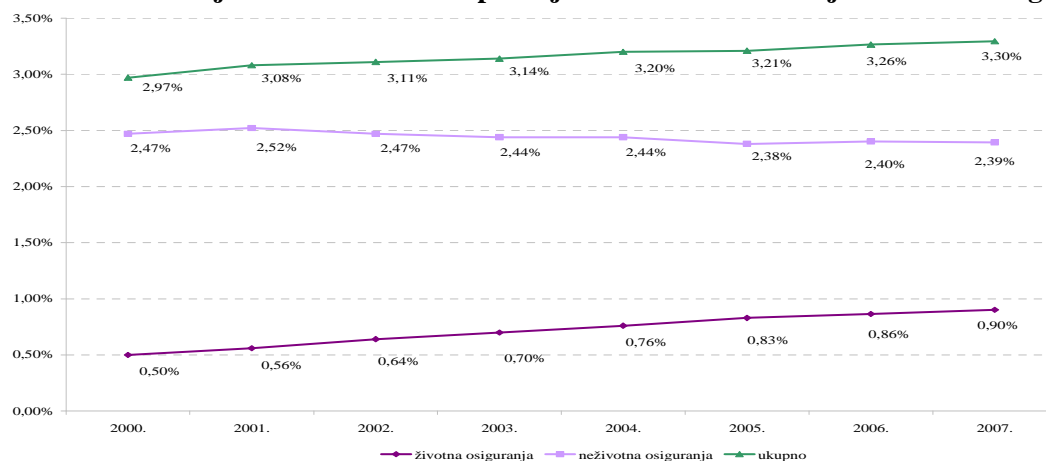
Gustoća premije osiguranja¹⁷ i udjel zaračunate bruto premije osiguranja u BDP-u važni su pokazatelji koji se često primjenjuju kako bi se utvrdilo stanje na tržištu osiguranja pojedinih zemalja. Njihov razvoj u RH za razdoblje 2000. - 2007. prikazan je u sljedećim grafikonima.

Grafikon 4.1.: Premija po stanovniku za razdoblje 2000. – 2007. godine (u kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 4.2.: Udjel zaračunate bruto premije u BDP-u za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

¹⁶ Svi financijski i statistički podaci, korišteni u ovom izvješću, prikazani su na temelju nerevidiranih financijskih izvješća koja društva za osiguranje i društva za reosiguranje Agenciji dostavljaju u zakonski propisanim rokovima.

¹⁷ Gustoća premije osiguranja računa se kao omjer zaračunate bruto premije i broja stanovnika.

Ukupna zaračunata bruto premija u razdoblju od 2000. - 2007. bilježi dvostruko brži rast od rasta BDP-a, međutim njezin udjel u BDP-u i nadalje je relativno nizak, što se posebno odnosi na premiju životnih osiguranja. Iako je u 2006. udjel premije neživotnih osiguranja u BDP-u zabilježio lagani porast u odnosu na prethodnu godinu (s 2,38% na 2,40%), u 2007. ponovno se smanjio na 2,39%, dok udjel segmenta životnih osiguranja postojano raste (porastao je s 0,86% na 0,90%). Iznos premije po stanovniku (gustoća osiguranja) u 2007. u RH iznosio je 2.042 kune, odnosno 278 eura, što je znatno ispod prosjeka europskih zemalja.

Opis tržišta

Stanje na tržištu

Tijekom 2007. dozvolu za obavljanje djelatnosti osiguranja u RH imala su 2 društva za reosiguranje i 23 društva za osiguranje, od kojih se 5 društava bavilo isključivo poslovima životnih osiguranja, 8 društava obavljalo je poslove neživotnih osiguranja, dok je preostalih 10 društava za osiguranje obavljalo poslove životnog i neživotnog osiguranja.

Tablica 4.1.: Poslovi osiguranja koje su društva za osiguranje i društva za reosiguranje obavljala tijekom 2007. godine

	Društvo za osiguranje	Poslovi osiguranja
1	Agram životno osiguranje d.d.	život
2	Allianz Zagreb d.d.	složeno (život i neživot)
3	Allianz reosiguranje d.d.	reosiguranje
4	Basler osiguranje d.d.	neživot
5	Basler životno osiguranje d.d.	život
6	Cardif osiguranje d.d.	neživot
7	Cosmopolitan Life Vienna Insurance Group d.d.	život
8	Croatia Lloyd d.d.	reosiguranje
9	Croatia osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
10	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	neživot
11	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	život
12	Euroherc osiguranje d.d.	neživot
13	Generali osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
14	Grawe Hrvatska d.d.	složeno (život i neživot)
15	Osiguranje Helios d.d.	složeno (život i neživot)
16	HOK osiguranje d.d.	neživot
17	Jadransko osiguranje d.d.	neživot
18	Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	složeno (život i neživot)
19	Merkur osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
20	Sunce osiguranje d.d.	neživot
21	Triglav osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
22	Uniqa osiguranje d.d.	složeno (život i neživot)
23	Velebit osiguranje d.d.	neživot
24	Velebit životno osiguranje d.d.	život
25	Osiguranje Zagreb d.d.	složeno (život i neživot)

Izvor: HANFA

Na početku 2007. na tržištu osiguranja poslovalo je 20 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje.

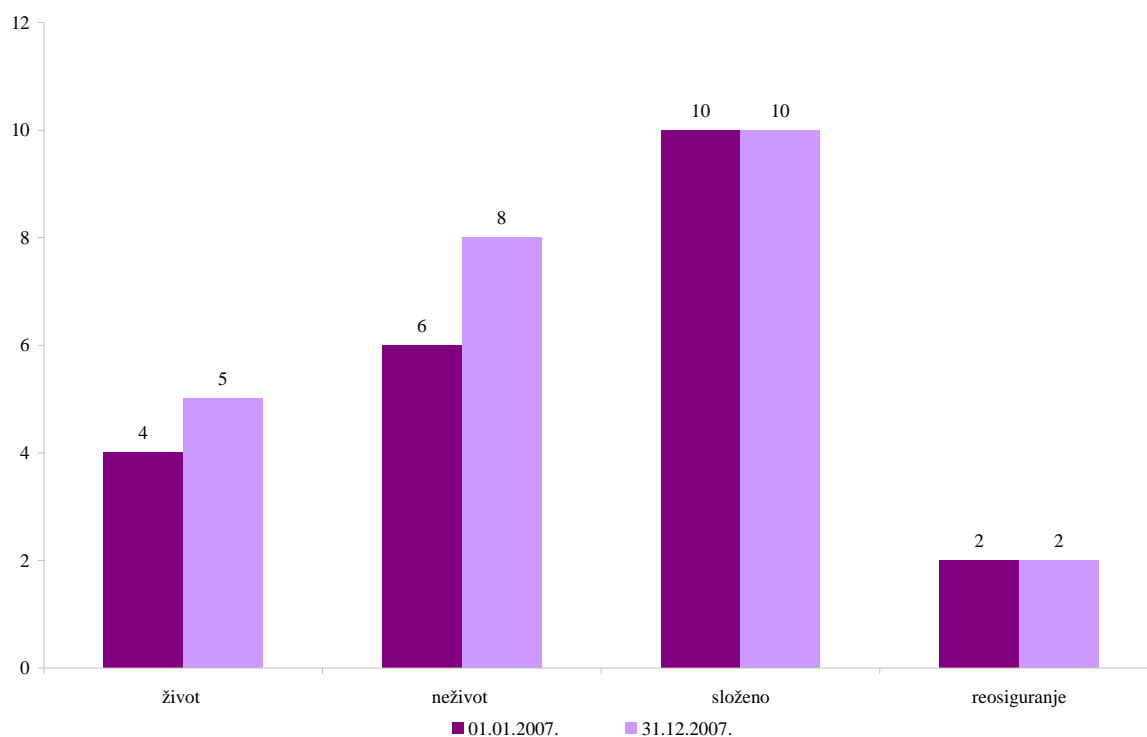
Najznačajnija promjena dogodila se krajem svibnja 2007. kada je Baloise grupa iz Švicarske, koja u RH posluje od 2000. putem 2 društva za osiguranje (Basler osiguranja d.d. i Basler životnog osiguranja d.d.), kupila Osiguranje Zagreb d.d. Cjelokupni proces promjene vlasnika završio je sredinom srpnja 2007. godine.

U trećem tromjesečju 2007. dozvolu za obavljanje poslova osiguranja dobila su 3 nova društva za osiguranje: Cardif osiguranje d.d. (za obavljanje poslova isključivo u skupini neživotnih osiguranja), Velebit osiguranje d.d. (za obavljanje poslova isključivo u skupini neživotnih osiguranja) i Velebit životno osiguranje d.d. (za obavljanje poslova isključivo u skupini životnih osiguranja).

Društvo Kvarner Wiener Städtische osiguranje d.d. na Glavnoj skupštini održanoj 14.06.2007., donijelo je odluku o promjeni tvrtke društva u Kvarner Vienna Insurance Group d.d. za osiguranje, dok je društvo Cosmopolitan Life d.d. odlukom Glavne skupštine od 04.05.2007. promijenilo tvrtku društva u Cosmopolitan Life Vienna Insurance Group – za osiguranje d.d.

Slijedom nastalih promjena, na tržištu osiguranja na dan 31.12.2007. djelovalo je 25 društava za osiguranje i društava za reosiguranje.

Grafikon 4.3.: Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 01.01.2007. i 31.12.2007. godine

Izvor: HANFA

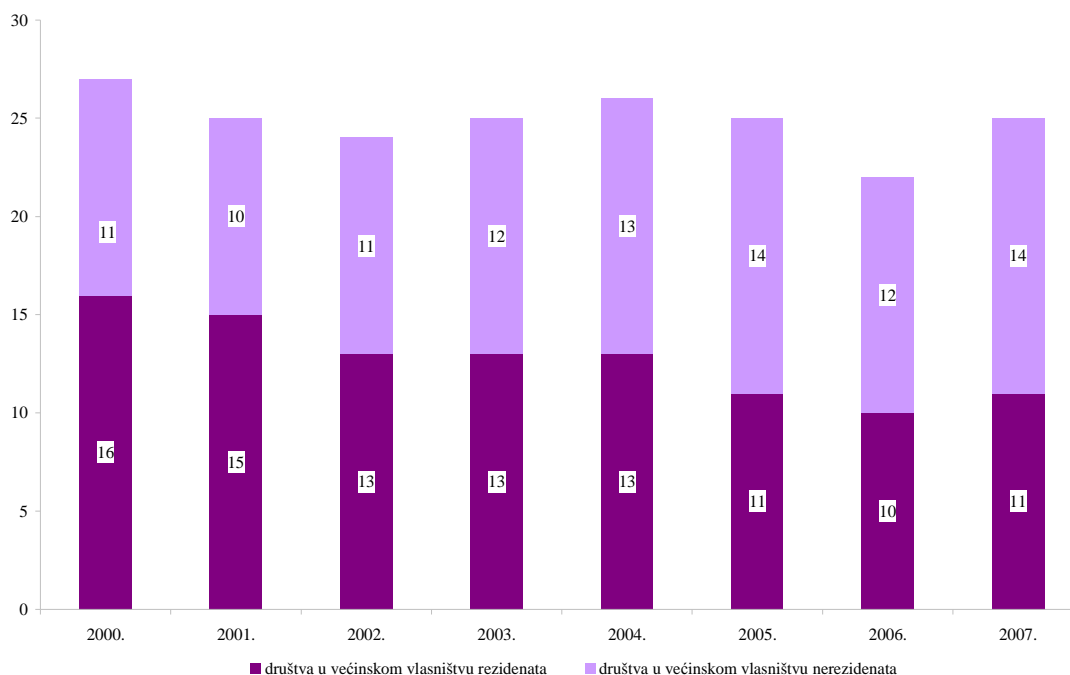
Od ukupno 12 društava, koja su na hrvatskom tržištu osiguranja u 1994. imala odobrenje za rad, svega 3 društva bila su u većinskom vlasništvu nerezidenata¹⁸, dok je na dan 31.12.2007. od ukupno 25 društava koja djeluju na hrvatskom tržištu osiguranja, 17 društava bilo u neposrednom ili posrednom većinskom vlasništvu nerezidenata (14 društava bilo je u neposrednom, a 3 društva posredno u većinskom vlasništvu nerezidenata).

Društvo Osiguranje Zagreb d.d. koje je bilo u vlasništvu domaćih fizičkih i pravnih osoba, postalo je društvom u većinskom vlasništvu nerezidenata akvizicijom od strane Baloise grupe. Na tržištu osiguranja pojavila su se 3 nova društva za osiguranje, od kojih su 2 (Velebit osiguranje d.d. i Velebit životno osiguranje d.d.) u većinskom vlasništvu domaće pravne osobe (Velebit usluge d.o.o. Zagreb, čiji je jedini osnivač Zavarovalnica Maribor d.d., Slovenija), dok je društvo Cardif osiguranje d.d. u većinskom vlasništvu stranih pravnih osoba (CARDIF SA, Francuska).

Prema skupinama osiguranja koje društva provode, još uvijek dominiraju „složena“ društva za osiguranje¹⁹, međutim njihov se broj ne može povećavati, s obzirom na zakonsku odredbu prema kojoj društvo za osiguranje može obavljati poslove osiguranja isključivo u skupini životnih osiguranja, odnosno isključivo u skupini neživotnih osiguranja (članak 16. stavak 2. Zakona o osiguranju²⁰).

Društva za osiguranje u većinskom vlasništvu nerezidenata utjecala su na razvoj djelatnosti osiguranja u RH, rast konkurentnosti hrvatskih društava za osiguranje, kao i na povećanje kvalitete i raznovrsnosti proizvoda i usluga osiguranja te je za očekivati da će približavanje RH danu ulaska u punopravno članstvo u EU nastaviti privlačiti strani kapital na hrvatsko tržište osiguranja s ciljem osnivanja novih društava za osiguranje, odnosno akvizicije preostalih društava.

Grafikon 4.4.: Vlasnička struktura društava za osiguranje i društava za reosiguranje (neposredno vlasništvo) za razdoblje 2000. – 2007. godine

Izvor: HANFA

Od ukupno 1,6 milijardi kuna registriranog temeljnog kapitala društava za osiguranje i društva za reosiguranje na dan 31.12.2007., iznos od 909,1 milijuna kuna (57,5%) u vlasništvu je domaćih

¹⁸ Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine br. 177/04) nerezident je fizička osoba koja u RH nema prebivalište ni uobičajeno boravište, a u RH ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama Zakona o porezu na dohodak. U širem smislu, a za potrebe ovog izvješća, nerezident je i pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu, koja samostalnim radom obavlja gospodarsku djelatnost u inozemstvu. Posredno vlasništvo nad društvima za osiguranje, odnosno društvima za reosiguranje podrazumijeva podrijetlo temeljnog kapitala matičnog društva.

¹⁹ „Složena“ društva za osiguranje su društva koja obavljaju poslove životnih i neživotnih osiguranja.

²⁰ Narodne novine br. 151/05

fizičkih i pravnih osoba (rezidenata), a iznos od 672,5 milijuna kuna (42,5%) je u vlasništvu stranih pravnih osoba (nerezidenata).

Tablica 4.2.: Udjel većinskog vlasništva rezidenata i nerezidenata po skupinama osiguranja u ukupnom temeljnom kapitalu društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2007. godine (u %)

Skupine osiguranja	Udjel većinskog vlasništva rezidenata	Udjel većinskog vlasništva nerezidenata	Ukupno
život	4,3%	3,8%	8,1%
neživot	15,3%	3,1%	18,5%
složeno	29,2%	35,5%	64,7%
reosiguranje	8,7%	0,1%	8,8%
UKUPNO	57,5%	42,5%	100,0%

Izvor: HANFA

Zaračunata bruto premija

Zaračunata bruto premija društava za osiguranje i društava za reosiguranje kod neživotnih osiguranja uključuje sve iznose premija koje su ugovorene (policirane) u tekućem obračunskom razdoblju na razdoblje najdulje do godinu dana, bez obzira odnose li se ti iznosi, u cijelosti ili djelomično, na kasnije obračunsko razdoblje, dok kod životnih osiguranja uključuju sve iznose premija koji su naplaćeni do kraja obračunskog razdoblja.

Tablica 4.3.: Zaračunata bruto premija društava za osiguranje u 2006. i 2007. godini (u kn)

	Društvo za osiguranje	Zaračunata bruto premija (ZBP)		Indeks 2007/2006	Udjel u ukupnoj ZBP	
		2006.	2007.		2006.	2007.
1	Agram životno osiguranje d.d.	201.490.960	214.579.108	106,5	2,5%	2,4%
2	Allianz Zagreb d.d.	873.534.058	1.063.499.445	121,7	10,7%	11,7%
3	Basler osiguranje d.d.	21.094.458	24.014.719	113,8	0,3%	0,3%
4	Basler životno osiguranje d.d.	42.071.579	61.117.305	145,3	0,5%	0,7%
5	Cardif osiguranje d.d.		843.587			0,0%
6	Cosmopolitan Life VIG d.d.	53.822.480	72.111.942	134,0	0,7%	0,8%
7	Croatia osiguranje d.d.	2.951.386.338	3.095.917.322	104,9	36,1%	34,2%
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	59.144.795	78.213.427	132,2	0,7%	0,9%
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	51.488.658	65.549.730	127,3	0,6%	0,7%
10	Euroherc osiguranje d.d.	920.601.130	1.001.295.727	108,8	11,3%	11,0%
11	Generali osiguranje d.d.	216.179.697	276.822.641	128,1	2,6%	3,1%
12	GRAWE Hrvatska d.d.	395.128.360	422.972.379	107,0	4,8%	4,7%
13	Osiguranje Helios d.d.	124.132.501	135.649.061	109,3	1,5%	1,5%
14	HOK osiguranje d.d.	4.965.006	30.032.766	604,9	0,1%	0,3%
15	Jadransko osiguranje d.d.	612.059.413	637.539.068	104,2	7,5%	7,0%
16	Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	400.840.206	478.390.861	119,3	4,9%	5,3%
17	Merkur osiguranje d.d.	259.250.716	297.606.531	114,8	3,2%	3,3%
18	Sunce osiguranje d.d.	122.293.199	155.232.541	126,9	1,5%	1,7%
19	Triglav osiguranje d.d.	318.382.222	376.579.236	118,3	3,9%	4,2%
20	UNIQA osiguranje d.d.	109.656.947	138.625.170	126,4	1,3%	1,5%
21	Velebit osiguranje d.d.					
22	Velebit životno osiguranje d.d.		2.850.950			0,0%
23	Osiguranje Zagreb d.d.	442.632.822	435.488.714	98,4	5,4%	4,8%
	UKUPNO	8.180.155.545	9.064.932.231	110,8	100,0%	100,0%

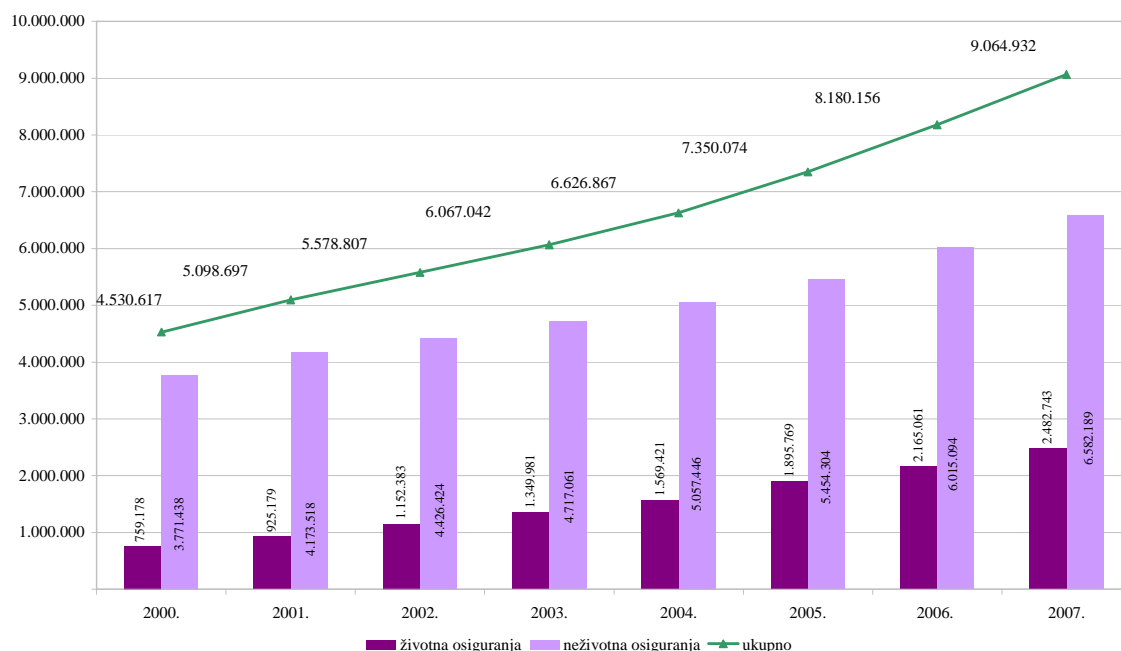
Izvor: HANFA

U odnosu na 2006., ukupno zaračunata bruto premija osiguranja u 2007. bila je veća za 884,8 milijuna kuna, od čega se najveći dio odnosi na povećanje u segmentu neživotnih osiguranja. Prosječan rast premije iznosio je 10,8%, što je sporiji rast u odnosu na prethodnu godinu kada je iznosio 11,3%. Rast premije u odnosu na 2006. ostvarilo je 19 od ukupno 20 društva za osiguranje koja su poslovala u prethodnoj godini, a prema dostavljenim podacima, 13 društava za osiguranje ostvarilo je viši rast premije od prosjeka (najveći relativni porast zaračunate bruto premije ostvarilo je društvo HOK osiguranje d.d., koje je do ožujka 2007. bilo registrirano samo za obavljanje jedne vrste neživotnih osiguranja - ostala osiguranja odgovornosti, kada je dobilo dozvolu za obavljanje svih vrsta neživotnih osiguranja). Izuzetak je Osiguranje Zagreb d.d. koje jedino nije doseglo razinu ostvarene premije iz 2006. godine.

Porast zaračunate bruto premije najvećeg osiguravatelja, Croatia osiguranja d.d. od 4,9% znatno je manji od prosječnog rasta cjelokupne djelatnosti osiguranja, što je uzrokovalo nastavak trenda smanjivanja tržišnog udjela društva s 36,1%, koliko je iznosio u 2006., na 34,2% u 2007. godini. Unatoč niskim stopama rasta i smanjenju tržišnog udjela u ukupnom portfelju djelatnosti osiguranja na hrvatskom tržištu, Croatia osiguranje d.d. i nadalje je vodeći osiguratelj u poslovima neživotnih osiguranja s udjelom od 41,8% (u 2006. 44,1%), dok u segmentu životnih osiguranja, drugu godinu zaredom vodeću poziciju drži Allianz Zagreb d.d. s udjelom od 17,2%, koji je povećan u odnosu na 2006. kada je iznosio 16,4%.

Koncentracija osigurateljnog portfelja u 5 najvećih društava za osiguranje²¹, prema zaračunatoj bruto premiji na dan 31.12.2007. smanjena je sa 70,4% na 69,2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je koncentracija osigurateljnog portfelja u 10 najvećih društava²² smanjena s 90,3% na 89,2%. Promatrano prema segmentima osiguranja vidljiva je veća koncentracija neživotnih osiguranja, gdje je 5 društava za osiguranje²³ ostvarilo 80,9% ukupne premije (u 2006. 82,6%), dok je kod životnih osiguranja 61,1% (u 2006. 60,9%) zaračunate bruto premije koncentrirano u 5 društava za osiguranje²⁴.

Grafikon 4.5.: Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000. – 2007. godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

²¹ Croatia osiguranje d.d. Zagreb, Allianz Zagreb d.d., Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Jadransko osiguranje d.d. i Kvarner Vienna Insurance Group d.d.

²² Croatia osiguranje d.d. Zagreb, Allianz Zagreb d.d., Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Jadransko osiguranje d.d. i Kvarner Vienna Insurance Group d.d., Osiguranje Zagreb d.d., Grawe Hrvatska d.d., Triglav osiguranje d.d., Merkur osiguranje d.d. i Generali osiguranje d.d.

²³ Croatia osiguranje d.d., Euroherc osiguranje d.d. Zagreb, Jadransko osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d. i Triglav osiguranje d.d.

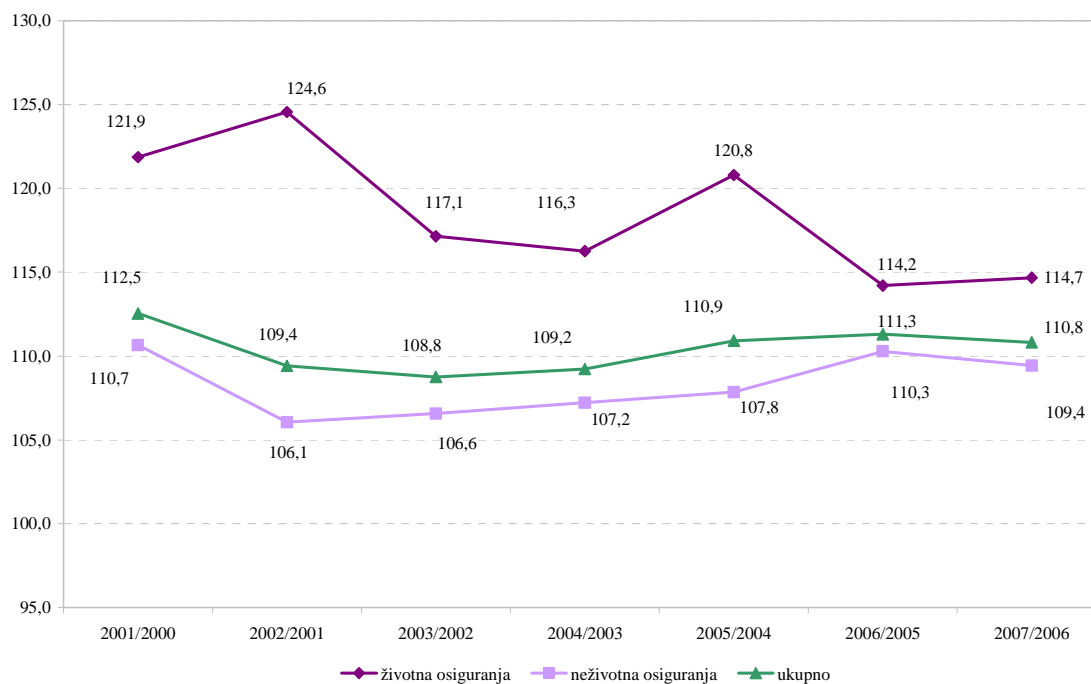
²⁴ Allianz Zagreb d.d., Croatia osiguranje d.d., Merkur osiguranje d.d., Grawe Hrvatska d.d. i Agram životno osiguranje d.d.

U 2007., društva za osiguranje ostvarila su ukupnu zaračunatu bruto premiju u iznosu od 9,1 milijarde kuna od čega se 6,6 milijardi kuna odnosi na premiju neživotnih osiguranja, a 2,5 milijardi kuna na premiju životnih osiguranja.

Ukupna zaračunata bruto premija porasla je u 2007. za 10,8% u odnosu na 2006., te je nastavila trend dvoznamenkaste stope rasta iz 2006. (11,3%), dok je u posljednjih 8 godina rasla prosječnom godišnjom stopom od 10,4%. U promatranom razdoblju premija neživotnih osiguranja dvoznamenkastu stopu rasta zabilježila je u 2001. (10,7%) i 2006. (10,3%), dok prosječna godišnja ostvarena stopa rasta ove skupine osiguranja u posljednjih 8 godina iznosi 8,3%. Stopa rasta životnih osiguranja gotovo je dvostruko brža od stope rasta ukupne zaračunate bruto premije, odnosno prosječna godišnja stopa rasta iznosi 18,5%. U ovom segmentu tržišta osiguranja visoke stope rasta zabilježene su u 2001., 2002. i 2005. (21,9%, 24,6% i 20,8%), dok je nešto sporiji rast zabilježen u 2003., 2004. i 2006. godini (17,1%, 16,3% i 14,2%). U 2007. stopa rasta zaračunate bruto premije životnih osiguranja iznosila je 14,7% i neznatno je veća u odnosu na stopu rasta iz 2006., iako je među najnižima u proteklih 8 godina.

Značajan rast premije životnih osiguranja rezultat je snažnog razvoja bankoosiguranja i unit – linked proizvoda, te razvoja svijesti mlađe populacije koja ima veću potrebu za osiguranjem života, kao i za dodatnim proizvodima štednje.

Grafikon 4.6.: Indeksi zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000. – 2007. godine

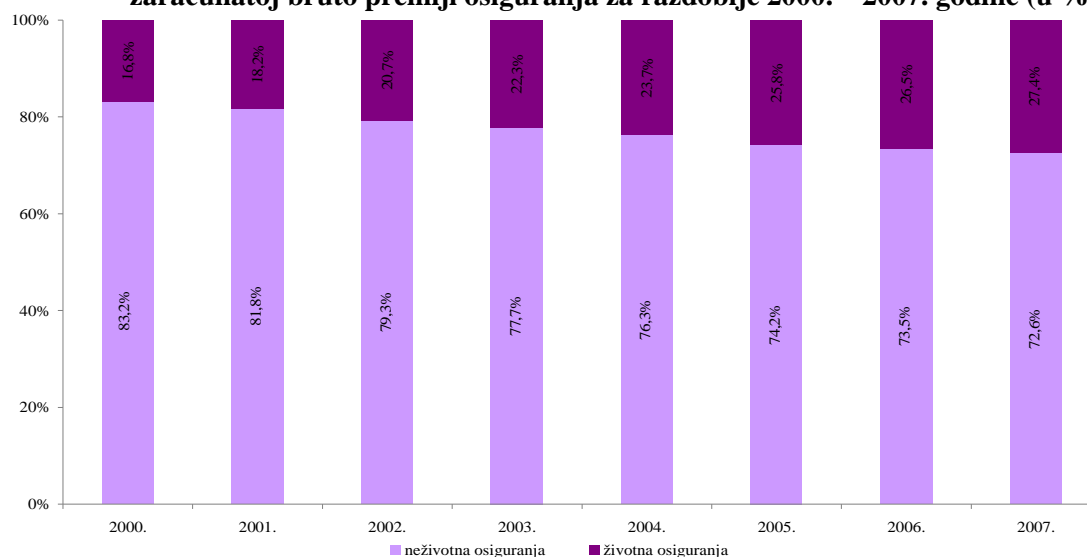
Izvor: HANFA

Prema strukturi premije može se određivati i stupanj razvijenosti tržišta osiguranja, pri čemu je tržište razvijenije tamo gdje je udio životnih osiguranja veći u odnosu na neživotna osiguranja. Porastom premije osiguranja života za 14,7 % u odnosu na 2006. porastao je i udio životnih osiguranja u ukupnoj premiji hrvatskog tržišta osiguranja. U razdoblju od 2000. do 2007. zabilježen je trend neprekidnog rasta udjela premije životnih osiguranja u ukupnom portfelju tržišta osiguranja (sa 16,8%, koliko je iznosio u 2000. na 27,4% u 2007.), pri čemu se udio premije neživotnih osiguranja postupno smanjuje. Navedeni trendovi posljedica su visokih stopa rasta životnog osiguranja, a nastavkom ovakvog trenda hrvatsko tržište osiguranja postupno se približava trendu koji prevladava u razvijenim zemljama EU. Pritom je važno napomenuti kako u RH, za razliku od zemalja EU, u ukupnom portfelju

osiguranja prevladavaju neživotna osiguranja iz razloga smanjenog povjerenja stanovništva u životna osiguranja kao posljedice hiperinflacije s početka 90-tih godina prošlog stoljeća, kao i zbog visokog udjela obveznih osiguranja u ukupnom portfelju neživotnih osiguranja.

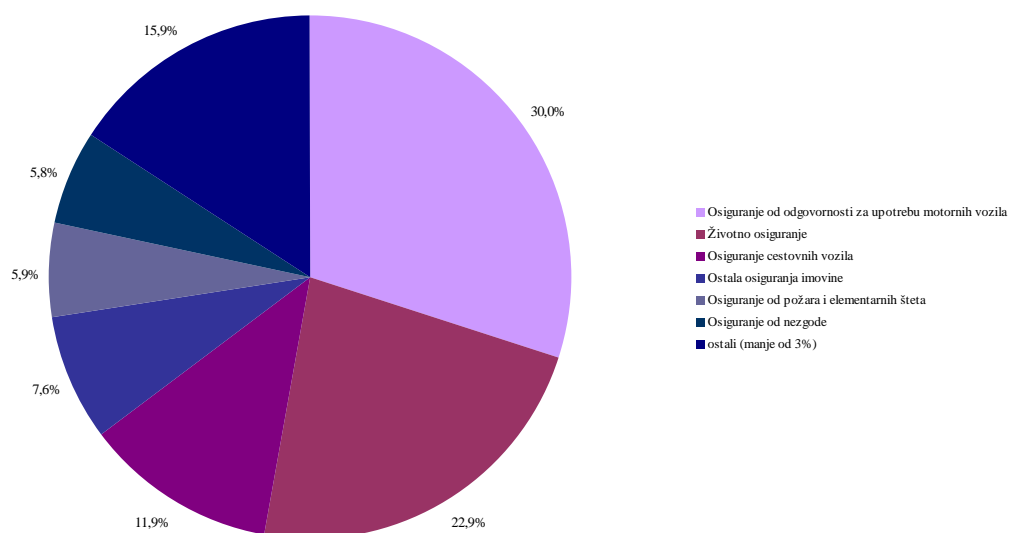
Grafikon 4.7.: Udjel životnih i neživotnih osiguranja društava za osiguranje u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji osiguranja za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

U strukturi ukupnog portfelja u 2007. nastavljen je trend neravnomjerne raspodjele udjela pojedinih vrsta osiguranja u ukupnom osigurateljnog portfelju, iz razloga što 6 vrsta osiguranja (od ukupno 25) zauzima gotovo 85,0% ukupnog osigurateljnog portfelja.

Grafikon 4.8.: Struktura premije po vrstama osiguranja u 2007. godini (u %)

Izvor: HANFA

U strukturi ukupne zaračunate bruto premije, najveću zastupljenost (41,9%) i dalje imaju osiguranja motornih vozila (osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila i osiguranje cestovnih vozila). Osiguranje od odgovornosti za upotrebu motornih vozila (poznatije kao osiguranje od automobilske odgovornosti), koje je poraslo za 11,0% u odnosu na 2006. s 2,7 milijardi kuna

zaračunate bruto premije, zadržalo je isti tržišni udjel kao i u 2006. godini (30,0%). Premija osiguranja cestovnih vozila (kaska) porasla je za 12,1%, odnosno s 959,1 milijuna kuna na 1,1 milijardu kuna, te se povećao i tržišni udjel ove vrste osiguranja s 11,7% na 11,9%.

Porast zaračunate bruto premije osiguranja imovine od požara i elementarnih šteta i ostalih osiguranja imovine u 2007. u odnosu na prethodnu poslovnu godinu iznosio je 73,3 milijuna kuna, međutim kao i prethodnih godina nastavljeno je smanjivanje udjela navedenih vrsta osiguranja u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji.

Zaračunata bruto premija osiguranja od nezgode porasla je za 5,0% u odnosu na prethodnu godinu, ali se relativni položaj ove vrste s udjelom od 5,8% smanjio u odnosu na 2006. te se tako nastavio trend smanjenja udjela.

Vrste osiguranja koje su u 2007. ostvarile relativni rast od 20,4 – 277,3% (ukupno 6 vrsta neživotnih osiguranja: osiguranje tračnih vozila, osiguranje od odgovornosti za upotrebu zračnih letjelica, osiguranje od odgovornosti za upotrebu plovila, osiguranje raznih financijskih gubitaka, osiguranje troškova pravne zaštite i putno osiguranje) čine svega 1,6% ukupno zaračunate bruto premije osiguranja, tako da njihov rast nije značajno utjecao na visinu ukupne premije.

Tablica 4.4.: Obvezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama u 2007. (u kn)

	Društvo za osiguranje	Zaračunata bruto premija	Udjel	Tehnički rezultat
1	Allianz Zagreb d.d.	205.143.291	7,6%	1.028.385
2	Croatia osiguranje d.d.	858.530.446	32,0%	50.825.962
3	Euroherc osiguranje d.d.	648.878.999	24,2%	23.332.880
4	Generali osiguranje d.d.	39.729.998	1,5%	-2.973.740
5	GRAWE Hrvatska d.d.	51.779.895	1,9%	-6.699.917
6	Osiguranje Helios d.d.	33.865.587	1,3%	1.292.358
7	HOK osiguranje d.d.	15.637.199	0,6%	-3.053.673
8	Jadransko osiguranje d.d.	431.875.833	16,1%	3.019.553
9	Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	121.298.326	4,5%	1.669.614
10	Sunce osiguranje d.d.	27.043.341	1,0%	-5.026.456
11	Triglav osiguranje d.d.	116.389.881	4,3%	2.594.560
12	UNIQA osiguranje d.d.	19.831.335	0,7%	271.623
13	Osiguranje Zagreb d.d.	114.316.587	4,3%	-19.104.152
	UKUPNO	2.684.320.717	100,0%	47.176.998

Izvor: HANFA

Vezano uz obvezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama, u 2007. najveću zaračunatu bruto premiju u visini od 858,5 milijuna kuna ostvarilo je Croatia osiguranje d.d., koje u ukupnoj premiji ovog segmenta osiguranja sudjeluje s udjelom od 32,0% (smanjenje za 1,8 postotnih poena u odnosu na 2006.). Slijede ga Euroherc osiguranje d.d. s premijom od 648,9 milijuna kuna i udjelom od 24,2% te Jadransko osiguranje d.d. s premijom od 431,7 milijuna kuna i udjelom od 16,1%. Sva 3 osiguravatelja ostvarila su pozitivan tehnički rezultat u ovoj vrsti osiguranja i to Croatia osiguranje d.d. u iznosu od 50,8 milijuna kuna, a druga 2 društva, koja su bila članice Koncerna Agram²⁵, u ukupnom iznosu od 26,3 milijuna kuna (od

²⁵ Dana 11.07.2007. društva za osiguranje Euroherc osiguranje d.d., Zagreb, Agram životno osiguranje d.d., Zagreb i Jadransko osiguranje d.d., Zagreb, temeljem točke II. stavka 2. Zajedničke izjave o otkazivanju sudjelovanja u Ugovoru o poslovnom povezivanju u „Koncern Agram“ (navedeni ugovor potpisan je 22.07.2000.), utvrdili su da „...temeljem značajnih promjena nastalih u zakonodavstvu RH tijekom 2005. i 2006. godine, te promjena uvjeta poslovanja na tržištu na

čega se na Euroherc osiguranje d.d. odnosi 23,3 milijuna kuna). U ovoj vrsti osiguranja negativno je poslovalo 5 društava za osiguranje, a ukupan tehnički rezultat 13 društava koja provode obvezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama, ostvaren je u visini od 47,2 milijuna kuna.

Najznačajnija faza u razvitku dijela tržišta osiguranja koji se odnosi na obvezna osiguranja u prometu, svakako je početak liberalizacije od 01.01.2008., odnosno mogućnost osiguravatelja da samostalno donose uvjete osiguranja i cjenike premija osiguranja uz obvezu da ih prije primjene dostave Agenciji radi provjere jesu li usklađeni sa zakonskim propisima, aktuarskim načelima i pravilima struke. Premije osiguranja za obvezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama, prema izračunima na razini djelatnosti osiguranja, posljednjih su godina niže od iznosa potrebnog za pokriće obveza²⁶, što dovodi do zaključka da trenutno nema prostora za značajno snižavanje premije osiguranja. Ipak, u budućim razdobljima društva za osiguranje mogla bi, prema uzoru na razvijena zapadnoeuropska tržišta osiguranja, povećati broj kriterija o kojima ovisi premija, što bi rezultiralo nižom premijom za određene kategorije osiguranika (npr. dob, spol, učestalost šteta i sl.).

Struktura aktive

Prema stanju bilance na dan 31.12.2007., vrijednost ukupne aktive na razini društava za osiguranje i društava za reosiguranje iznosila je 23,3 milijarde kuna i veća je za 18,3% u odnosu na vrijednost ukupne aktive iskazane na razini djelatnosti u 2006. godini. Od ukupne vrijednosti aktive, 84,9% odnosi se na ulaganja, 9,0% na potraživanja, 3,0% na ostalu imovinu te 3,1% na nematerijalnu imovinu, ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja i plaćene troškove budućeg razdoblja.

Tablica 4.5.: Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u kn)

	31.12.2006.	udjel	31.12.2007.	udjel	Indeks 2007./2006.
Potraživanja za upisani, a neuplaćeni kapital					
Nematerijalna imovina	113.104.692	0,6%	98.947.843	0,4%	87,5
Ulaganja	16.493.589.663	83,9%	19.732.661.719	84,9%	119,6
Ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja	153.439.249	0,8%	345.641.056	1,5%	225,3
Potraživanja	1.991.263.054	10,1%	2.084.522.059	9,0%	104,7
Ostala imovina	665.862.819	3,4%	702.270.401	3,0%	105,5
Plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda	245.541.095	1,2%	281.824.468	1,2%	114,8
UKUPNO AKTIVA	19.662.800.572	100,0%	23.245.867.546	100,0%	118,2

Izvor: HANFA

Vrijednost ulaganja u iznosu od 19,7 milijardi kuna u 2007. zabilježila je porast za 19,6% u odnosu na 2006., što je dovelo do povećanja njezinog udjela u ukupnoj aktivni društava za osiguranje i

---

kojima djeluju, Članovi Koncerna drže da više ne postoje formalni i gospodarski razlozi za daljnju poslovnu suradnju s ostalim članovima potpisnicama Ugovora o povezivanju u „Koncern Agram“ na način kako je utvrđeno u ovom Ugovoru“ te u točki III. navode da „...članovi Koncerna ovom Zajedničkom izjavom otkazuju svoje sudjelovanje u Ugovoru s danom 30.12.2007.“.

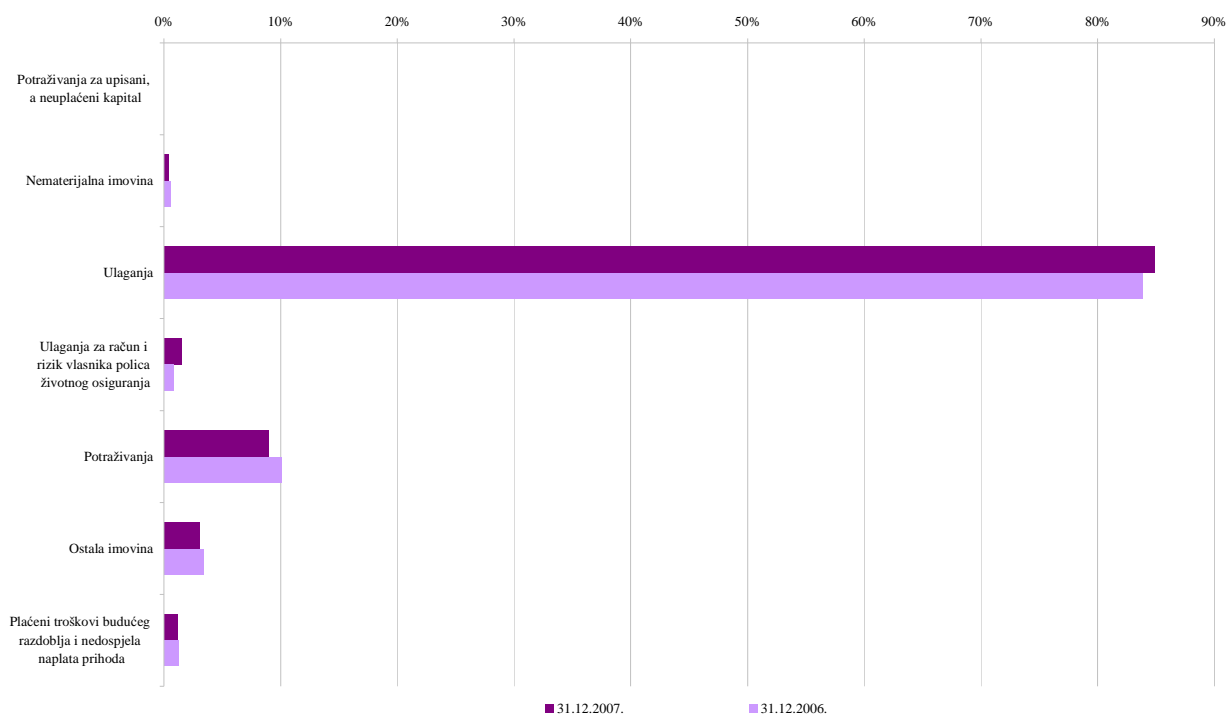
²⁶ Prema Analizi tržišta Obveznog osiguranja od automobilske odgovornosti u RH izrađenoj u Hrvatskom aktuarskom društvu, 25.07.2007.

društava za reosiguranje s 83,9% u 2006. na 84,9% u 2007. godini. Iako je vrijednost ulaganja u vrijednosne papire i ulaganja u zemljišta i građevinske objekte, nominalno porasla za gotovo 1,5 milijardi kuna i u visini od 12,2 milijarde kuna čine 61,7% ukupnih ulaganja, niža je nego prethodne godine kada su navedena ulaganja imala udjel od 65,1% ukupnih ulaganja.

Ukupna potraživanja zadržala su se, u odnosu na 2006., na razini od 2,0 milijarde kuna, ali je njihov udjel smanjen za 1 postotni poen i u strukturi ukupne aktive sudjeluju s 9,0%, u čemu najveći udjel (61,1%) čine potraživanja od osiguranika. Jedan od razloga visokog udjela potraživanja od osiguranika u ukupnim potraživanjima je nepravovremena naplata dospjelih a nenaplaćenih potraživanja.

U postotnom iznosu, najznačajniji porast ostvaren je kod ulaganja za račun i rizik vlasnika polica životnog osiguranja (životna osiguranja vezana uz jedinice investicijskih fondova), koja su porasla za 125,3% u odnosu na 2006. godinu. Međutim, kako ova ulaganja čine svega 1,5% aktive, nisu značajnije utjecala na porast ukupne aktive.

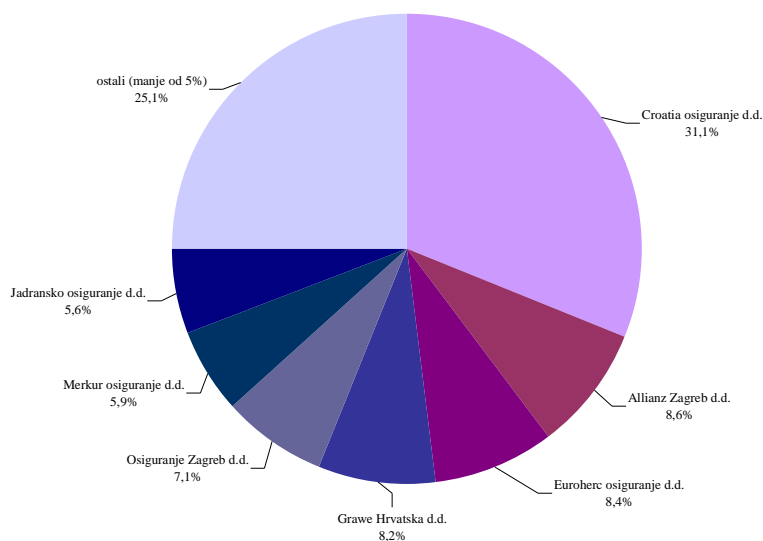
Grafikon 4.9.: Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u %)

Izvor: HANFA

Glede zastupljenosti pojedinih društava u ukupnoj aktivi društava za osiguranje i društava za reosiguranje, najveći udio od 31,1% ima društvo Croatia osiguranje d.d., kojeg slijede Allianz Zagreb d.d. s 8,6%, Euroherc osiguranje d.d. s 8,4%, Grawe Hrvatska d.d. s 8,2%, Osiguranje Zagreb d.d. sa 7,1%, Merkur osiguranje d.d. s 5,9%, Jadransko osiguranje d.d. s 5,6%, dok sva ostala društva s udjelima nižim od 5,0% čine ukupno 25,1% ukupne aktive.

Grafikon 4.10.: Udjel aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u ukupnoj aktivni djelatnosti osiguranja u 2007. godini (u %)

Izvor: HANFA

Struktura pasive

U ukupnoj vrijednosti pasive na razini društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2007., 69,7% odnosi se na tehničke pričuve, 20,8% na kapital i pričuve (vlastiti kapital), 5,5% na ostale obveze te 4,0% na tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja, neosigurateljno-tehničke pričuve, depozite zadržane iz posla predanog u reosiguranje i odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja.

Tablica 4.6.: Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u kn)

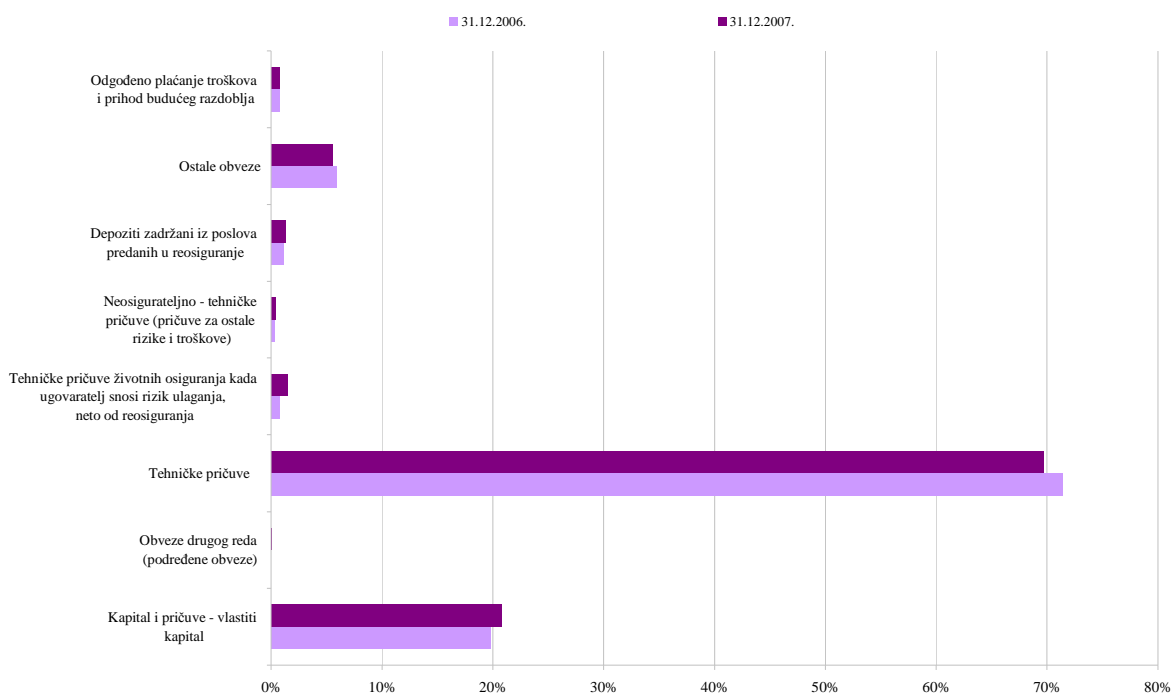
	31.12.2006.	udjel	31.12.2007.	udjel	Indeks 2007./2006.
Kapital i pričuve - vlastiti kapital	3.885.779.084	19,8%	4.834.492.214	20,8%	124,4
Obveze drugog reda (podređene obveze)			14.001.000	0,1%	
Tehničke pričuve	14.033.183.529	71,4%	16.204.916.637	69,7%	115,5
Tehničke pričuve životnih osiguranja kada ugovaratelj snosi rizik ulaganja, neto od reosiguranja	153.401.410	0,8%	344.426.006	1,5%	224,5
Neosigurateljno - tehničke pričuve (pričuve za ostale rizike i troškove)	62.596.334	0,3%	87.188.132	0,4%	139,3
Depoziti zadržani iz poslova predanih u reosiguranje	221.314.236	1,1%	306.424.083	1,3%	138,5
Ostale obveze	1.163.665.734	5,9%	1.282.189.325	5,5%	110,2
Odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	142.860.245	0,7%	179.840.197	0,8%	125,9
UKUPNO PASIVA	19.662.800.572	100,0%	23.253.477.594	100,0%	118,3

Izvor: HANFA

Kao i prethodne godine, u strukturi pasive najveći udio (69,7%) zauzimaju tehničke pričuve u iznosu od 16,2 milijarde kuna, koje su u odnosu na 2006. porasle za 15,5%, odnosno u apsolutnom iznosu za 2,2 milijarde kuna, iako se njihov udjel u ukupnoj pasivi smanjio (sa 71,4% u 2006. na 69,7% u 2007.). Na rast tehničkih pričuva najviše je utjecalo izdvajanje sredstava u matematičku pričuvu osiguranja života u iznosu od gotovo 8,0 milijardi kuna sa stopom rasta od 18,9% u odnosu na 2006., uslijed porasta ove skupine osiguranja po stopi od 14,7%.

Kapital i pričuve (vlastiti kapital) u 2007. povećao se za 24,4% i iznosi 4,8 milijardi kuna, što čini 20,8% ukupne pasive, na što je djelomično utjecalo povećanje revalorizacijskih pričuva za 0,5 milijardi kuna (51,2% u odnosu na 2006.) te ostalih pričuva. Ostale obveze društava za osiguranje i društava za reosiguranje s udjelom od 5,5% i stopom rasta od 10,2% u odnosu na 2006., odnose se na obveze proizašle iz neposrednih poslova osiguranja i reosiguranja, obveze po zajmovima, obveze prema kreditnim institucijama i ostale obveze koje sa stanjem na dan 31.12.2007. iznose 1,3 milijarde kuna.

Grafikon 4.11.: Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u %)

Izvor: HANFA

Financijski rezultat poslovanja

U skladu s odredbama Zakona o računovodstvu²⁷, društva za osiguranje i društva za reosiguranje obvezna su sastavljati temeljna financijska izvješća. Račun dobiti i gubitka jedan je od temeljnih financijskih izvješća iz kojeg je vidljivo kretanje ukupnih prihoda i ukupnih rashoda, kao i ostalih elemenata koji utječu na financijski rezultat društva. Društva za osiguranje i društva za reosiguranje, temeljem Zakona o osiguranju dužna su izraditi obračun rezultata poslovanja odvojeno za životna i neživotna osiguranja, te iskazati jedinstveni rezultat poslovanja na razini društva.

²⁷ Narodne novine br. 146/05

U 2007., djelatnost osiguranja ostvarila je neto dobit u iznosu od 342,9 milijuna kuna što predstavlja povećanje od 10,1% u odnosu na 2006., kada je ostvareno 311,3 milijuna kuna neto dobiti.

Od 23 društva za osiguranje i 2 društva za reosiguranje na dan 31.12.2007., neto dobit u visini od 407,1 milijun kuna ostvarilo je 16 društava za osiguranje i 2 društva za reosiguranje, dok je gubitak u visini od 64,2 milijuna kuna ostvarilo 7 društava za osiguranje, pri čemu gubitak društva Osiguranje Zagreb d.d. iznosi 43,4 milijuna kuna.

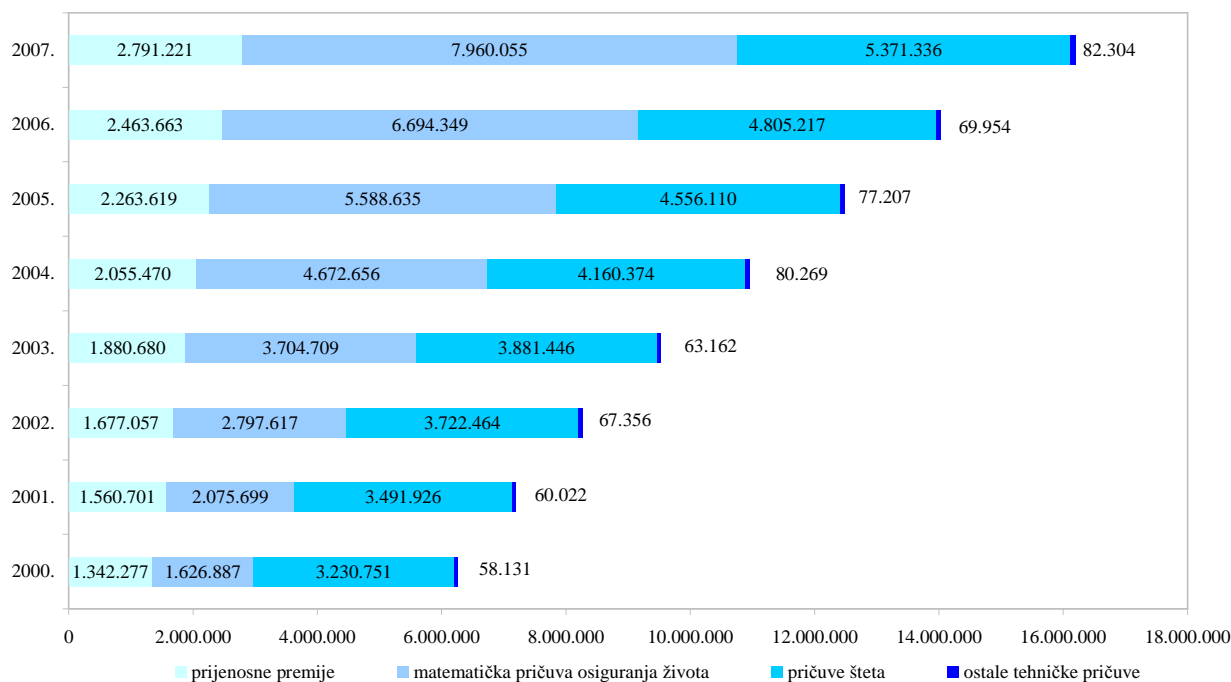
Napominjemo kako je društvo Osiguranje Zagreb d.d. tijekom 2007. primjenjujući Međunarodne standarde financijskih izvještavanja, promijenilo računovodstvene politike i ispravilo pogreške prethodnih razdoblja. Prema odredbama MSFI-a financijska izvješća, uključujući usporedne informacije za prethodna razdoblja, predočavaju se kao da je nova računovodstvena politika stalno bila u primjeni. Stoga se usporedne informacije prepravljaju da bi odražavale novu računovodstvenu politiku. Iznos usklađivanja koji se odnosi na razdoblja koja prethode onima uključenim u financijska izvješća, usklađuje se na teret početnog stanja zadržanih zarada najranijeg predočenog razdoblja, odnosno na dan 31.12.2005. te na dan 31.12.2006. godine. Na dan 31.12.2007., društvo je iskazalo akumulirane gubitke prethodnih razdoblja u iznosu od 357,3 milijuna kuna, dok je retroaktivnom primjenom odredbi MSFI i retroaktivnim prepravljanjem financijskih izvješća u prethodnim godinama, navedene akumulirane gubitke rasporedilo na razdoblja u kojima su navedeni gubici stvarno i nastali.

Gubitak u poslovanju ostvarila su i sljedeća društva za osiguranje: Basler životno osiguranje d.d. (1,8 milijuna kuna), Erste Sparkassen osiguranje d.d. (2,8 milijuna kuna), Generali osiguranje d.d. (5,0 milijuna kuna), te 3 novoosnovana društva Cardif osiguranje d.d. (4,6 milijuna kuna), Velebit osiguranje d.d. (3,6 milijuna kuna) i Velebit životno osiguranje (3,0 milijuna kuna).

Tehničke pričuve

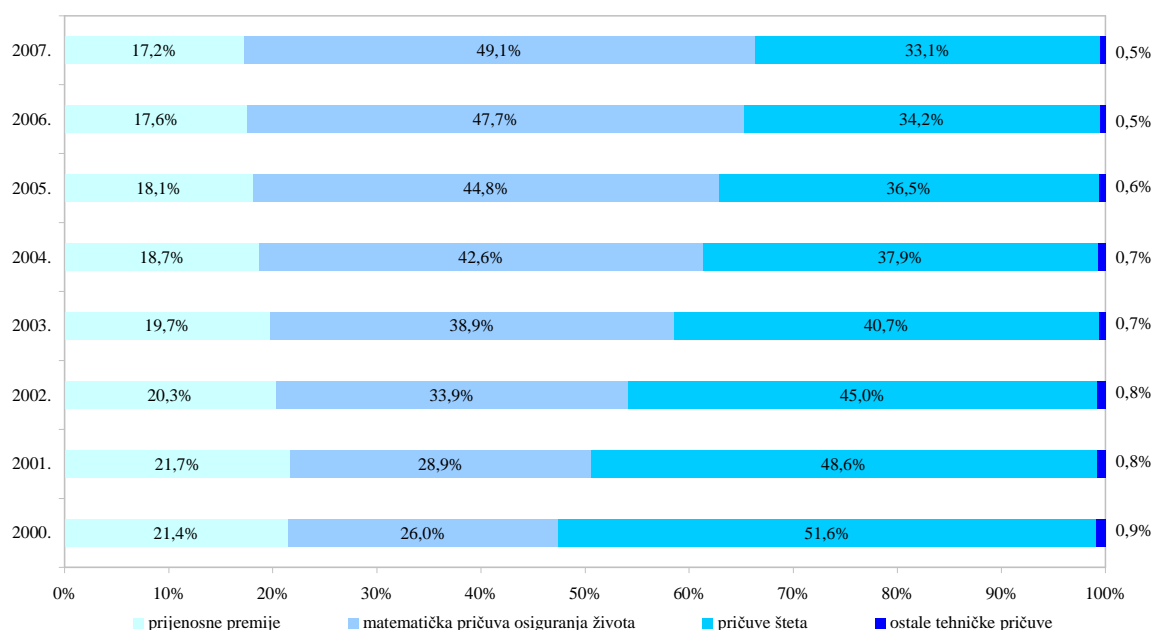
Izdvojena sredstva tehničke pričuve sa stanjem na dan 31.12.2007. iznosila su 16,2 milijarde kuna što je činilo 69,7% ukupne pasive. Visina tehničkih pričuva u 2007. porasla je za 15,5% u odnosu na 2006., što je nešto više od stope rasta zaračunate bruto premije koja se u istom vremenskom razdoblju povećala za 10,8%. Kao i prethodne godine, društva su najviše sredstava premije izdvojila u matematičku pričuvu osiguranja života koja čini 49,1% ukupnih tehničkih pričuva, te je u odnosu na 2006. zabilježila porast od 18,9%, dok se u proteklih 8 godina povećala gotovo 5 puta.

Grafikon 4.12.: Izdvajanja u tehničke pričuve za razdoblje 2000. – 2007. godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 4.13.: Struktura tehničkih pričuva za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

Ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve

Društva za osiguranje i društva za reosiguranje dužna su oblikovati imovinu za pokriće tehničke pričuve u skladu s odredbama članaka 115. i 116. Zakona o osiguranju²⁸.

Prema podacima iskazanima u PU-2 obrascima²⁹, na dan 31.12.2007. društva za osiguranje i društva za reosiguranje su iskazala ukupne tehničke pričuve u iznosu od 8,2 milijarde kuna. Od ukupnog iznosa tehničkih pričuva, društva su uložila 8,1 milijardu kuna, odnosno za 59,1 milijuna kuna ili 0,7% manje, što ukazuje na nedostatak imovine za pokriće tehničkih pričuva.

Tehničke pričuve iskazane u bilanci, koje uključuju i matematičku pričuvu, na kraju 2007. iznosile su 16,2 milijarde kuna, što je povećanje od 2,2 milijarde kuna ili 15,5% u odnosu na isti dan prethodne poslovne godine. Navedeno povećanje prati i povećanje ulaganja sredstava tehničke pričuve koja ne uključuju matematičku pričuvu u gotovo istom postotku (15,8%), kako je iskazano u PU-2 obrascu.

U strukturi ulaganja, ako se promatraju podaci na nivou djelatnosti osiguranja, najveći postotak (34,5%) se i dalje odnosi na ulaganja u vrijednosne papire, koji su tijekom 2007. kontinuirano povećavali udjel u ukupnim ulaganjima iz tehničke pričuve. Ulaganja u nekretnine, koja su na kraju prethodne godine imala udjel veći od 20,0% u okviru ulaganja iskazanih u PU-2 obrascu, na kraju 2007. značajno su smanjena i iznosila su manje od 15,0%. Navedeno smanjenje djelomično je posljedica provedenih neposrednih nadzora, tijekom kojih je kod nekih društava utvrđeno kako dio nekretnina, koje su bile prikazane kao ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve u nekretnine i druga stvarna prava na nekretnini, ne udovoljava zakonskim uvjetima za takvo iskazivanje. Istovremeno, povećanje udjela bilježe ulaganja u depozite, te u udjele i dionice investicijskih fondova. Ulaganja u investicijske fondove slijedila su trend kretanja na tržištu kapitala, iako je, zbog izrazito

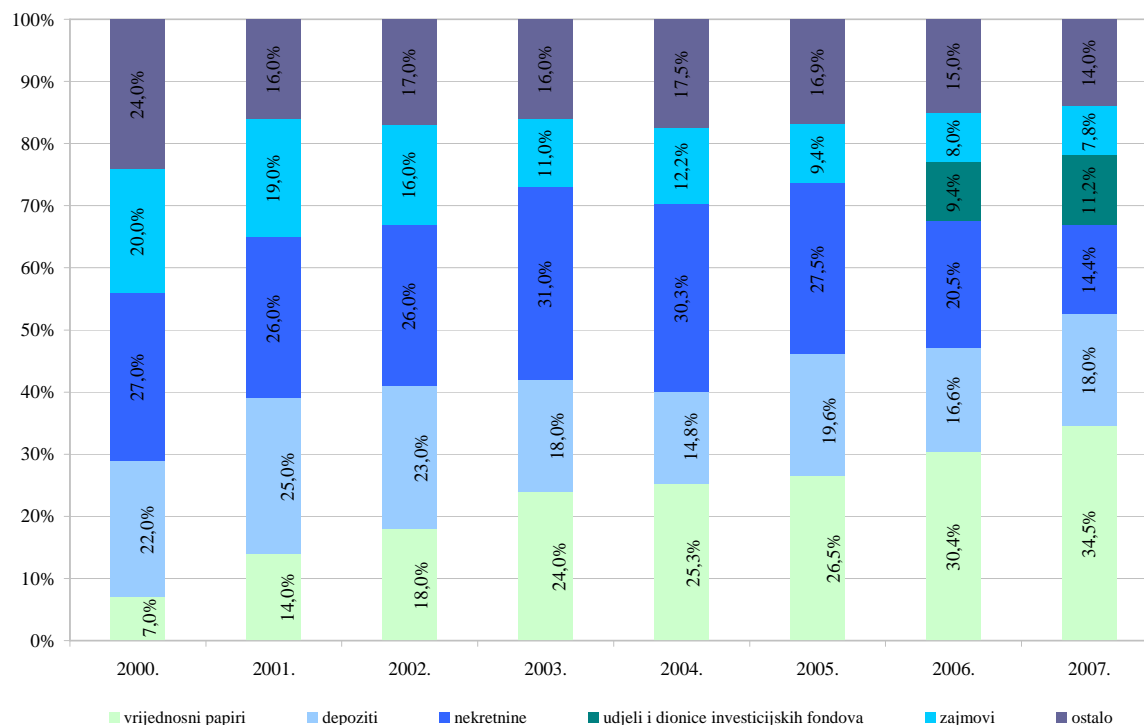
²⁸ Narodne novine br. 151/05

²⁹ Pregled stanja ulaganja imovine za pokriće tehničke pričuve na dan 31.12.2007..(Pravilnik o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravila za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovo vrednovanje, usklađenost, pravila za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te način i rok izvještavanja – NN br. 78/06)

negativnog trenda u zadnjem kvartalu 2007., bilo za očekivati da će društva za osiguranje i društva za reosiguranje svoja sredstva povlačiti iz fondova i alocirati ih u druge oblike ulaganja. Međutim, prema dostavljenim podacima, udjel prethodno navedenih ulaganja iskazanih u PU-2 obrascu na dan 31.12.2007. iznosio je 11,2%, što je povećanje od 249,2 milijuna kuna ili 37,7% u odnosu na isti dan prethodne poslovne godine.

Grafikon 4.14.: Struktura ulaganja iz sredstava tehničke pričuve za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

Ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve

Iz sredstava osiguranja života društva za osiguranje dužna su oblikovati matematičku pričuvu osiguranja života u visini sadašnje vrijednosti svih budućih obveza društva za osiguranje, izračunatu na temelju zaključenih ugovora o osiguranju te umanjenu za sadašnju procijenjenu vrijednost budućih premija, koje će biti uplaćene na temelju tih osiguranja. Društvo za osiguranje koje provodi osiguranja u vrstama osiguranja za koje je nužno oblikovati matematičke pričuve, dužno je oblikovati imovinu za pokriće matematičke pričuve i njome upravljati odvojeno od druge imovine. Pritom, vrijednost imovine za pokriće matematičke pričuve mora u svakom trenutku biti najmanje jednaka visini traženoga pokrića koje obuhvaća matematičke pričuve.

Imovinu za pokriće matematičke pričuve, društva za osiguranje dužna su ulagati u skladu s odredbama članaka 122. i 123. Zakona o osiguranju³⁰, uzimajući u obzir vrste poslova osiguranja koje obavljaju, s time da je zajamčena sigurnost, isplativost te odgovarajuća raznovrsnost ulaganja. Slobodna novčana sredstva moraju biti kvalitetno uložena kako bi se većom disperzijom i preciznijim definiranjem namjene ulaganja, na najmanju mjeru smanjio rizik ulaganja, što se posebno odnosi na

³⁰ Narodne novine br. 151/05

ulaganje sredstava životnih osiguranja, s obzirom na to da ta sredstva imaju karakter dugoročne štednje.

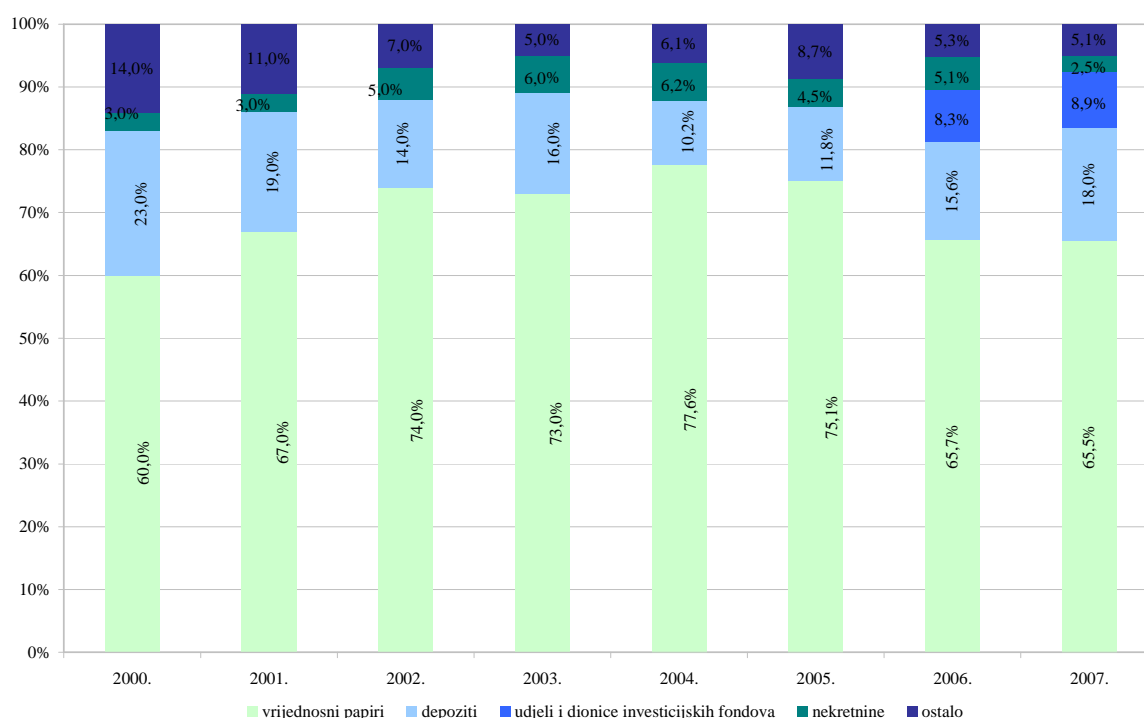
Matematička pričuva životnih osiguranja iznosila je 7,9 milijardi kuna i za 18,9% je veća u odnosu na prethodnu godinu te čini 49,1% ukupnih tehničkih pričuva. Porast matematičke pričuve uvjetovan je rastom premije životnih osiguranja te izdvajanjem dijela dobiti, ostvarene u životnim osiguranjima u korist osiguranika. Sva društva zabilježila su rast matematičke pričuve, osim društva Osiguranje Helios d.d., koje je ostvarilo 12,7% manju matematičku pričuvu u odnosu na prethodnu godinu.

Prema podacima iskazanima u PU-1 obrascima³¹ na dan 31.12.2007., društva za osiguranje su iskazala traženo pokriće matematičke pričuve u iznosu od 8,3 milijarde kuna, dok je imovina za pokriće matematičke pričuve iznosila 8,4 milijarde kuna, što znači da su društva za osiguranje uložila za 125,3 milijuna kuna ili 1,5% više sredstava od traženog pokrića.

Od 25 društava za osiguranje i društava za reosiguranje, koliko ih trenutno posluje u RH, 16 društava dostavilo je PU-1 obrazac.

Promatrano prema vrstama imovine, u strukturi ulaganja najveći dio sredstava traženog pokrića (61,5%) uloženo je u vrijednosne papire RH i HBOR-a, što je i zakonska obveza društava za osiguranje. Naime, društva za osiguranje obvezna su, u skladu sa Zakonom o osiguranju³², najmanje 50% sredstava matematičke pričuve uložiti u vrijednosne papire čiji je izdavatelj RH, HNB, HBOR, te u obveznice i druge dužničke vrijednosne papire za koje je RH izdala jamstvo, što znatno pridonosi sigurnosti ulaganja. Navedenu zakonsku obvezu na dan 31.12.2007. nije ispunilo samo 1 društvo (Triglav osiguranje d.d.).

Grafikon 4.15.: Struktura ulaganja iz sredstava matematičke pričuve za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

³¹ Pregled stanja ulaganja imovine za pokriće matematičke pričuve (traženo pokriće) na dan 31.12.2007. (Pravilnik o vrstama i obilježjima imovine za pokriće tehničkih pričuva, pravila za disperziju i ograničenje ulaganja imovine za pokriće tehničkih pričuva, njihovo vrednovanje, usklađenost, pravila za upotrebu izvedenih financijskih instrumenata te način i rok izvještavanja – NN br. 78/06)

³² Narodne novine br. 151/05

Pokazatelji u djelatnosti osiguranja

U praćenju poslovanja društava za osiguranje koriste se pokazatelji specifični za ovu djelatnost kao što su: razmjer šteta, razmjer troškova, kombinirani razmjer i rezultat ulaganja (vidjeti tablicu u Dodacima).

Razmjer šteta, koji se računa kao odnos zbroja iznosa likvidiranih šteta, promjena pričuva za štete i promjena ostalih tehničkih pričuva i zarađene premije osiguranja (pomnoženo sa 100), u 2007. iznosi 73,9%.

Razmjer troškova računa se kao odnos zbroja iznosa poslovnih rashoda (troškovi pribave i troškovi uprave), ostalih osigurateljno-tehničkih izdataka i zaračunate bruto premije umanjene za dio premije predane u reosiguranje (pomnoženo sa 100) i u 2007. iznosi 40,2%. Uobičajeni raspon unutar kojeg se kreće ovaj pokazatelj za djelatnost osiguranja iznosi 20%-30%.

Kombinirani razmjer računa se kao zbroj razmjera šteta i razmjera troškova, a pokazuje rezultat poslovanja prije uključivanja prihoda od ulaganja sredstava, u 2007. iznosi 114,1%.

Rezultat ulaganja računa se kao odnos prihoda od ulaganja umanjениh za troškove ulaganja i stanje ulaganja (pomnoženo sa 100). Porast pokazatelja rezultata ulaganja od 1,2% u 2007., kada iznosi 5,7%, posljedica je porasta vrijednosti ulaganja na financijskom tržištu. Sigurnost uložениh sredstava vrlo je važna za djelatnost osiguranja, jer društva za osiguranje kao financijske institucije akumuliraju velika financijska sredstva, a pri izračunu premije osiguranja u obzir uzimaju i budući rezultat od ulaganja, čime se za dio tog iznosa može umanjiti premija potrebna za isplatu osiguranih slučajeva i pokriće troškova provođenja osiguranja.

Temeljem podataka iz bilance i računa dobiti i gubitka računaju se još i pokazatelji solventnosti (granica solventnosti) i profitabilnosti.

Pokazatelj solventnosti (granica solventnosti) koristi se za iskazivanje adekvatnosti kapitala, odnosno ocjenu vrijednosti kapitala i jamstvenog kapitala društva za osiguranje u odnosu na obujam njegova poslovanja, a ovisi o adekvatnosti tehničkih pričuva koje moraju biti dostatne za podmirenje svih preuzetih obveza društva (vidjeti u tablicama u Dodacima). Od 25 društava za osiguranje i društava za reosiguranje, na dan 31.12.2007., 4 društva nisu udovoljavala uvjetima adekvatnosti kapitala. Sva društva su u 2008. poduzela mjere za otklanjanje utvrđene nepravilnosti u poslovanju (3 društva su donijela odluku o dokapitalizaciji, a jedno društvo je donijelo odluku o prijenosu kapitala iz skupine životnih u skupinu neživotnih osiguranja).

Rentabilnost imovine ili povrat na uloženu imovinu (ROA) računa se kao odnos neto dobiti i ukupne aktive, te pokazuje koliko 100 novčanih jedinica ukupnih sredstava (aktiva) donosi neto dobiti. Ovaj pokazatelj se u 2007., na razini svih društava za osiguranje i društava za reosiguranje, smanjio u odnosu na vrijednost iskazanu 2006. i iznosio je 1,5%, što je posljedica pada vrijednosti tržišta kapitala u posljednjem tromjesečju 2007. godine.

Rentabilnost vlastitih sredstava ili povrat na uloženi vlastiti kapital (ROE) predstavlja odnos između neto dobiti i vlastitih sredstava (upisani kapital, premija na emitirane dionice - kapitalni dobitak, revalorizacijska pričuva, pričuve i prenesena dobit ili gubitak) izražen u postotku, a pokazuje koliko neto dobiti donosi 100 kuna vlastitih sredstava. Ukupna rentabilnost vlastitih sredstava u 2007. iznosila je 7,6% što je za 1,1% manje nego u 2006. godini.

Regulatorne aktivnosti

Zakonski okvir

Zakonski okvir kojim je regulirano poslovanje i nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje, određen je: Zakonom o osiguranju³³, Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu³⁴, Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga³⁵, Zakonom o trgovačkim društvima³⁶, Zakonom o računovodstvu³⁷, Zakonom o reviziji³⁸ i Zakonom o obveznim odnosima.³⁹

Izrada prijedloga zakona

U okviru Nacionalnog programa RH za pristupanje EU, a vezano uz usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Direktivama EU unutar poglavlja 9. Financijske usluge, tijekom 2006. imenovana je radna skupina za izradu izmjena i dopuna Zakona o osiguranju, koju čine zaposlenici Ministarstva financija i Agencije. Rok za donošenje Zakona je 30.06.2008. godine.

Izrada podzakonskih akata

Temeljem ovlasti iz Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, Zakona o osiguranju i Zakona o obveznim osiguranjima u prometu, a s ciljem usklađivanja poslovanja društava za osiguranje, društava za reosiguranje te društava za posredovanje i društava za zastupanje s navedenim Zakonima, Agencija je tijekom 2007. godine izradila 2 podzakonska akta⁴⁰, 1 izmjenju podzakonskog akta donesenog u 2006. godini⁴¹ te 2 mišljenja.⁴²

Navedenim podzakonskim aktima propisani su statistički standardi osiguranja, prema kojima je društvo za osiguranje dužno voditi statističke podatke o poslovima osiguranja, rizicima koje pokrivaju osiguranja, osiguranim slučajevima i štetama, te kontni plan društava za osiguranje i društava za reosiguranje. Sustav statističkog i računovodstvenog izvješćivanja baziran je na odredbama direktiva EU i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja.

Licenciranje

U 2007., donesena su 2 rješenja s mjerama za otklanjanje utvrđenih nezakonitosti u poslovanju društava za osiguranje, te je podnesen 101 zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv društava za osiguranje.

---

³³ Narodne novine br. 151/05

³⁴ Narodne novine br. 151/05

³⁵ Narodne novine br. 140/06

³⁶ Narodne novine br. 111/93, 34/99 i 118/03

³⁷ Narodne novine br. 146/05

³⁸ Narodne novine br. 146/05

³⁹ Narodne novine br. 35/05

⁴⁰ Statistički standardi osiguranja, NN br. 6/07

Kontni plan društava za osiguranje i reosiguranje, NN br. 61/07

⁴¹ Pravilnik o izmjenama Pravilnika o tehničkim i organizacijskim uvjetima za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicama za tehnički pregled vozila, NN br. 9/07

⁴² Mišljenje Agencije o članku 151. Zakona o osiguranju

Mišljenje o upotrebi tablica smrtnosti u izračunu matematičke pričuve

Temeljem zaprimljenih zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju, a u svezi s usklađenjem s odredbama Zakona o osiguranju, u 2007. izdane su dozvole za 47 društava za zastupanje, 26 obrta za zastupanje i 9 društava za posredovanje.

Istovremeno, temeljem podnesenih zahtjeva za izdavanje dozvole za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, odnosno posredovanja u osiguranju, izdana je dozvola za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju za 21 novoosnovano društvo za zastupanje u osiguranju, 23 novoosnovana obrta za zastupanje u osiguranju i 5 novoosnovanih društava za posredovanje u osiguranju.

Agencija je oduzela dozvolu za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, koju su imala 22 društva za zastupanje u osiguranju i 14 obrta za zastupanje u osiguranju, jer se nisu uskladili sa Zakonom o osiguranju. Nije bilo slučajeva oduzimanja dozvole društvima za posredovanje u osiguranju, niti oduzimanja ovlaštenja zastupnicima i posrednicima.

Izdano je 73 ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju i 5 ovlaštenja za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju fizičkim osobama, koje su imale ovlaštenje za obavljanje poslova zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju, izdano od ministra financija.

Dozvolu za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju na stanicama za tehnički pregled vozila, u skladu sa člankom 251. Zakona o osiguranju, u 2007. dobilo je 16 društava za zastupanje i 5 obrta za zastupanje.

Suglasnost Agencije za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju, u skladu sa člankom 250. stavkom 4. Zakona o osiguranju, dobilo je 14 banaka, a u 2006. navedenu suglasnost dobilo je 8 banaka.

Tijekom 2007. održano je 10 ispitnih rokova za polaganje ispita za stjecanje ovlaštenja za obavljanje poslova zastupanja, odnosno posredovanja u osiguranju. Ispitu je pristupilo ukupno 2.693 kandidata, od čega je 1.848 kandidata uspješno položilo ispit. Ovlaštenje za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju dobilo je 1.828 kandidata, a 20 kandidata dobilo je ovlaštenje za obavljanje poslova posredovanja u osiguranju.

Nadzor nad poslovanjem tržišta osiguranja

Agencija je u okviru svoje nadležnosti tijekom 2007. provodila posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem društava za osiguranje, društava za reosiguranje, posrednika u osiguranju, zastupnika u osiguranju i obrta za zastupanje u osiguranju. U skladu s odredbama Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁴³ i Zakona o osiguranju⁴⁴, a temeljem dostavljenih financijskih i statističkih izvješća, mišljenja aktuara i revizorskih izvješća, sustavno je obavljena analiza i provjera subjekata nadzora.

Tijekom 2007. pokrenuta su 22 postupka neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, 3 postupka nadzora nad poslovanjem društava za posredovanje u osiguranju, 10 postupaka nadzora nad poslovanjem društava za zastupanje i 1 postupak nadzora nad poslovanjem obrta za zastupanje.

---

⁴³ Narodne novine br. 140/05

⁴⁴ Narodne novine br. 151/05

Neposredni nadzor nad dijelom poslovanja društava za osiguranje obuhvatio je:

- ulaganja iz sredstava matematičke i tehničke pričuve (Osiguranje Zagreb d.d., Jadransko osiguranje d.d., Sunce osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d., Euroherc osiguranje d.d., Agram životno osiguranje d.d., Croatia zdravstveno osiguranje d.d. i Triglav osiguranje d.d.),
- dostatnost ulaganja u imovinu za pokriće matematičke pričuve (Osiguranje Zagreb d.d, Agram životno osiguranje d.d. i Triglav osiguranje d.d.),
- iskazivanje potraživanja za premiju od osiguranika i ispravak vrijednosti istih (Sunce osiguranje d.d., Jadransko osiguranje d.d., Allianz Zagreb d.d., Euroherc osiguranje d.d., Basler osiguranje d.d. i Croatia osiguranje d.d.),
- provjeru podloga i izračun tehničkih pričuva i matematičke pričuve životnih osiguranja, te izračun granica solventnosti i adekvatnosti kapitala (Osiguranje Zagreb d.d, Croatia zdravstveno osiguranje d.d.),
- nadzor po ugovorima o zastupanju – promotorski ugovori (Allianz Zagreb d.d),
- primjenu Temelnog premijskog sustava i zajedničkih Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti (Allianz Zagreb d.d., Croatia osiguranje d.d., Jadransko osiguranje d.d., Osiguranje Helios d.d., Kvarner Vienna Insurance Group d.d., Triglav Osiguranje d.d., Osiguranje Zagreb d.d., Grawe Hrvatska d.d., Uniqa osiguranje d.d., Generali osiguranje d.d., Euroherc osiguranje d.d. i Sunce osiguranje d.d.).

Agencija je temeljem obavljenih nadzora sastavila Zapisnike i donijela 1 Odluku te 6 Naloga za otklanjanje uočenih nepravilnosti i nezakonitosti, od kojih je 1 nalog za otklanjanje nepravilnosti donesen početkom 2008. godine.

Provedenim nadzorom kod društava za osiguranje utvrđene su nepravilnosti u dijelu ulaganja sredstava matematičke i tehničke pričuve u nekretnine, nedostatna ulaganja u imovinu za pokriće matematičke i tehničke pričuve, vrednovanja potraživanja za premiju od osiguranika, nepridržavanje odredbi Zakona o računovodstvu⁴⁵, odnosno nepridržavanje odredbi Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja, ulaganje sredstava tehničke pričuve u namjene koje nisu dozvoljene Zakonom o osiguranju, nepravilnosti pri izračunu tehničkih pričuva i matematičke pričuve životnih osiguranja te nepridržavanje odredbi Zakona o obveznim osiguranjima u prometu⁴⁶ u svezi s primjenom Temelnog premijskog sustava i zajedničkih Uvjeta za obvezno osiguranje od automobilske odgovornosti.

Na osnovu nalaza iz provedenih postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za osiguranje, zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o osiguranju, Agencija je podnijela 18 prekršajnih prijava protiv pojedinih društava za osiguranje, kao i protiv odgovornih osoba u društvima te 1 kaznenu prijavu.

Neposredni nadzor nad poslovanjem društava za posredovanje i društava za zastupanje u osiguranju:

Tijekom 2007. obavljeni su i nadzori nad poslovanjem 3 društva za posredovanje u osiguranju (Mai posredovanje u osiguranju d.o.o., Familia d.o.o. za posredovanje u osiguranju i Vita Securus d.o.o. za posredovanje u osiguranju), 10 društava za zastupanje u osiguranju (Starfin Internacional Zastupanje d.o.o., Premisus d.o.o., OVB Allfinanz Croatia d.o.o., Bonus B d.o.o za zastupanje u osiguranju, Bonus Plus d.o.o. za zastupanje u osiguranju, Agera zastupanje u osiguranju d.o.o., Baos zastupanje u osiguranju d.o.o., Croatia Agent d.o.o. za zastupanje u osiguranju, Trust Invest zastupanje u osiguranju d.o.o i Efikasno i sigurno d.o.o. za zastupanje u osiguranju) i 1 obrta za zastupanje (Agencija za zastupanje u osiguranju Bonus).

---

⁴⁵ Narodne novine br. 146/05

⁴⁶ Narodne novine br. 151/05

Provedenim neposrednim nadzorima utvrđene su određene nepravilnosti (obavljanje poslova zastupanja od strane neovlaštenih osoba, zastupanje više društava za osiguranje u jednoj vrsti osiguranja, neposjedovanje odgovarajućeg osiguranja od odgovornosti za obavljanje djelatnosti zastupanja ako obavlja poslove zastupanja za više društava za osiguranje, neimenovanje odgovorne osobe za poslove zastupanja koja je zaposlena na puno radno vrijeme i koja ima licencu za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju).

Za izvršene nadzore Agencija je sastavila Zapisnike i na osnovu nalaza iz provedenih postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem društava za zastupanje u osiguranju, društva za posredovanje u osiguranju te obrta za zastupanje u osiguranju, donijela 2 Odluke za otklanjanje uočenih nepravilnosti te je, zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o osiguranju, donijela odgovarajuće mjere iz svoje nadležnosti (dvije Odluke o oduzimanju licence) te podnijela odgovarajuće prijave drugim nadležnim tijelima protiv pojedinih društava za zastupanje te odgovornih osoba u društvima.

Hrvatski ured za osiguranje

Uvod

Hrvatski ured za osiguranje (u daljnjemu tekstu: Ured) je pravna osoba koja u pravnom prometu s trećim osobama predstavlja udruženje društava za osiguranje sa sjedištem u RH. Ured je osnovan 1992. Ugovorom o osnivanju kojeg su potpisala tada postojeća hrvatska društva za osiguranje, odnosno društva za reosiguranje (Croatia osiguranje d.d., Jadransko osiguranje d.d., Slavonija osiguranje d.d., Adriatic osiguranje d.d. i Slavija Lloyd d.d. za reosiguranje). Članovi Ureda mogu biti domaća i strana društva za osiguranje i reosiguranje koja imaju dozvolu za obavljanje poslova osiguranja u RH⁴⁷.

Za društva za osiguranje koja se bave obveznim osiguranjima u prometu (osiguranje putnika u javnom prometu od posljedica nesretnog slučaja; osiguranje vlasnika, odnosno korisnika vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama – osiguranje od automobilske odgovornosti; osiguranje zračnog prijevoznika, odnosno operatora zrakoplova od odgovornosti za štete nanese trećim osobama i putnicima te osiguranje vlasnika, odnosno korisnika brodice na motorni pogon, odnosno jahte, od odgovornosti za štete nanese trećim osobama) članstvo u Uredu je obvezno, dok je za društva za osiguranje koja obavljaju ostala osiguranja članstvo dobrovoljno (članovima Ureda postaju temeljem podnesenog zahtjeva).

Regulatorne aktivnosti

Ured je pravna osoba neprofitnog karaktera, te kao takav vodi računovodstvo drugih neprofitnih pravnih osoba koje propisuje Vlada RH na prijedlog ministra financija. S obzirom da je neprofitna pravna osoba Ured vodi računovodstvo u skladu s Uredbom o računovodstvu neprofitnih organizacija⁴⁸ i Pravilnikom o knjigovodstvu i računskom planu neprofitnih organizacija⁴⁹, te u skladu s navedenim Pravilnikom primjenjuje tzv. fondovsko računovodstvo. Poslovanje Ureda uređeno je kroz 3 fonda: Fond A – fond redovite djelatnosti, Fond B – fond kapitalnih projekata i Fond C – fond zastupanja, odnosno Garancijski fond.

Zakonom o osiguranju⁵⁰ i Zakonom o obveznim osiguranjima u prometu⁵¹ definirani su poslovi Ureda, njegove obveze prema Agenciji, te obveze društava za osiguranje koja obavljaju

---

⁴⁷ Statut Hrvatskog ureda za osiguranje

⁴⁸ Narodne novine br. 112/93

⁴⁹ Narodne novine br. 20/94 i 40/94-ispavak

⁵⁰ Narodne novine br. 151/05

poslove obveznih osiguranja u prometu prema Uredu. Sredstva za pokriće troškova financiranja Ureda izdvajaju društva za osiguranje kroz doprinose za Garancijski fond, razmjerno premiji ostvarenoj u određenoj vrsti obveznog osiguranja u prometu u prethodnoj godini, a način obračuna i rokove uplate doprinosa propisuje Agencija.

Nadzor nad poslovanjem Ureda u nadležnosti je Agencije.

Nadzor nad Hrvatskim uredom za osiguranje

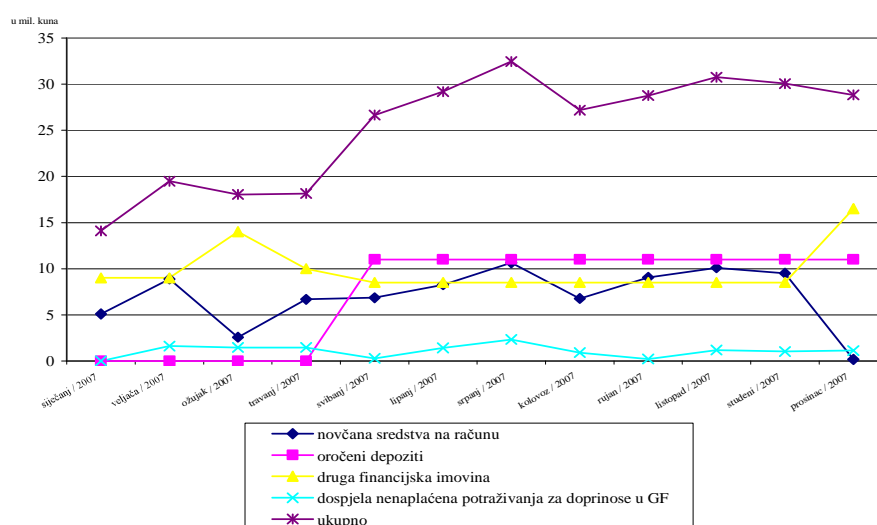
Tijekom 2007. proveden je posredni nadzor nad poslovanjem Hrvatskog ureda za osiguranje analizom dostavljenih statističkih i financijskih izvješća, na osnovi kojih je utvrđeno sljedeće:

- Ukupna imovina Ureda na dan 31.12.2007. iznosila je 45,6 milijuna kuna, što je za 38,8% više nego u 2006., od čega se na dugotrajnu imovinu odnosilo 7,6 milijuna kuna, a na kratkotrajnu imovinu 37,9 milijuna kuna. Ukupne obveze Ureda na dan 31.12.2007. iznosile su 7,3 milijuna kuna, što je za 32,8% manje nego prethodne godine.

- Prema Računu prihoda i rashoda, ukupni prihodi Ureda ostvareni u razdoblju siječanj-prosinac 2007. iznosili su 72,2 milijuna kuna, pri čemu su najveći dio činili prihodi Fonda zastupanja, odnosno Garancijskog fonda u iznosu od 62,9 milijuna kuna. S obzirom da su ukupni rashodi iznosili 61,8 milijuna kuna, iskazan je višak prihoda u iznosu od 10,5 milijuna kuna, od čega se na Fond redovite djelatnosti odnosilo 178 tisuća kuna, a ostatak u iznosu od 10,3 milijuna kuna činio je višak prihoda Garancijskog fonda, što se iskazuje u korist salda fonda. Saldo fonda čine sva neutrošena sredstva od početka poslovanja Ureda. Na dan 31.12.2007. saldo Fonda redovite djelatnosti iznosio je 4,9 milijuna kuna, a saldo Garancijskog fonda 26,1 milijun kuna.

Ured je dužan voditi statističke podatke o osiguranicima, štetnim događajima, procjeni i likvidaciji šteta te ih na zahtjev dostavljati Agenciji. Isto tako, Ured je dužan imovinu namijenjenu za obveze Garancijskog fonda voditi odvojeno od ostale imovine Ureda, te je dužan Agenciji dostavljati mjesečno izvješće o stanju imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda, što je propisano Pravilnikom o načinu obračuna i rokovima uplate doprinosa te načinu vođenja i uporabi imovine namijenjene za obveze Garancijskog fonda⁵².

Grafikon 4.16.: Stanje imovine Garancijskog fonda za razdoblje 01.01. - 31.12.2007. godine

Izvor: HANFA

⁵¹ Narodne novine br. 151/05

⁵² Narodne novine br. 139/06

Hrvatski nuklearni POOL GIU

U prvoj polovini 80-tih godina prošlog stoljeća nakon puštanja u rad Nuklearne Elektrane Krško, hrvatska i slovenska društva za osiguranje i društva za reosiguranje osnovala su POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika. Istupanjem slovenskih društava iz POOL-a 1991. i osnivanjem vlastitog slovenskog POOL-a, u POOL-u za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika, koji je pokrивao 50% udjela RH u NE Krško, ostala su samo hrvatska društva za osiguranje i društva za reosiguranje, koja su nastavila poslovanje POOL-a kao Hrvatski nuklearni POOL. Od 01.01.1999. Hrvatski nuklearni POOL za osiguranje i reosiguranje nuklearnih rizika (u nastavku HN POOL) nastavlja svoju djelatnost kao gospodarsko interesno udruženje⁵³.

Članovi HN POOL-a su društva Allianz Zagreb d.d., Croatia Lloyd d.d., Croatia osiguranje d.d., Osiguranje Helios d.d. i Triglav osiguranje d.d., a od 01.01.2008. u članstvo HN POOL-a primljeno je i društvo Generali osiguranje d.d.⁵⁴. Temeljem Ugovora o osnivanju HN POOL-a, članovi HN POOL-a zajednički preuzimaju izvanredne rizike koji se odnose na osiguranje, suosiguranje i reosiguranje nuklearnih postrojenja u svezi s uporabom nuklearne energije u mirnodopske svrhe. Pored te osnovne djelatnosti, HN POOL se bavi i nuklearnom prevencijom te deponiranjem i oročavanjem novčanih sredstava koja ostvaruje svojim poslovanjem, kao i ostalim sporednim poslovima u svezi s osnovnom djelatnošću. HN POOL ispostavlja osiguravajuća i reosiguravajuća pokrića u svoje ime i za račun svojih članova.

Poslovanje HN POOL-a obuhvaća osiguranje rizika „u zemlji“ i reosiguranje inozemnih rizika. Osiguranje rizika „u zemlji“ odnosi se na osiguranje imovine te nuklearne i opće odgovornosti za štete trećim osobama NE Krško, dok se reosiguranje rizika iz inozemstva odnosi na reosiguranje rizika iz 24 države.

Od samog početka djelovanja, najznačajniji osiguranik HN POOL-a je NE Krško, čija se imovina i odgovornost (nuklearna i opća) za štete trećim osobama redovito osiguravala putem HN POOL-a. Od 06.05.1994. i dalje, u skladu s međusobnim dogovorom, policu osiguranja od odgovornosti ispostavlja slovenski POOL, dok hrvatski (od tada) u njoj sudjeluje kao reosiguratelj.

Sredstva koja HN POOL ostvaruje poslovanjem služe za podmirenje obaveza na osnovi osiguravajućih i reosiguravajućih pokrića, troškova HN POOL-a i drugih obaveza, u skladu s važećim zakonskim propisima i općim aktima HN POOL-a. S obzirom da su rizici koje preuzima u osiguranje i reosiguranje po svojoj prirodi katastrofalni, iz prihoda ostvarenih tijekom godine, po godišnjem obračunu HN POOL-a, vrše se izdvajanja u redovne pričuve šteta, pričuve za nastale a neprijavljene štete, pričuve za masovne i katastrofalne štete, pričuve za povrate premija osiguranja i reosiguranja i ostale osigurateljno-tehničke pričuve te prijenosne premije pa se tako izdvojena sredstva zadržavaju na računima HN POOL-a u tzv. Fondu likvidnosti u skladu s važećim zakonskim propisima i općim aktima HN POOL-a, a članovima HN POOL-a doznačuju se preostali iznosi prihoda po osnovi premija suosiguranja, sureosiguranja i ostvarene dobiti po godišnjem obračunu HN POOL-a. Raspodjela premija i šteta, ostvarene dobiti, odnosno gubitka u poslovanju, temelji se na razmjernom učešću udjela pojedinih članova u kapacitetima HN POOL-a za svaku pojedinu ugovornu godinu, posebno za osiguranja rizika u zemlji i posebno u reosiguranju rizika iz inozemstva.

---

⁵³ Gospodarsko interesno udruženje (GIU) u skladu sa čl. 583. Zakona o trgovačkim društvima (NN br. 111/93, 107/07) predstavlja pravnu osobu koju osnivaju dvije ili više fizičkih i pravnih osoba da bi olakšale i promicale obavljanje gospodarskih djelatnosti koje čine predmete njihova poslovanja te da bi poboljšale ili povećale njihov učinak, ali tako da ta pravna osoba za sebe ne stječe dobit

⁵⁴ U skladu sa člankom 270. stavkom 1. Zakona o osiguranju (NN br. 151/05) 2 ili više društava za osiguranje mogu osnovati udruhu (pool) osiguranja, odnosno reosiguranja koji pokrивaju rizike velikih šteta od odgovornosti za atomske štete, odnosno drugih velikih šteta.

Bilanca na dan 31.12.2007. godine

Ukupna vrijednost aktive HN POOL-a na dan 31.12.2007. iznosila je 53,3 milijuna kuna i za 2,9 milijuna kuna ili 5,8% je veća u odnosu na vrijednost aktive iskazane na isti dan prethodne godine. U ukupnoj strukturi aktive dominira stavka novac u banci u iznosu od 49,0 milijuna kuna, što čini 91,8% ukupne aktive, a gotovo u cijelosti se odnosi na sredstva na deviznom računu u iznosu od 48,8 milijuna kuna. Navedeni iznos čine sredstva koja POOL ostvaruje svojim poslovanjem zajedno s tehničkim pričuvama. Sredstva su uložena u kunske i devizne depozite kod banaka sa sjedištem u RH. Ostvareni prihodi od kamata iznosili su 2,9 milijuna kuna. Najznačajnija stavka pasive su pričuve u iznosu od 49,6 milijuna kuna, odnosno 93,1% ukupnog iznosa pasive, koje su u odnosu na promatrani dan prethodne godine veće za iznos od 3,2 milijuna kuna ili 6,9%.

Tablica 4.7.: Skraćeni prikaz bilance stanja za 2006. i 2007. godinu (u kn)

Redni broj	Opis pozicije	2006.	Udjeli 2006.	2007.	Udjeli 2007.	Indeks 2007/2006
1.	Dugoročna materijalna imovina	260.624	0,5	105.584	0,2	40,5
2.	Financijska imovina	4.459.148	8,8	3.500.590	6,6	78,5
3.	Potraživanja iz poslova osiguranja					
4.	Potraživanja iz poslova reosiguranja	19.699	0,0	13.451	0,0	68,3
5.	Ostala potraživanja	3.911.933	7,8	737.882	1,4	18,9
6.	Novac u banci	41.779.965	82,8	48.980.044	91,8	117,2
7.	Plaćeni troškovi budućeg razdoblja	5.783	0,0	5.994	0,0	103,7
	UKUPNO AKTIVA	50.437.152	100,0	53.343.545	100,0	105,8
1.	Kapital					
2.	Revalorizacijske pričuve i pričuve POOL-a	19.908	0,0	19.471	0,0	97,8
3.	Zadržana dobit	17.256	0,0	37.137	0,1	215,2
4.	Dobit ili gubitak tekuće godine	19.444	0,0	10.881	0,0	56,0
5.	Pričuve	46.437.360	92,1	49.647.541	93,1	106,9
6.	Kratkoročne obveze	3.507.595	7,0	3.192.926	6,0	91,0
7.	Odgođeno plaćanje troškova					
8.	Odgođeno priznavanje prihoda	379.630	0,8	379.630	0,7	100,0
9.	Pasivni računi - obveze	55.958	0,1	55.958	0,1	100,0
	UKUPNO PASIVA	50.437.152	100,0	53.343.545	100,0	105,8

Izvor: HANFA

Račun dobiti i gubitka za razdoblje 01.01. - 31.12.2007. godine

HN POOL je za razdoblje 01.01. - 31.12.2007. iskazao dobit u iznosu od 27,7 tisuća kuna, što je za 8,3 tisuće kuna ili 23,0% manje od dobiti ostvarene u 2006., koja je u potpunosti rezultat poslova reosiguranja rizika iz inozemstva. U 2007. HN POOL je ostvario ukupne prihode u iznosu od 15,0 milijuna kuna, što je smanjenje za 14,2% u odnosu na promatrano razdoblje prethodne godine, ali je za 25,2% više od planiranog iznosa. U strukturi ukupnih prihoda najznačajniju stavku čine premije reosiguranja u iznosu od 9,9 milijuna kuna, odnosno 65,9% ukupnih prihoda. Ukupni rashodi iznosili su 15,0 milijuna kuna, što je za 14,2% manje u odnosu na promatrano razdoblje prethodne godine kada su isti iznosili 17,5 milijuna kuna.

Analizom dostavljenih izvješća utvrđeno je da najveći dio poslovanja generiraju poslovi aktivnog reosiguranja rizika u inozemstvu. Od ukupnih prihoda koji su u 2007. iznosili 15,0 milijuna kuna, 9,9 milijuna kuna ili 65,9% odnosi se na poslove aktivnog reosiguranja rizika u inozemstvu.

Prihodi ostvareni u inozemstvu su za 14,7% manji u odnosu na prethodnu godinu, ali su za 27,0% veći od planiranog iznosa. Pad prihoda koje HN POOL ostvaruje reosiguranjem rizika u inozemstvu rezultat je gubitka poslova reosiguranja svih MD (Material Damage – osiguranje imovine) polica njemačkog i oko 1/3 portfelja švedskog pool-a, te povećanje kapaciteta i samopridržaja pojedinih pool-ova što smanjuje udio reosiguravajućih pool-ova.

Premija osiguranja poslova osiguranja rizika u zemlji u 2007. iznosila je 6,2 milijuna kuna, što je za 51,5 tisuća kuna, odnosno 0,8% manje nego u promatranom razdoblju prethodne godine i gotovo se u cijelosti prenosi u reosiguranje (5,6 milijuna kuna).

Tablica 4.8.: Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka za 2006. i 2007. godinu (u kn)

Redni broj	Opis pozicije	2006.	Udjeli 2006.	2007.	Udjeli 2007.	Indeks 2007/2006
I.	Prihodi	17.501.112	100,0	15.015.639	100,0	85,8
1	Premija osiguranja	6.234.995	35,6	6.183.470	41,2	99,2
2	Premija osiguranja - preventiva (1%)	62.980	0,4	62.459	0,4	99,2
3	Premija reosiguranja	12.078.624	69,0	9.900.284	65,9	82,0
4	Prijenosna premija osig. i reosig.	330.000	1,9	500.000	3,3	151,5
5	Udjeli u štetama					
6	Premije predane u reosiguranje (-)	-5.663.688	-32,4	-5.610.587	-37,4	99,1
7	Prihodi od kamata	1.943.231	11,1	2.885.535	19,2	148,5
8	Tečajne razlike	12.073	0,1	49.556	0,3	410,5
9	Ostali prihodi	2.502.897	14,3	1.044.923	7,0	41,7
II.	Rashodi	17.465.089	100,0	14.987.911	100,0	85,8
1	Vatrogasni doprinos	630	0,0	2.037	0,0	323,6
2	Premija suosiguranja	53.586	0,3	53.327	0,4	99,5
3	Premija sureosiguranja	3.068.121	17,6	2.742.001	18,3	89,4
4	Štete - isplaćene	1.374.115	7,9	479.228	3,2	34,9
5	Pričuve šteta i pričuve za kolebanje šteta	3.221.665	18,4	3.117.723	20,8	96,8
6	Pričuve za povrat premija	850.000	4,9	100.000	0,7	11,8
7	Prijenosne premije	500.000	2,9	330.000	2,2	66,0
8	Ostala osigur.-tehn. i reosig.-tehn. pričuva	750.000	4,3	100.000	0,7	13,3
9	Provizije i troškovi	1.240.874	7,1	1.022.026	6,8	82,4
10	Izdvojeno za preventivne namjene	62.980	0,4	62.459	0,4	99,2
11	Tečajne razlike	2.114.141	12,1	3.610.373	24,1	170,8
12	Troškovi provođenja poslova POOL-a	3.935.118	22,5	2.930.210	19,6	74,5
13	Ostali rashodi	293.861	1,7	438.526	2,9	149,2
III.	Dobit	36.023		27.728		77,0

Izvor: HANFA

Mirovinska osiguravajuća društva

Uvod

Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje⁵⁵ uređeno je osnivanje i poslovanje mirovinskih osiguravajućih društava, koja isplaćuju mirovine u sklopu obveznoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (II. stup mirovinskog osiguranja) i druga mirovinska davanja u sklopu dobrovoljnoga mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje (III. stup mirovinskog osiguranja) te mirovine i njihova isplata u sklopu obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja.

Visina mirovine ovisi o visini kapitaliziranih uplata doprinosa člana fonda i trajanju njezine isplate. Određuje se na temelju načela uzajamnosti i načela određenih doprinosa, ugovorom o mirovini koji član fonda zaključuje s mirovinskim osiguravajućim društvom. Kod određivanja visine mirovine koja će se isplaćivati, obvezno se uzimaju u obzir godine života na dan ostvarivanja prava na mirovinu, ukupna svota kapitaliziranih uplata doprinosa člana fonda, vrsta i oblik mirovine koja će se isplaćivati i drugi elementi aktuarskih izračuna.

Mirovinsko osiguravajuće društvo može jednom korisniku (osoba koja prima mirovinu od mirovinskoga osiguravajućeg društva na osnovi ugovora o mirovini) isplaćivati mirovinu ostvarenu na temelju uplata doprinosa u sklopu samo jednog obveznog mirovinskog fonda. Pritom isto mirovinsko osiguravajuće društvo može isplaćivati mirovinu ostvarenu na temelju uplata doprinosa u sklopu jednog dobrovoljnog mirovinskog fonda ili više njih.

Mirovine iz obveznog mirovinskog osiguranja mogu se isplaćivati nakon ostvarivanja prava na mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju⁵⁶.

Za isplatu mirovina iz obveznog mirovinskog osiguranja jamči RH, te se u tu svrhu osniva račun mirovinskog jamstva. Račun mirovinskog jamstva je poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci, koji služi za isplatu mirovina u slučajevima kada mirovinsko osiguravajuće društvo nije u stanju isplaćivati ugovorene mirovine. Sredstva na računu mirovinskog jamstva sastoje se iz doprinosa koje uplaćuju mirovinska osiguravajuća društva, a u slučaju da navedena sredstva nisu dovoljna, mirovine se isplaćuju iz državnog proračuna.

Opis tržišta

Raiffeisen mirovinsko osiguravajuće društvo d.o.o. Zagreb (u daljnjem tekstu: Raiffeisen MOD) prvo je i još uvijek jedino mirovinsko osiguravajuće društvo koje djeluje u RH. Raiffeisen MOD osnovan je 2002. prema Zakonu o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje.

Prve mirovine Raiffeisen MOD počeo je isplaćivati 2003., a radilo se o mirovinama za koje je bila izvršena izravna jednokratna uplata za dokup mirovine, dok je za mirovine u sklopu dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, odnosno mirovine iz III. stupa isplata započela u 2004., a za mirovine iz II. stupa, odnosno mirovine u sklopu obveznog mirovinskog osiguranja isplata je započela u 2006. godini. Na dan 31.12.2007. društvo je imalo 616 sklopljenih ugovora, od čega se 571 ugovor odnosio na dobrovoljno mirovinsko osiguranje, a 45 ugovora na obvezno mirovinsko osiguranje.

⁵⁵ Narodne novine br. 106/99, 63/00 i 107/07

⁵⁶ Narodne novine br. 102/98, 127/00, 59/01, 109/01, 147/02, 117/03, 30/04, 177/04, 92/05, 79/07 i 35/08

Regulatorne aktivnosti i licenciranje

Zakonski okvir

Zakonski okvir kojim je regulirano poslovanje i nadzor nad poslovanjem mirovinskih osiguravajućih društava određen je Zakonom o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje⁵⁷, Zakonom o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁵⁸, Zakonom o računovodstvu⁵⁹, Zakonom o reviziji⁶⁰, Zakonom o obveznim odnosima⁶¹ i Zakonom o trgovačkim društvima⁶².

Tijekom 2007. donesen je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje koji je u primjeni od 27.10.2007. godine.

Podzakonski akti

Temeljem Zakona o mirovinskim osiguravajućim društvima i isplati mirovina na temelju individualne kapitalizirane štednje doneseno je 12 podzakonskih akata od kojih je Agencija za nadzor mirovinskih fondova i osiguranja (pravni prednik Agencije) donijela 11, dok je 1 podzakonski akt donijela Agencija. Svi podzakonski akti dostupni su na službenim stranicama Agencije (www.hanfa.hr).

Na temelju podnesenih zahtjeva stranaka, u skladu s odredbama Pravilnika o uvjetima za stjecanje i obnavljanje licenci za upravljanje mirovinskim osiguravajućim društvima⁶³ izdana su 2 rješenja o obnovi licence upravitelja mirovinskog osiguravajućeg društva.

---

⁵⁷ Narodne novine br. 106/99, 63/00 i 107/07

⁵⁸ Narodne novine br. 140/05

⁵⁹ Narodne novine br. 146/05

⁶⁰ Narodne novine br. 146/05

⁶¹ Narodne novine br. 35/05

⁶² Narodne novine br. 111/93, 34/99 i 118/03

⁶³ Narodne novine br. 2/05

Nadzor nad poslovanjem mirovinskih osiguravajućih društava

Tijekom 2007. provodio se posredni nadzor nad poslovanjem Raiffeisen MOD-a analizom dostavljenih statističkih i financijskih izvješća.

Prema bilanci⁶⁴ stanja na dan 31.12.2007. ukupna vrijednost aktive Raiffeisen MOD-a iznosila je 51,9 milijuna kuna, što je za 18,3% više nego u 2006. godini. Ukupna financijska ulaganja iznosila su 48,2 milijuna kuna, što čini 92,2% ukupne aktive. Od ukupnih financijskih ulaganja dugotrajna financijska ulaganja iznosila su 19,1 milijun kuna, što je smanjenje za 0,9% u odnosu na dan 31.12.2006., a u cijelosti su ih činila ulaganja u obveznice. Kratkotrajna financijska ulaganja iznosila su 29,1 milijun kuna, što je za 46,2% više u odnosu na 31.12.2006. godine.

Ukupne tehničke pričuve iznosile su 43,8 milijuna kuna, što je za 14,3 milijuna kuna ili 48,7% više nego na dan 31.12.2006. godine. Od ukupnog iznosa tehničkih pričuva, 43,0 milijuna kuna ili 98,3% odnosilo se na tehničke pričuve dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, a preostalih 1,7% činile su tehničke pričuve obveznog mirovinskog osiguranja.

Upisani temeljni kapital iznosio je 14,4 milijuna kuna, a kapital i pričuve – vlastiti kapital iznosili su 6,5 milijuna kuna. Vlastiti kapital manji je od temeljnog kapitala zbog prenesenog gubitka iz ranijih razdoblja u iznosu od 8,2 milijuna kuna i smanjenja revalorizacijskih pričuva za 577,9 tisuća kuna.

Društvo je ostvarilo negativan rezultat u oba tehnička računa. U tehničkom računu obveznog mirovinskog osiguranja u iznosu od 74,8 tisuća kuna, a u tehničkom računu dobrovoljnog mirovinskog osiguranja u iznosu od 1,4 milijuna kuna.

Ukupni prihodi ostvareni u 2007. iznosili su 24,3 milijuna kuna i za svega 1,8% veći su od prihoda ostvarenih u 2006. godini. Ukupni rashodi rasli su manjom stopom rasta (0,8%), ali premašuju ukupne prihode za 253,6 tisuća kuna, koliko iznosi gubitak prije oporezivanja. Priznavanjem odgođene porezne imovine u iznosu od 899,1 tisuća kuna, društvo je iskazalo dobit obračunskog razdoblja u iznosu od 645,5 tisuća kuna.

Ukupne tehničke pričuve obveznog mirovinskog osiguranja iznosile su 759,4 tisuće kuna, a prema izvješću o strukturi ulaganja uloženo je 735,4 tisuće kuna i to u cijelosti u depozite u bankama.

Od ukupno 43,0 milijuna kuna tehničkih pričuva dobrovoljnog mirovinskog osiguranja, uloženo je 40,3 milijuna kuna. Prema izvješću o strukturi ulaganja sredstava dobrovoljnog mirovinskog osiguranja 31,8 milijuna kuna ili 78,9% uloženo je u državne obveznice.

---

⁶⁴ Svi financijski i statistički podaci korišteni u ovom izvješću prikazani su na temelju nerevidiranih financijskih izvješća koje mirovinsko osiguravajuće društvo dostavlja u zakonski propisanim rokovima.

Tablica 5.1.: Skraćeni prikaz bilance društva za 2006. i 2007. godinu (u kn)

Opis pozicije	2006.	Udjel	2007.	Udjel	Indeks 2007/2006
Potraživanja za upisani a neplaćeni kapital					
Dugotrajna imovina	19.412.391	44,2	20.382.958	39,3	105,0
Kratkotrajna imovina	24.312.115	55,4	31.150.393	60,0	128,1
Gubitak iznad visine kapitala					
UKUPNO AKTIVA	43.894.368	100,0	51.909.449	100,0	118,3
Izvanbilančni zapisi					
Kapital i pričuve - vlastiti kapital	6.481.321	14,8	6.548.982	12,6	101,0
Tehničke pričuve - rezerviranja	29.434.383	67,1	43.769.469	84,3	148,7
Ostale pričuve - rezerviranja					
Neosigurateljno-tehničke pričuve - rezerviranja					
Dugoročne obveze					
Kratkoročne obveze	1.249.290	2,8	170.914	0,3	13,7
Odgodeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja	6.729.375	15,3	1.420.084	2,7	21,1
UKUPNO PASIVA	43.894.369	100,0	51.909.449	100,0	118,3
Izvanbilančni zapisi					

Izvor: HANFA

Leasing

Uvod

Iako se tržište leasinga u RH počelo intenzivnije razvijati od 1997., sve do donošenja Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁶⁵ u studenome 2005., odnosno do 01.01.2006. kad je Agencija započela s radom, te donošenja Zakona o leasingu⁶⁶, djelatnost leasinga u RH nije bila sustavno nadzirana niti zakonodavno regulirana. Analizu poslovanja djelatnosti leasinga u RH Agencija je prvi put objavila u Godišnjem izvješću za 2006. godinu.

Hrvatska narodna banka je od lipnja 2003., za potrebe sastavljanja statističkih izvješća, započela sa sustavnim prikupljanjem financijskih podataka o poslovanju leasing društava. U navedenom razdoblju tržište leasinga u RH višestruko je poraslo.

U razdoblju 2003. - 2006. na financijskom tržištu u RH zabilježen je kontinuirani porast broja registriranih društava koja su obavljala djelatnost leasinga.

Tablica 6.1.: Broj leasing društava u razdoblju 2003. - 2007. godine

Godina	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Broj leasing društava	35	37	52	57	25

Izvor: HNB (2003., 2004. i 2005.), HANFA (2006. i 2007.)

Iako se broj aktivnih leasing društava u RH u 2007. smanjio, njihova aktiva, odnosno broj i vrijednost aktivnih ugovora kontinuirano rastu, te djelatnost leasinga postupno zauzima sve važniji položaj na financijskom tržištu.

Tablica 6.2.: Pregled stanja u djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine⁶⁷,
⁶⁸

Datum	Broj leasing društava	Ukupna aktiva (mlrd kn)	Broj zaposlenih	Broj aktivnih ugovora	Financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora (mlrd kn)
31.12.2006.	57	27,0	868	134.102	32,4
31.03.2007.	54	28,4	878	139.144	34,9
30.06.2007.	53	30,2	941	147.545	36,0
30.09.2007.	26	30,8	951	151.731	37,4
31.12.2007.	25	30,3	996	158.407	38,8

Izvor: HANFA

Smanjenje broja leasing društava tijekom 2007. posljedica je obveze usklađenja društava s odredbama Zakona o leasingu. Slijedom navedenoga, poslove leasinga u RH na dan 31.12.2007.

⁶⁵ Narodne novine br. 140/05

⁶⁶ Narodne novine br. 135/06

⁶⁷ Leasing društva koja su dostavila obrazac „Tromjesečno izvješće leasing društava“ (TMSI-LD) u Agenciju.

⁶⁸ Financirana/ugovorena vrijednost ugovora u ugovorima o operativnom leasingu zbroj je svih obroka u razdoblju trajanja najma, dok se kod financijskog leasinga i zajma taj iznos odnosi na ugovoreni iznos s kojim leasing društvo financira primatelja leasinga/zajma.

obavljalo je 25 društava⁶⁹ koja su Agenciji dostavila izvješće na propisanim obrascima TMSI-LD (tromjesečno izvješće leasing društva).

Zahtjeve za usklađivanjem s odredbama Zakona o leasingu, odnosno odobrenjem za rad, do dana 30.06.2007. podnijelo je 26 društava. Ista su na navedeni dan predstavljala gotovo čitavu djelatnost leasinga u RH, s obzirom na činjenicu da je od 147.545 aktivnih ugovora o leasingu njih 146.508 ili 99,3% bilo ugovoreno u tim društvima. Također, od gotovo 36,0 milijardi kuna ukupne financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora, više od 34,4 milijarde kuna ili 96,0% odnosilo se na navedena društva.

Opis tržišta

Poslovanje leasing društava – opći podaci

Promatrajući leasing društva prema vlasništvu, u RH na dan 31.12.2007. postojale su 3 leasing grupe⁷⁰, unutar kojih je poslovalo 6 leasing društava, dok je preostalih 19 leasing društava poslovalo samostalno. Leasing grupe su sačinjavala sljedeća društva:

1. HYPO leasing grupa (2 društva) - Hypo-leasing Kroatien d.o.o. i Jadran jahte d.o.o.
2. UNICREDIT leasing grupa (2 društva) – Locat leasing Croatia d.o.o. i UniCredit Leasing Croatia d.o.o.
3. E&S leasing grupa (2 društva) – Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. i S Immorent LIH d.o.o.

Od ukupno obuhvaćenih 25 leasing društava, samo 5 leasing društava nalazilo se u vlasništvu rezidenata⁷¹, dok je čak 20 društava bilo u neposrednom vlasništvu nerezidenata⁷². Ako se struktura temeljnog kapitala, osim neposredno, promatra i posredno⁷³, samo 2 leasing društava nalazila su se u vlasništvu rezidenata (Croatia leasing d.o.o. i Euroleasing d.o.o.), dok su sva ostala leasing društva u vlasništvu nerezidenata i to u pretežitom većinskom vlasništvu inozemnih banaka, odnosno s njima povezanih društava.

Prema podacima iz agregirane bilance stanja djelatnosti leasinga na dan 31.12.2007., ukupno iskazani temeljni kapital iznosio je 429,3 milijuna kuna, od čega je udjel kapitala nerezidenata iznosio

⁶⁹ Zahtjeve za usklađenje leasing društava s odredbama Zakona o leasingu Agenciji je podnijelo 25 leasing društava koja su se i prije bavila djelatnošću leasinga, dok je zahtjev za obavljanje poslova leasinga podnijelo i jedno novo leasing društvo. Budući da je tijekom 2007. jedno društvo odustalo od podnesenog zahtjeva za izdavanje odobrenja, na kraju 2007. u RH bilo je aktivno 25 leasing društava.

⁷⁰ Leasing grupa predstavlja 2 i/ili više leasing društava registriranih kod nadležnog Trgovačkog suda u RH te povezanih u smislu vlasništva. Agencija je, radi lakšeg razumijevanja, grupama dodijelila interne nazive, koji imaju isključivo informativnu namjenu.

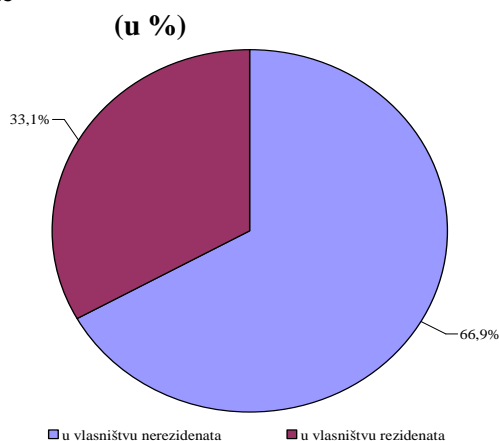
⁷¹ Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine br. 177/04) rezident je fizička osoba koja u RH ima prebivalište ili uobičajeno boravište. U širem smislu rezident je fizička ili pravna osoba koju zakon određene države tretira kao domaću osobu. Kriterij za određivanje rezidenta je prostor, a ne državljanstvo. Rezidenti su sve pravne i fizičke osobe sa stalnim boravkom u određenoj zemlji, bez obzira na državljanstvo. Rezidenti se zakonom precizno definiraju, te se određuju njihova prava i obveze (podliježu odredbama o deviznoj kontroli, poreznoj kontroli i ostalim oblicima regulative).

⁷² Prema odredbama Zakona o porezu na dohodak (Narodne novine br. 177/04) nerezident je fizička osoba koja u RH nema ni prebivalište ni uobičajeno boravište, a u RH ostvaruje dohodak koji se oporezuje prema odredbama citiranog zakona. U širem smislu, a za potrebe ovog izvješća, nerezident je i pravna osoba sa sjedištem u inozemstvu, koja samostalnim radom obavlja gospodarsku djelatnost u inozemstvu.

⁷³ Posredno vlasništvo nad leasing društvima podrazumijeva podrijetlo temeljnog kapitala matičnog društva.

66,9% ili 287,3 milijuna kuna, dok se 33,1% ili 142,0 milijuna kuna odnosilo na temeljni kapital u vlasništvu rezidenata.

Grafikon 6.1.: Temeljni kapital djelatnosti leasinga po podrijetlu kapitala na dan 31.12.2007. godine

Izvor: HANFA

Na dan 31.12.2007. u 25 leasing društava bilo je zaposleno 996 djelatnika (31.12.2006. u 25 leasing društva bila su zaposlena 842 djelatnika), s tim da je jedno društvo (Austrofin leasing d.o.o) imalo evidentirano jednog zaposlenog djelatnika, a 2 društva (Jadran jahte d.o.o. i RL-ETA d.o.o.) nisu imale zaposlene djelatnike.

Struktura portfelja djelatnosti leasinga po razdobljima

Ukupna financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora cjelokupne djelatnosti leasinga na dan 31.12.2007. iznosila je 38,8 milijardi kuna, dok je na isti dan prosječna financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora iznosila 244,8 tisuća kuna.

Tablica 6.3.: Struktura portfelja cjelokupne djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine⁷⁴

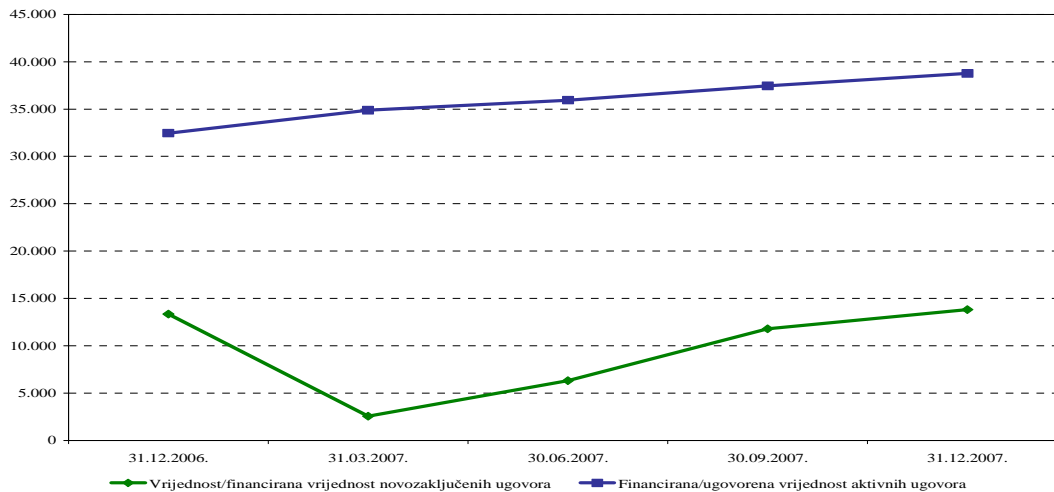
Datum/ razdoblje od 01.01. do	Novi ugovori zaključeni u razdoblju			Portfelj na dan		
	Broj zaključenih ugovora u izvještajnom razdoblju	Vrijednost/financirana vrijednost zaključenih ugovora (u kn)	Prosječna vrijednost/financira na vrijednost zaključenih ugovora (u kn)	Broj aktivnih ugovora na dan	Financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora (u kn)	Prosječna financirana/ ugovorena vrijednost aktivnih ugovora (u kn)
31.12.2006.	54.344	13.344.148.966	245.550	134.102	32.455.918.910	242.024
31.03.2007.	10.750	2.561.451.391	238.275	139.144	34.896.428.353	250.794
30.06.2007.	28.461	6.306.318.372	221.578	147.545	35.952.306.061	243.670
30.09.2007.	51.222	11.790.316.185	230.181	151.731	37.451.044.804	246.825
31.12.2007.	55.835	13.826.811.520	247.637	158.407	38.777.139.041	244.794

Izvor: HANFA

⁷⁴ Podaci po razdobljima odnose se na broj društava naveden u tablici u uvodnom dijelu izvješća. Broj i vrijednost ugovora na dan 31.12.2006. u Godišnjim izvješćima Agencije za 2006. i 2007. razlikuju se zbog primjene odredbi Zakona o računovodstvu, Zakona o leasingu, Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja te postupanja po nalogima temeljem zapisnika o provedenim nadzorima.

Vrijednost novozaključenih i aktivnih ugovora cjelokupne djelatnosti leasinga prikazana je u sljedećem grafikonu.

Grafikon 6.2.: Vrijednost novozaključenih i aktivnih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine (u mil. kn)

Izvor: HANFA

Ukupna financirana vrijednost aktivnih ugovora o zajmu svih leasing društava na dan 31.12.2007. iznosila je 7,8 milijardi kuna, što je za 333,2 milijuna kuna, odnosno 4,1% manje nego na dan 31.12.2006. godine. Istovremeno, prosječna vrijednost ugovora o zajmu na dan 31.12.2007. iznosila je 389,7 tisuća kuna, dok je na dan 31.12.2006. iznosila 361,0 tisuću kuna.

Neovisno o tome što temeljem odredbi Zakona o leasingu, leasing društva više ne mogu odobravati zajmove, njihov udio u ukupnoj financiranoj/ugovorenoj vrijednosti svih aktivnih ugovora je značajan. Struktura portfelja zajmova prikazana je u sljedećoj tablici.

Tablica 6.4.: Struktura portfelja zajmova u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine⁷⁵

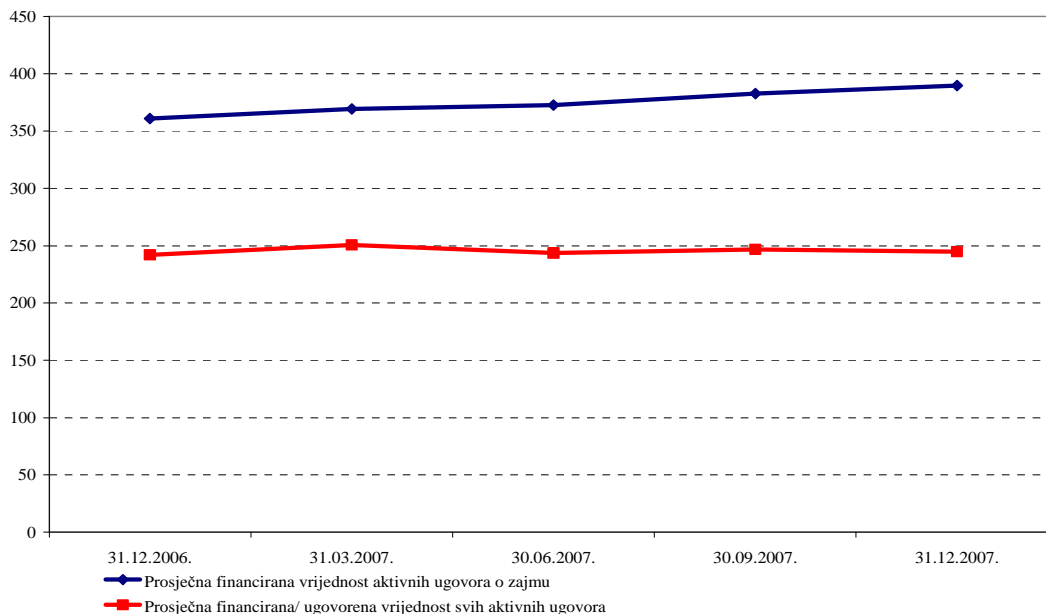
Datum/ razdoblje od 01.01. do	Broj zaključenih ugovora u izvještajnom razdoblju	Financirana vrijednost ugovora (u kn)	Prosječna financirana vrijednost (u kn)	Broj aktivnih ugovora na dan	Financirana vrijednost ugovora (u kn)	Prosječna financirana vrijednost ugovora (u kn)
31.12.2006.	5.791	3.279.550.518	566.319	22.514	8.126.518.472	360.954
31.03.2007.	0	0	0	22.170	8.188.847.140	369.366
30.06.2007.	0	0	0	21.160	7.885.709.777	372.671
30.09.2007.	0	0	0	20.705	7.923.943.954	382.707
31.12.2007.	0	0	0	19.997	7.793.351.706	389.726

Izvor: HANFA

⁷⁵ Podaci po razdobljima odnose se na broj društava naveden u tablici u uvodnom dijelu izvješća. Broj i financirana vrijednost ugovora na dan 31.12.2006. u Godišnjim izvješćima Agencije za 2006. i 2007. razlikuju se zbog primjene odredbi Zakona o računovodstvu, Zakona o leasingu, Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja te postupanja po nalogima temeljem zapisnika o provedenim nadzorima.

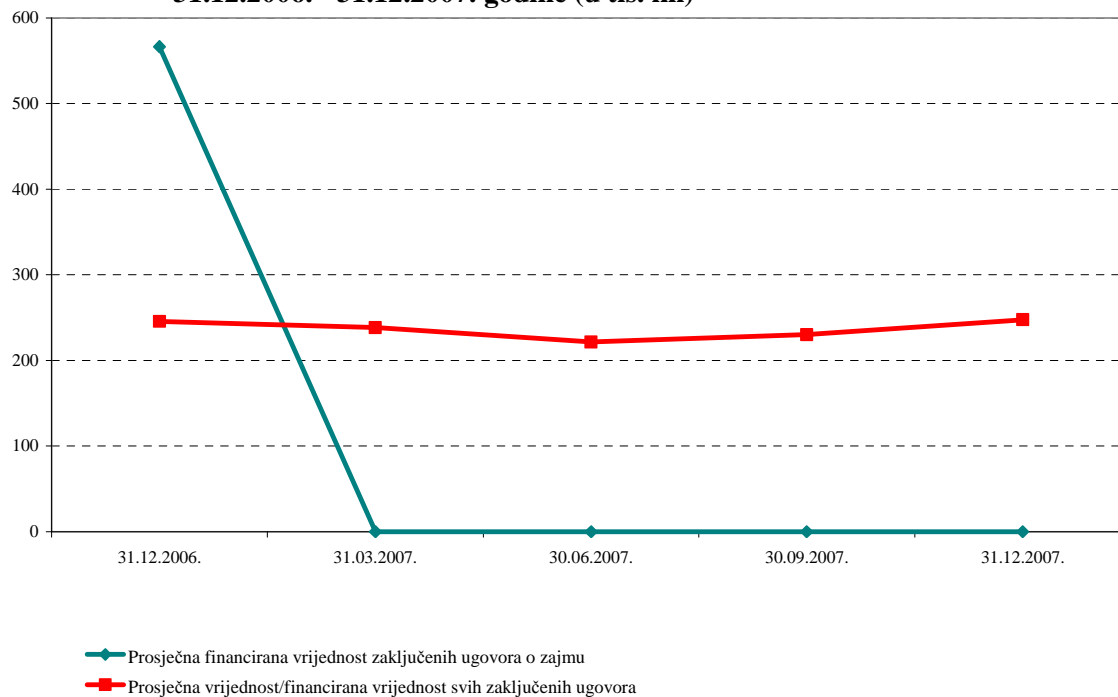
Prosječna vrijednost aktivnih i novozaključenih ugovora po razdobljima prikazana je u sljedećim grafikonima.

Grafikon 6.3.: Prosječna financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora u razdoblju od 31.12.2006. do 31.12.2007. godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 6.4.: Prosječna vrijednost/financirana vrijednost zaključenih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine (u tis. kn)

Izvor: HANFA

Struktura portfelja djelatnosti leasinga u 2007. godini

Na dan 31.12.2007., prema podacima prikupljenim od 25 leasing društava, aktivnih je 158.407 ugovora, što je za 25.417 ugovora ili 19,1% više nego na isti dan prethodne godine. Najveći porast bilježe ugovori o financijskom leasingu, kojih je 14.197 ili 29,8% više u odnosu na 31.12.2006. godine. Financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. iznosila je 38,7 milijardi kuna i veća je za 8,5 milijardi kuna ili 27,9% u odnosu na isti dan prethodne godine, na što je u najvećem dijelu utjecao porast vrijednosti ugovora o financijskom leasingu.

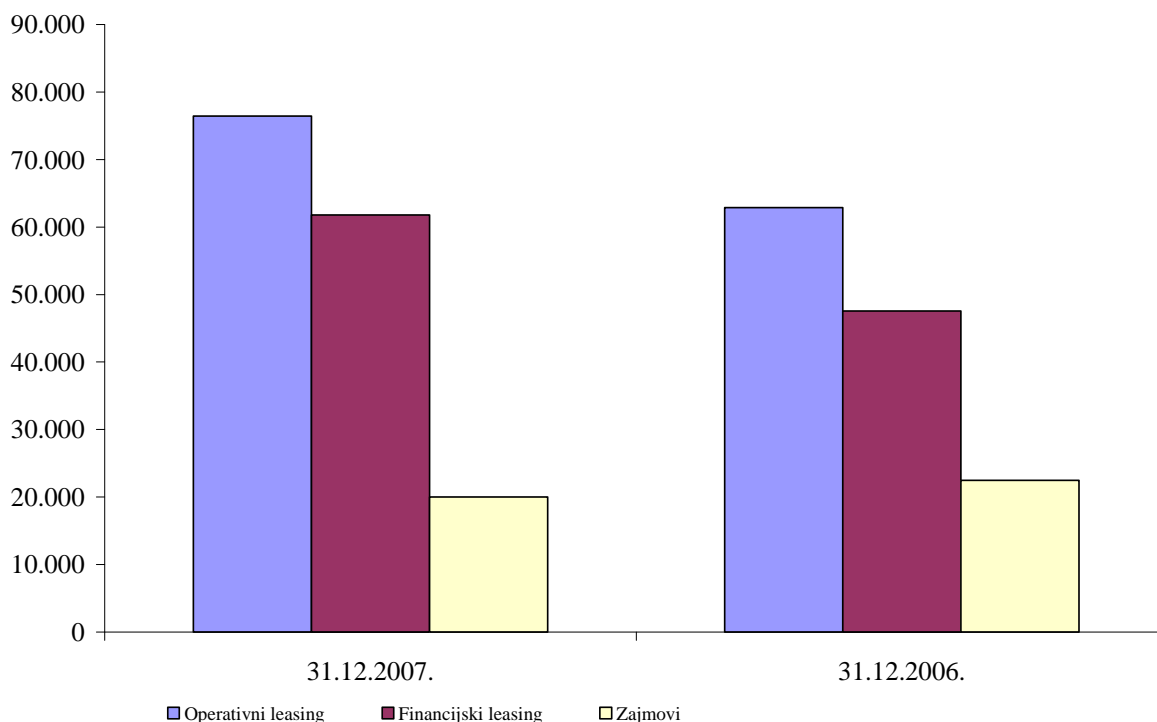
Tablica 6.5.: Usporedni prikaz broja, strukture i financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora djelatnosti leasinga

	Broj aktivnih ugovora			Financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora (u kn)		
	31.12.2007.	31.12.2006.	indeks 2007/2006	31.12.2007.	31.12.2006.	indeks 2007/2006
Operativni leasing	76.615	62.897	121,8	14.318.956.131	11.012.883.421	130,0
Financijski leasing	61.795	47.598	129,8	16.664.831.204	10.975.077.813	151,8
Zajmovi	19.997	22.495	88,9	7.793.351.706	8.320.992.637	93,7
UKUPNO	158.407	132.990	119,1	38.777.139.041	30.308.953.871	127,9

Izvor: HANFA

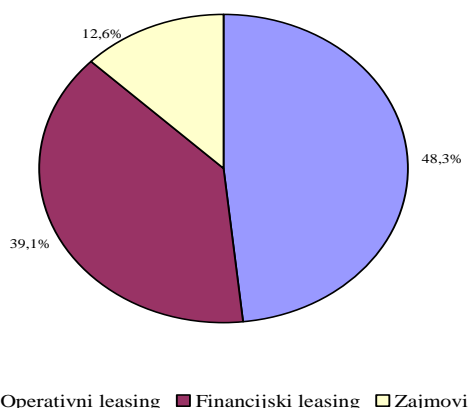
U strukturi broja aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. najveći se udjel odnosio na ugovore o operativnom leasingu koji čine 48,4% svih aktivnih ugovora, na ugovore o financijskom leasingu odnosilo se 39,0%, a čak 12,6% svih aktivnih ugovora cjelokupne djelatnosti leasinga na dan 31.12.2007. odnosilo se na ugovore o zajmu, koje stupanjem na snagu Zakona o leasingu, leasing društva više ne smiju zaključivati, ali ih vode u svojim poslovnim knjigama do isteka obveza.

Grafikon 6.5.: Usporedba broja aktivnih ugovora u 2007. i 2006. godini

Izvor: HANFA

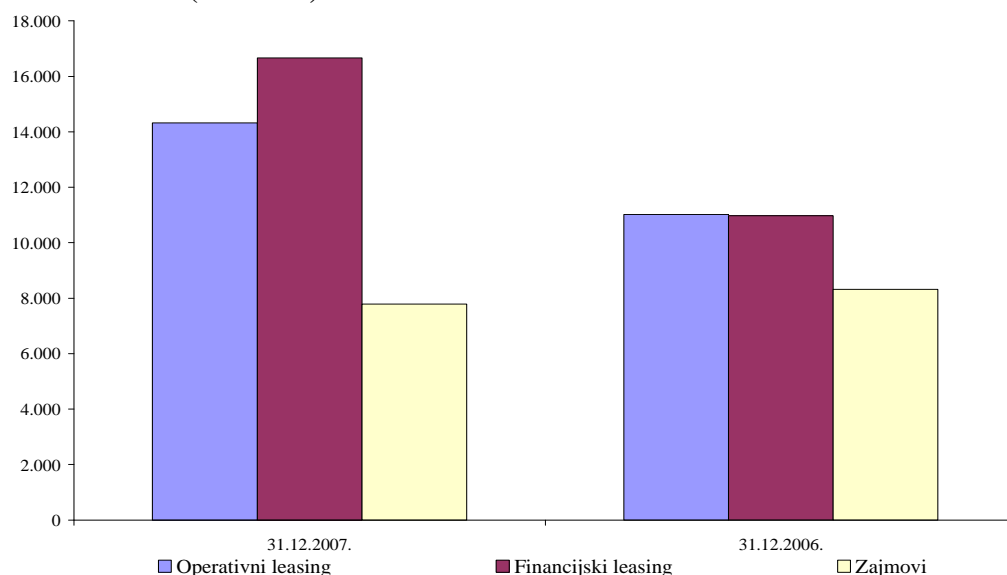
Grafikon 6.6.: Struktura broja aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

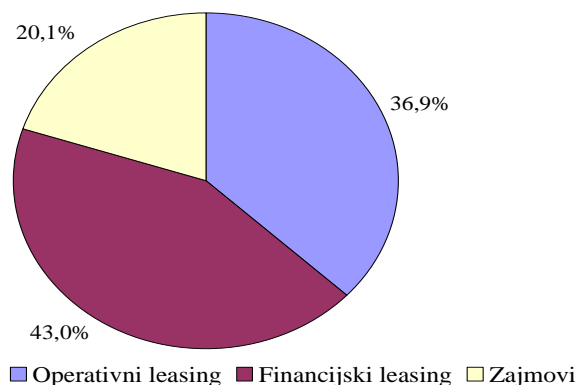
U nastavku se daje usporedni grafički prikaz zastupljenosti financijskog i operativnog leasinga te zajmova u ukupno financiranoj/ugovorenoj vrijednosti aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. i 31.12.2006. godine.

Grafikon 6.7.: Usporedba financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora u 2007. i 2006. (u mil. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 6.8.: Struktura financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

Promatrajući kretanje broja, strukture i financirane vrijednosti novozaključenih ugovora o leasingu u razdoblju 01.01. - 31.12.2007., vidljivo je da je zaključeno 55.835 novih ugovora, što je za 2.163 ugovora ili 4,0% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, dok je vrijednost/financirana vrijednost ugovora iznosila 13,8 milijardi kuna, što je za 1,3 milijardi kuna ili 10,8% više u odnosu na vrijednost zaključenih ugovora tijekom istog razdoblja prethodne godine.

Tablica 6.6.: Usporedni prikaz broja, strukture i vrijednosti/financirane vrijednosti zaključenih ugovora djelatnosti leasinga

	Broj zaključenih ugovora u razdoblju			Vrijednost/financirana vrijednost zaključenih ugovora u razdoblju		
	01.01.2007.- 31.12.2007.	01.01.2006.- 31.12.2006.	indeks 2007/2006	01.01.2007.- 31.12.2007.	01.01.2006.- 31.12.2006.	indeks 2007/2006
Operativni leasing	31.010	28.625	108,3	6.296.235.065	4.546.508.309	138,5
Financijski leasing	24.825	19.244	129,0	7.530.576.455	4.586.291.690	164,2
Zajmovi	0	5.803	0,0	0	3.344.477.966	0,0
UKUPNO	55.835	53.672	104,0	13.826.811.520	12.477.277.966	110,8

Izvor: HANFA

Struktura portfelja djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma u 2007. godini

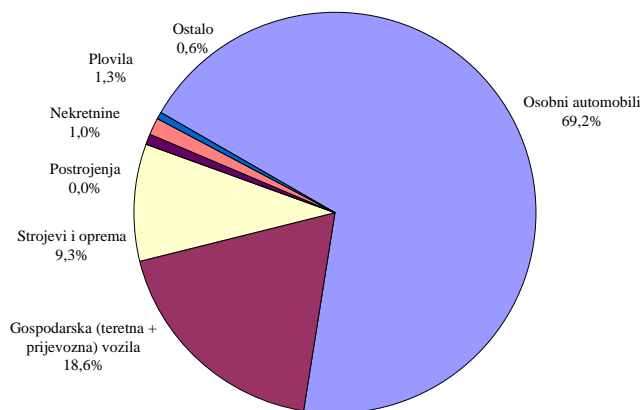
U odnosu na vrstu objekta leasinga, najveći broj ili čak 69,2% aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. odnosio se na osobne automobile. Na gospodarska vozila odnosi se 18,6%, dok strojevi i oprema čine 9,3% ukupnog broja aktivnih ugovora.

Tablica 6.7.: Broj aktivnih ugovora djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma

Objekt leasinga/zajma	Broj aktivnih ugovora na dan				
	31.12.2007.	udjel	31.12.2006.	udjel	indeks 2007/2006
Osobni automobili	109.586	69,2%	92.245	69,4%	118,8
Gospodarska (teretna + prijevozna) vozila	29.462	18,6%	25.316	19,0%	116,4
Strojevi i oprema	14.805	9,3%	10.628	8,0%	139,3
Postrojenja	64	0,0%	58	0,0%	110,3
Nekretnine	1.533	1,0%	1.214	0,9%	126,3
Plovila	2.029	1,3%	1.539	1,2%	131,8
Ostalo	928	0,6%	1.990	1,5%	46,6
UKUPNO	158.407	100,0%	132.990	100,0%	119,1

Izvor: HANFA

Grafikon 6.9.: Struktura broja aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

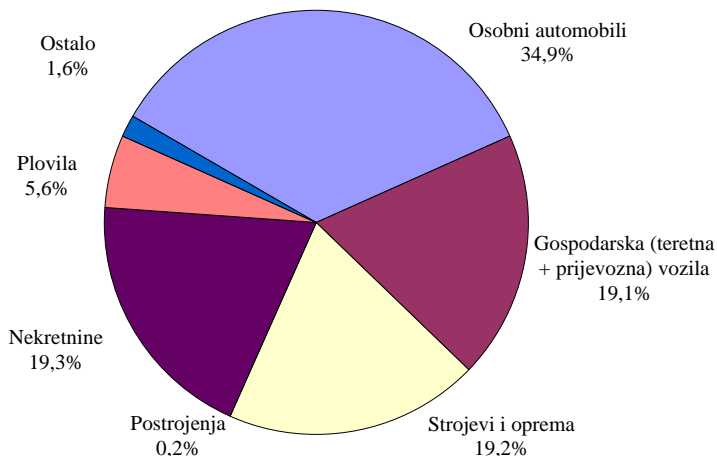
Analizom strukture financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora razvrstanih po objektima leasinga/zajma, vidljivo je da se na dan 31.12.2007. najveći udjel (34,9%) ukupne vrijednosti odnosio na leasing/zajam osobnih automobila, zatim slijede ugovori za leasing/zajam nekretnina (19,3%), strojeva i opreme (19,2%), te gospodarskih vozila (19,1%) financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora.

Tablica 6.8.: Financirana/ugovorena vrijednost svih aktivnih ugovora (u kn)

Objekt leasinga/zajma	Financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora na dan				
	31.12.2007.	udjel	31.12.2006.	udjel	indeks 2007/2006
Osobni automobili	13.537.268.565	34,9%	11.286.992.228	37,2%	119,9
Gospodarska (teretna + prijevozna) vozila	7.411.140.392	19,1%	5.978.588.272	19,7%	124,0
Strojevi i oprema	7.436.858.413	19,2%	4.659.153.204	15,4%	159,6
Postrojenja	61.274.667	0,2%	41.858.409	0,1%	146,4
Nekretnine	7.502.971.566	19,3%	5.976.163.326	19,7%	125,5
Plovila	2.189.383.127	5,6%	1.593.554.312	5,3%	137,4
Ostalo	638.242.309	1,6%	772.644.120	2,5%	82,6
UKUPNO	38.777.139.041	100,0%	30.308.953.871	100,0%	127,9

Izvor: HANFA

Grafikon 6.10.: Struktura financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2007. godine (u %)

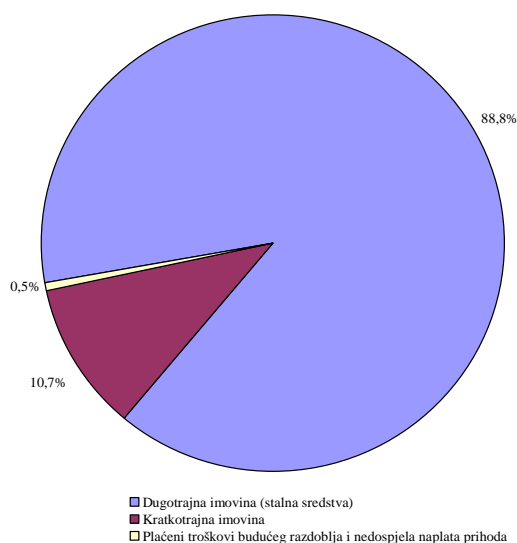
Izvor: HANFA

Struktura aktive

Ukupna aktiva 25 leasing društava na dan 31.12.2007. iznosila je 30,3 milijarde kuna i bila je veća za 6,9 milijardi kuna ili za 29,3% u odnosu na ukupnu aktivu navedenih društava iskazanu na isti dan prethodne godine. U strukturi ukupne aktive najveći udjel (88,8%) odnosio se na dugotrajnu imovinu, kratkotrajna imovina činila je 10,7%, dok su plaćeni troškovi budućeg razdoblja i nedospjela naplata prihoda u ukupnoj aktivni sudjelovali s neznatnih 0,5%.

Grafikon 6.11.: Struktura ukupne aktive leasing društava na dan 31.12.2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

U odnosu na ukupno iskazanu aktivu na dan 31.12.2007. zastupljenost 5 najvećih leasing društava iznosila je 20,5 milijardi kuna ili 67,5%, dok je na isti dan prethodne godine njihov udjel iznosio 15,2 milijarde kuna ili 64,9%. Najveći iznos aktive u 2007. od 10,3 milijardi kuna ili 34,1% ukupne aktive 25 leasing društva, iskazalo je društvo Hypo-leasing Kroatien d.o.o.

Tablica 6.9: Usporedni prikaz aktive 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnoj aktivi (u kn)

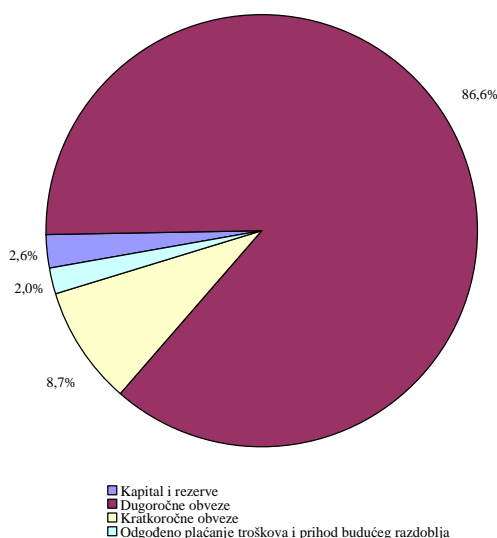
Redni broj	Naziv društva	31.12.2007.	udjel	31.12.2006.	udjel
1	Hypo-leasing Kroatien d.o.o.	10.323.987.483	34,1%	8.699.427.982	37,1%
2	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	3.023.112.387	10,0%	2.162.998.784	9,2%
3	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	2.757.671.367	9,1%	1.054.977.119	4,5%
4	Raiffeisen Leasing d.o.o.	2.377.376.870	7,8%	1.836.631.224	7,8%
5	VB leasing d.o.o.	1.977.943.391	6,5%	1.459.005.514	6,2%
6	Ostali	9.855.938.484	32,5%	8.228.220.397	35,1%
	UKUPNA IMOVINA	30.316.029.982	100,0%	23.441.261.020	100,0%

Izvor: HANFA

Struktura pasive

U strukturi ukupno iskazane pasive 25 leasing društava na dan 31.12.2007. najveći udjel ili 86,6% odnosio se na dugoročne obveze, kratkoročne obveze činile su 8,7%, kapital i rezerve sudjelovali su s 2,6%, a 2,0% odnosilo se na odgođeno plaćanje troškova i prihod budućeg razdoblja.

Grafikon 6.12.: Struktura ukupne pasive leasing društava na dan 31.12.2007. godine (u %)

Izvor: HANFA

Kapital i rezerve

Ukupno iskazani iznos kapitala i rezervi 25 leasing društava na dan 31.12.2007. iznosio je 794,3 milijuna kuna od čega se 603,9 milijuna kuna ili 76,0% odnosilo na 5 najvećih leasing društava. Najveći iznos kapitala i rezervi od 145,9 milijuna kuna, što čini 18,4% ukupnog kapitala i rezervi aktivnih leasing društava u 2007., iskazalo je društvo Raiffeisen Leasing d.o.o.

Tablica 6.10.: Usporedni prikaz kapitala i rezervi 5 leasing društava s najvećim udjelima (u kn)

Redni broj	Naziv društva	31.12.2007.	udjel	31.12.2006.	udjel
1	Raiffeisen Leasing d.o.o.	145.939.287	18,4%	121.085.374	15,9%
2	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	137.317.048	17,3%	152.283.999	20,0%
3	Locat leasing Croatia d.o.o.	113.978.224	14,3%	78.089.779	10,2%
4	VB leasing d.o.o.	105.671.617	13,3%	92.767.112	12,2%
5	Porsche leasing d.o.o.	100.955.470	12,7%	43.713.469	5,7%
6	Ostali	190.462.453	24,0%	275.294.198	36,1%
	UKUPNO KAPITAL I REZERVE	794.324.099	100,0%	763.233.931	100,0%

Izvor: HANFA

Obveze

Obveze iskazane na dan 31.12.2007. na razini 25 leasing društava iznosile su 29,5 milijardi kuna, a sastojale su se od dugoročnih obveza u iznosu od 26,3 milijarde kuna (89,0% ukupnih obveza), kratkoročnih obveza u iznosu od 2,6 milijardi kuna (8,9% ukupnih obveza) i odgođenog plaćanja troškova i prihoda budućeg razdoblja u iznosu od 0,6 milijardi kuna (2,1% ukupnih obveza). Ukupne

obveze bilježe porast u iznosu od 6,8 milijardi kuna što je za 30,2% više u odnosu na 31.12.2006. godine.

Zastupljenost 5 najvećih leasing društava u ukupno iskazanim obvezama na kraju 2007. iznosila je 20,1 milijardu kuna ili 68,1%, a najveći se udjel odnosi na društvo Hypo-leasing Kroatien d.o.o. u iznosu od 10,3 milijarde kuna, što čini 34,8% ukupnih obveza svih aktivnih leasing društava.

Tablica 6.11.: Usporedni prikaz 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnim obvezama leasing društava (u kn)

Redni broj	Naziv društva	31.12.2007.	udjel	31.12.2006.	udjel
1	Hypo-leasing Kroatien d.o.o.	10.263.565.272	34,8%	8.609.560.541	38,0%
2	Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.	2.885.795.339	9,8%	2.010.714.785	8,9%
3	UniCredit Leasing Croatia d.o.o.	2.836.850.324	9,6%	1.074.656.998	4,7%
4	Raiffeisen Leasing d.o.o.	2.231.437.583	7,6%	1.715.545.850	7,6%
5	VB leasing d.o.o.	1.872.271.774	6,3%	1.366.238.401	6,0%
6	Ostali	9.431.785.593	31,9%	7.901.310.513	34,8%
	UKUPNE OBVEZE	29.521.705.883	100,0%	22.678.027.088	100,0%

Izvor: HANFA

Financijski rezultat poslovanja

U razdoblju 01.01. - 31.12.2007., 25 aktivnih leasing društava ostvarilo je ukupni prihod u iznosu od 13,0 milijardi kuna, što predstavlja povećanje od 4,2 milijarde kuna ili 47,3%, dok su u isto vrijeme ostvareni ukupni rashodi u iznosu od 13,0 milijardi kuna, što je za 4,3 milijarde kuna ili za 49,6% više u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Prema navedenom, ukupni rashodi bilježe brži porast od ukupnih prihoda.

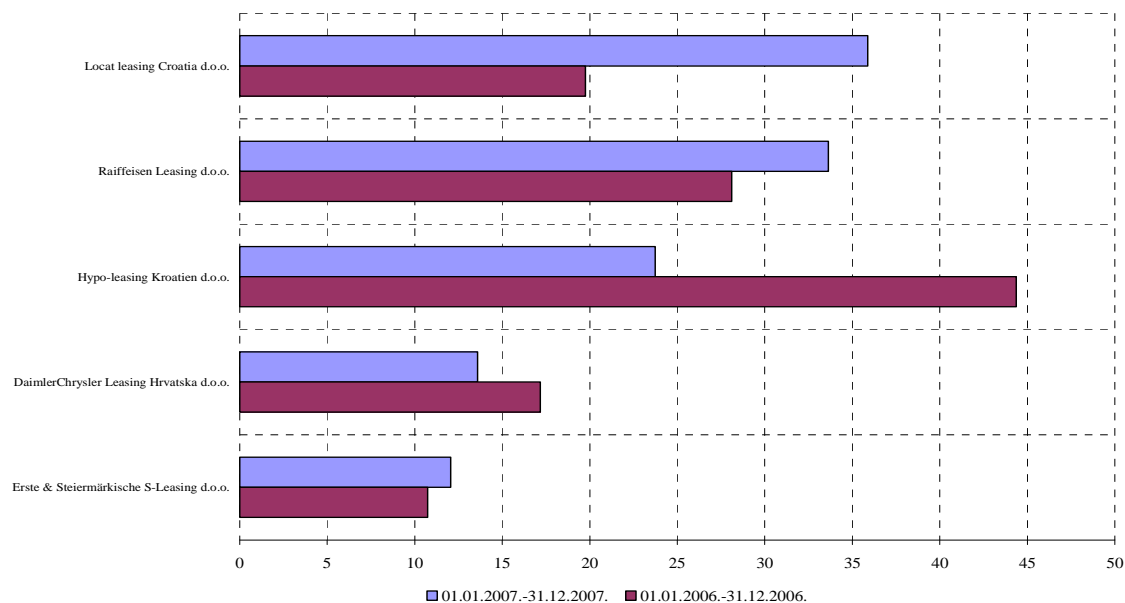
Društva koja su obavljala poslove leasinga u 2007. iskazala su dobit prije oporezivanja u iznosu od 3,3 milijuna kuna, što je za 134,1 milijun kuna ili za 97,6% manje nego u 2006., kad je iskazana dobit prije oporezivanja iznosila 137,4 milijuna kuna.

Na razini djelatnosti leasinga u 2007. iskazan je gubitak nakon oporezivanja u visini od 68,0 milijuna kuna od čega je dobit nakon oporezivanja u iznosu od 134,9 milijuna kuna ostvarilo 9 društava, dok je gubitak u iznosu od 202,9 milijuna kuna ostvarilo 16 društava.

Najveću dobit nakon oporezivanja u 2007. iskazalo je društvo Locat leasing Croatia d.o.o. (35,9 milijuna kuna ili 26,6% ostvarene dobiti nakon oporezivanja svih leasing društava), a najveći gubitak nakon oporezivanja iskazalo je društvo VB leasing d.o.o. (58,4 milijuna kuna, odnosno 28,8% gubitka nakon oporezivanja svih leasing društava).

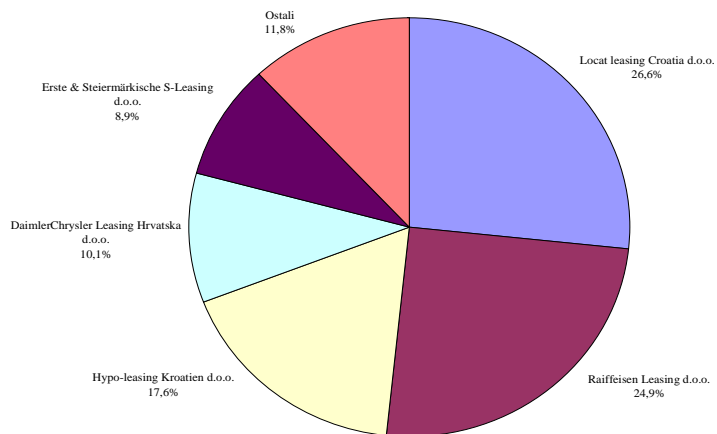
Zastupljenost 5 najvećih leasing društava u ukupno iskazanoj dobiti nakon oporezivanja u 2007. iznosi 118,9 milijuna kuna, što je 88,2% vrijednosti iskazane dobiti nakon oporezivanja cjelokupne djelatnosti leasinga, dok zastupljenost 5 najvećih leasing društava u ukupno iskazanom gubitku nakon oporezivanja iznosi 168,8 milijuna kuna, što je 83,2% vrijednosti iskazanog gubitka cjelokupne djelatnosti leasinga.

Grafikon 6.13.: Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti nakon oporezivanja u 2006. i 2007. godini (u mil. kn)

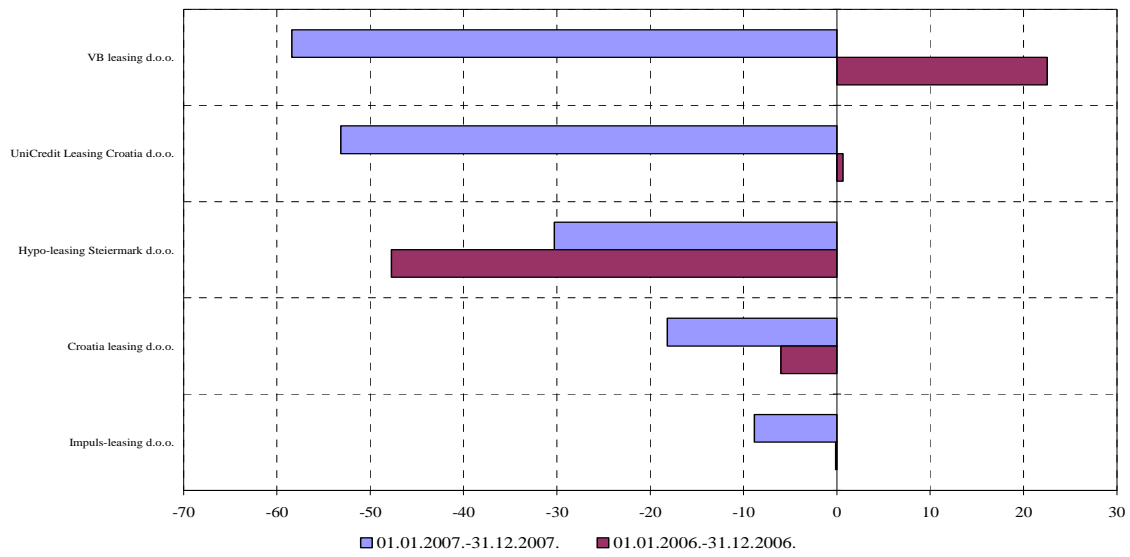
Izvor: HANFA

Grafikon 6.14.: Struktura iskazane dobiti nakon oporezivanja leasing društava u 2007. godini (u %)

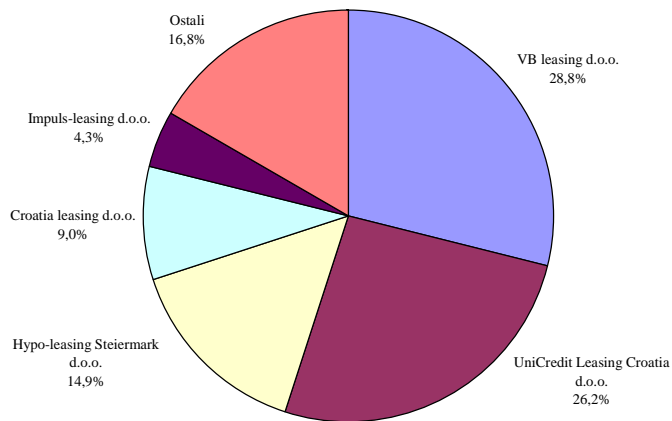
Izvor: HANFA

Grafikon 6.15.: Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazanog gubitka nakon oporezivanja u 2006. i 2007. godini (u mil. kn)

Izvor: HANFA

Grafikon 6.16.: Struktura iskazanog gubitka nakon oporezivanja leasing društava u 2007. godini (u%)

Izvor: HANFA

Indeksi koncentracije u djelatnosti leasinga u RH

Za mjerenje strukture u pojedinoj djelatnosti najčešće se koriste 2 pokazatelja i to:

- Indeks koncentracije (CR)
- Herfindahl-Hirschmanov indeks (HH indeks).

Koncentriranost tržišta primjenom mjerila HHI procjenjuje se kako je navedeno u sljedećem prikazu:

Vrijednost HH indeksa	koncentriranost tržišta
od 0 do 1.000	nisko koncentrirano tržište
preko 1.000 do 1.800	značajno koncentrirano tržište
preko 1.800 do 10.000	visoko koncentrirano tržište

Izvor: A. Griffiths i S. Wall, "Intermediate Microeconomics", Longman, London and New York, 1996.str. 325.

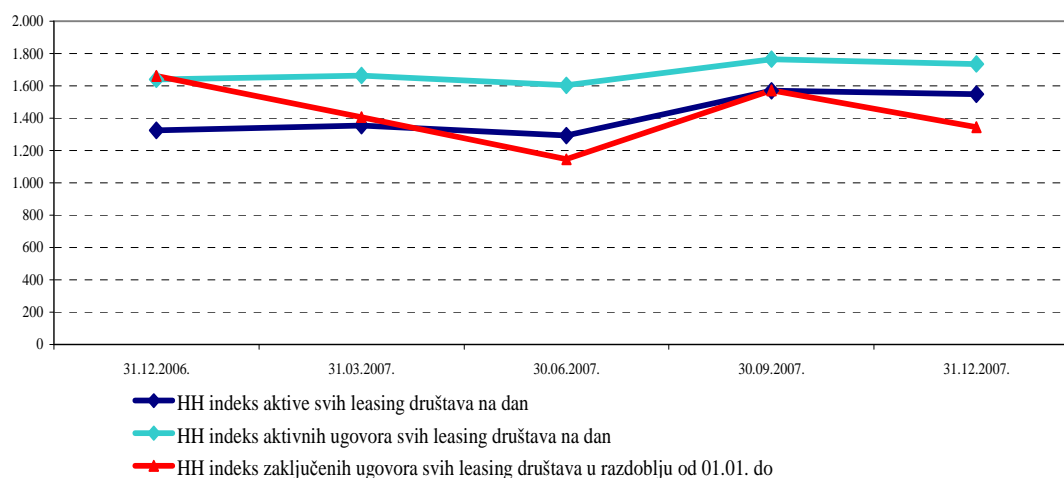
U sljedećoj tablici prezentirani su HH indeksi koncentracije djelatnosti leasinga u RH, koji su analizirani kao omjer aktive, vrijednosti/financirane vrijednosti zaključenih ugovora, te financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora po razdobljima. Prikazani HH indeksi čine osnovu za daljnje sustavno praćenje tržišne strukture, odnosno koncentracije djelatnosti leasinga u RH. Kako bi se iz navedenih indeksa mogli izvući zaključci o koncentraciji potrebno ih je pratiti kroz duže razdoblje.

Tablica 6.12.: HH indeksi svih leasing društava

STAVKA / Datum (razdoblje)	31.12.2006.	31.03.2007.	30.06.2007.	30.09.2007.	31.12.2007.
HH indeks aktive svih leasing društava na dan	1.325,6	1.354,7	1.293,4	1.570,0	1.549,1
HH indeks aktivnih ugovora svih leasing društava na dan	1.641,0	1.664,4	1.604,2	1.765,2	1.735,9
HH indeks zaključenih ugovora svih leasing društava u razdoblju od 01.01. do	1.662,4	1.406,5	1.145,4	1.573,2	1.345,2

Izvor: HANFA

Grafikon 6.17.: HH indeksi

Izvor: HANFA

Statički pokazatelji poslovanja djelatnosti leasinga

Pokazatelji likvidnosti

Koeficijent tekuće likvidnosti ocjena je likvidnosti i solventnosti te prikazuje raspoloživost obrtnih sredstava (kratkotrajne aktive) u odnosu na tekuće (kratkoročne) obveze. Pokazatelj tekuće likvidnosti na dan 31.12.2007. na razini djelatnosti je 1,23, što znači da je vrijednost kratkotrajne aktive veća za 23,0% od iznosa kratkoročnih obveza. Navedeni pokazatelj na dan 31.12.2006. iznosio je 0,90, što ukazuje na poboljšanje tekuće likvidnosti u 2007. godini.

Koeficijent trenutne likvidnosti pokazuje pokrivenost kratkoročnih obveza likvidnom kratkotrajnom aktivom, odnosno novčanim sredstvima. Taj je pokazatelj na razini djelatnosti leasinga na dan 31.12.2007. iznosio 0,14, a na dan 31.12.2006. iznosio je 0,08, što također ukazuje na poboljšanje trenutne likvidnosti u 2007. godini

Pokazatelji financijske stabilnosti

Stupanj pokrića I. prikazuje stupanj samofinanciranja dugotrajne aktive, tj. financiranja dugotrajne aktive iz vlastitih izvora. S gledišta stabilnosti poslovanja poželjnim se smatra što veći udjel dugotrajne aktive financiran vlastitim sredstvima. Iznos pokazatelja od 0,03 na dan 31.12.2007. znači da je u djelatnosti leasinga jedinica dugotrajne aktive pokrivena s 0,03 jedinice vlastitog kapitala, što govori o vrlo niskom stupnju samofinanciranja djelatnosti leasinga. Taj je pokazatelj na dan 31.12.2006. iznosio 0,04.

Stupanj pokrića II. prikazuje stupanj financiranja dugotrajne aktive iz dugoročnih izvora⁷⁶. Iznos pokazatelja za djelatnost na dan 31.12.2007. iznosi 1,01 i pokazuje da je na razini djelatnosti leasinga vrijednost vlastitoga kapitala i dugoročnih obveza veća od dugotrajne aktive za 1,0%. Na dan 31.12.2006. taj je pokazatelj iznosio 0,98, što upućuje da je tijekom 2007. nastupilo poboljšanje stanja financiranja dugotrajne aktive leasing društava iz dugoročnih izvora.

Pokazatelji zaduženosti

Koeficijent (stupanj) samofinanciranja prikazuje udjel vlastitih sredstava u ukupnoj imovini. S gledišta zaduženosti, poželjna je što viša vrijednost tog pokazatelja. Iznos pokazatelja od 0,03 na dan 31.12.2007. na razini djelatnosti leasinga zadržan je na istoj razini kao i na isti dan prethodne godine, a ukazuje da vlastiti kapital iznosi samo 3,0% ukupne aktive.

Koeficijent zaduženosti prikazuje stupanj udjela obveza u ukupnoj imovini. Iznos pokazatelja od 0,97 na dan 31.12.2007. znači da obveze leasing društava čine čak 97,0% ukupne aktive i zadržan je na istoj razini kao i na promatrani dan prethodne godine.

Pokazatelji aktivnosti

Koeficijent obrtaja ukupne aktive prikazuje učinkovitost upotrebe ukupne aktive u ostvarivanju prihoda, odnosno koliko se puta u jednoj godini aktiva pretvori u prihode. Poželjno je da koeficijent bude što veći. Iznos pokazatelja od 0,43 na dan 31.12.2007. znači da je iznos jednogodišnjih prihoda u djelatnosti leasinga bio manji od ukupne aktive za 57,0%, što je značajno povećanje u odnosu na vrijednost iskazanu na dan 31.12.2006. (0,38).

Pokazatelji rentabilnosti (profitabilnosti)

---

⁷⁶ Poželjnim se smatra da je dugotrajna aktiva u potpunosti financirana dugoročnim izvorima (pokazatelj = 1).

Stopa povrata na ukupnu aktivu (ROA) izračunava se kao omjer bruto dobiti s ukupnim sredstvima (aktivom) društava. Iznos pokazatelja od 0,01% na dan 31.12.2007. znači da je stopa povrata na ukupnu imovinu svega 0,01%, što govori o izrazito niskoj profitabilnosti djelatnosti leasinga. Tijekom 2007. zabilježeno je smanjenje navedenog pokazatelja, koji je na dan 31.12.2006. iznosio 0,59%, što ukazuje na pogoršanje stope povrata na ukupnu imovinu. Smanjenje profitabilnosti aktive u 2007. rezultat je smanjenja bruto dobiti uz istodobnog povećanje vrijednosti aktive.

Stopa povrata kapitala (ROE) izračunava se kao omjer neto dobiti s vlasničkom glavnicom društava, odnosno predstavlja izračun stope povrata na vlastiti kapital. Poželjno je da pokazatelj bude što veći. Iznos pokazatelja od -8,56% na dan 31.12.2007. označuje negativnu stopu povrata na vlastiti kapital, uzrokovanu ostvarenim gubitkom nakon oporezivanja na razini djelatnosti leasinga. Navedeni pokazatelj je na dan 31.12.2006. iznosio 12,3%, što ukazuje na značajno pogoršanje stope povrata na vlastiti kapital u 2007. godini.

Regulatorne aktivnosti

Zakonska i podzakonska regulativa

S obzirom na to da leasing tržište predstavlja vrlo važan dio financijskog sektora sa značajnim udjelom na ukupnom financijskom tržištu, bilo je potrebno zakonski urediti uvjete za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing društava, te prava i ovlasti Agencije, kao nadzornog tijela u svezi s provođenjem nadzora nad poslovanjem tih društava. Osnovni zakonski propis kojim se regulira poslovanje leasing društava je Zakon o leasingu⁷⁷, koji je stupio je na snagu 21.12.2006. godine.

Uz Zakon o leasingu kao osnovni zakonski propis kojim je regulirano osnivanje i poslovanje leasing društava i nadzorne ovlasti Agencije, kao supsidijarni propisi se primjenjuju Zakon o trgovačkim društvima⁷⁸ kao propis kojim se reguliraju dodatna statusna pitanja leasing društava te Zakon o obveznim odnosima⁷⁹, kojim se uređuju ugovorni odnosi među strankama koji nisu regulirani samim Zakonom o leasingu.

Donošenjem Zakona o leasingu, započelo je:

- uređivanje uvjeta za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing društava,
- sustavno i cjelovito nadziranje tog segmenta financijskih usluga na hrvatskome tržištu,
- aktivno sudjelovanje Agencije kao nadzornog tijela u svezi s provođenjem nadzora.

Nakon stupanja na snagu Zakona o leasingu, temeljem zakonskih ovlasti Agencija je tijekom 2007. donijela 7 podzakonskih akata kojima je detaljnije regulirala: izdavanje odobrenja kandidatima za članove uprave leasing društava, način obavještanja Agencije, način i oblik vođenja registra objekata leasinga, način i metodu izračuna realne godišnje kamatne stope za ugovore o financijskom leasingu, način i metodu izračuna ukupne naknade za ugovore o operativnom leasingu te kontni plan za leasing društva.

Kako bi se osigurala načela transparentnosti, izvješćivanja potrošača i izgradnje povjerenja među sudionicima financijskog tržišta, koja su osnovna načela kojima se Agencija rukovodi u svojem radu, Zakonom o leasingu je uređeno ustrojavanje Registra objekata leasinga pa je Agencija, koja i

---

⁷⁷ Narodne novine br: 135/06

⁷⁸ Narodne novine br. 111/93, 34/99 i 118/03

⁷⁹ Narodne novine br. 35/05

vodi navedeni Registar kao servis korisnicima Registra, donijela pravilnik o načinu i obliku vođenja registra objekata leasinga.

Uvid u sve podzakonske akte koje je Agencija donijela temeljem Zakona o leasingu, omogućen je pristupom na službenu stranicu Agencije (www.hanfa.hr).

Prijelazno razdoblje za usklađivanje leasing društava sa Zakonom o leasingu bilo je šest mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona, tj. do 21.06.2007., a rok za podnošenje izvješća o usklađivanju sa Zakonom do 21.07.2007. godine.

Postupak usklađivanja leasing društava sa Zakonom o leasingu podrazumijevao je postupak osiguravanja uvjeta za dobivanje odobrenja Agencije za obavljanje poslova leasinga (usklađivanje poslova leasinga s odredbom članka 5., temeljnog kapitala s odredbom članka 9., uprave društva s odredbom članka 21., članova nadzornog odbora s odredbama članaka 24., 25., i 26. Zakona, te poslovanje s drugim odredbama Zakona ako istim nije drugačije određeno).

Stupanjem na snagu Zakona o leasingu, leasing društva ne smiju odobravati kredite i zajmove (članak 8. Zakona), što je u poslovanju leasing društava prije stupanja na snagu ovog Zakona bio uobičajeni financijski proizvod, a koji je bitno utjecao na stanje financijskoga tržišta.

Prema Zakonu o leasingu, leasing društvo smije obavljati samo poslove financijskog i operativnog leasinga, te poslove posredovanja kod prodaje, odnosno prodaja predmeta koji pripadaju leasing društvu po osnovi obavljanja poslova leasinga.

Licenciranje

Zakonom o leasingu propisan je šestomjesečni rok, koji je počeo teći od dana stupanja na snagu Zakona o leasingu, a istekao je 21.06.2007., unutar kojeg su društva koja su na dan stupanja na snagu Zakona o leasingu obavljala poslove leasinga i bila upisana u sudski registar, bila dužna uskladiti svoje poslovanje prema odredbama Zakona o leasingu. Društva koja su uskladila svoje poslovanje sa Zakonom o leasingu bila su dužna u roku od mjesec dana nakon isteka navedenog šestomjesečnog roka za usklađivanje, odnosno do 21.07.2007., Agenciji dostaviti izvješće o usklađivanju sa Zakonom o leasingu, zajedno s propisanom dokumentacijom kojom se dokazuje usklađenost društva s ovim Zakonom.

Društva koja su na dan stupanja na snagu obavljala poslove leasinga i koja su bila upisana u sudski registar, a nisu u zakonskom roku uskladila svoje poslovanje, bila su dužna prestati obavljati poslove leasinga i djelatnost leasinga brisati iz sudskog registra. Prema podacima iz Godišnjeg izvješća Agencije za 2006., na tržištu je tada poslovalo 57 društava koja su odgovarala zakonskoj definiciji leasing društva, tj. da su na dan stupanja na snagu Zakona obavljala poslove leasinga i bila upisana u sudski registar. Međutim, od navedenih 57 društava, 33 društva se nisu u zakonskom roku uskladila, odnosno nisu u zakonskom roku Agenciji podnijela izvješća o usklađivanju, te su bila dužna prestati obavljati poslove leasinga, odnosno ne sklapati ugovore o leasingu te brisati djelatnost leasinga iz sudskog registra.

U tom slučaju, prema Zakonu ta društva će postojeće ugovore o leasingu i druge ugovore koji imaju značaj financiranja drugih osoba, sklopljene do dana stupanja na snagu Zakona, izvršavati jer vrijede do isteka obveza iz tih ugovora, osim ako ugovorne strane suglasno ne odluče prijevremeno iste raskinuti, ali ih ne smiju produžavati.

Za ona društva koja su obavljala poslove leasinga i koja su bila upisana u sudski registar, a nisu uskladila svoje poslovanje prema odredbama Zakona o leasingu, odnosno nisu dostavila Agenciji izvješće o usklađivanju s odredbama Zakona o leasingu, a ne prestanu obavljati poslove leasinga i ne

brišu djelatnost leasinga iz sudskog registra, Zakonom je utvrđeno da će Agencija pokrenuti postupak likvidacije. Prema podacima kojima raspolaže Agencija, tijekom 2007. kod nijednog društva se nisu ispunili ovi uvjeti, temeljem kojih bi Agencija pokrenula postupak likvidacije.

Agenciji je do 31.12.2007. dostavljeno 24 izvješća o usklađivanju od strane leasing društava, koja su na dan stupanja na snagu Zakona o leasingu obavljala poslove leasinga i imala upisanu djelatnost leasinga u sudskom registru, te 2 zahtjeva za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga od strane osnovanih društava koja ne odgovaraju prethodno opisanom statusu, ali su donijela poslovnu odluku o promjeni predmeta poslovanja, odnosno donijela su odluku da će se baviti poslovima leasinga.

Temeljem podnesenih zahtjeva i provedenih postupaka radi odlučivanja o navedenim zahtjevima, tijekom 2007. Agencija je izdala rješenja o odobrenju za obavljanje poslova leasinga za 7 društava, od čega se 5 odnosi na društva koja su provela postupak usklađenja i podnijela Agenciji izvješća o usklađenju (Raiffeisen Leasing d.o.o., Zagreb; PBZ Leasing d.o.o., Zagreb; Porsche Leasing d.o.o., Zagreb; OTP Leasing d.d., Zagreb; VB Leasing d.o.o., Zagreb), te 2 na osnovana društva koja nisu prema Zakonu ispunjavala uvjete za pribavljanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga u postupku usklađenja sa Zakonom, ali su odlučila promijeniti predmet poslovanja, tj. baviti se poslovima leasinga te stoga pribaviti odobrenje Agencije (Central European Leasing d.d., Zagreb i Impuls-Leasing d.o.o., Zagreb).

Tijekom 2008., Agencija je donijela rješenja o odobrenju za obavljanje poslova leasinga za 11 društava, od čega se 10 odnosi na ona društva koja su provela postupak usklađenja i u zakonskom roku podnijela Agenciji izvješća o usklađenju, te za jedno društvo koje prema Zakonu nije ispunjavalo uvjete za pribavljanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga u postupku usklađenja sa Zakonom, tj. nije se uskladilo sa Zakonom, ali je kao već osnovano društvo podnijelo zahtjev za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga.

Društva koja su podnijela izvješće o usklađenju u Zakonom propisanom roku, a kojima Agencija do sada nije izdala rješenje o odobrenju za obavljanje poslova leasinga jer su postupci u tijeku, nastavljaju poslovati kao leasing društva do okončanja postupka, pokrenutog radi pribavljanja odobrenja Agencije za obavljanje poslova leasinga, a nadalje će nastaviti poslovati kao leasing društva temeljem odobrenja Agencije za obavljanje poslova leasinga, ako su ispunila sve zakonske uvjete za pribavljanje odobrenja.

Do 31.12.2007. jedno društvo (Zagra Leasing d.o.o., Zagreb) odustalo je od podnesenog zahtjeva za izdavanje odobrenja Agencije za obavljanje poslova leasinga u postupku usklađenja sa Zakonom, radi uređenja nove korporativne strukture Grupe Unicredit na međunarodnoj razini.

Tijekom 2008., 2 društva koja su podnijela izvješća o usklađenju te time Agenciji podnijela zahtjeve za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga, odustala su od podnesenog zahtjeva za izdavanje odobrenja za obavljanje poslova leasinga

Neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava

Agencija u okviru zadataka utvrđenih Zakonom o leasingu⁸⁰, a na temelju dostavljenih podataka, provjerava i analizira financijska izvješća svakog pojedinog leasing društva u cjelini i s aspekta obavljanja djelatnosti, u skladu s važećim propisima, i s obzirom na parametre koji određuju financijsku stabilnost društva, s ciljem sagledavanja položaja leasing društva, a time i djelatnosti *leasinga* u cjelini.

---

⁸⁰ Narodne novine br. 135/06

U okviru svoje nadležnosti, Agencija je tijekom 2007. kontinuirano provodila posredni i neposredni nadzor nad poslovanjem leasing društava.

Postupci neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava pokrenuti su temeljem Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁸¹ te Zakona o leasingu, a obavljani su temeljem provjere posluju li leasing društva u skladu s odredbama Zakona o leasingu i propisima donesenim na temelju istog Zakona, odnosno u skladu s drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje leasing društava te propisima donesenim na temelju tih zakona.

Od listopada do prosinca 2006. pokrenuto je ukupno devet postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava. Cjeloviti nadzor nad poslovanjem 2 leasing društva (Alfa nekretnine d.o.o. i Beta nekretnine d.o.o.) proveden je do kraja 2006. godine, dok je neposredan nadzor nad poslovanjem započeo za 7 leasing društava (Hypo-leasing Kroatien d.o.o., Hypo centar Šibenik d.o.o., Alpe-Adria poslovodstvo d.o.o., Alpe-Adria Investments d.o.o., Jadran Jahte d.o.o., Croatia leasing d.o.o. i PBZ-leasing, d.o.o.) okončan tijekom 2007. godine.

Tijekom 2007. pokrenuto je ukupno 6 postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava (Hypo - leasing Steiermark d.o.o., VB leasing d.o.o., Porsche leasing d.o.o., ALD Automotive d.o.o., Euroleasing d.o.o. i RL-ETA d.o.o.). Neposredni nadzori nad poslovanjem započeti u 2007., osim za društvo Euroleasing d.o.o., okončani su tijekom 2008. godine.

Kod četiri leasing društva predmet nadzora je upravljanje rizicima u 2006. godini te za razdoblje 01.01. - 31.03.2007. odnosno do 30.06.2007., dok je kod 2 leasing društva uz upravljanje rizicima predmet nadzora uključivao i pregled financijskog poslovanja i to za 2006. i sa stanjem na dan 30.06.2007. godine.

Za izvršene nadzore Agencija je sastavila Zapisnike te temeljem Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga i Zakona o leasingu donijela osam Rješenja kojima je (uključujući i leasing društva za koje je neposredni nadzor započeo u 2006.) naloženo otklanjanje nepravilnosti i nezakonitosti. Nepravilnosti su se odnosile na organizaciju poslovanja i vođenje poslovnih knjiga, poslovne dokumentacije te ostalih evidencija na način koji ne omogućava provjeru posluju li u skladu s propisima i standardima struke; na nepostojanje razrađenih politika i procedura za identificiranje, mjerenje i praćenje kreditnih i operativnih rizika; nepravilnosti u dijelu nepridržavanja odredbi Zakona o računovodstvu⁸², odnosno nepridržavanja odredbi Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja (neispravno vrednovanje bilančnih stavki, odnosno amortizacija sredstava danih u operativni leasing, umanjenje vrijednosti financijske imovine, kao i samo sastavljanje i objavljivanje financijskih izvješća). Kako je, nakon izvršenog uvida u dostavljena izvješća u svezi s otklanjanjem nezakonitosti i nepravilnosti po zadanim rješenjima kod 3 leasing društva, Agencija ocijenila da su izvješća nepotpuna, odnosno iz izvješća i priloženih dokaza nije proizlazilo da su utvrđene nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene, donesena su Rješenja kojima je naložena dopuna izvješća.

U postupku nadzora kod društva Croatia leasing d.o.o. bilo je potrebno izvršiti ponovni pregled poslovanja, kako bi se utvrdilo jesu li nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene u skladu s Rješenjem Agencije te je o istom sastavljen Zapisnik tijekom 2007. kao i doneseno Rješenje da su nezakonitosti i nepravilnosti otklonjene.

Na osnovu nalaza iz provedenih postupaka neposrednog nadzora nad poslovanjem leasing društava zbog utvrđenih postupanja suprotno odredbama Zakona o trgovačkim društvima⁸³ te Zakona o računovodstvu, Agencija je podnijela dvije prekršajne prijave protiv pojedinih leasing društava kao i protiv odgovornih osoba u pravnoj osobi.

---

⁸¹ Narodne novine br. 140/05

⁸² Narodne novine br. 146/05

⁸³ Narodne novine br. 111/93, 34/99 i 118/03

Registar objekata leasinga

U skladu s odredbama članka 52. Zakona o leasingu⁸⁴, Agencija vodi Registar objekata leasinga (u daljnjem tekstu: Registar). Registar se vodi u elektroničkom obliku te je od listopada 2007. dostupan na internetskim stranicama Agencije. Ukupni broj aktivnih ugovora o financijskom i operativnom leasingu za 25 leasing društva koja su podnijela zahtjev za obavljanje djelatnosti leasinga na dan 31.12.2007. bio je 138.410.

Davatelji leasinga, u skladu s člankom 52. Zakona o leasingu, dužni su podatke iz ugovora o leasingu dostaviti Agenciji u roku od osam dana od dana sklapanja ugovora o leasingu, njegovih izmjena i/ili dopuna, te prestanka ugovora, dok je Agencija dužna učiniti javno dostupnim samo podatke o objektima leasinga iz Registra koji se odnose na detaljno određenje objekta leasinga (npr. marka vozila, model i godina proizvodnje) te vrijeme trajanja ugovora.

Registar je dostupan široj javnosti, te svatko ima pravo uvida u njega, bez dokazivanja pravnog interesa, ali samo u podatke koji su Zakonom o leasingu određeni kao javni. Upis podataka iz ugovora o leasingu u Registar ima deklaratorni pravni učinak. Agencija ne odgovara za točnost i istinitost podataka unesenih u Registar.

Način i oblik vođenja Registra propisan je Pravilnikom o načinu i obliku vođenja Registra objekata leasinga⁸⁵ te Pravilnikom o izmjenama i dopunama pravilnika o načinu i obliku vođenja Registra objekata leasinga⁸⁶. Unos podataka u Registar dopušten je samo ovlaštenim osobama koje su obavile postupak prijave digitalnog certifikata u Agenciji. Budući je Financijska agencija (FINA) trenutno jedini davatelj usluga certificiranja za široku uporabu u RH, ona ujedno garantira pouzdanost digitalnog identiteta.

Cilj Agencije je proširiti ponudu elektroničkih servisa na sve oblike komunikacije unutar djelokruga Agencije.

Metodološke napomene i točnost podataka

U razdoblju 01.01.2003. - 31.12.2005. statističke podatke od leasing društava prikupljala je Hrvatska narodna banka, dok podatke o financijskom poslovanju leasing društava te strukturi portfelja Agencija sustavno prikuplja na obrascima TMSI-LD od 2006. godine.

Zbog promjene broja aktivnih leasing društava, kod analize podataka po razdobljima obuhvaćeni su podaci prikupljeni od društava čiji je broj naveden u tablici u uvodnom dijelu. Međutim, Izvješće o stanju u djelatnosti izrađeno je na temelju nerevidiranih financijskih izvješća i statističkih podataka prikupljenih od 25 leasing društava na obrascu TMSI-LD, a radi usporedbe, i za 2006. korišteni su podaci prikupljeni od istih 25 leasing društava.

Podaci iskazani na dan 31.12.2006. razlikuju se u Godišnjim izvješćima Agencije za 2006. i 2007. zbog primjene odredbi Zakona o računovodstvu⁸⁷, Zakona o leasingu⁸⁸, Međunarodnih standarda financijskog izvještavanja i postupanjem po nalogima temeljem zapisnika o provedenim nadzorima. Dio leasing društava obuhvaćen analizom na dan 31.12.2007. i 31.12.2006. nije dostavio sve podatke zatražene u obrascima TMSI-LD. To se prije svega odnosi na podatke o strukturi portfelja po izvornoj ročnosti, sektorima, djelatnosti, veličini transaktora. Razlozi za nepotpune i netočne podatke različiti su: od programske ograničenosti koju nije bilo moguće prevladati i uskladiti za potrebe izvješćivanja, do različitosti u načinu objavljivanja pojedinih bilančnih pozicija, budući da se jedinstveni kontni plan za leasing društva primjenjuje tek od 01.01.2008. godine.

---

⁸⁴ Narodne novine br. 135/06

⁸⁵ Narodne novine br. 24/07

⁸⁶ Narodne novine br. 72/07

⁸⁷ Narodne novine br. 146/05

⁸⁸ Narodne novine br. 135/06

Factoring

Poslove factoringa u RH obavljaju poslovne banke i specijalizirana factoring društva. Nadzor nad specijaliziranim factoring društvima u nadležnosti je Agencije, dok su banke koje obavljaju poslove factoringa unutar svoje registrirane djelatnosti u nadležnosti Hrvatske narodne banke.

Poslovi factoringa značajnije su se počeli razvijati 2003. preko specijaliziranih društava za factoring. Prema Agenciji dostavljenim financijskim izvješćima o poslovanju na dan 31.12.2007., aktivno je bilo 12 društava koja se bave poslovima factoringa, što ukazuje na konstantni rast broja društava koja se bave poslovima factoringa, s obzirom da je na dan 31.12.2005. bilo aktivno 5 factoring društava, dok je na dan 31.12.2006. bilo aktivno 8 factoring društava.

Na dan 31.12.2007., prema podacima iz Statističkog izvješća za factoring društva, 3 društva su u neposrednom vlasništvu nerezidenata, dok je njih 9 u vlasništvu rezidenata. Promatrajući sa strane posrednog vlasništva, 4 factoring društva nalaze se u vlasništvu nerezidenata. Od ukupno upisanog temeljnog kapitala svih factoring društava u iznosu od 65.310.600 kuna, 22.296.600 kuna ili 34,1% se odnosi na kapital u neposrednom vlasništvu nerezidenata, dok se 43.014.000 kuna ili 65,9% odnosi na kapital u neposrednom vlasništvu rezidenata. Kao društvo s ograničenom odgovornošću organizirano je 11 društava, dok je 1 društvo (Finesa faktor d.d.) organizirano kao dioničko društvo. Na dan 31.12.2007. factoring društva su zapošljavala 102 zaposlenika.

Ukupna aktiva svih factoring društava na dan 31.12.2007.⁸⁹ iznosi 4.219.268.272 kuna te je za 2.556.870.799 kuna ili 153,8% veća od aktive na dan 31.12.2006.⁹⁰, kada je iznosila 1.662.397.473 kune. Aktiva na dan 31.12.2006. ostvarila je rast u iznosu od 1.328.897.018 kuna ili 398,5% u odnosu na aktivu na dan 31.12.2005.⁹¹, kada je iznosila 333.500.456 kuna. Rast aktive u 2007. u odnosu na 2005. je 1.165,1% što upućuje na ekspanziju poslovanja factoring društava u RH.

Tablica 7.1.: Aktiva factoring društava po društvima na dan 31.12.2006. i 31.12.2007.

RB	Factoring društvo	31.12.2006.	Udjel (%)	31.12.2007.	Udjel (%)	% promjena 2007/2006
1	Erste factoring d.o.o.	781.981.583	47,0	2.564.297.616	60,8	227,9
2	Prvi faktor d.o.o	758.842.860	45,7	1.165.534.671	27,6	53,6
3	Adriatic Zagreb d.o.o.	80.834.021	4,9	175.243.341	4,2	116,8
4	Raiffeisen factoring d.o.o.	0	0,0	132.694.086	3,1	0,0
5	Croatia factoring d.o.o.	30.700.981	1,9	90.083.711	2,1	193,4
6	FIMA perfectus d.o.o.	5.491.942	0,3	53.139.699	1,3	867,6
7	Faktor plus d.o.o.	0	0,0	13.615.936	0,3	0,0
8	FTC usluge d.o.o.	0	0,0	10.871.408	0,3	0,0
9	Finesa faktor d.d.	0	0,0	8.387.726	0,2	0,0
10	Alfa faktor d.o.o.	2.190.203	0,1	3.261.254	0,1	48,9
11	CEI Zagreb d.o.o.	1.321.142	0,1	1.650.093	0,0	24,9
12	Novi faktor d.o.o.	1.034.741	0,1	488.731	0,0	-52,8
	UKUPNO	1.662.397.473	100,0	4.219.268.272	100,0	153,8

Izvor: HANFA

Tržište factoringa u RH karakterizira visoka koncentracija iz razloga što najveće društvo po visini aktive (Erste factoring d.o.o.) zauzima 60,8% u ukupnoj aktivni factoring društava, dok udjel prva dva društva po visini aktive (Erste factoring d.o.o. i Prvi faktor d.o.o.) iznosi 88,4% ukupne aktive. Prvih 6 najvećih društava po visini aktive čini 99,1% ukupne aktive.

⁸⁹ Podaci za 12 factoring društava

⁹⁰ Podaci za 8 factoring društava

⁹¹ Podaci za 5 factoring društava

U ukupnoj aktivi factoring društava na dan 31.12.2007. najveći udjel sa 40,4% čine potraživanja po eskontiranim mjenicama, dok potraživanja po poslovima factoringa čine 33,9% ukupne aktive. Značajan dio imovine factoring društva drže u depozitima kod banaka koji čine 21,3% aktive, dok na dane zajmove otpada 1,6% ukupne aktive.

Poslovi factoringa u RH mogu se podijeliti na domaći factoring, izvozni factoring i uvozni factoring. S obzirom na pravo regresa, poslovi factoringa mogu se podijeliti na factoring s pravom regresa („nepravi“ factoring) i factoring bez prava regresa („pravi“ factoring). Prema dostavljenim izvješćima od factoring društava, u RH dominira domaći factoring (91,5% ukupnih factoring potraživanja) kod kojeg su predmet otkupa potraživanja fakture od kupaca u RH te kojeg karakterizira pravo regresa (81,8% ukupnih factoring potraživanja), odnosno pravo factoring društva da se, u slučaju da se ne naplati od kupca, naplati od ustupatelja potraživanja.

U strukturi pasive na dan 31.12.2007. najveći udjel čine kratkoročne obveze sa 71,6% ukupne pasive, zatim slijede dugoročne obveze s 26,1%, kapital i rezerve s 2,2% te odgođeno plaćanje troškova i prihodi budućeg razdoblja s 0,1% ukupne pasive.

Imovina factoring društava najvećim dijelom se financira kreditima od inozemnih banaka i financijskih institucija (86,9% ukupne pasive) te kreditima od domaćih banaka i financijskih institucija (7,3% ukupne pasive).

U 2007., ukupni prihodi factoring društava iznose 293.044.120 kuna, dok su ukupni rashodi 255.594.121 kunu. Svih 12 factoring društava je poslovnu 2007. završilo s pozitivnim rezultatom i iskazalo dobit nakon oporezivanja u ukupnom iznosu od 28.765.555 kuna.

U ukupnim приходima, u razdoblju 01.01.2007.- 31.12.2007. u iznosu od 293.044.120 kuna, najveći udjel čine prihodi od kamata po poslovima factoringa s 33,6% ukupnih prihoda, ostali poslovni prihodi sudjeluju s 29,3% u ukupnim приходima, dok prihodi od kamata po eskontiranim mjenicama čine 15,3% ukupnih prihoda.

U ukupnim rashodima, u iznosu od 255.594.121 kunu, za isto razdoblje, najveći udjel čine rashodi od kamata po kreditima od inozemnih banaka i kreditnih institucija sa 41,9% ukupnih rashoda, a slijede ih ostali troškovi poslovanja s 24,5% i troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja, koji čine 7,6% ukupnih rashoda poslovanja.

U razdoblju 01.01.2007. - 31.12.2007. factoring društva su po poslovima factoringa otkupila fakture u iznosu od 3.825.575.319 kuna, dok su u istom razdoblju po poslovima eskonta mjenica otkupila mjenice u iznosu od 2.906.595.202 kune.

Suradnja i zaštita potrošača

Suradnja s domaćim i stranim nadzornim i regulatornim tijelima i međunarodnim organizacijama

U skladu s odredbama članaka 16. – 18. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁹², Agencija je tijekom 2007. nastavila aktivnosti u uspostavljanju suradnje s domaćim i inozemnim nadzornim i regulatornim tijelima, čiji su djelokrug i nadležnost vezani uz nadzor nad financijskim uslugama i financijskim tržištem, a s ciljem učinkovite razmjene informacija i razvoja nadzora te unapređenja suradnje Agencije s navedenim institucijama.

U 2007. predstavnici Agencije nastavili su sudjelovati u nizu tjednih radionica koje su se odnosile na područje sprječavanja pranja novca i financiranja terorizma, a koje su u sklopu programa CARDS 2003 organizirali austrijski predstavnici u Državnom odvjetništvu RH. S tim u svezi, početkom 2007. potpisan je *Protokol o suradnji i uspostavi međuinstitucionalne radne skupine za sprječavanje pranja novca i financiranja terorizma* koji je stupio na snagu 1. ožujka 2007., a čiji su potpisnici, osim Agencije, Ministarstvo pravosuđa, Državno odvjetništvo RH, Ministarstvo unutarnjih poslova – Ravnateljstvo policije, Ministarstvo financija (Ured za sprječavanje pranja novca, Carinska uprava, Porezna uprava, Devizni inspektorat, Financijska policija), Hrvatska narodna banka i Sigurnosno-obavještajna agencija. Navedene institucije na taj način izražavaju spremnost i volju za jačanjem suradnje u području sprječavanja i suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma s ciljem doprinosa razvoju učinkovitog sustava sprječavanja i suzbijanja pranja novca i financiranja terorizma u RH.

Temeljem *Sporazuma o suradnji* kojeg je Agencija potpisala s Hrvatskom narodnom bankom u rujnu 2006., a kojim su ove institucije definirale sadržaj i način međusobne suradnje u obavljanju svojih zakonskih ovlasti, osnovan je Operativni odbor za nadzor financijskog sustava čiji je cilj koordinacija postupaka i aktivnosti potpisnica navedenog sporazuma. Odbor se sastoji od šest članova, od kojih svaka potpisnica delegira po tri predstavnika, a sastaje se najmanje jednom u tri mjeseca, kako bi razmotrio aktualno stanje financijskog sustava i pitanja vezana uz učinkovito provođenje nadzora i regulacije financijskih institucija i financijskih grupa.

Agencija je tijekom 2007. surađivala i s ostalim domaćim institucijama, i to prije svega s Ministarstvom financija, Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, Ministarstvom unutarnjih poslova, Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva, Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, Županijskim državnim odvjetništvom i Agencijom za zaštitu tržišnog natjecanja.

Prepoznajući povećanu međunarodnu aktivnost na tržištima kapitala i osiguranja i odgovarajuću potrebu za zajedničkom suradnjom između relevantnih nadzornih tijela s ciljem poboljšanja učinkovitosti pri provođenju zakona iz njihove nadležnosti, Agencija je u kolovozu 2007. s Mađarskom agencijom za nadzor financijskih usluga potpisala *Memorandum o razumijevanju o razmjeni informacija i međusobnoj pomoći*. Tom prigodom djelatnici Agencije boravili su u trodnevnom studijskom posjetu Mađarskoj, gdje su razmijenili iskustva s mađarskim nadzornim tijelom, pri čemu je posebna pozornost bila usmjerena na sektor osiguranja.

Agencija je tijekom 2007. održavala stalnu razinu kontakata i suradnje po brojnim pitanjima, kako s nadzornicima s kojima Agencija ima potpisane sporazume o suradnji, tako i s ostalim inozemnim srodnim institucijama. Krajem 2007. Agencija je uputila inicijativu za sklapanje sporazuma o suradnji s austrijskim nadzornim tijelom FMA i njemačkim nadzornim tijelom BaFin.

U skladu sa člankom 18. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga, temeljem kojeg Agencija može biti članica međunarodnih organizacija nadležnih za područje nadzora, odnosno supervizije financijskih institucija i tržišta, Agencija je članica međunarodnih institucija IOSCO

---

⁹² Narodne novine br. 140/05

(International Organization of Securities Commissions) i IAIS (International Association of Insurance Supervisors). Agencija je ujedno i aktivni član Emerging Markets Committee i European Regional Committee unutar IOSCO organizacije. Također, važno je istaknuti da je Agencija u okviru aktivnosti vezanih uz članstvo u IOSCO-u poduzela pripremne radnje za potpisivanje Multilateralnog memoranduma o razumijevanju. Agencija je i članica Capital Market Regulatory and Supervisory Consultative Group koja je osnovana 30.05.2001. u Varšavi, u čijem je članstvu trenutno dvadeset nadzornih tijela iz zemalja regije. Krajem 2007. zamjenik predsjednika Uprave Agencije preuzeo je dužnost predsjedanja navedenom grupom, a Agencija je preuzela obavljanje poslova održavanja njezine web stranice.

Djelatnosti Agencije vezane uz proces pregovora o pristupanju EU

Agencija sudjeluje u procesu pregovora za tri poglavlja, a to su: poglavlje 4. Sloboda kretanja kapitala, poglavlje 6. Pravo trgovačkih društava i poglavlje 9. Financijske usluge.

Što se tiče poglavlja pregovora 9. Financijske usluge, nakon što je tijekom 2006. obavljen screening, RH je u siječnju 2007. upućen poziv za dostavom pregovaračkog stajališta. Djelatnici Agencije sudjelovali su u izradi navedenog pregovaračkog stajališta u području svojeg djelokruga nadležnosti, a koji je dostavljen Vijeću EU 28.03.2007. godine. U lipnju 2007., Vijeće EU donijelo je Zajedničko stajalište EU za pojedina poglavlja, uključujući i poglavlje pregovora 9. Financijske usluge o otvaranju pregovora u tom poglavlju.

Vežano uz usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU, Agencija je u cijelosti ispunila predviđene obveze iz svojeg djelokruga za 2007., a koje proizlaze iz Nacionalnog programa RH za pridruživanje EU za 2007. godinu. Djelatnici Agencije također su sudjelovali u izradi redovitog godišnjeg Nacionalnog programa RH za pristupanje EU za 2008. i to u dijelu koji se odnosio na poglavlje pregovora 9. Financijske usluge, a koji sadrži prikaz aktivnosti vezanih uz proces pristupanja u 2008., s naglaskom na mjere vezane s usklađivanjem hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU tijekom 2008. godine. Program je prihvaćen na sjednici Vlade RH 07.02.2008., a Hrvatski je sabor na sjednici 05.03.2008. donio i pripadajući plan usklađivanja zakonodavstva.

Djelatnici Agencije sudjelovali su u izradi dokumenta pod nazivom *Samo-procjena za izradu Redovitog izvješća Europske komisije o napretku RH u procesu pristupanja EU (Self Assessment Report)* za razdoblje 30.09.2006. - 15.05.2007., kao i u izradi nadopune navedenog dokumenta, tzv. *Follow up Self assessment* za razdoblje 15.05.2007. - 15.09.2007. godine. Navedeni se dokumenti odnose na provedbu prioriteta navedenih u Pristupnom partnerstvu, odnosno pozitivne pomake i napredak koji je RH ostvarila u usklađivanju hrvatskog zakonodavstva, uključujući i napredak temeljem obveza preuzetih u sklopu procesa pregovora o pristupanju EU.

U *Izvješću o napretku RH za 2007. godinu*, koje je Europska komisija objavila u studenom 2007., naglašava se kako je u poglavlju pregovora 9. Financijske usluge primjetan napredak u usklađivanju s pravnom stečevinom, posebice iz djelokruga Agencije, i to osiguranja i investicijskih fondova, ali se također ističe kako je potrebno uložiti dodatne napore s ciljem potpunog usklađivanja.

Agencija je također sudjelovala u radu i pripremi materijala za sastanke Pododbora za ekonomska i financijska pitanja i statistiku, te Pododbora za unutarnje tržište i tržišno natjecanje, koji su održani u Bruxellesu u srpnju i rujnu 2007., a u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica te RH.

S obzirom na obvezu usklađivanja hrvatskog zakonodavstva s pravnom stečevinom EU na području tržišta kapitala, predstavnici Agencije boravili su u radnom posjetu Bruxellesu u razdoblju 23. - 25.09.2007. godine. Razlog posjeta je usklađivanje hrvatskog zakonodavstva s Direktivama EU u svezi s izradom novog Zakona o tržištu kapitala na kojem su predstavnici Agencije prezentirali dosadašnji rad na izradi navedenog Zakona, kao i preostale aktivnosti koje Agencija namjerava poduzeti s ciljem potpune usklađenosti s pravnom stečevinom EU. Sa stručnjacima Opće uprave za unutarnje tržište i usluge Europske Komisije, raspravljano je o pojedinim aspektima usklađivanja navedenog Zakona s pravnom stečevinom EU, dok je posebna pozornost bila usmjerena na propise koji uređuju tržište financijskih instrumenata, transparentnost tržišta, prevenciju manipulacije tržištem i adekvatnost kapitala investicijskih društava.

FSAP i PEER ASSESSMENT

U skladu sa zahtjevom RH za ponovnom procjenom hrvatskog financijskog sektora (Financial Sector Assessment Program Update – FSAP Update), te u dogovoru s nadležnim službama Međunarodnog monetarnog fonda i Svjetske banke, zajednička misija navedenih dviju institucija posjetila je RH u razdoblju 25.10. - 07.11.2007. godine.

FSAP predstavlja zajednički projekt MMF-a i Svjetske banke, pokrenut 1999. s ciljem da se kroz sveobuhvatnu analizu financijskog sektora pojedine zemlje članice postigne učinkovitost mjera za povećanje stabilnosti financijskih sektora članica MMF-a i Svjetske banke. Prva FSAP misija boravila je u RH u rujnu 2001. godine, nakon čega je u srpnju 2002. prihvaćena Procjena stabilnosti financijskog sustava RH (Financial System Stability Assessment).

FSAP Update misiju proveli su djelatnici stručnih službi MMF-a i Svjetske banke, te stručnjaci iz nacionalnih i središnjih banaka i nadzornih agencija koje surađuju s MMF-om i Svjetskom bankom na FSAP projektu, a bila je prije svega usmjerena na procjenu bankarskog sustava u RH. FSAP misija je svojom procjenom obuhvatila i područje koje je u nadležnosti Agencije tako da je misija uključila i novosti vezane uz sektor osiguranja, tržišta kapitala, mirovinska osiguranja i leasing.

U razdoblju 25. - 30.10.2007. FSAP misiji se priključila i tzv. Peer Assessment misija Europske komisije koju je činio tim od pet stručnjaka nadzornih tijela iz različitih zemalja članica EU s ciljem pregleda sustava nadzora nad nebankarskim financijskim sektorom u RH, odnosno djelokruga rada Agencije. Osnovni cilj misije Europske komisije bio je vrednovanje kapaciteta i učinkovitosti Agencije u odnosu na međunarodne standarde pri nadzoru nebankarskog financijskog sektora, objavljene od strane International Organization of Securities Commissions (IOSCO), International Association of Insurance Supervisors (IAIS) i International Organization of Pension Supervisors (IOPS). Navedeni međunarodni standardi svojom su formom i sadržajem često zahtjevniji od uvjeta koji se predviđaju europskom regulativom, odnosno *Acquisom*.

Osim usporedbe usklađenosti standarda nadzora koje primjenjuje Agencija s gore navedenim međunarodnim standardima, Peer Assessment misija procjenjivala je i administrativni kapacitet Agencije, te hrvatsko tržište kapitala i sektor osiguranja, kao i mirovinski sustav u RH.

Međunarodna konferencija «IMPLEMENTATION OF MARKETS IN FINANCIAL INSTRUMENTS DIRECTIVE – MiFID»

Direktiva MiFID 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća EU od 21.04.2004. o tržištu financijskih instrumenata obuhvaća potpuno nove zahtjeve za sudionike tržišta kapitala, te je jedna od glavnih prekretnica u razvoju financijskog tržišta.

S obzirom na važnost navedene Direktive i njeno implementiranje u zakonodavstvo RH, Agencija je u razdoblju 14. - 15.06.2007. u hotelu Le Meridien Lav, Split organizirala međunarodnu konferenciju „Implementation of Markets in Financial Instruments Directive – MiFID“.

Glavna ideja konferencije bila je spojiti predstavnike financijskog sektora i nadzornih tijela iz različitih zemalja s ciljem razmjene iskustava u pripremi implementacije MiFID-a. Kao predavači sudjelovali su predstavnici inozemnih regulatornih tijela, burzi te financijske industrije iz zemalja EU.

Svoja iskustva u implementaciji MiFID-a i pripremi same implementacije kroz zakonsku regulativu, sudionicima konferencije predstavili su predavači iz inozemnih regulatornih tijela i to iz: Češke, Slovenije, Austrije, Litve, Poljske i Mađarske. Iskustva burzi u primjeni MiFID Direktive prezentirali su predstavnici Ljubljanske burze, OMX Vilnius burze, Varšavske te Bečke burze, dok su svoja iskustva o pripremi financijske industrije za primjenu navedene Direktive iznijeli predstavnici Litve i Slovenije.

Konferencija je bila namijenjena sudionicima tržišta kapitala s ciljem upoznavanja s iskustvima koje su, pri implementaciji ove Direktive, imale druge zemlje te se pokazala kao vrijedno i važno mjesto sastanka različitih sudionika s tržišta kapitala RH, kao i zemalja članica EU. Teme, iako prezentirane sa stajališta regulatora, burze i industrije, istakle su i pojasnile zajedničke ciljeve: točan odgovor na sve inovacije na tržištu vrijednosnica, efikasan nastavak procesa stvaranja jedinstvenog tržišta za investicijske usluge, te pojačanje zaštite i odgovornosti i investitora i klijenata.

Zaštita potrošača

Člankom 14. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga propisano je jedno od načela Agencije, a podrazumijeva izvješćivanje potrošača, što uključuje i razvijanje svijesti o koristima i rizicima koji su povezani s različitim vrstama ulaganja i financijskih poslova. Agencija prati, analizira i poduzima mjere za zaštitu potrošača, te također, zaprima pritužbe i predstavke potrošača vezane uz odredbe zakona iz nadležnosti i djelokruga Agencije, kao i novog Zakona o zaštiti potrošača u dijelu koji se odnosi na usluge koje se pružaju na financijskom tržištu, a koji je usvojen na sjednici Hrvatskog sabora 13.07.2007. godine.

Temeljem članka 123. Zakona o zaštiti potrošača⁹³, Vlada RH osniva i imenuje Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača kao svoje savjetodavno tijelo. Agencija ima svog predstavnika u Nacionalnom vijeću za zaštitu potrošača, a koje je ujedno i jedno od važnijih nositelja politike zaštite potrošača te sudjeluje u izradi Nacionalnog programa za zaštitu potrošača kao i godišnjeg Izvješća o ostvarivanju mjera iz Nacionalnog programa za zaštitu potrošača za proteklu godinu. Nacionalno vijeće za zaštitu potrošača zaduženo je i za sudjelovanje u kreiranju politike zaštite potrošača, te za izvješćivanje Vlade o slučajevima kršenja dobrih poslovnih običaja.

U 2007., Agencija je zaprimila ukupno 40 predavki potrošača na poslovanje subjekata nadzora Agencije navedenih u tablici, te 12 upita upućenih Agenciji vezano uz pružanje informacija iz djelokruga rada Agencije, a u svrhu zaštite potrošača.

---

⁹³ Narodne novine br. 79/07

Tablica 8.1.: Struktura predstavki potrošača

NAZIV SUBJEKTA NADZORA	BROJ PREDSTAVKI
Jadransko osiguranje d.d.	9
Croatia osiguranje d.d.	5
Allianz Zagreb d.d.	4
Euroherc osiguranje d.d.	3
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	3
Osiguranje Zagreb d.d.	3
Generali osiguranje d.d.	2
Merkur osiguranje d.d.	2
Sunce osiguranje d.d.	2
Agram životno osiguranje d.d.	1
Grawe Hrvatska d.d.	1
Osiguranje Helios d.d.	1
HOK osiguranje d.d.	1
Triglav osiguranje d.d.	1
Asterra d.o.o.	1
VB leasing d.o.o.	1

Izvor: HANFA

Edukacija zaposlenika Agencije

S obzirom na dinamičnu prirodu financijskog sektora kojeg Agencija nadzire u okviru svojih nadležnosti, a s ciljem daljnjeg obrazovanja i primjenjivosti novih spoznaja u izvršavanju svojih obveza, djelatnici Agencije su tijekom 2007. bili sudionici niza seminara i konferencija u zemlji i inozemstvu, koji su svojom tematikom vezani uz ciljeve, načela, djelokrug te nadležnost Agencije. Pri izboru seminara na koje su upućeni djelatnici Agencije, prednost su imali oni seminari i konferencije na kojima je, osim bavljenja tematikom relevantnom za rad Agencije, naglasak stavljen i na teoriju te na praktične spoznaje.

Djelatnici Agencije su tako u 2007. sudjelovali na brojnim seminarima, konferencijama, susretima i savjetovanjima od kojih su neki od najvažnijih sljedeći:

- Corporate Governance and Securities Markets, Madrid, Španjolska
- 32nd Annual OICV-IOSCO Conference, Mumbai, Indija
- 13. savjetovanje pravnika "Vlasništvo-obveze-postupak", Poreč
- Hrvatsko novčano tržište, Opatija
- Godišnja skupština udruženja ACI Hrvatska, Dubrovnik
- ICMA 39th General Meeting, Berlin, Njemačka
- Implementation of Markets in Financial Instruments Directive – MiFID, Split
- Studijski posjet SEC-u, FINRA-i i UBS-u, Washington D.C. i New York, SAD
- Capital Market Regulatory and Supervisory Group, Bugarska
- 7th Regional Finance and Investment Conference, Dubrovnik
- Dani hrvatskog osiguranja 2007, Opatija
- Industrija mirovinskih fondova i portfolio management, Split
- IOSCO Emerging Market Committee Meeting, Dubai
- Central and Eastern European Securitization Summit, Prag, Češka
- Savjetovanje „Interna revizija i kontrola“, Poreč

- LOTUSPHERE 2007, Orlando, SAD
- IBM DS3000 Launch, Zagreb
- CISCO EXPO konferencija 2007, Dubrovnik
- IBM WORLD 2007, San Francisco, SAD
- Susret pravnika Opatija 07, Opatija
- Derivatives school, Zagreb
- 9. Konferencija povjerenika za zaštitu podataka, Zadar
- Financije i računovodstvo u funkciji rasta hrvatskog gospodarstva, Pula
- Razvoj proizvoda životnih osiguranja – ključ uspjeha, Zagreb
- Studijsko putovanje - radni posjet Mađarskoj financijskoj nadzornoj agenciji, Budimpešta, Mađarska
- Main Challenges for Supervisors and Exchanges in Central and South Eastern Europe - MiFID, Beč, Austrija
- MSFI u Hrvatskoj, Opatija
- International Institute for Securities Market Development, Washington D.C., SAD
- Pension Funds Forum 2007, Prag, Češka
- Managing Risk in Asset Management, Ljubljana, Slovenija
- Analiza financijskih izvještaja, Zagreb
- Capital Markets training program, Washington D.C., SAD
- U.S. Securities and Exchange Commission Examination, Beograd, Srbija
- FSI seminar on advanced risk management in the insurance industry, Hergiswil, Švicarska
- E-biz 2007, Opatija
- Asset Liability Management, Prag, Češka
- 2nd PBSS Colloquium, Helsinki, Finska
- Technical Aspects on Solvency II, Madrid, Španjolska
- 19. savjetovanje o razvoju poslovnih i informacijskih sustava, Opatija
- Kako učinkovito koordinirati politike Europske unije na nacionalnoj razini, Zagreb
- Cross Border Cooperation in Central, Eastern and South Eastern Europe, Beč, Austrija

Financijsko izvješće Agencije

U skladu s odredbom članka 20. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga⁹⁴, Agencija se može financirati:

- iz sredstava državnog proračuna,
- iz naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora i
- iz naknada za pružene usluge iz nadležnosti djelokruga Agencije.

Tijekom 2007., Agencija se financirala od naknada za pružene usluge i naknada iz prihoda i imovine subjekata nadzora. Agencija nije koristila sredstva državnog proračuna za financiranje svojih aktivnosti.

U 2007. Agencija je ostvarila prihode u visini od 30,3 milijuna kuna, a koji su u najvećem dijelu (28,8 milijuna kuna) ostvareni temeljem naplaćenih naknada od imovine i prihoda subjekata nadzora, kao i od naplaćenih naknada za pružene usluge iz djelokruga Agencije. Ostvareni rashodi Agencije iznosili su 34,8 milijuna kuna. Od ukupnog rashoda Agencije, na bruto plaće djelatnika odnosi se 63,5%, dok ostali rashodi čine 36,5%.

Vrsta i visina naknada koji su prihod Agencije, a obveza subjekata nadzora, utvrđena je Pravilnikom o izračunu, visini i naplati naknada koje se plaćaju Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga za 2007.⁹⁵ te Pravilnikom o vrsti i visini naknada i administrativnih pristojbi Hrvatske agencije za nadzor financijskih usluga⁹⁶. Navedeni pravilnici doneseni su temeljem članka 20. Zakona o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga.

Na dan 31.12.2007. ukupna aktiva iznosi 30,5 milijuna kuna, od čega se 6,5 milijuna kuna odnosi na dugotrajnu imovinu, a preostalih 24,0 milijuna kuna čini kratkotrajnu imovinu Agencije.

S obzirom da se u 2007. godini Agencija isključivo financirala iz naknada naplaćenih od subjekata nadzora i s obzirom da su naknade naplaćene pravovremeno, Agencija prema bilanci stanja nema iskazane nepodmirene obveze sa stanjem na dan 31.12.2007. godine. Agencija vodi računovodstvo po principu neprofitnih organizacija.

Tablica 9.1.: Bilanca Agencije za 2007. godinu (u kn)

AKTIVA	
Dugotrajna imovina	6.559.864
Kratkotrajna imovina	24.039.662
UKUPNA AKTIVA	30.599.526
PASIVA	
Izvori financiranja	30.599.526
UKUPNO PASIVA	30.599.526

Izvor: HANFA

⁹⁴ Narodne novine br. 140/05

⁹⁵ Narodne novine br. 14/07

⁹⁶ Narodne novine br. 45/06 i 11/07

Tablica 9.2.: Račun prihoda i rashoda Agencije za 2007. godinu (u kn)

PRIHODI	30.328.645
Prihodi od članarina i naknada	28.850.492
Ostali prihodi	1.478.153
RASHODI	34.830.567
Materijalni troškovi i amortizacija	6.298.405
Troškovi za zaposlene	22.482.323
Ostali rashodi	6.049.839
MANJAK PRIHODA NAD RASHODIMA	4.501.922

Izvor: HANFA

U skladu s navedenim, Agencija je kao neprofitna organizacija, ostvareni manjak prihoda nad rashodima tekuće godine nadomjestila iz salda fonda predhodnih razdoblja kada je bio ostvaren višak prihoda nad rashodima.

Dodaci

Statistički pregled

Tablica A1: Broj investicijskih fondova (na kraju razdoblja)

Otvoreni investicijski fondovi	2003	2004	2005	2006	2007
		37	41	56	72
- s javnom ponudom	37	41	56	62	83
Novčani	11	12	13	15	15
Obveznički	11	10	15	14	14
Mješoviti	9	11	15	18	18
Dionički	6	8	13	15	36
- s privatnom ponudom				9	16
- otvoreni investicijski fondovi rizičnog kapitala				1	1
Zatvoreni investicijski fondovi	4	5	6	7	9

Izvor: HANFA

Tablica A2: Neto imovina investicijskih fondova (u tis. kuna, na kraju razdoblja)

Otvoreni investicijski fondovi	2003	2004	2005	2006	2007
		2.941.801	4.527.735	8.834.460	16.038.989
- s javnom ponudom	2.941.801	4.527.735	8.834.460	15.719.074	29.017.625
Novčani	1.802.671	2.880.958	4.660.176	4.274.744	4.140.206
Obveznički	612.188	667.235	1.451.489	1.138.589	674.073
Mješoviti	422.145	764.001	2.011.603	5.994.698	10.022.402
Dionički	104.798	215.541	711.193	4.311.043	14.180.944
- s privatnom ponudom				319.915	1.038.621
Zatvoreni investicijski fondovi	976.996	1.120.273	1.537.356	2.443.431	3.682.360

Izvor: HANFA

Tablica A3: Struktura ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom na dan 31.12.2007. (u tis. kuna)

Vrsta imovine	Novčani	Obveznički	Mješoviti	Dionički	Ukupno
Novčana sredstva	112.684	10.203	210.287	416.755	749.929
Potraživanja	190.677	2.258	36.421	72.600	301.956
Vrijednosni papiri i depoziti	3.926.214	663.102	10.118.355	14.070.710	28.778.381
D o m a ć i	3.906.459	608.356	7.268.084	8.323.231	20.106.130
Dionice + GDR	0	12.871	2.966.366	5.530.225	8.509.462
Državne obveznice	137.858	222.402	998.422	205.346	1.564.027
Municipalne obveznice	4.591	5.059	10.500	0	20.150
Korporativne obveznice	38.669	170.876	549.836	249.648	1.009.029
Zatvoreni investicijski fondovi	0	89	10.521	7.830	18.441
Otvoreni investicijski fondovi	0	8.639	33.365	28.764	70.769
Kratkoročni vrijednosni papiri	863.668	29.403	169.951	110.345	1.173.367
Depoziti	2.861.673	159.016	2.529.124	2.191.072	7.740.886
I n o z e m n i	19.755	54.746	2.850.271	5.747.479	8.672.250
Dionice	0	456	2.356.320	5.548.578	7.905.354
Državne obveznice	6.935	48.186	175.508	37.645	268.275
Municipalne obveznice	0	0	0	0	0
Korporativne obveznice	1.706	6.104	5.713	3.923	17.446
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	1.014	17.583	18.597
Otvoreni investicijski fondovi	0	0	311.715	139.750	451.465
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	11.113	0	0	0	11.113
OSTALA IMOVINA	0	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	4.229.575	675.563	10.365.064	14.560.065	29.830.266
UKUPNE OBVEZE	89.369	1.489	342.661	379.121	812.641
NETO IMOVINA	4.140.206	674.073	10.022.402	14.180.944	29.017.625
IZVEDENICE	1.424	411	5.331	4.432	11.598
REPO UGOVORI	187.234	0	210.015	8.920	406.170

Izvor: HANFA

Tablica B1: Broj mirovinskih fondova (na kraju razdoblja)

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Obvezni mirovinski fondovi	4	4	4	4	4
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	4	4	6	6	6
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi		4	8	10	12
Ukupno	8	12	18	20	22

Izvor: HANFA

Tablica B2: Članstvo u mirovinskim fondovima (na kraju razdoblja)

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Obvezni mirovinski fondovi	1.070.932	1.170.092	1.248.931	1.322.010	1.395.693
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	8.773	30.022	51.121	75.161	103.923
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi		1112	5336	10.633	11.943
Ukupno	1.079.705	1.201.226	1.305.388	1.407.804	1.511.559

Izvor: HANFA

Tablica B3: Neto imovina mirovinskih fondova (u tis. kuna, na kraju razdoblja)

	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
Obvezni mirovinski fondovi	4.677.336	7.913.238	11.714.215	15.919.423	21.001.886
Otvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	29.591	95.682	206.269	397.335	692.810
Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi		1.235	7.682	60.303	119.082
Ukupno	4.706.927	8.010.155	11.928.166	16.377.061	21.813.778

Izvor: HANFA

Tablica B4: Struktura ulaganja imovine obveznih mirovinskih fondova (na kraju razdoblja, u tis. kuna)

Vrsta imovine	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
DOMAĆA IMOVINA	4.385.210	7.498.547	10.673.953	14.588.033	20.297.532
Vrijednosni papiri i depoziti	4.136.219	7.174.461	10.294.567	14.313.666	19.947.365
Dionice + GDR	160.478	279.148	333.484	851.845	3.127.776
Državne obveznice	3.256.039	6.210.223	8.709.190	11.447.577	13.484.885
Municipalne obveznice	0	66.697	60.016	62.810	76.277
Korporativne obveznice	141.538	521.763	442.878	476.121	451.259
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	0	0	258.985	1.147.996	2.543.021
Kratkoročni vrijednosni papiri	523.338	59.953	163.563	11.682	21.792
Depoziti	54.827	36.676	326.450	315.635	242.354
Novčana sredstva	121.679	221.129	148.781	138.521	232.527
Potraživanja	127.313	102.957	230.604	135.845	117.641
INOZEMNA IMOVINA	406.317	585.955	1.318.030	1.456.965	904.867
Dionice	93.717	62.982	134.902	218.338	689.226
Državne obveznice	88.956	41.257	208.561	232.649	0
Municipalne obveznice	0	0	0	0	0
Korporativne obveznice	54.216	57.855	52.765	183.122	42.114
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	169.427	423.862	921.801	822.855	173.527
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	4.791.527	8.084.502	11.991.983	16.044.997	21.202.399
Neto imovina	4.677.336	7.913.238	11.714.215	15.919.423	21.001.886

Izvor: HANFA

**Tablica B5: Struktura ulaganja imovine otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova
(na kraju razdoblja, u tis. kuna)**

Vrsta imovine	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.
DOMAĆA IMOVINA	29.811	91.876	198.645	392.823	687.823
Vrijednosni papiri i depoziti	24.283	87.013	186.430	376.158	648.184
Dionice + GDR	1.405	2.523	5.227	32.619	161.645
Državne obveznice	10.779	72.672	153.251	212.871	313.900
Municipalne obveznice	0	2.742	3.113	1.788	553
Korporativne obveznice	0	6.692	10.600	51.753	9.978
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	0	550	13.384	50.457	144.684
Kratkoročni vrijednosni papiri	7.443	1.780	49	0	0
Depoziti	4.656	54	805	26.669	17.424
Novčana sredstva	5.528	4.863	12.212	14.623	38.956
Potraživanja	0	0	4	2.042	683
INOZEMNA IMOVINA	2.057	6.825	11.905	22.818	28.501
Dionice	0	0	0	1.889	12.886
Državne obveznice	0	0	0	0	699
Municipalne obveznice	0	0	0	0	0
Korporativne obveznice	0	0	0	0	0
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	2.057	6.825	11.905	20.930	14.916
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	31.868	98.701	210.550	415.641	716.324
Neto imovina	29.591	95.682	206.269	397.335	692.810

Izvor: HANFA

**Tablica B6: Struktura ulaganja imovine zatvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova
(na kraju razdoblja, u tis. kuna)**

Vrsta imovine	2004.	2005.	2006.	2007.
DOMAĆA IMOVINA	739	20.545	59.099	118.447
Vrijednosni papiri i depoziti	649	17.744	55.322	111.222
Dionice + GDR	10	302	3.852	23.649
Državne obveznice	486	14.385	30.115	41.643
Municipalne obveznice	110	346	252	133
Korporativne obveznice	9	558	5.725	6.693
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	0	1.953	13.490	30.999
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	209
Depoziti	35	200	1.887	7.896
Novčana sredstva	90	2.102	3.438	6.359
Potraživanja	0	700	339	867
INOZEMNA IMOVINA	53	1.039	2.506	3.403
Dionice	0	0	0	2.262
Državne obveznice	0	0	0	0
Municipalne obveznice	0	0	0	0
Korporativne obveznice	0	0	0	0
Zatvoreni investicijski fondovi	0	0	0	0
Otvoreni investicijski fondovi	53	1.039	2.506	1.140
Kratkoročni vrijednosni papiri	0	0	0	0
Depoziti	0	0	0	0
UKUPNA IMOVINA	792	21.584	61.604	121.850
Neto imovina	748	21.511	60.303	119.082

Izvor: HANFA

Tablica C1: Adekvatnost kapitala društava za osiguranje i društava za reosiguranje sa stanjem na dan 31.12.2007.

Redni broj	DRUŠTVO	ADEKVATNOST KAPITALA							
		ŽIVOT				NEŽIVOT			
		JK >= 1/3 GS	JK >= min TK	K >= GS	UDOVOLJAVA	JK >= 1/3 GS	JK >= min TK	K >= GS	UDOVOLJAVA
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1	Agram životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
2	Allianz Zagreb d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	NE
3	Basler osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
4	Basler životno osiguranje d.d.	DA	NE	DA	NE				
5	Cosmopolitan Life d.d.	DA	DA	DA	DA				
6	Cardif osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
7	Croatia osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	DA	NE	DA	NE				
10	Euroherc osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
11	Generali osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
12	GRAWE Hrvatska d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
13	Osiguranje Helios d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
14	HOK osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
15	Jadransko osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
16	Kvarner Wiener Städtische osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
17	Merkur osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
18	Sunce osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
19	Triglav osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE	NE
20	UNIQA osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
21	Velebit osiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
22	Velebit životno osiguranje d.d.	DA	DA	DA	DA				
23	Osiguranje Zagreb d.d.	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
24	Allianz reosiguranje d.d.					DA	DA	DA	DA
25	Croatia Lloyd d.d.					DA	DA	DA	DA

Napomene:

- podaci u stupcima od 3 do 5 i od 7 do 9 preuzeti su iz obrasca Adekvatnost kapitala (AK) sukladno Pravilniku o načinu izračuna granica solventnosti (adekvatnosti kapitala) društva za osiguranje (NN 112/06)
- podaci u stupcima 6 i 10 ovisе o ispunjenju uvjeta iz prethodna tri stupca
- TK = temeljni kapital (članak 19. Zakona o osiguranju); JK = jamstveni kapital (članak 100. Zakona o osiguranju); K = kapital (članak 94. Zakona o osiguranju); GS = granica solventnosti (članak 98. i 99. Zakona o osiguranju)

Izvor: HANFA

Tablica C2: Odnos jamstvenog kapitala i granice solventnosti društava za osiguranje i društava za reosiguranje sa stanjem na dan 31.12.2007.

Redni broj	DRUŠTVO	JAMSTVENI KAPITAL (prema članku 100. ZO-a)		GRANICA SOLVENTNOSTI (prema čl. 98. i 99. ZO-a)		1/3 GRANICE SOLVENTNOSTI		ODSTUPANJE OD GRANICE SOLVENTNOSTI (>=1/3)	
		ŽIVOT	NEŽIVOT	ŽIVOT	NEŽIVOT	ŽIVOT	NEŽIVOT	ŽIVOT	NEŽIVOT
1	2	3	4	5	6	7	8	9 (3-7)	10 (4-8)
1	Agram životno osiguranje d.d.	106.579		32.566		10.855		95.724	
2	Allianz Zagreb d.d.	62.138	106.227	41.576	84.480	13.859	28.160	48.280	78.067
3	Basler osiguranje d.d.		27.260		4.047		1.349		25.911
4	Basler životno osiguranje d.d.	21.800		6.619		2.206		19.594	
5	Cosmopolitan Life d.d.	32.344		9.616		3.205		29.138	
6	Cardif osiguranje d.d.		23.496		127	0	42	0	23.454
7	Croatia osiguranje d.d.	66.942	1.654.790	60.860	360.166	20.287	120.055	46.655	1.534.734
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.		29.946		11.732	0	3.911		26.035
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	21.424		4.729		1.576		19.848	
10	Euroherc osiguranje d.d.		635.807		140.593		46.864		588.942
11	Generali osiguranje d.d.	85.730	31.118	13.101	9.345	4.367	3.115	81.363	28.003
12	GRAWE Hrvatska d.d.	154.505	83.816	63.287	20.706	21.096	6.902	133.409	76.914
13	Osiguranje Helios d.d.	38.872	22.999	13.035	9.741	4.345	3.247	34.527	19.752
14	HOK osiguranje d.d.		22.896		4.959		1.653		21.243
15	Jadransko osiguranje d.d.		448.783		91.457		30.486		418.298
16	Kvarner Wiener Städtische osiguranje d.d.	143.757	67.196	20.808	29.697	6.936	9.899	136.821	57.297
17	Merkur osiguranje d.d.	55.650	26.349	50.372	3.068	16.791	1.023	38.860	25.326
18	Sunce osiguranje d.d.		81.414		22.737		7.579		73.835
19	Triglav osiguranje d.d.	30.480	33.803	8.655	44.159	2.885	14.720	27.595	19.083
20	UNIQA osiguranje d.d.	32.311	26.954	7.838	4.863	2.613	1.621	29.698	25.333
21	Velebit osiguranje d.d.		33.802						33.802
22	Velebit životno osiguranje d.d.	34.568		123		41		34.527	
23	Osiguranje Zagreb d.d.	66.324	49.828	46.798	38.381	15.599	12.794	50.725	37.034
24	Allianz reosiguranje d.d.		24.103		649		216		23.887
25	Croatia Lloyd d.d.		224.562		36.380		12.127		212.435

Izvor: HANFA

Tablica C3: Odnos kapitala i granice solventnosti društava za osiguranje i društava za reosiguranje sa stanjem na dan 31.12.2007.

Redni broj	DRUŠTVO	KAPITAL (prema čl. 94. ZO-a)		GRANICA SOLVENTNOSTI (prema čl. 98. i 99. ZO-a)		ODSTUPANJE OD GRANICE SOLVENTNOSTI (>=)	
		ŽIVOT	NEŽIVOT	ŽIVOT	NEŽIVOT	ŽIVOT	NEŽIVOT
1	2	3	4	5	6	7 (3-5)	8 (4-6)
1	Agram životno osiguranje d.d.	74.285		32.566		41.719	
2	Allianz Zagreb d.d.	62.138	83.727	41.576	84.480	20.563	-753
3	Basler osiguranje d.d.		27.260		4.047		23.213
4	Basler životno osiguranje d.d.	21.800		6.619		15.181	
5	Cosmopolitan Life d.d.	32.344		9.616		22.728	
6	Cardif osiguranje d.d.		23.496		127		23.370
7	Croatia osiguranje d.d.	66.942	1.359.883	60.860	360.166	6.081	999.717
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.		29.946		11.732		18.214
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	21.424		4.729		16.695	
10	Euroherc osiguranje d.d.		599.569		140.593		458.976
11	Generali osiguranje d.d.	85.730	31.118	13.101	9.345	72.629	21.773
12	GRAWE Hrvatska d.d.	154.505	83.816	63.287	20.706	91.218	63.110
13	Osiguranje Helios d.d.	38.872	22.999	13.035	9.741	25.837	13.259
14	HOK osiguranje d.d.		22.896		4.959		17.937
15	Jadransko osiguranje d.d.		430.059		91.457		338.602
16	Kvarner Wiener Städtische osiguranje d.d.	143.707	67.004	20.808	29.697	122.899	37.307
17	Merkur osiguranje d.d.	55.650	26.349	50.372	3.068	5.279	23.281
18	Sunce osiguranje d.d.		75.114		22.737		52.377
19	Triglav osiguranje d.d.	30.480	33.480	8.655	44.159	21.824	-10.679
20	UNIQA osiguranje d.d.	32.311	26.954	7.838	4.863	24.473	22.091
21	Velebit osiguranje d.d.		33.802				33.802
22	Velebit životno osiguranje d.d.	34.568		123		34.445	
23	Osiguranje Zagreb d.d.	63.004	49.828	46.798	38.381	16.207	11.447
24	Allianz reosiguranje d.d.		24.103		649		23.454
25	Croatia Lloyd d.d.		216.394		36.380		180.014

Izvor: HANFA

Tablica C4: Osnovni osigurateljno-tehnički pokazatelji

Redni broj	DRUŠTVO	RAZMJER ŠTETA (%)		RAZMJER TROŠKOVA (%)		KOMBINIRANI RAZMJER (%)		REZULTAT ULAGANJA (%)		KOEFIČIJENT ZADUŽENOSTI		RENTABILNOST VLAST. SREDSTAVA (%)		RENTABILNOST IMOVINE (%)	
		2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
1	Agram životno osiguranje d.d.	54,4	75,9	43,4	24,4	97,7	100,3	3,8	4,6	0,8	0,9	25,4	26,1	3,3	3,2
2	Allianz Zagreb d.d.	71,6	69,7	31,1	35,1	102,7	104,7	6,3	6,4	0,9	0,9	29,5	19,1	2,7	1,8
3	Basler osiguranje d.d.	50,8	50,3	62,0	53,9	112,8	104,2	2,8	5,1	0,6	0,6	-1,9	8,0	-0,8	3,2
4	Basler životno osiguranje d.d.	72,1	66,1	36,4	44,8	108,4	110,9	2,3	3,9	0,7	0,8	-6,7	-7,4	-2,1	-1,5
5	Cardif osiguranje d.d.		67,7		652,3		719,9		2,6		0,1		-16,3		-18,0
6	Cosmopolitan Life VIG d.d.	57,9	61,2	50,8	48,8	108,7	110,0	4,6	5,8	0,8	0,8	3,1	5,4	0,7	1,1
7	Croatia osiguranje d.d.	75,3	78,9	42,2	43,8	117,5	122,7	4,5	5,9	0,8	0,8	9,1	6,3	1,7	1,5
8	Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	49,6	48,8	37,0	39,6	86,6	88,4	1,4	2,1	0,6	0,7	1,3	4,8	0,5	1,5
9	Erste Sparkassen osiguranje d.d.	70,0	78,0	48,7	36,2	118,7	114,2	2,8	4,7	0,7	0,8	-21,0	-11,5	-9,2	-2,5
10	Euroherc osiguranje d.d.	60,2	62,2	37,0	35,3	97,2	97,6	2,8	3,0	0,7	0,7	7,2	6,9	2,3	2,2
11	Generali osiguranje d.d.	63,3	62,7	98,4	99,8	161,7	162,5	3,0	6,1	0,8	0,9	-14,7	-6,5	-3,5	-0,9
12	GRAWE Hrvatska d.d.	90,7	91,9	29,0	31,8	119,7	123,7	5,4	6,3	0,9	0,9	16,0	16,5	1,0	0,9
13	Osiguranje Helios d.d.	97,3	87,5	42,3	41,3	139,7	128,8	7,6	4,9	0,9	0,9	2,3	0,4	0,2	0,0
14	HOK osiguranje d.d.	60,0	57,3	44,8	38,5	104,8	95,8	2,3	14,2	0,3	0,6	1,6	0,5	1,1	0,2
15	Jadransko osiguranje d.d.	59,1	70,1	38,3	34,8	97,4	104,9	1,5	7,9	0,6	0,6	5,6	6,5	2,2	2,5
16	Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	63,7	71,1	46,2	45,0	109,9	116,1	5,8	7,7	0,8	0,9	4,5	9,6	0,7	1,3
17	Merkur osiguranje d.d.	87,9	88,8	28,1	27,0	116,0	115,8	4,7	7,8	0,9	0,9	11,9	58,3	1,1	3,6
18	Sunce osiguranje d.d.	76,0	77,2	28,8	26,8	104,8	104,0	6,5	10,4	0,7	0,7	5,0	8,7	1,6	2,5
19	Triglav osiguranje d.d.	71,9	72,6	40,5	44,1	112,4	116,7	7,0	8,8	0,9	0,9	5,1	8,1	0,7	0,7
20	UNIQA osiguranje d.d.	67,2	65,0	48,2	43,8	115,4	108,8	3,7	4,4	0,8	0,8	3,6	5,6	0,8	1,0
21	Velebit osiguranje d.d.								1,6		0,1		-9,6		-10,0
22	Velebit životno osiguranje d.d.		99,8		119,7		219,5		1,5		0,1		-7,9		-7,6
23	Osiguranje Zagreb d.d. *	66,5	71,2	44,5	52,2	111,0	123,3	4,6	0,6	0,9	0,9	14,1	-26,6	0,7	-2,6
24	Allianz reosiguranje d.d.	156,3	7,9	124,3	345,5	280,6	353,3	5,9	6,2	0,2	0,2	2,2	1,9	1,7	1,4
25	Croatia Lloyd d.d.	71,3	70,4	9,4	8,3	80,7	78,7	2,8	5,8	0,6	0,6	20,6	25,2	6,6	7,9
	UKUPNO	70,8	73,9	39,4	40,2	110,3	114,1	4,5	5,7	0,8	0,8	8,7	7,6	1,6	1,5

* Iskazani rezultati poslovanja odnose se na Restatement potvrđen u Mišljenju revizora u Revizorskom izvješću za 2007.

Izvor: HANFA

Tablica C5: Odnos poslovnih rashoda (izdaci za obavljanje djelatnosti) i zarađene premije neživotnih osiguranja za razdoblje 01.01.-31.12.2007.

DRUŠTVO	ZARAĐENA PREMIJA		POSLOVNI RASHODI		ODNOS POSLOVNIH RASHODA I ZARAĐENE PREMIJE u %	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Allianz Zagreb d.d.	395.208	471.230	127.996	176.241	32,4%	37,4%
Basler osiguranje d.d.	17.736	19.155	10.663	10.640	60,1%	55,5%
Cardif osiguranje d.d.		844		5.503		652,3%
Croatia osiguranje d.d.	2.220.644	2.276.571	711.295	772.994	32,0%	34,0%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	43.198	68.474	21.240	30.373	49,2%	44,4%
Euroherc osiguranje d.d.	855.400	933.312	266.254	279.655	31,1%	30,0%
Generali osiguranje d.d.	19.822	43.283	38.649	59.831	195,0%	138,2%
Grawe Hrvatska d.d.	92.581	105.465	31.494	38.676	34,0%	36,7%
Osiguranje Helios d.d.	38.907	52.610	17.754	24.419	45,6%	46,4%
HOK osiguranje d.d.	4.426	11.652	2.057	11.150	46,5%	95,7%
Jadransko osiguranje d.d.	576.975	613.615	191.479	191.726	33,2%	31,2%
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	145.206	183.859	60.942	74.637	42,0%	40,6%
Merkur osiguranje d.d.	27.441	15.683	11.896	11.136	43,4%	71,0%
Sunce osiguranje d.d.	107.551	136.407	31.558	37.233	29,3%	27,3%
Triglav osiguranje d.d.	213.128	252.053	71.464	84.208	33,5%	33,4%
Uniqa osiguranje d.d.	18.103	23.618	8.543	13.004	47,2%	55,1%
Velebit osiguranje d.d.				4.009		
Osiguranje Zagreb d.d.	222.931	209.396	85.451	122.792	38,3%	58,6%
UKUPNO	4.999.259	5.417.226	1.688.737	1.948.228	33,8%	36,0%

Izvor: HANFA

Tablica C6: Izdaci za osigurane slučajeve neživotnih osiguranja, bruto iznos za razdoblje 01.01.-31.12.2007. (u tis. kuna)

DRUŠTVO	LIKVIDIRANE ŠTETE, BRUTO IZNOSI		PROMJENA PRIČUVA ZA ŠTETE, BRUTO IZNOSI		UKUPNO IZDACI ZA OSIGURANE SLUČAJEVE, BRUTO IZNOSI	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Allianz Zagreb d.d.	232.770	231.148	37.548	68.073	270.317	299.221
Basler osiguranje d.d.	5.256	4.568	4.297	5.857	9.552	10.425
Cardif osiguranje d.d.				20		20
Croatia osiguranje d.d.	1.758.932	1.792.403	108.845	132.705	1.867.778	1.925.108
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	15.439	31.394	5.988	2.021	21.427	33.415
Euroherc osiguranje d.d.	475.642	502.917	43.100	85.269	518.742	588.186
Generali osiguranje d.d.	14.821	32.686	11.744	24.048	26.564	56.734
Grawe Hrvatska d.d.	66.439	66.738	14.346	20.535	80.785	87.274
Osiguranje Helios d.d.	41.085	45.316	7.200	9.601	48.285	54.917
HOK osiguranje d.d.	264	1.305	3.004	5.583	3.269	6.888
Jadransko osiguranje d.d.	317.520	341.529	20.834	89.035	338.353	430.564
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	142.962	157.603	-6.561	16.195	136.401	173.797
Merkur osiguranje d.d.	14.427	10.578	9.935	5.571	24.362	16.149
Sunce osiguranje d.d.	91.395	106.054	-10.086	3.050	81.308	109.104
Triglav osiguranje d.d.	145.944	162.893	8.735	24.379	154.679	187.272
Uniqa osiguranje d.d.	40.429	18.197	-16.040	5.658	24.389	23.854
Velebit osiguranje d.d.						
Osiguranje Zagreb d.d.	146.738	129.368	-13.793	87.396	132.945	216.764
UKUPNO	3.510.062	3.634.697	229.094	584.995	3.739.157	4.219.692

Izvor: HANFA

Tablica C7: Odnos poslovnih rashoda (izdaci za obavljanje djelatnosti) i zaradene premije životnih osiguranja za razdoblje 01.01.-31.12.2007.

DRUŠTVO	ZARAĐENA PREMIJA		POSLOVNI RASHODI		ODNOS POSLOVNIH RASHODA I ZARAĐENE PREMIJE u %	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Agram životno osiguranje d.d.	200.067	215.367	40.571	30.027	20,3%	13,9%
Allianz Zagreb d.d.	349.987	423.470	91.455	123.556	26,1%	29,2%
Basler životno osiguranje d.d.	41.624	60.319	14.882	26.391	35,8%	43,8%
Cosmopolitan Life VIG d.d.	51.922	69.819	26.400	34.163	50,8%	48,9%
Croatia osiguranje d.d.	294.413	343.533	97.904	110.499	33,3%	32,2%
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	50.806	64.554	24.229	23.385	47,7%	36,2%
Generali osiguranje d.d.	96.807	90.669	80.108	87.996	82,8%	97,1%
Grawe Hrvatska d.d.	247.291	261.709	69.443	78.545	28,1%	30,0%
Osiguranje Helios d.d.	53.003	53.791	21.856	19.806	41,2%	36,8%
Kvarner Vienna Insurance Group d.	121.892	144.701	60.398	63.620	49,6%	44,0%
Merkur osiguranje d.d.	210.798	257.471	53.755	62.588	25,5%	24,3%
Triglav osiguranje d.d.	59.591	78.732	21.567	28.471	36,2%	36,2%
Uniqa osiguranje d.d.	48.396	63.094	23.234	23.249	48,0%	36,8%
Velebit životno osiguranje d.d.		2.834		3.413		120,4%
Osiguranje Zagreb d.d.	199.623	201.987	70.043	93.451	35,1%	46,3%
UKUPNO	2.026.220	2.332.052	695.846	809.160	34,3%	34,7%

Izvor: HANFA

Tablica C8: Izdaci za osigurane slučajeve životnih osiguranja, bruto iznosi (bez matematičke pričuve životnih osiguranja) za razdoblje 01.01.-31.12.2007. (u tis. kuna)

DRUŠTVO	LIKVIDIRANE ŠTETE		PROMJENA PRICUVA ZA ŠTETE		UKUPNO	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Agram životno osiguranje d.d.	16.275	40.545	2.533	2.483	18.808	43.029
Allianz Zagreb d.d.	34.694	54.502	4.774	3.632	39.468	58.135
Basler životno osiguranje d.d.	725	2.258	336	522	1.061	2.779
Cosmopolitan Life VIG d.d.	4.014	3.392	47	635	4.061	4.027
Croatia osiguranje d.d.	126.931	150.060	3.329	1.186	130.260	151.246
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	888	3.588	616	323	1.504	3.911
Generali osiguranje d.d.	7.779	11.553	1.691	4.514	9.471	16.067
Grawe Hrvatska d.d.	71.024	93.052	1.444	1.577	72.468	94.629
Osiguranje Helios d.d.	23.256	107.897	2.169	-1.606	25.425	106.291
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	33.628	20.813	-4.888	-1.173	28.740	19.640
Merkur osiguranje d.d.	30.353	48.326	1.539	7.273	31.892	55.599
Triglav osiguranje d.d.	20.090	25.856	2.465	590	22.555	26.446
Uniqa osiguranje d.d.	4.997	7.970	279	-575	5.276	7.395
Velebit životno osiguranje d.d.				1		1
Osiguranje Zagreb d.d.	46.392	66.829	-10.929	6.948	35.463	73.777
UKUPNO	421.048	636.639	5.405	26.330	426.453	662.969

Izvor: HANFA

Tablica C9: Pregled zaračunate bruto premije neživotnih i životnih osiguranja na dan 31.12.2007. (u tis. kuna)

DRUŠTVO	NEŽIVOTNA OSIGURANJA					ŽIVOTNA OSIGURANJA					UKUPNO				
	2006	2007	Indeks 2007/ 2006	Udio u premiji svih društava u %		2006	2007	Indeks 2007/ 2006	Udio u premiji svih društava u %		2006	2007	Indeks 2007/ 2006	Udio u premiji svih društava u %	
				2006	2007				2006	2007				2006	2007
Agram životno osiguranje d.d.						201.491	214.579	106,5	9,3%	8,6%	201.491	214.579	106,5	2,5%	2,4%
Allianz Zagreb d.d.	519.451	636.355	122,5	8,6%	9,7%	354.083	427.144	120,6	16,4%	17,2%	873.534	1.063.499	121,8	10,7%	11,7%
Basler osiguranje d.d.	21.094	24.015	113,8	0,4%	0,4%				0,0%	0,0%	21.094	24.015	113,8	0,3%	0,3%
Basler životno osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	42.072	61.117	145,3	1,9%	2,5%	42.072	61.117	145,3	0,5%	0,7%
Cardif osiguranje d.d.		844		0,0%	0,0%				0,0%	0,0%		844		0,0%	0,0%
Cosmopolitan Life VIG d.d.				0,0%	0,0%	53.822	72.112	134,0	2,5%	2,9%	53.822	72.112	134,0	0,7%	0,8%
Croatia osiguranje d.d.	2.654.716	2.751.953	103,7	44,1%	41,8%	296.670	343.964	115,9	13,7%	13,9%	2.951.386	3.095.917	104,9	36,1%	34,2%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	59.145	78.213	132,2	1,0%	1,2%				0,0%	0,0%	59.145	78.213	132,2	0,7%	0,9%
Erste Sparkassen osiguranje d.d.				0,0%	0,0%	51.489	65.550	127,3	2,4%	2,6%	51.489	65.550	127,3	0,6%	0,7%
Euroherc osiguranje d.d.	920.601	1.001.296	108,8	15,3%	15,2%				0,0%	0,0%	920.601	1.001.296	108,8	11,3%	11,0%
Generali osiguranje d.d.	63.417	120.980	190,8	1,1%	1,8%	152.763	155.843	102,0	7,1%	6,3%	216.180	276.823	128,1	2,6%	3,1%
Grawe Hrvatska d.d.	146.145	159.234	109,0	2,4%	2,4%	248.983	263.738	105,9	11,5%	10,6%	395.128	422.972	107,1	4,8%	4,7%
Osiguranje Helios d.d.	69.916	80.442	115,1	1,2%	1,2%	54.217	55.207	101,8	2,5%	2,2%	124.133	135.649	109,3	1,5%	1,5%
HOK osiguranje d.d.	4.965	30.033	604,9	0,1%	0,5%				0,0%	0,0%	4.965	30.033	604,9	0,1%	0,3%
Jadransko osiguranje d.d.	612.059	637.539	104,2	10,2%	9,7%				0,0%	0,0%	612.059	637.539	104,2	7,5%	7,0%
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	232.407	281.066	120,9	3,9%	4,3%	168.433	197.325	117,2	7,8%	7,9%	400.840	478.391	119,4	4,9%	5,3%
Merkur osiguranje d.d.	40.896	30.838	75,4	0,7%	0,5%	218.355	266.768	122,2	10,1%	10,7%	259.251	297.607	114,8	3,2%	3,3%
Sunce osiguranje d.d.	122.293	155.233	126,9	2,0%	2,4%				0,0%	0,0%	122.293	155.233	126,9	1,5%	1,7%
Triglav osiguranje d.d.	258.921	297.857	115,0	4,3%	4,5%	59.461	78.723	132,4	2,7%	3,2%	318.382	376.579	118,3	3,9%	4,2%
Uniqa osiguranje d.d.	47.710	63.020	132,1	0,8%	1,0%	61.947	75.606	122,1	2,9%	3,0%	109.657	138.625	126,4	1,3%	1,5%
Velebit osiguranje d.d.					0,0%				0,0%	0,0%				0,0%	0,0%
Velebit životno osiguranje d.d.					0,0%		2.851		0,0%	0,1%		2.851		0,0%	0,0%
Osiguranje Zagreb d.d.	241.356	233.272	96,7	4,0%	3,5%	201.277	202.217	100,5	9,3%	8,1%	442.633	435.489	98,4	5,4%	4,8%
UKUPNO	6.015.094	6.582.189	109,4	100,0%	100,0%	2.165.061	2.482.743	114,7	100,0%	100,0%	8.180.156	9.064.932	110,8	100,0%	100,0%

Izvor: HANFA

Tablica C10: Rezultat tehničkih računa i ukupnoga obračuna po društvima za osiguranje i društvima za reosiguranje na dan 31.12.2007. (u tis. kuna)

DRUŠTVO	REZULTAT TEHNIČKOGA RAČUNA				NETEHNIČKI RAČUN	
	NEŽIVOTNA OSIGURANJA I REOSIGURANJA		ŽIVOTNA OSIGURANJA I REOSIGURANJA		UKUPNI OBRAČUN (neto dobit ili gubitak)	
	2006.	2007.	2006.	2007.	2006.	2007.
Agram životno osiguranje d.d.			29.358	37.905	22.814	27.807
Allianz Zagreb d.d.	30.147	28.708	12.702	5.854	40.951	35.045
Basler osiguranje d.d.	-1.162	239			-551	2.237
Basler životno osiguranje d.d.			-2.282	-3.289	-1.789	-1.754
Cardif osiguranje d.d.		-4.620				-4.620
Cosmopolitan Life VIG d.d.			1.327	2.699	994	1.897
Croatia osiguranje d.d.	49.188	27.675	3.218	4.909	105.078	109.560
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	155	1.308			397	1.432
Erste Sparkassen osiguranje d.d.			-7.499	-3.909	-6.826	-2.846
Euroherc osiguranje d.d.	40.177	42.429			40.648	43.633
Generali osiguranje d.d.	-12.584	-11.030	-10.342	953	-14.997	-5.045
Grawe Hrvatska d.d.	-5.481	7.180	21.835	6.836	17.680	17.752
Osiguranje Helios d.d.	-310	1.249	615	-812	1.095	176
HOK osiguranje d.d.	-287	-3.697			377	108
Jadransko osiguranje d.d.	13.145	30.013			25.208	31.983
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	-4.886	-6.365	721	8.876	5.991	13.429
Merkur osiguranje d.d.	-741	-3.323	12.711	54.985	12.910	49.053
Sunce osiguranje d.d.	5.115	5.545			4.026	7.110
Triglav osiguranje d.d.	-2.724	-8.214	486	7.152	3.681	5.561
Uniqa osiguranje d.d.	-2.723	-4.777	1.713	5.787	2.025	3.157
Velebit osiguranje d.d.		-4.009				-3.589
Velebit životno osiguranje d.d.				-3.392		-2.976
Osiguranje Zagreb d.d.*	3.757	-37.904	7.381	-42.440	9.958	-43.358
Allianz reosiguranje d.d.	-569	-871			520	453
Croatia Lloyd d.d.	45.638	59.083			41.162	56.674
UKUPNO	155.854	118.618	71.944	82.115	311.349	342.881

* Iskazani rezultati poslovanja odnose se na Restatement potvrđen u Mišljenju revizora u Revizorskom izvješću za 2007.

Rezultati tehničkog računa prije Restatement-a su za neživotno osiguranje: -234.812 tis kn, za životno osiguranje - 228.924 tis kn, dok je rezultat netehničkog računa -474.592 tis kn.

Izvor: HANFA

Tablica C11: Izdvajanja u tehničke pričuve društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. (u tis. kuna)

DRUŠTVO	TEHNIČKE PRIČUVE U K U P N O		PRIJENOSNE PREMIJE		MATEMATIČKA PRIČUVA		PRIČUVE ŠTETA		PRIČUVE ZA POVRATE PREMIJA		PRIČUVE ZA IZRAVNAVANJE ŠTETA		OSTALE TEHNIČKE PRIČUVE	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Agram životno osiguranje d.d.	543.498	665.188	4.896	3.536	525.063	645.630	13.539	16.022						
Allianz Zagreb d.d.	1.071.526	1.362.488	202.372	255.879	619.875	785.462	248.591	319.601	686	1.481			2	64
Basler osiguranje d.d.	30.866	36.568	12.057	12.649			18.809	23.919						
Basler životno osiguranje d.d.	50.345	87.985	62	92	49.916	87.003	368	890						
Cardif osiguranje d.d.		571						20						551
Cosmopolitan Life VIG d.d.	96.544	129.595	78	231	96.419	128.683	47	682						
Croatia osiguranje d.d.	4.680.459	5.084.601	946.839	1.025.912	1.188.081	1.379.069	2.545.538	2.665.621						14.000
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	42.251	57.353	29.881	39.620			9.293	11.314	3.077	6.419				
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	42.505	89.317	-50	-43	41.460	88.663	595	698	500					
Euroherc osiguranje d.d.	995.993	1.128.506	454.987	506.806			541.006	621.700						
Generali osiguranje d.d.	196.219	295.145	16.386	54.507	137.761	190.296	13.242	26.050					28.830	24.292
Grawe Hrvatska d.d.	1.523.377	1.708.602	61.209	67.431	1.347.180	1.507.957	107.623	126.770					7.366	6.444
Osiguranje Helios d.d.	482.633	440.324	27.851	34.007	366.230	319.559	88.552	86.646				111		
HOK osiguranje d.d.	10.863	33.531	905	18.207			9.958	15.323				1		
Jadransko osiguranje d.d.	585.983	685.557	301.384	312.241			284.599	373.316						
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	527.354	644.625	90.171	105.497	311.109	392.814	123.015	143.644					3.059	2.671
Merkur osiguranje d.d.	1.022.454	1.197.771	15.326	10.397	944.992	1.113.746	61.903	73.242				47	233	339
Sunce osiguranje d.d.	151.554	163.549	57.459	67.926			93.895	95.476	128	147	71			
Triglav osiguranje d.d.	416.898	477.819	109.991	126.828	111.204	130.343	195.157	220.109			387	380	159	159
Uniqa osiguranje d.d.	103.302	147.276	7.229	12.397	81.806	119.122	13.120	15.757	1.147					
Velebit osiguranje d.d.														
Velebit životno osiguranje d.d.		2.844		17		2.827		1						
Osiguranje Zagreb d.d.	1.118.596	1.405.564	94.191	104.749	873.253	1.068.883	151.153	231.932						
Velebit osiguranje d.d.		571						20						551
Velebit životno osiguranje d.d.														
Allianz reosiguranje d.d.	505	534	6	23			499	511						
Croatia Lloyd d.d.	339.459	359.604	30.434	32.313			284.714	302.093	197	219			24.113	24.978
UKUPNO	14.033.184	16.205.487	2.463.663	2.791.221	6.694.349	7.960.055	4.805.217	5.371.356	5.735	8.267	458	539	63.761	74.050

Izvor: HANFA

Tablica C12: Račun dobiti i gubitka društava za osiguranje i društava za reosiguranje za razdoblje 01.01.-31.12.2007. (u tis. kuna)

Broj pozicije	Oznaka pozicije	Opis pozicije	2006	2007
A TEHNIČKI RAČUN - POSLOVI NEŽIVOTNIH OSIGURANJA				
001	I	Zarađene premije (prihodovane)	5.166.685	5.590.217
006	II	Raspoređeni rezultat ulaganja iz netehničkog računa (<i>pozicija C, VI s protivnim predznakom</i>)	255.294	383.518
007	III	Ostali tehnički prihod, neto od reosiguranja	369.802	468.401
008	IV	Izdaci za osigurane slučajeve, neto od reosiguranja	-3.498.256	-3.848.183
015	V	Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	17.277	-13.978
016	VI	Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja	-3.188	-5.981
019	VII	Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto	-1.703.946	-1.938.906
029	VIII	Ostali osigurateljno - tehnički izdaci, neto od reosiguranja	-447.772	-516.391
030	IX	Promjena izravnavajućih pričuva (kolebanje šteta)	-41	-80
031	X	Rezultat tehničkog računa - neživotno osiguranje (<i>pozicija C, I</i>)	155.854	118.618
B TEHNIČKI RAČUN - POSLOVI ŽIVOTNIH OSIGURANJA				
032	I	Zarađene premije (prihodovane)	2.026.220	2.332.052
037	II	Prihod od ulaganja	594.801	675.129
047	III	Nerealizirani dobiti kod ulaganja	8.752	98.555
048	IV	Ostali osigurateljno - tehnički prihod, neto od reosiguranja	35.590	63.251
049	V	Izdaci za osigurane slučajeve, neto	-416.186	-644.645
056	VI	Promjena ostalih tehničkih pričuva, neto od reosiguranja	-1.197.801	-1.350.114
061	VII	Izdaci za povrate premija (bonusi i popusti), neto od reosiguranja	8.679	1.147
064	VIII	Poslovni rashodi (izdaci za obavljanje djelatnosti), neto	-695.846	-803.309
074	IX	Troškovi ulaganja	-214.969	-157.967
081	X	Nerealizirani gubici kod ulaganja	-99	-66.642
082	XI	Ostali tehnički troškovi, neto od reosiguranja	-73.439	-58.424
083	XII	Raspoređeni rezultat ulaganja na netehnički račun, (<i>pozicija C, IV s protivnim predznakom</i>)	-3.759	-6.919
084	XIII	Rezultat tehničkog računa - životno osiguranje (<i>pozicija C, II</i>)	71.944	82.115
C NETEHNIČKI RAČUN - UKUPNI OBRAČUN				
085	I	Rezultat tehničkog računa - neživotno osiguranje (<i>pozicija A, X</i>)	155.854	118.618
086	II	Rezultat tehničkog računa - životno osiguranje (<i>pozicija B, XIII</i>)	71.944	82.115
087	III	Prihod od ulaganja	549.819	760.775
097	IV	Raspoređeni rezultat ulaganja s tehničkog računa životnih osiguranja (<i>poz. B, XII s protivnim predznakom</i>)	3.759	6.919
098	V	Troškovi ulaganja	-197.178	-194.345
105	VI	Raspoređeni rezultat ulaganja na tehnički račun neživotnog osiguranja (<i>poz. A, II s protivnim predznakom</i>)	-255.294	-383.518
106	VII	Ostali prihodi	77.015	64.681
107	VIII	Ostali troškovi, uključujući vrijednosna usklađenja	-17.388	-40.604
108	IX	Porez na dobit ili gubitak iz redovnih aktivnosti	-81.375	-74.926
109	X	Dobit ili gubitak od redovnih aktivnosti poslije poreza	307.155	339.715
110	XI	Izvanredni prihod	6.828	3.158
111	XII	Izvanredni rashod	-2.634	-3.421
112	XIII	Dobit ili gubitak iz izvanrednih aktivnosti	4.194	-263
113	XIV	Porez na dobit ili gubitak iz izvanrednih aktivnosti		433
114	XV	Ostali porezi (koji nisu prikazani pod prethodnim pozicijama)		2.997
115	XVI	Dobit ili gubitak obračunskog razdoblja	311.349	342.881

Tablica C13: Udjel aktive pojedinog društva za osiguranje i društva za reosiguranje u ukupnoj aktivi svih društava u 2006. i 2007.

DRUŠTVO	2006	udjel	2007	udjel
Agram životno osiguranje d.d.	696.009	3,5%	874.192	3,8%
Allianz Zagreb d.d.	1.510.799	7,7%	1.989.438	8,6%
Basler osiguranje d.d.	67.899	0,3%	70.196	0,3%
Basler životno osiguranje d.d.	84.098	0,4%	121.012	0,5%
Cardif osiguranje d.d.			25.699	0,1%
Cosmopolitan Life VIG d.d.	138.850	0,7%	180.623	0,8%
Croatia osiguranje d.d.	6.246.419	31,8%	7.238.406	31,1%
Croatia zdravstveno osiguranje d.d.	77.073	0,4%	93.476	0,4%
Erste Sparkassen osiguranje d.d.	73.998	0,4%	115.358	0,5%
Euroherc osiguranje d.d.	1.757.066	8,9%	1.944.882	8,4%
Generali osiguranje d.d.	425.724	2,2%	535.392	2,3%
Grawe Hrvatska d.d.	1.700.262	8,6%	1.899.751	8,2%
Osiguranje Helios d.d.	560.969	2,9%	511.327	2,2%
HOK osiguranje d.d.	34.647	0,2%	59.219	0,3%
Jadransko osiguranje d.d.	1.148.657	5,8%	1.305.734	5,6%
Kvarner Vienna Insurance Group d.d.	898.926	4,6%	1.062.167	4,6%
Merkur osiguranje d.d.	1.169.360	5,9%	1.369.998	5,9%
Sunce osiguranje d.d.	259.472	1,3%	283.149	1,2%
Triglav osiguranje d.d.	530.888	2,7%	760.584	3,3%
Uniq osiguranje d.d.	269.669	1,4%	322.471	1,4%
Velebit osiguranje d.d.			35.997	0,2%
Velebit životno osiguranje d.d.			39.287	0,2%
Osiguranje Zagreb d.d.	1.353.224	6,9%	1.662.376	7,1%
Allianz reosiguranje d.d.	30.086	0,2%	31.443	0,1%
Croatia Lloyd d.d.	628.706	3,2%	721.299	3,1%
UKUPNO	19.662.801	100,0%	23.253.478	100,0%

Izvor: HANFA

Tablica D1: Agregirana bilanca leasing društava - AKTIVA (na kraju razdoblja, u tis. kuna)

	Opis	31.12.2005. ¹⁾	31.12.2006. ¹⁾	31.12.2007. ²⁾
	AKTIVA			
A.	DUGOTRAJNA IMOVINA (stalna sredstva)	18.409.748	24.699.527	26.913.287
I.	NEMATERIJALNA IMOVINA	44.611	75.073	23.924
II.	MATERIJALNA IMOVINA	7.708.095	10.402.958	11.294.819
2.1	Materijalna imovina u pripremi (investicije u tijeku)	768.634	1.602.920	417.245
2.2	Materijalna imovina dana u operativni leasing	6.786.582	8.585.080	10.655.907
	u tome imovina dana u operativni leasing nerezidentima	26.015	32.249	3.528
2.2.1	Osobni automobili	3.604.841	4.711.876	6.100.747
2.2.2	Gospodarska (teretna + prijevozna) vozila	813.913	956.534	958.429
2.2.3	Strojevi i oprema	936.450	1.039.250	1.939.812
2.2.4	Postrojenja	31.063	27.877	15.031
2.2.5	Nekretnine	966.788	1.179.058	682.405
2.2.6	Plovila	348.705	579.767	899.939
2.2.7	Ostalo	84.822	90.719	59.545
2.3	Ostala materijalna imovina	152.880	214.958	221.667
III.	DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	4.398.594	5.663.369	4.492.072
3.1	Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate	1.261	18.828	79.659
3.2	Dani dugoročni zajmovi povezanim osobama	1.413	189.459	0
3.3	Ulaganja u dugoročne vrijednosne papire	64.310	96.888	103.215
3.4	Dani dugoročni zajmovi	4.326.719	5.351.956	4.295.006
3.5	Dani dugoročni depoziti	0	650	509
3.6	Ostala financijska imovina	4.891	5.587	13.684
IV.	DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	6.258.448	8.558.127	11.102.471
4.1	Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	6.258.187	8.547.397	11.097.553
4.2	Potraživanja od povezanih osoba	0	0	0
4.3	Ostala potraživanja	261	10.730	4.919
B.	KRATKOTRAJNA IMOVINA	1.933.714	2.172.971	3.250.652
I.	ZALIHE	51.894	198.040	96.778
II.	KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	1.242.884	1.313.182	1.810.948
2.1	Potraživanja po osnovi operativnog leasinga	252.749	217.333	239.221
2.2	Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	585.649	501.364	778.280
2.3	Potraživanja od povezanih poduzeća	6.459	18.811	18.040
2.4	Potraživanja od države i drugih institucija	125.927	122.864	100.883
2.5	Ostala potraživanja	272.099	452.811	674.523
III.	KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	417.874	309.862	967.441
	Ulaganje u podružnice, pridružena društva i zajedničke poduhvate	0	0	0
3.1	Ulaganja u vrijednosne papire	2.504	16.710	102.244
3.2	Dani zajmovi	278.122	187.571	463.602
3.3	Dani depoziti	121.585	88.566	382.160
3.4	Ostala imovina	15.663	17.015	19.437
IV.	NOVAC NA RAČUNU I BLAGAJNI	221.063	351.887	375.484
C.	PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA	60.140	96.093	152.091
D.	UKUPNA AKTIVA	20.403.602	26.968.591	30.316.030
E.	Aktivni izvanbilančni zapisi	107.490	111.739	760.153

Tablica D2: Agregirana bilanca leasing društava - PASIVA (na kraju razdoblja, u tis. kuna)

	Opis	31.12.2005. ¹⁾	31.12.2006. ¹⁾	31.12.2007. ²⁾
	PASIVA			
A.	KAPITAL I REZERVE	742.138	860.497	794.324
I.	Upisani kapital	342.040	380.419	429.256
	u tome u vlasništvu nerezidenata	180.619	197.350	287.270
II.	Revalorizacijska rezerva	733	5.692	7
III.	Ostale rezerve	368.479	442.903	279.510
IV.	Zadržana dobit/preneseni gubitak	-196.210	-58.419	153.559
V.	Dobit/gubitak tekuće godine	227.096	89.902	-68.008
B.	DUGOROČNE OBVEZE	17.749.955	23.367.423	26.265.275
I.	Obveze prema povezanim poduzećima	10.330.070	12.463.863	12.836.471
II.	Obveze za dugoročne kredite ino banaka i financijskih institucija	5.818.973	8.837.153	11.415.486
III.	Obveze za dugoročne kredite domaćih banaka i financijskih institucija	388.555	558.976	414.074
IV.	Obveze za predujmove, depozite i jamstva po osnovi leasinga	1.112.955	1.384.174	1.595.008
	Obveze za izdane vrijednosne papire	0	0	0
V.	Ostale dugoročne obveze	99.401	123.258	4.236
C.	KRATKOROČNE OBVEZE	1.574.636	2.274.685	2.641.372
I.	Kratkoročne obveze prema povezanim poduzećima	545.226	601.178	712.790
II.	Obveze za kredite ino banaka i financijskih institucija	358.047	572.944	523.357
III.	Obveze za kredite domaćih banaka i financijskih institucija	150.312	331.988	649.962
	Obveze za kratkoročne vrijednosne papire	0	0	0
IV.	Obveze za predujmove, depozite i jamstva po osnovi leasinga	158.372	179.278	346.053
V.	Ostale kratkoročne obveze	362.679	589.297	409.210
D.	ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	336.874	465.986	615.059
E.	UKUPNA PASIVA	20.403.602	26.968.591	30.316.030
F.	Pasivni izvanbilančni zapisi	107.490	111.739	760.153

¹⁾ Podaci za 57 društava registriranih za djelatnost leasinga na 31.12.2005. i 31.12.2006.

²⁾ Preliminarni podaci za 25 društava registriranih za djelatnost leasinga na dan 31.12.2007.

Izvor: HANFA

Tablica D3: Izvješće o strukturi aktivnih ugovora o operativnom leasingu prema objektima (na kraju razdoblja, ugovorena vrijednost u tis. kuna)

Broj aktivnih ugovora	31.12.2005.¹⁾	31.12.2006.¹⁾	31.12.2007.²⁾
Osobni automobili	40.371	50.801	63.334
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	7.879	9.042	9.275
Strojevi i oprema	2.004	2.336	2.986
Postrojenja	14	13	14
Nekretnine	91	118	107
Plovila	335	514	721
Ostalo	338	789	178
Ukupno	51.032	63.613	76.615

Ugovorena vrijednost	31.12.2005.¹⁾	31.12.2006.¹⁾	31.12.2007.²⁾
Osobni automobili	5.023.123	6.391.657	7.841.217
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	1.688.519	1.976.496	2.018.378
Strojevi i oprema	1.103.303	1.252.528	2.327.172
Postrojenja	32.540	32.084	21.930
Nekretnine	888.680	1.360.724	780.849
Plovila	490.707	781.817	1.216.158
Ostalo	110.965	173.540	113.252
Ukupno	9.337.836	11.968.846	14.318.956

¹⁾ Podaci za 57 društava registriranih za djelatnost leasinga na 31.12.2005. i 31.12.2006.

²⁾ Preliminarni podaci za 25 društava registriranih za djelatnost leasinga na dan 31.12.2007.

Izvor: HANFA

Tablica D4: Izvješće o strukturi aktivnih ugovora o financijskom leasingu prema objektima (na kraju razdoblja, ugovorena vrijednost u tis. kuna)

Broj aktivnih ugovora	31.12.2005¹⁾	31.12.2006¹⁾	31.12.2007.²⁾
Osobni automobili	23.428	28.929	34.615
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	9.731	11.494	15.692
Strojevi i oprema	4.937	5.703	9.254
Postrojenja	22	25	38
Nekretnine	205	413	701
Plovila	389	521	836
Ostalo	624	890	659
Ukupno	39.336	47.975	61.795

Financirana vrijednost	31.12.2005.¹⁾	31.12.2006.¹⁾	31.12.2007.²⁾
Osobni automobili	2.754.947	3.760.242	4.543.497
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	2.327.840	2.920.447	4.427.536
Strojevi i oprema	1.794.568	2.321.544	3.977.177
Postrojenja	16.210	21.027	32.280
Nekretnine	2.068.659	2.694.705	2.844.969
Plovila	290.233	416.852	611.974
Ostalo	143.867	225.738	227.399
Ukupno	9.396.325	12.360.555	16.664.831

¹⁾ Podaci za 57 društava registriranih za djelatnost leasinga na 31.12.2005. i 31.12.2006

²⁾ Preliminarni podaci za 25 društava registriranih za djelatnost leasinga na dan 31.12.2007.

Izvor: HANFA

Tablica D5: Izvješće o strukturi aktivnih ugovora o zajmu prema objektima (na kraju razdoblja, ugovorena vrijednost u tis. kuna)

Broj aktivnih ugovora	31.12.2005.¹⁾	31.12.2006.¹⁾	31.12.2007.²⁾
Osobni automobili	13.170	13.282	11.637
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	5.119	5.029	4.495
Strojevi i oprema	2.510	2.628	2.565
Postrojenja	18	21	12
Nekretnine	601	743	725
Plovila	423	504	472
Ostalo	360	307	91
Ukupno	22.201	22.514	19.997

Financirana vrijednost	31.12.2005.¹⁾	31.12.2006.¹⁾	31.12.2007.²⁾
Osobni automobili	1.268.266	1.302.187	1.152.555
Gospodarska (teretna i prijevozna) vozila	1.073.444	1.092.869	965.227
Strojevi i oprema	1.095.900	1.110.066	1.132.509
Postrojenja	5.593	8.639	7.064
Nekretnine	2.268.097	4.026.892	3.877.154
Plovila	325.170	394.886	361.251
Ostalo	197.654	190.978	297.591
Ukupno	6.234.124	8.126.518	7.793.352

¹⁾ Podaci za 57 društava registriranih za djelatnost leasinga na 31.12.2005. i 31.12.2006.

²⁾ Preliminarni podaci za 25 društava registriranih za djelatnost leasinga na dan 31.12.2007.

Izvor: HANFA

Kratice

BDP	bruto domaći proizvod
CROBEX	službeni indeks cijena dionica kojima se trguje na Zagrebačkoj burzi
EU	Europska unija
HANFA	Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga
Kn	kuna
mil.	Milijun
MMF	Međunarodni monetarni fond
MOD	Mirovinsko osiguravajuće društvo
MSFI	Međunarodni standardi financijskog izvješćivanja
ODMF	Otvoreni dobrovoljni mirovinski fond
OIF	Otvoreni investicijski fond
OMF	Obvezni mirovinski fond
REGOS	Središnji registar osiguranika
RH	Republika Hrvatska
ZDMF	Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi
ZIF	Zatvoreni investicijski fond

POPIS TABLICA

Broj tablice	Naziv	Stranica
TRŽIŠTE KAPITALA		
1.1.	Kretanje vrijednosti CROBEX-a i prometa na Zagrebačkoj burzi u 2007. godini	3
1.2.	Usporedba vrijednosti uloga od 10.000 kn u CROBEX od 1997. do 2007. godine	4
1.3.	Kretanje vrijednosti burzovnih indeksa u svijetu u 2007. godini	5
1.4.	Javna ponuda dionica HT-Hrvatske telekomunikacije d.d.	6
1.5.	Broj punomoći po osobi	7
1.6.	Ukupni prihod od naknada i provizija za 2007. godinu (u tis. kn)	8
1.7.	Bilanca brokerskih društava na dan 31.12.2007. godine (u tis. kn)	10
1.8.	Usporedba izdavanja i oduzimanja dozvola u 2006. i 2007. godini	14
1.9.	Prospekti i uvrštenja tijekom 2006. i 2007. godine	14
1.10.	Odobrenje internih akata u 2006. i 2007. godini	14
1.11.	Rezultati ispita za dobivanje dozvole ili licence za obavljanje poslova investicijskog savjetnika i brokera	23
INVESTICIJSKI FONDOVI		
2.1.	Usporedba broja investicijskih fondova u 2006. i 2007. godini	25
2.2.	Neto imovina otvorenih investicijskih fondova (u tis. kn)	26
2.3.	Neto imovina pod upravljanjem društava koja upravljaju otvorenim investicijskim fondovima	29
2.4.	Bilanca društava za upravljanje na dan 31.12.2007. godine (u tis. kn)	32
2.5.	Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje u 2007. godini (u tis. kn)	33
2.6.	Investicijski fondovi osnovani posebnim zakonom, na dan 31.12.2007. (u tis. kn)	35
2.7.	Struktura ulaganja Fonda hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji na dan 31.12.2007. (u tis. kn)	35
2.8.	Struktura ulaganja Umirovljeničkog fonda na dan 31.12.2007. (u tis. kn)	36
2.9.	Obrađeni predmeti u 2007. godini	37
2.10.	Provedeni neposredni nadzori nad društvima za upravljanje i investicijskim fondovima u 2007. godini	39
MIROVINSKI FONDOVI		
3.1.	Članstvo u obveznim mirovinskim fondovima	41
3.2.	Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova u 2007. godini (u tis. kn)	42
3.3.	Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova (u tis. kn)	43
3.4.	Prinosi obveznih mirovinskih fondova u 2007. godini	44
3.5.	Bilanca društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom na 31.12.2007. (u tis. kn)	45
3.6.	Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje obveznim mirovinskim fondom u 2007. godini (u tis. kn)	46
3.7.	Članstvo u otvorenim dobrovoljnim mirovinskim fondovima	47
3.8.	Bruto doprinosi članova ODMF-ova (u tis. kn)	48
3.9.	Struktura ulaganja otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova (u tis. kn)	49
3.10.	Prinosi ODMF-ova	50
3.11.	Zatvoreni dobrovoljni mirovinski fondovi	50
3.12.	Osnovni pokazatelji za ZDMF-ove	51
3.13.	Vrijednosti obračunskih jedinica i prinosi ZDMF-ova	51
3.14.	Bilanca društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima na 31.12.2007. (u tis. kn)	52
3.15.	Račun dobiti i gubitka društava za upravljanje dobrovoljnim mirovinskim fondovima u 2007. godini (u tis. kn)	53
3.16.	Broj obrađenih predmeta vezanih uz poslovanje mirovinskih fondova	55
3.17.	Rezultati ispita za ovlaštenog upravitelja mirovinskim fondovima	57

POPIS TABLICA

Broj tablice	Naziv	Stranica
TRŽIŠTE OSIGURANJA		
4.1.	Poslovi osiguranja koje su društva za osiguranje i društva za reosiguranje obavljala tijekom 2007. godine	59
4.2.	Udjel većinskog vlasništva rezidenata i nerezidenata po skupinama osiguranja u ukupnom temeljnom kapitalu društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 31.12.2007. godine (u %)	62
4.3.	Zaračunata bruto premija društava za osiguranje u 2006. i 2007. godini (u kn)	62
4.4.	Obvezno osiguranje vlasnika, odnosno korisnika motornih vozila od odgovornosti za štete nanese trećim osobama u 2007. (u kn)	66
4.5.	Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u kn)	67
4.6.	Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u kn)	69
4.7.	Skraćeni prikaz bilance stanja za 2006. i 2007. godinu (u kn)	82
4.8.	Skraćeni prikaz računa dobiti i gubitka za 2006. i 2007. godinu (u kn)	83
MIROVINSKA OSIGURAVAJUĆA DRUŠTVA		
5.1.	Skraćeni prikaz bilance društva za 2006. i 2007. godinu (u kn)	87
LEASING		
6.1.	Broj leasing društava u razdoblju 2003. - 2007. godine	88
6.2.	Pregled stanja u djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine	88
6.3.	Struktura portfelja cjelokupne djelatnosti leasinga u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine	90
6.4.	Struktura portfelja zajmova u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine	91
6.5.	Usporedni prikaz broja, strukture i financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora djelatnosti leasinga	93
6.6.	Usporedni prikaz broja, strukture i vrijednosti/financirane vrijednosti zaključenih ugovora djelatnosti leasinga	95
6.7.	Broj aktivnih ugovora djelatnosti leasinga prema objektima leasinga/zajma	95
6.8.	Financirana/ugovorena vrijednost svih aktivnih ugovora (u kn)	96
6.9.	Usporedni prikaz aktive 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnoj aktivi (u kn)	97
6.10.	Usporedni prikaz kapitala i rezervi 5 leasing društava s najvećim udjelima (u kn)	98
6.11.	Usporedni prikaz 5 leasing društava s najvećim udjelima u ukupnim obvezama leasing društava (u kn)	99
6.12.	HH indeksi svih leasing društava	102
FACTORING		
7.1.	Aktiva factoring društava po društvima na dan 31.12.2006. i 31.12.2007. godine	109
SURADNJA I ZAŠTITA POTROŠAČA		
8.1.	Struktura predstavki potrošača	115
FINANCIJSKO IZVJEŠĆE AGENCIJE		
9.1.	Bilanca Agencije za 2007. godinu (u kn)	117
9.2.	Račun prihoda i rashoda Agencije za 2007. godinu (u kn)	118

POPIS GRAFIKONA

Broj grafikona	Naziv	Stranica
TRŽIŠTE KAPITALA		
1.1.	Godišnji prinos CROBEX-a od 1998. do 2007. godine	4
1.2.	Prinos svjetskih indeksa u 2007. godini	5
1.3.	Udio brokerskih društava i banaka u strukturi prihoda od naknada i provizija za 2007.	8
1.4.	Ostvareni prihodi od provizija i naknada za 2007. po ovlaštenim društvima (u tis.kn)	9
1.5.	Udio imovine brokerskog društva u ukupnoj imovini brokerskih društava na dan 31.12.2007. godine (u tis. kn)	10
1.6.	Dobit brokerskih društava ostvarena u 2007. godini (u tis. kn)	11
INVESTICIJSKI FONDOVI		
2.1.	Udjeli u ukupnoj neto imovini otvorenih investicijskih fondova (u tis. kn)	27
2.2.	Struktura ulaganja otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom	28
2.3.	Udjeli domaće i inozemne imovine u imovini otvorenih investicijskih fondova s javnom ponudom	28
2.4.	Udjel u imovini otvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje	29
2.5.	Neto imovina zatvorenih investicijskih fondova 2005., 2006. i 2007. (u mil. kn)	30
2.6.	Udio nekretninskih fondova u ukupnoj imovini zatvorenih investicijskih fondova	30
2.7.	Udjel u imovini zatvorenih investicijskih fondova prema vlasničkoj strukturi društava za upravljanje	31
2.8.	Udio imovine društava za upravljanje na dan 31.12.2007. godine	33
2.9.	Ostvarena dobit društava za upravljanje nakon oporezivanja u 2007. godini	34
2.10.	Ostvaren gubitak društava za upravljanje u 2007. godini (u tis. kn)	34
MIROVINSKI FONDOVI		
3.1.	Neto doprinosi obveznih mirovinskih fondova u posljednjih 5 godina (u tis. kn)	42
3.2.	Struktura ulaganja obveznih mirovinskih fondova u posljednjih 5 godina (u tis. kn)	43
3.3.	Kretanje vrijednosti obračunskih jedinica i indeksa Mirex tijekom 2007. godine	44
3.4.	Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi	47
3.5.	Bruto doprinosi članova ODMF-ova u posljednje 4 godine (u tis. kn)	48
3.6.	Struktura ulaganja ODMF-ova u posljednjih 5 godina	49
3.7.	Udjel u imovini pod upravljanjem prema vlasničkoj strukturi	54
TRŽIŠTE OSIGURANJA		
4.1.	Premija po stanovniku za razdoblje 2000. – 2007. godine (u kn)	58
4.2.	Udjel zaračunate bruto premije u BDP-u za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)	58
4.3.	Broj društava za osiguranje i društava za reosiguranje na dan 01.01.2007. i 31.12.2007. godine	60
4.4.	Vlasnička struktura društava za osiguranje i društava za reosiguranje (neposredno vlasništvo) za razdoblje 2000. – 2007. godine	61
4.5.	Kretanje zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000. – 2007. godine (u tis. kn)	63
4.6.	Indeksi zaračunate bruto premije osiguranja društava za osiguranje za razdoblje 2000. – 2007. godine	64
4.7.	Udjel životnih i neživotnih osiguranja društava za osiguranje u ukupnoj zaračunatoj bruto premiji osiguranja za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)	65
4.8.	Struktura premije po vrstama osiguranja u 2007. godini (u %)	65
4.9.	Struktura aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u %)	68

POPIS GRAFIKONA

Broj grafikona	Naziv	Stranica
TRŽIŠTE OSIGURANJA		
4.10.	Udjel aktive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u ukupnoj aktivni djelatnosti osiguranja u 2007. godini (u %)	69
4.11.	Struktura pasive društava za osiguranje i društava za reosiguranje u 2006. i 2007. godini (u %)	70
4.12.	Izdvajanja u tehničke pričuve za razdoblje 2000. – 2007. godine (u tis. kn)	71
4.13.	Struktura tehničkih pričuva za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)	72
4.14.	Struktura ulaganja iz sredstava tehničke pričuve za razdoblje 2000. – 2007. godine (u %)	73
4.15.	Struktura ulaganja iz sredstava matematičke pričuve za razdoblje 2000. – 2007. (u %)	74
4.16.	Stanje imovine Garancijskog fonda za razdoblje 01.01. - 31.12.2007. godine	80
LEASING		
6.1.	Temeljni kapital djelatnosti leasinga po podrijetlu kapitala na dan 31.12.2007. (u %)	90
6.2.	Vrijednost novozaključenih i aktivnih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. (u mil. kn)	91
6.3.	Prosječna financirana/ugovorena vrijednost aktivnih ugovora u razdoblju od 31.12.2006. do 31.12.2007. godine (u tis. kn)	92
6.4.	Prosječna vrijednost/financirana vrijednost zaključenih ugovora u razdoblju 31.12.2006. - 31.12.2007. godine (u tis. kn)	92
6.5.	Usporedba broja aktivnih ugovora u 2007. i 2006. godini	93
6.6.	Struktura broja aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. godine (u %)	94
6.7.	Usporedba financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora u 2007. i 2006. godini (u mil. kn)	94
6.8.	Struktura financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora na dan 31.12.2007. godine (u %)	94
6.9.	Struktura broja aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2007. godine (u %)	95
6.10.	Struktura financirane/ugovorene vrijednosti aktivnih ugovora prema objektima leasinga/zajma na dan 31.12.2007. godine (u %)	96
6.11.	Struktura ukupne aktive leasing društava na dan 31.12.2007. godine (u %)	97
6.12.	Struktura ukupne pasive leasing društava na dan 31.12.2007. godine (u %)	98
6.13.	Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazane dobiti nakon oporezivanja u 2006. i 2007. godini (u mil. kn)	100
6.14.	Struktura iskazane dobiti nakon oporezivanja leasing društava u 2007. godini (u %)	100
6.15.	Usporedni prikaz 5 najvećih leasing društava prema visini iskazanog gubitka nakon oporezivanja u 2006. i 2007. godini (u mil. kn)	101
6.16.	Struktura iskazanog gubitka nakon oporezivanja leasing društava u 2007. godini (u %)	101
6.17.	HH indeksi	102